

журнал твого виміру

Стівен Кінг Абрагам Мерріт Ярина Каторож

Микола Брездень
Назарій Вівчарик
Маріана Малина
Сергій Мисько
Радій Радутний
Юрій Симонов
Остап Соколюк
Анастасія Шнайдер

Книжковий Арсенал:
територія книги

Косплей-фестиваль
«Chameleon»

«Крила кольору хмар»:
вперед та вгору!

Неоднозначна
Гра Престолів

Kyiv Comic Con:
Дорога гіка

Еволюція
Туомаса Холопайнена

СВІТ ФЕНТЕЗІ

№5-8 (20-23). Травень-серпень 2015
Видається з вересня 2013 року

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор і засновник
Вікторія Ваколук

Заступник головного редактора
Артем Острожинський

Літературний редактор
Ярослава Зуєнко, Оксана Пронько

Коректори
Дмитро Кривдик, Алла Васьковська,
Тетяна Дубина, Віра Моторко

Дизайн та верстка
Оксана Пронько,
Вікторія Ваколук

Над номером працювали:
Вікторія Ваколук,
Інна Ковалишена,
Артем Острожинський,
Оксана Пронько,
Влада Соловійова,
Денис Корнеєв

Обкладинка:
Фотограф: © Павло Хабаров

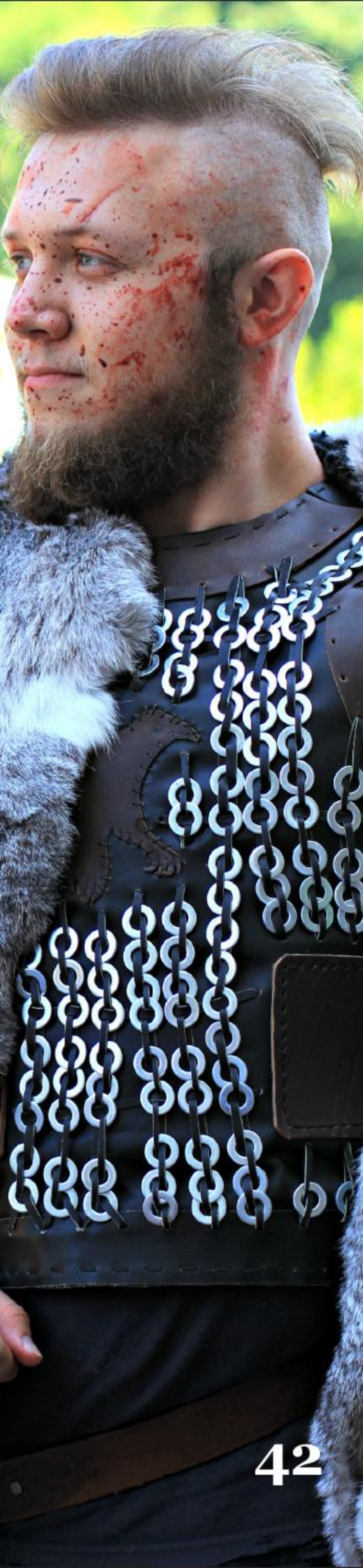
При підготовці номеру було
використано матеріали Deviantart,
постери та кадри з фільмів і серіалів.

©СвітФентезі 2015. Редакція залишає
за собою право на літредагування та
коректуру надісланих матеріалів при їх
підготовці до публікації без узгодження
з автором. Редакція може не поділяти
точку зору автора. Надіслані рукописи
не рецензуються. Відповідальність за
достовірність фактів, імен, дат та інших
відомостей несуть автори публікацій.

Сайт журналу:
svitfantasy.com.ua

Електронна скринька:
svit_fantasy@ukr.net

ЗМІСТ

4 НОВИНКИ ЛІТЕРАТУРИ

6 НОВИНКИ КІНО

8 ПАЛАНТИР

МАГ-КОРЕСПОНДЕНТ

22 Фестиваль «Chameleon»

28 V Книжковий Арсенал

40 На крилах кольору хмар

42 Фестиваль «Kyiv Comic Con»

ІНТЕРВ'Ю

76 Ярина Каторож

80 ДУМКА КНИГОЛЮБА

ТВОРЧІ ХРОНІКИ

84 «Дивна історія Стівена Кінга»

КІНОМАГІЯ

88 Парк Юрського періоду

НАДСЕРІАЛЬНЕ

92 «Гра престолів»: 5 сезон

НАЩАДКИ БАРДІВ

96 Еволюція Туомаса Холопайнена

КНИЖКОВА ПОЛИЧКА

78 «Алхімія Свободи» Я. Каторож

105 «Плем'я з безодні» А. Мерріт

112 ПРАТЧЕТТІВКА

ЧИТАЛЬНЯ

116 «Остання справа Худого» Юрій Симонов

117 «Хороший археолог» Вівчарик Назарій

118 «Світ навпаки» Радій Радутний

119 «Виключно по прямій» Маріана Малина,
Радій Радутний

122 «Марта і Годинникар» Анастасія Шнайдер

126 «Квітка мудрості» Микола Брездень

134 «Німб сатани» Сергій Мисько

140 «Час іти» Остап Соколюк

Крила кольору хмар

Дара Корній

«Клуб сімейного дозвілля»

Ада росла без матері, а батька взагалі не знала. Вона навіть не здогадувалася, що народилася в сім'ї янголів і стала вигнанницею, сірим янголом. Ні добро, ні зло не беруть її на свій бік.

Господар клубу «Темний янгол», в якого дівчина працює, теж виявився не простою людиною. Він наказав Аді забрати душу Ірен, її подруги. Дівчина не може відмовитися. Чи може? Адже чимало людських душ у полоні Господаря і благають про допомогу. Вона може загинути, допомагаючи їм. Але настав час робити вибір.

Що обере Ада — темну чи світлу сторону?

Скарби примарних островів.

Карта і компас

Наталія Дев'ятко

«Мачулін»

Піратський капітан Ярош Сокіл отримує карту, яка може привести його до скарбів Примарних островів. Але карту зачаровано: малюнок на ній з'явиться лише тоді, коли капітан збере нову команду. Випадкових зустрічей не буває, і невдовзі на піратському кораблі опиняються чародії і воїни, і навіть істоти з давнього народу, яких люди вважають безсмертними. У цьому світі є феї, дракони, русалки, підступні жорстокі вороги і сміливі віддані друзі. Море — живе і розмовляє з людьми, а зірку можна зняти з неба... Багато випробовувань і пригод чекає на корабель із чорними вітрилами і його команду, перш ніж вони дізнаються таємницю скарбів Примарних островів.

Друге видання. Перероблене і доповнене.

Українські супергерої

Випуск 1. Врятувати жайворонка

Автор ідеї Леся Воронюк,

художник Софія Розуменко

«Букрек»

Віра, Кіборг та Кріп на чолі з ватагом Кобзарем готові боротися до останньої краплі крові за справедливість, майбутнє України та світу... Супергерої мають знайти і врятувати жайворонка, який приносить сонце. Інакше весь світ порине в темряву.

Події коміксу перегукуються із сучасними подіями в Україні. Це історії українських супергероїв для дітей у доступній формі, хоча комікс буде цікавий також підліткам і дорослим. Авторки ставили на меті створити своїх сучасних героїв для наслідування, аби діти захоплювалися подвигами не тільки Супермена чи Жінки-кішки.

Врятувати жайворонка

Діти переступу. Літописи Семисвіття

Книга I

Наталя Савчук

«Навчальна книга - Богдан»

Десь у глибинах пам'яті роду на тебе тисячоліттями чекав твій першосвіт, твоє Семисвіття. У ті часи на праукраїнських теренах чоловік мало що важив для богів, людськими громадами верховодили чуйні берегині та загонисті лярви, а в Дикому Степу панували птаховичі зі змієвичами та Вражеві діти, котрі зналися з лютими перевертями та мервям. Але якось берегиня з любові до чоловіка замість доньки, котра мала успадкувати всю її силу, народила двійню, вділивши чулості синові. Так у Семисвіття ввійшли «діти переступу» — напівчулі напівмужні берегиничі Врода та Волошко. Рівновагу було порушено. І тепер ніхто не знає, чи зможуть доньки Великої Ма втримати у руках світ, адже мужі почали підступну гру за панування... Наталі Савчук вдалося зазирнути у неймовірну глибочінь українського міфу й донести його до читача живим і багатобарвним, духмяним і багатоликим. Подібне в зарубіжній літературі втілило лише Дж.Р.Р. Толкін.

Д Ж О Р Д Ж
О Р В Е Л Л

1984

Майстри
світлого Руму

1984

Джордж Орвел

«Видавництво Жупанського»

«1984» – один з найголовніших і вже точно найважливіший роман минулого сторіччя. Важко пригадати якийсь інший літературний твір, який би без зайвої манірності, настільки ж чітко, правдиво і жорстко поставив перед загалом таку ж важливу проблематику. А саме: що таке влада? Яка її природа? Куди прямує сучасне суспільство? Що таке справжня смерть, і яка саме смерть є справжньою – фізична смерть індивіда, а чи смерть його внутрішнього ества, при збереженні фізичного тіла? Що таке свобода, і як вона співвідноситься з владою? Чи можливий бодай найменший прояв свободи, нехай навіть у вигляді можливості мати свої власні глибоко приховані, вільні від примусу думки, в умовах абсолютної тоталітарної влади?

Переклад з англійської Віктора Шовкуна.

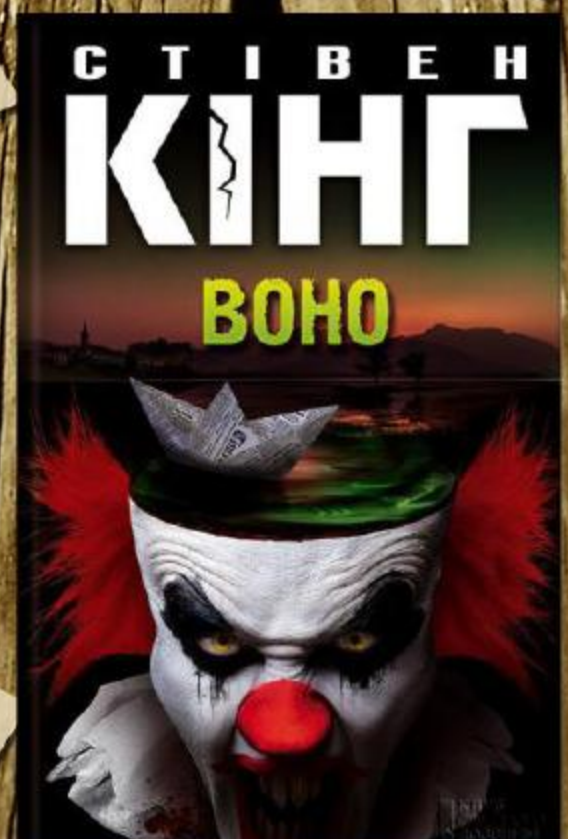
Воно

Стівен Кінг

«Клуб сімейного дозвілля»

У маленькому містечку сім підлітків змогли перемогти Його — найжахливіший кошмар. Але через багато років Воно повернулося, щоб помститися. У містечку знову ллється кров і зникають діти. Із пекельних жабів виринуло страхіття, що не має імені...

Роман жахів американського письменника Стівена Кінга, що вийшов в 1986. У романі зачіпаються важливі для Кінга теми: влада пам'яті, сила об'єднаної групи, вплив травм дитинства на доросле життя. Роман — історія про сім друзів з вигаданого міста Деррі в штаті Мен. Оповідання ведеться паралельно в різних часових інтервалах. Дія роману здебільшого відбувається у місті Деррі, де чудовисько, здатне приймати будь-яку форму, вбиває дітей.

Думками навиворіт (Inside Out)

Прем'єра в Україні: 18 червня

Країна: США

Жанр: пригоди, мультфільм, сімейний

Головні ролі озвучують: Дайан Лейн, Емі Полер, Мінді Кейлінг

Як і більшість людей, дівчинка Райлі керується своїми емоціями, які живуть у неї в голові. Звучить неймовірно, але там у них є штаб-квартира, в якій емоції приймають рішення, викликані діями інших людей. Переїхавши разом з родиною в Сан-Франциско, Райлі абсолютно вибита з колії, адже новенька і не бачиться зі своїми старими друзями. Разом із нею звикати до нової обстановки потрібно і її емоціям, для яких це теж стрес.

Self/less. Ціна безсмертя (Self/less)

Прем'єра в Україні: 30 липня

Країна: США

Жанр: детектив, триллер, фантастика

У головних ролях: Райан Рейнольдс, Бен Кінгслі, Наталі Мартінез

У майбутньому стає можливим перемогти смерть за допомогою імплантації своєї свідомості в молоде тіло, створене методом генної інженерії. Операція ця дорога і проводиться підпільно, а тому доступна лише обмеженому колу осіб. Вмираючий літній бізнесмен зважується на це і отримує можливість прожити ще одне життя. Однак, коли йому відкривається таємниця походження нового тіла, за ним починає полювати секретна організація, яка не зупиниться ні перед чим, щоб захистити свої інтереси.

Ватиканські записи (THE VATICAN TAPES)

Прем'єра в Україні: 6 серпня

Країна: США

Жанр: фантастика, жахи

У головних ролях: Джимон Хонсу, Кетрін Робертсон, Дугей Скотт

Екзорцизм — обряд вигнання диявола із людини. І хоча вчені довели, що так звана «одержимість» — це лише психічна хвороба, у Ватикані досі навчають екзорцистів. Одного разу учасники обряду вирішили зняти на камеру це дійство. Ніхто не передбачав, що він пройде катастрофічно. Відеозапис невдалого вигнання диявола проник за межі Ватикану, і тепер ніхто не знає, що буде далі...

ВІД СТУДІЇ, ЩО СТВОРИЛА ФІЛЬМ ВАРТОВІ ГАЛАКТИКИ

ПОЛ
РАДД

ЕВАНДЖЕЛІН
ЛІЛЛІ

КОРІ
СТОЛЛ

БОББІ
КАННАВАЛЕ

МАЙКЛ
ПЕНЬЯ

МАЙКЛ
ТА ДУГЛАС
У РОЛІ ДОК. ХЕНКА ПІМА

ЛЮДИНА-МУРАХА

16 ЛИПНЯ У КІНО

MARVEL STUDIOS PRESENTS PAUL RUDD "ANT-MAN" EVANGELINE LILLY COREY STOLL BOBBY CANNAVALE MICHAEL PEÑA TYP TII HARRIS WOOD HARRIS JUDY GREER DAVID DASTMALTHSIAN AND MICHAEL DOUGLAS AS DR. HENK PIM
CASTING BY SARAH HALLEY FINN, C.S.A. WRITTEN BY DAVE JORDAN DIRECTED BY CHRISTOPHER YOUNG
PRODUCTION DESIGNER CHARLIE WEN EXECUTIVE PRODUCERS RYAN MEINERDING PRODUCED BY JAKE MORRISON EDITOR SAMMY SHELDON EXECUTIVE PRODUCERS DAN DEBENTAL AND COLBY PARKER, JR., ACS
EXECUTIVE PRODUCERS SHERIDAN FRANKEL PRODUCED BY RUSSELL CARPENTER AND PRODUCED BY BRAD WINDEBAUM DAVID J. GRANT EXECUTIVE PRODUCERS STAN LEE EUGEN WRIGHT EXECUTIVE PRODUCERS VICTORIA ALONSO MICHAEL BRILLO PRODUCED BY ALAN FINE EXECUTIVE PRODUCERS LOUIS DEBROSIO PRODUCED BY KEVIN FEENE, PH.D.
MARVEL CELEBRITY PRESENTS BY EUGEN WRIGHT & JOE CORNISH У 3D, А ТАКОЖ ІМАХ 3D BY EUGEN WRIGHT & JOE CORNISH AND ADAM MCKAY & PAUL RUDD DIRECTED BY PEYTON REED

ВІДВАЖНИЙ НЕ ЗНАЧИТЬ ВЕЛИКИЙ

Джоан Ролінг

21.05.2015

«Я завжди підтримаю тебе у всьому, що б ти не зібрався зробити, Метью. А тепер одягни що-небудь».

Відверта фотосесія Метью Льюїса, виконавця ролі Невіла Лонгботома в поттеріані, шокувала Джоан Ролінг. Вона попросила його попереджувати про таке і взялася читати брошурку про політкоректність, аби відійти від шоку.

Наталія Дев'ятко

08.06.2015

«Вийшли «Скарби Примарних островів»! 372 сторінки і 47 неймовірних ілюстрацій від Алли Марковської! Я вже маю авторські :)».

Вийшло ілюстроване перевидання фентезі «Скарби примарних островів». Перша презентація У День молоді в обласній бібліотеці для юнацтва ім. Светлова, Дніпропетровськ.

Дара Корній

30.06.2015

«Ну от. Хвалюся. Я це зробила. Третя частина Зворотного боку - «Зворотний бік сутіни» дописаний. Ще буде безконечна вервечка виправлень, сумнівів та міркувань «з приводу» і без, однак... це вже «технічно-технологічний» бік рукопису, дуже важливий, звісно, трохи непередбачуваний і трохи нудний, хоча необхідний і дуже потрібний.»

Дорогесенькі мої читачі, а вгадайте, яким словами закінчується третя частина? Любові усім нам. Вона завжди перемагає :)»

У ЛЬВОВІ ВІДБУВСЯ ФЕСТИВАЛЬ КОСПЛЕЮ ANICON 7

23 травня у Львові всьоме пройшов один із найбільших косплей-фестивалів України – Anicon. Захід проводився в Центрі творчості дітей та юнацтва Галичини «Погоулянка».

У програмі були лекції від кращих косплеєрів та знавців манґи, ярмарок тематичного краму і родзинка – мейд-кафе. Заклад харчування вирізнявся обслуговуванням – няшні офіціантки, перевдягнені в покоївок, могли погодувати з ложечки чи зробити трихвилинний розслаблюючий масаж. Основна ж фішка кожного Anicon`у – велике косплей-шоу.

Час проведення фестивалю обмежився одним днем. Це позитивно вплинуло на його якість: косплей, хореографічні та вокальні виступи були високого рівня і залишили глядачів у захваті. Шоу вийшло дуже насиченим, складалося майже із сімдесяти номерів. На думку порталу Play.ua, найкращими виступами стали «І так зійде» (про різницю у підготовці до Anicon`у місцевих косплеєрів і далеких гостей фестивалю) та виступ команди Відьмака – Геральт, Жовтець, Єнніфер, Тріс та Цирі вразили не лише костюмами, а й пристойним сценічним виконанням.

Наприкінці заходу оголосили переможців костюмованого шоу. Кращий косплей обирали у п'яти основних номінаціях: одиночне дефіле (переможець Michi – World of Warcraft), парне дефіле (EGOIST – Touken Ranbu), групове дефіле (Coswave – Dynasty Warriors 8), сценічні постановки (Dream Catchers – Nisekoi), оригінальне дефіле (Adventure Team). Спецвідзна-

ки за кращий вокальний виступ, кращі косплеї на комп'ютерну гру та комікс відповідно отримали Crey (фільм «Примара Опер»), Michi (World of Warcraft) та Infinite Madness (Муха – DC Comics). Переможцям вручили пам'ятні статуєтки та призи від партнерів фестивалю.

«Це особисто моя думка, але, здається, криза фестивалю пішла лише на користь, – ділиться враженнями у групі фесту Любов Деркач із команди Sky Captains. – Вони стали коротшими, і, як мені здається, помітно більш насиченими. Відбір став жорсткішим, як наслідок, якість оцінок, танців, пісень та костюмів значно підвищилася. За що респект організаторам Анікону». Від імені переможців командного дефіле – Coswave – пише Ангеліна Черняк: «Анікон завжди буде для мене найулюбленішим фестивалем України (після рідного київського Отобе). Затишно, як вдома. Фестиваль, який проходить в одному із моїх найулюбленіших міст щороку, стає все кращим! Організація на дуже високому рівні – захоплює. Ставлення до косплеєрів та відвідувачів в цілому прекрасне. Хочеться приїжджати знову та знову!»

Вперше фестиваль Anicon відбувся у 2008 році. Завдяки активному львівському фендому організатори вже планують Anicon 8 і чекають на українських анімешників через рік.

ЗБІР КОШТІВ НА ФАН-ФІЛЬМ ЗА «ВІДЬМАКОМ» САПКОВСЬКОГО

Триває збір коштів на україно-польський фан-фільм за «Відьмаком». У стрічці розкажуть про пригоди Геральта, його пошуки названої доньки Цири. Над створенням фільму працює команда професійних кіношників та досвідчених косплеєрів як акторів. В Україні це поки що наймасштабніший проект за «Відьмаком».

Геральт із Рівії – головний герой циклу «Відьмак» польського письменника Анджея Сапковського. Книжки про Білого Вовка піднімають чимало актуальних у нашому суспільстві проблем: расизм, сексизм, політичні інтриги, корупція, наркоманія тощо. Геральт давно став важливою постаттю в масовій культурі. Українсько-польський відеопроект ставить на меті подарувати фанатам книжок та ігор про Відьмака кілька невідомих раніше хвилин із його життя.

Для зйомок фільму зібрали команду професіоналів – фанатів всесвіту Відьмака, які вже мали досвід ро-

боти над кіно короткого чи повного метру. Оскільки події книжок та ігор відбуваються в умовному східно-європейському Середньовіччі, місцем зйомок стала Львівщина. У кадрі будуть старі львівські мури, коридори, ліси. Окремі сцени були зняті в музейних декораціях чи в стилізованому шинку.

Головну роль виконує польський косплеєр Даріуш Яніцький. Він отримав нагороду від компанії «CD Project RED» за найкраще втілення образу Геральта. Інші ролі виконали досвідчені косплеєри: Наталія Манзуренко (Єнніфер), Марія Карпенко (Тріс), Олександр Геруцький (Жовтець), Соломія Томків (старша Цири), Яна Підболячна (маленька Цири). Режисер стрічки – Олесь Юсипчук – працював раніше над стрічкою «Тіні незабутих предків». Оператор-постановник – Володимир Паськів (серіал «Викрутаси»), його колега – Олег Тибіга, викладач режисури ЛФ КНУКіМ. Автор оригінальної музики – композитор Володимир Шайкін.

Особливої популярності пригоди Білого Вовка набули після виходу серії комп'ютерних ігор «The Witcher» від компанії «CD Project RED». За циклом також знято фільм і серіал, однак екранізації не користуються успіхом у фанів «Відьмака». Можливо, саме українсько-польський проект зможе виправити це хорощим короткометражним фільмом.

Наразі всі зйомки завершено і триває монтаж. Прем'єра стрічки запланована на кінець серпня 2015 року. Основним спонсором короткометражки виступив портал Playua.net, але з допомогою фанів кіно може стати видовищнішим, отримати якісний звук та з'явитися на екранах швидше. Якщо розробники зберуть необхідний мінімум, цілком можливо, що проект розвинеться у кількасерійний фільм. Ви можете відчутно допомогти проекту:

ПАТ КБ ПриватБанк.

Номер картки: 5168 7572 7455 2076 (Мельник Олексій Ігорович)

Код отримувача (ЄДРПОУ, ЄДРПОУ): 14360570.

Код банку отримувача (МФО): 305299.

Рахунок отримувача: 29244825509100

Z955786202622 (WebMoney)

U639130410912 (WebMoney)

R108849803443 (WebMoney)

Більше інформації про фан-фільм:

<http://playua.net/vidmak-fan-film-zbir-koshtiv/>

«ДІВЧИНКА, ЩО СТИБАЛА КРІЗЬ ЧАС» — МАНґА УКРАЇНСЬКОЮ

Київський аніме-клуб «Mitsuruki» оголошує збір на другий тираж манґи «Дівчинка, що стрибала крізь час» Катоне Ранмару. Дехто вже записався, але вони чекають на тебе! Для замовлення пишть до <http://vk.com/id106918758>

Після сімнадцяти років розміреного життя подорож Макото Конно ледь не закінчилася нещасним випадком. Але світ подарував їй кнопку перезавантаження. З нововіднайденою силою стрибати крізь час вона відразу ж вирішує стирати маленькі неприємності свого буденного життя: від поганих оцінок до відвертого зізнання свого найкращого друга. Коли її стрибки стають дедалі частішими, вона усвідомлює, що кожна зміна, яку вона вносить, має глибокі непередбачувані наслідки... І якщо таємнича сила полишить її, ці наслідки можуть бути руйнівними.

Дане видання представляє собою склеєну книгу форматом А5 обсягом 200 сторінок із ламінованою обкладинкою. Якість друку відмінна завдяки сканам із ліцензійного видання. Ціна книги: 100 грн.

У доробку клубу також є манґа-брошура «Ніж»: https://vk.com/wall-75276869_2283

Для випуску наступних манґ у гарній якості «Mitsuruki» потрібно купувати оригінальні японські томи, які будуть розбиратися та скануватися. Зараз це дуже дорого. Для того, аби підтримати український сканлейт, ви можете перерахувати пожертви на вказані рахунки з приміткою про їхнє цільове використання на друк манґи українською:

ВебМані: U929200925932,
ПриватБанк: 4149 6054 5077 4021

Також можна віддати/продати клубу оригінальний том, який вже є в наявності. За коштами буде здійснюватися публічна звітність.

МОРДОР НА ХАРОНІ! НЕ ЗНАЛИ?

Космічна дослідницька станція «New Horizons» передала на Землю знімки Плутона і його супутника Харона. На останньому вчені виявили... Мордор.

На північному полюсі супутника знаходиться пляма, вкрита шаром темного пилу. Вся поверхня місяця вкрита каньйонами глибиною від 3 до 9,6 км, у центральній і північній частині Харона мало кратерів. Вчені припускають, що темна пляма на поверхні небесного тіла свідчить про геологічну активність у цьому регіоні. Як би там не було, а чорну територію Харона вже охрестили толкінівським Мордором.

«Гаразд, мушу визнати, на мою думку, це дійсно круто, що деякі з особливостей, виявлених «New Horizons» на Плутоні (на нашій дев'ятій планеті, чорт забирай!) і Хароні називаються Мордор і Ктулху, — коментує подію Джордж Мартін у своєму блозі Livejournal. — Хто сказав, що наукова фантастика і фентезі туди ще не дісталися? Дж.Р.Р.Толкін і Г.Ф.Лавкрафт потрапили до сфери, раніше відведеної лише для грецьких і римських богів.

Ці крижані гори (на Плутоні — прим.ред.), які вони також знайшли, теж чудово. Їх мають назвати Хребтами Безумства (із повісті «At the Mountains of Madness» Говарда Лавкрафта — прим.ред.). І, звісно, коли «New Horizons» на своїх вітрилах дістанеться зловісної десятої планети, ми маємо назвати її Юггота. Особливо якщо вона вкрита грибом». Схоже, що американський письменник щиро зрадів відкриттю Мордора на дев'ятій планеті.

На поверхні Плутона вчені знайшли льодяну гору висотою 3,5 км і віком 100 мільйонів років. Станції вдалося наблизитися до планети на мінімальні 12,5 тисяч кілометрів і зробити більш ніж 150 досліджень за півгодини. Усього за дев'ять днів активної діяльності «New Horizons» отримала понад 50 гігабайт інформації, яку оброблятиме і надсилатиме на Землю аж до початку 2017 року.

«New Horizons» — автоматична міжпланетна станція NASA, запущена в рамках програми «Нові рубежі». Запуск апарату в космос відбувся 19 січня 2006 року із мису Канаверал. Після дослідження найвіддаленішої планети Сонячної системи «New Horizons» вирушить далі до поясу Койпера, на цьому у 2020-их її місія і завершиться.

«СМЕРТЕЛЬНІ ЗНАРЯДДЯ» СТАНУТЬ СЕРІАЛОМ

Телеканал ABC нарешті оприлюднив перші кадри із серіалу за книжковим циклом «Знаряддя смерті» Касандри Клер. Багатосерійна стрічка стане другою екранізацією серії міського фентезі. На порталі ew.com з'явилися світлини з перших трьох епізодів.

Клері Фрей — рудоволоса дівчина, яка має талант художника. Одного разу вона пішла з друзями в клуб і випадково стала свідком таємничого вбивства. Тіло жертви... просто випарувалось. Вбивцями були троє дивних підлітків у татуюваннях, яких ніхто не бачив, окрім Клері. Лише згодом дівчина дізнається, що це були сутінкові мисливці — спеціальні воїни, що слідкують за небезпечними вампірами, демонами і первертнями...

Зйомки серіалу розпочалися 25 травня в Канаді. Головну героїню Клері Фрей зіграє Кетрін Макнамара, Домінік Шервуд перевтілиться в Джейса Вейланда, Альберто Розанде — в Саймона Льюїса, Емерод Тубія стане Ізабель Лайтвуд, а Метью Даддаріо приміряє роль Алека Лайтвуда.

Серіал стане ремейком фільму «Знаряддя смерті: місто кісток», який був екранізацією першої частини фентезійної саги. Після провалу в прокаті та неохвальних відгуків критиків продовження фільму відклали, а потім відмінили. Однак в жовтні 2014 року фанатам повідомили, що екранізацію реанімують у вигляді серіалу. Якщо проект буде успішним, то продюсери планують зняти усю книжкову серію. Перший сезон багатосерійної стрічки має вийти вже на початку 2016 року.

ПОМЕРЛА ПИСЬМЕННИЦЯ- ФАНТАСТ ТАНІТ ЛІ

Британська письменниця Таніт Лі, одна із найвідоміших і найвпливовіших жінок сучасної фантастики, померла 24 травня у віці 67 років. Таніт працювала в жанрі наукової фантастики, горору й фентезі, авторка більш ніж 90 романів та 300 оповідань. Вона стала першою жінкою, котра отримала Британську премію фентезі («British Fantasy Award») у номінації «Роман» — за книгу «Володар смерті» (1980).

Майбутня письменниця народилася 19 вересня 1947 року в родині професійних танцівників. Читати навчилася пізно, адже хворіла на дислексію, але назавжди полюбила паперові книги. Спершу Таніт вступила до художнього коледжу, але вже за рік залишила навчання, зрозумівши, що це не для неї. Навчання було не по кишені бідній родині, дівчина змінила багато місць роботи, від клерка до асистента бібліотекаря. Перше оповідання написала в дев'ять років. Працюючи в бібліотеці, створила декілька дитячих оповідань, і всі вони були надруковані. Оточена книгами, вона написала роман для молодших школярів «Скарб дракона» — він вийшов друком, коли Таніт було двадцять один. Часто її рукописи відхиляли, успішна кар'єра почалася лише після роману «Повстала з попелу», відразу номінованого на премії «Неб'юла» і «Локус». Найкращими книгами британки вважаються «Пошуки Білої відьми», «Вбити смерть», «Володар смерті», «Господарка безумства».

Таніт Лі двічі проходила курс лікування раку молочних залоз, але хвороба перемогла. Сумну звістку повідомив її видавець, Таніт тихо померла у сні. «Падаю до небес, і все бездоганно, і не треба жодних слів», — мерехтіло на офіційному сайті письменниці. У жінки залишився лише чоловік, письменник і художник Джон Кайлайн. Вони побралися в 1992 році, дітей у подружжя не було.

«КЛАДОВИЩЕ» І «ВОНО»
ПІШЛИ НА ЦВИНТАР

Українські видання «Кладовища домашніх тварин» і «Воно» Стівена Кінга пішли на цвинтар. Причина – поганий переклад, зроблений нашвидку зі старих російських видань. І вперше український видавець відповів за таку недбалість – книги вилучені з продажу.

Видавництво «КСД» неодноразово переносило видання «Кладовища домашніх тварин» і «Воно». Спершу книги планувалося пустити в продаж навесні, потім у червні. До роботи над «Воно» взагалі довелося долучити трьох додаткових перекладачів, адже кінгоперекладач-віртуоз Олександр Красюк банально не встигав. Врешті новинки з'явилися в липні. Українські

видання двох класичних романів Короля Жаків викликали неабиякий ажіотаж. Та радощі кінгоманів тривали недовго – до першого «намиста». Виявилося, що весь роман «Кладовище домашніх тварин» і частина «Воно» перекладені не з англійського оригіналу, а з російських перекладів.

Тем временем Гедж приковывлял к передней двери и стал смотреть через стекло на дорогу.

— Бус, — сказал он. — Элли. Бус.

— Как он быстро растет, — сказала Рэчел.

— Подожди, пока не будет влезать в одежду, — сказал Луис. — Тогда остановится.

Она рассмеялась, и все снова было нормально. Она поправила ему галстук и отошла, окинув его заботливым взглядом с ног до головы.

Тим часом Гедж дістався до передніх дверей і різь скло на дорогу.

— Намисто, — сказав він. — Еллі. Намисто.

— Як він швидко росте, — сказала Рейчел.

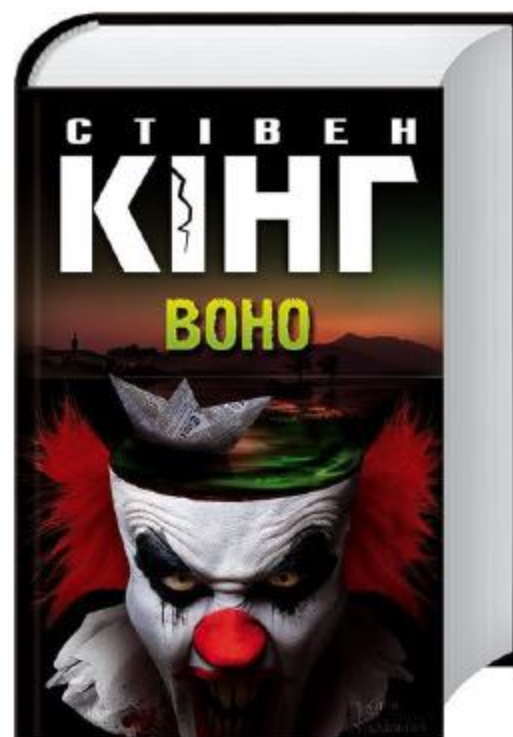
— Почекай, поки не буде влазити в одягу, — Луїс. — Тоді зупиниться.

Вона розсміялася, і все знову було гаразд. Вона вила йому краватку й відійшла, оглянувши його сливим поглядом з голови до ніг.

«Кладовище домашніх тварин» із самого анонсу викликало шквал критики. По-перше, назва: чому саме «кладовище»? Хіба «cemetery» не краще звучить українською як «цвинтар»? По-друге, обкладинка. Насміхання над «плюшевим котиком» змінилися на жорстку сатиру, коли кінгоманам оприлюднили робочі обкладинки, значно кращі за затверджену. Останньою краплею став текст. На українську

роман переклав Володимир Поляков. Як виявилося, не з англійської, як зазначено у вихідних даних, а з російського перекладу Вадима Ерліхмана. Навіть той у свій час зазначив, що у дев'яності роки перекладали абияк, і його варіант «Кладовища домашніх тварин» не претендує на скрупульозну точність. Відсутність в укрваріанті цілих уривків, які викинув Ерліхман, не властива нашій мові будова речень і слова, які просто вистрибують із контексту, – Поляков користувався чимось на кшталт «Google Translate». Неприємне відкриття зробив кінгоман Артур Коурі. До знаходження розбіжностей долучилися учасники спільноти «Стівен Кінг. Український клуб». Адміністрація пабліку закликала писати у видавництво листи із «перлинами» перекладу й вимагати відшкодування. І вперше в історії українського перекладу видавець відреагував цивілізовано – вибачилися, а книги вилучили з продажу. Усім членам клубу запропонували повернути гроші за неякісну книгу, а також пообіцяли новий, чистий переклад.

Вони перекладають, «Воно» не працює. Коли скандал із «КДТ» вщух, прискіпливі читачі взялися за «Воно». Майже вся книга перекладена Олександром Красюком, добре знаним читачам по перекладах романів «Острів Дума», «Під куполом», «11/22/63», «Сяйво», «Доктор сон» та інших. Перші сімсот п'ятдесят сторінок роману виявилися приємно чистими.

Лише декілька одрукунок, які напевно виправили б у наступній редакції. Далі робота Красюка закінчувалася і починалася територія його колег. Російський варіант «Воно» із суворих дев'яностих неодноразово підлягав критиці, видавництво «АСТ» у 2011 році вирішило зробити новий варіант книги. У новому перекладі Віктора Вебера з'явився літературний стиль і випущені раніше уривки, хоча й декілька сторінок стояли не на своїх місцях, це виправили у додаткових тиражах. Робота Вебера була значно кращою за переклад Ерліхмана, тож знайти «відповідності» між українським та російським варіантом «Воно», здавалося, неможливо. Але вони були. Частина перекладу, над якою працювали Михайло Каменюк і Роман Трифонов, виявилася зробленою з російського видання. Триста сторінок «пластмасового» тексту, а далі знову скрупульозний літературний переклад, тепер від Сергія Крикуна. Хоча й він називає свій уривок «не бездоганним», однак запевняє, що чесно перекладав із англійської. «Можна загадатися, чому ж тоді «не бездоганний». Відповідь дуже проста – на переклад 250 стр. книги в мене було 1,5 місяці. Повторюю: ПІВТОРА МІСЯЦІ, – коментує Сергій Крикун у своєму блозі. – У Кінга є цікава властивість – читається він надзвичайно легко (частково в цьому криється секрет його успіху), проте перекладати його зовсім непросто. Хто пробував, той зараз кивне». Задля уникнення ще одного скандалу «Воно» також вилучили з продажу. Роман забрали із книгарень і повідомили всіх членів

клубу про можливість його повернення. Прецедент коштував видавництву тритисячних тиражів Кінга. Ба більше, Володимир Поляков також перекладав для «КСД» книгу Джоан Гарріс «Шоколад», і тепер читачі сумніваються і в її якості.

Для нового перекладу «Кладовища домашніх тварин» скликали нову команду. Над романом почали працювати Анатолій Пітик та Катерина Грицайчук, шанс дали молодим перекладачам, фанатам творчості Кінга. Друге видання отримало нову обкладинку, яка перемогла в опитуванні серед кінгоманів. «Зараз ми п'ємо каву літрами і гатимо по клаві зі швидкістю світла. Ніякої редактури «перекладу» Полякова не буде! Тільки робота, тільки хардкор! Ми отримали всі необхідні матеріали, Клуб допомагає чим може!» — кажуть перекладачі «Кладовища домашніх тварин» за роботою. Їхні імена до презентації «КДТ» трималися видавництвом в секреті. Але нові перекладачі свою роботу знають і здали в друк роман ще до середини серпня. Вже за місяць книгу можна було придбати у Львові. На жаль, переклад назви видавництва вирішило не змінювати, і на «Цвинтар домашніх тварин» вона не перекинулася.

«Полякових» серед українських перекладачів вистачає. Найчастіше до такого підштовхують самі видавці, адже це значно здешевлює книгу. Ви не зможете знайти в Україні прямих перекладів з угорської, і великим винятком стануть переклади зі шведської чи китайської. Видавці мотивують це також відсутністю фахівців із цих мов. Але іноді навіть англійська книга не перекладена з англійської: із того ж Кінга згадати «Сяйво» видавництва «Фоліо», де перекладач Іван Андрусак працював над російським текстом. В інтерв'ю порталу ForUm письменниця Оксана Забужко також вказала на цікавий факт: у дев'яностих роках одне російське агентство викупило авторські права деяких іноземних авторів «на весь экс-СРСР». Якщо хтось із українських видавців

хотів видати цих зарубіжних письменників, їх відправляли за авторськими правами до Москви. Однак це лише виняток, загалом переклад із третьої мови є наслідком недобросовісності видавця. Публіцист Володимир В'ятрович наголошує, що боротися із халтурою можуть лише читачі: «Вони один, два, три рази куплять книги з поганим перекладом з російської на українську, а потім перестануть купувати таку літературу, стануть шукати більш якісну. Тим більше, в нашій країні ми маємо приклади дуже якісного перекладу українською мовою».

Цікаві й протилежні факти: перші російські переклади романів «Під куполом» і «11/22/63» Стівена Кінга зроблені з української. Любителі перекладів з'явилися в мережі після виходу книг у «КСД». Згодом романи офіційно переклало з англійської видавництво «Астрель».

Можливо, саме приклад «КСД» змусить інших українських видавців добросовісно ставитися до перекладів і вміти перепрошувати за свої помилки. Тож будьте уважні, коли берете нову перекладну книгу зарубіжного автора, звертайте увагу на ім'я перекладача і не соромтеся писати у видавництво за одруківки чи орфографічні помилки. Можливо, саме завдяки вам у новому виданні всі мінуси будуть враховані.

1 128 960

Саме зі стількох блоків складається найбільший у світі піксель-арт, створений у Minecraft. Художник Thorlar Thorlarian зробив гігантський портрет Сари Керріган із гри «StarCraft II», що складається із більш ніж мільйона блоків. Оригінальне зображення було представлено на BlizzCon 2010 як шпалери для робочого столу, і митець вирішив відтворити його в улюбленій грі. Піксель-арт Сари складається із 1 128 960 блоків, на його створення пішло 23 тижні. Thorlar Thorlarian

працював над портретом більш ніж 1000 годин, а в останні дні роботи вів пряму трансляцію на стрім порталі «Twitch». За цей час художник зібрав 3500\$ на благодійність, майже половину коштів перерахували на фонд «Make-A-Wish Ireland». Thorlar Thorlarian — затятий геймер, художник, «Король піксель-арту». Із 2014 року митець співпрацює з порталом «Twitch» і завдяки «малюванню» зібрав вже більше 15000\$ на добрі справи.

1550-1560

SANTA FIDEL

Гра подолів

До виходу п'ятого сезону серіалу «Гра Престолів» спеціальна виставка кінофраншизи помандрувала Європою. На «Game of Thrones. The Exhibition» можна побачити оригінальні костюми та зброю з серіалу, наддетальні стенди з локаціями фентезі, фігуру «Білого короля» в повний

зріст, сфотографуватися на залізному троні і завдяки шолому віртуальної реальності стати Ар'єю Старк та побитися на мечі. Виставка побуває в Лондоні, Стокгольмі, Тель-Авіві, Мадриді, Амстердамі, на Comic Con у Сан-Дієго і завершиться в Парижі.

Хліба та ігор

16-18 червня у Лос-Анджелесі пройшла дев'ятнадцята міжнародна виставка комп'ютерних ігор E3 2015. Гіганти ігрової індустрії представили свої новинки AAA-класу. Виставку відвідало понад 52 200 професіоналів: розробників, геймерів, видавців, журналістів, ентузіастів та ігрових аналітиків. За час E3 було представлено понад 1600 продуктів від більш ніж 300 компаній. Деякі з них провели повноцінні конференції: Bethesda, Microsoft, Electronic Arts, Ubisoft, Sony, Square Enix, також

відбувся спеціалізований захід по PC іграм PC Gaming Show, а компанія Nintendo третій рік поспіль влаштувала онлайн-трансляцію. Серед сотень ігор, презентованих на E3, були й надочікувані фантастичні: Dark Souls III, Star Wars: Battlefront, The Last Guardian, Final Fantasy VII, Mass Effect: Andromeda, Assassin's Creed Syndicate, Mirror's Edge Catalyst та інші. Конференція E3 проходить щорічно, але потрапити туди можна лише за запрошенням — для звичайних геймерів захід закритий.

За Еребор!

4-5 липня відбулася наймасштабніша в Чехії реконструкція битви п'яти армій за книгою «Гобіт» Дж.Р.Р. Толкіна. Рольовики з усієї Європи зібралися разом під стінами замку Точнік, щоб поборотися за золото гномів. Більш ніж тисяча

учасників взяли участь у боях. Крім того, під фортецею виросло ціле наметове містечко — кожен бажаючий міг випити у тематичному шинку, насолодитися фентезійним концертом, придбати меча на ярмарку й обсмалити бороду на фаер-шоу.

Мімікруємо під персонажів!

У суботу 25 квітня у галереї «Лавра» відбувся другий фестиваль косплею «Хамелеон».

У невеликому приміщенні галереї зібралися найрізноманітніші персонажі: герої коміксів, аніме та манґи, мультиплікаційних фільмів та фентезійних книг, оригінальні персонажі та прибульці з далекого космічного майбутнього.

Ось вітаєшся з комісаром з «Вархамер 40000», а поряд з нею принцеса Мононоке з творів Міядзакі. Десь поряд танцюють дракон Сацума та принцеса Нуала, а її брат Нуада невдоволено спостерігає за цим «неподобством». Трішки далі відьмачка Цирі погрожує групі бісенят, а поруч зі сценою медитують черепашки-ніндзя у жіночих іпостасях. Джек Фрост рятує янголятку, яке поцупило солодку вату у демоніці, і між усім цим різнобарв'ям сновигають фотографі та діти. Так, на фестивалі приходили цілими родинами. Батьки підтримували дітей: королева янголів брала участь у дефіле разом з донькою, яка зображувала фею Незабудку. А у вільний час і діти, і дорослі разом стрибали на батуті, що займав значну частину галереї.

Програма фестивалю складалася з розважальних виступів та, власне, конкурсу косплею, який відбувався у чотирьох номінаціях: «одиначне дефіле», «оригінальне дефіле», «командне дефіле» та «пародії». Переможцями, відповідно, стали Аліса Корнієнко (Хошіна Утау, Lunatic Charm — Shugo Chara), Еліс Штайн (дракон Сацума), Костянтин Залеський і Джіл

Перший «Chameleon» вийшов різноманітним: косплей-шоу, ярмарок, тематичні стенди, мейд-кафе, турніри та майстер-класи. Організатори планують граювати над заходом і зробити його міжнародним.

Валентайн (Нуада і Нуала) та колектив з пародією на «Бетмена».

рові лінзи та LARP-зброю від «Кузні фантазій».

Але гостям фестивалю було на що подивитися і окрім дефіле, адже галерея вмістила ще й магазинчики, де можна було придбати комікси, фігурки, символіку, неко-вушки, аксесуари, кольо-

За підрахунками організаторів фестиваль відвідало більше тисячі гостей. Не всі його гості мімікрували під персонажів, але щира радість зустрічей мімікрії не потребує.

Олег СЛІН
Фото автора

Переможці командного дефіле — принц Нуада та принцеса Нуала, «Хеллбой».

Переможниця одиночного дефіле —
Утау Хошіна, «Shugo-Chara»

Переможниця оригінального костюму — дракон Сацума.

Надія Крутоуз

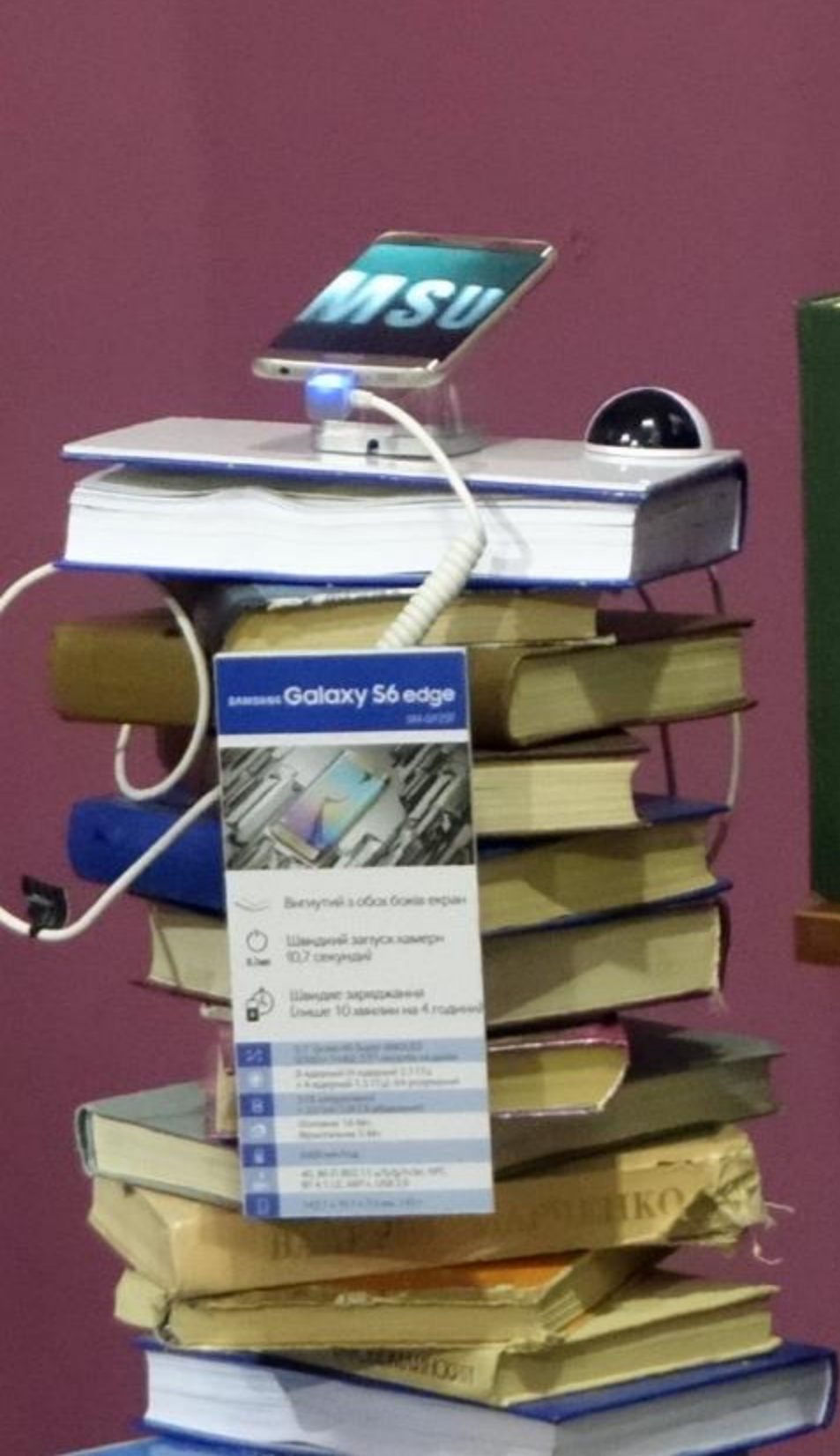
- Вітаю! Як зветься ваш сьогоднішній костюм?
- Я сьогодні королева янголів з коміксів «Марвел».
- Костюм дуже складний, це одразу впадає у очі. Скільки довелося його продумувати і скільки часу пішло на виготовлення?
- Концепція виникла одразу, деякі деталі додавала під час роботи. Почала я його перед Новим роком. Вечорами, вихідними, десь годину на день — майже півроку.
- Давно займаєтесь косплеєм?
- Рік.
- То це який у вас костюм за рахунком?
- Четвертий.
- Має просто надзвичайний вигляд... Вам ближча комікс-культура, чи ви цікавитесь також аніме, іграми?
- Якщо говорити саме про косплей, то я обираю тих персонажів, які мені подобаються. Це може бути мультфільм, аніме, комікс, чи навіть просто малюнок. Вигадаю я також і оригінальні костюми. Немає значення, чи популярний цей персонаж, якщо він мені до вподоби — я його косплею.
- Що саме подобається вам у жанрі фентезі?
- Більше люблю дивитися фентезійні фільми, а от серед книжок перевагу віддаю постапокаліптиці.
- Ваші побажання читачам?
- Все буде добре!

Юлія (Еліс Штайн)

- Доброго дня! Яку назву має ваш сьогоднішній костюм?
- Це мій оригінальний персонаж, її ім'я Сацума, вона дракон. Також у неї є брат, дракон Рей, і вони не дуже товаришують.
- Чи довго довелося виготовляти костюм? Вигадувати, а потім втілювати у життя?
- Цей костюм був придуманий ще три роки тому. Робився ж десь місяць.
- Було важко?
- Ні. Важко було лише поєднувати навчання та роботу над костюмом. Я — студентка третього курсу механіко-машинобудівного інституту КПІ і пізно приходжу додому, а на сходовому майданчику немає світла. А більш ніяк не пофарбуєш...
- Цей костюм у вас котрий за рахунком?
- Це, мабуть, десь одинадцятий костюм.
- Ви давно займаєтесь косплеєм?
- Здебільшого я займаюся оригінальними персонажами, але канонічний косплей почала робити з серпня минулого року.
- Ваш персонаж був нав'язаний Смаугом Толкіна чи іншими драконами?
- Толкіном. Толкіном та фільмом «Гобіт».
- Що вам найбільше подобається з фентезі-фільмів та книг?
- Знову ж таки, всесвіт Толкіна. Це насамперед «Володар перснів», «Гобіт» та «Сильмариліон». Також мені подобається космічна фантастика, шість книг про Стена. (Цикл Крістофера Банча та Аллана Коула «Сага про Стена» — прим.авт.)
- Якесь побажання читачам журналу?
- Побільше натхнення всім, не бійтеся виражати себе!

V Книжковий Арсенал: Viva biblio!

23-26 квітня в Києві вп'яте пройшов Книжковий Арсенал. Попри всі прогнози, у час політичної та економічної кризи українці стали більше читати. У першу чергу – українською.

Від найбільшої літературної події у столиці завжди очікують багато. Якщо минулого року організатори побоювалися провалу через політичну напруженість, то цьогогоріч – через економічну кризу. Різке подорожчання паперу та послуг друку підняли ціни книжкової продукції на третину. Однак для книголюбів це не стало суттєвою перешкодою: першочерговою проблемою Арсеналу стали відсутні книги – їх зашвидко розкуповували.

Більш ніж 150 провідних видавництв, зіркові автори із 12 країн світу, понад 200 різнопланових заходів – ювілейний п'ятий Книжковий Арсенал мав чим здивувати. Окрім звичного ярмарку, презентацій та дискусій, на фестивалі діяли окремі стріми дитячої програми, платформа малих і креативних видавництв, ярмарок ілюстраторів, секція букіністики й антикварної книги, вечірня програма перфомансів та навіть два фестивалі: текстового дизайну і шведський фест Spine, присвячений фотографії. Більшість нішових подій проходили у спеціально відведених залах, а презентації та дискусії відбувалися в загальних просторах приміщення. Наприклад, у правому крилі діяла виставка гра-

фіки й ілюстрацій під кураторством Pictoric, коли за дитячим Арсеналом Ідей в невеликій кімнаті розташувалися малі видавці.

Господарі та гості

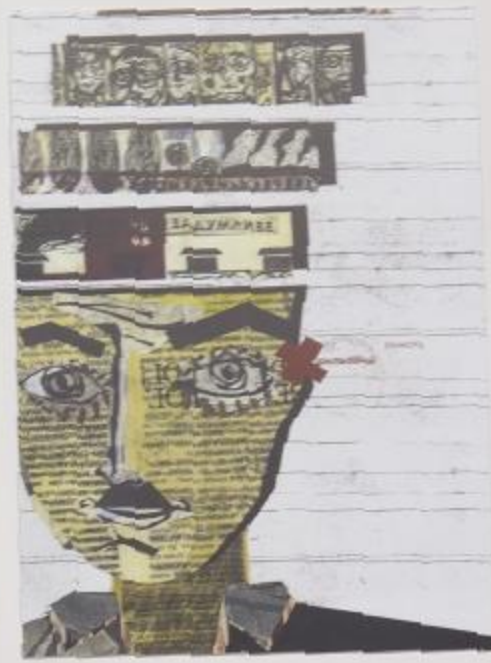
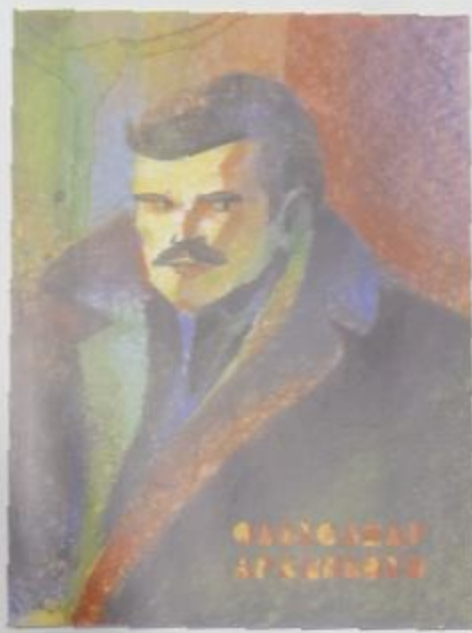
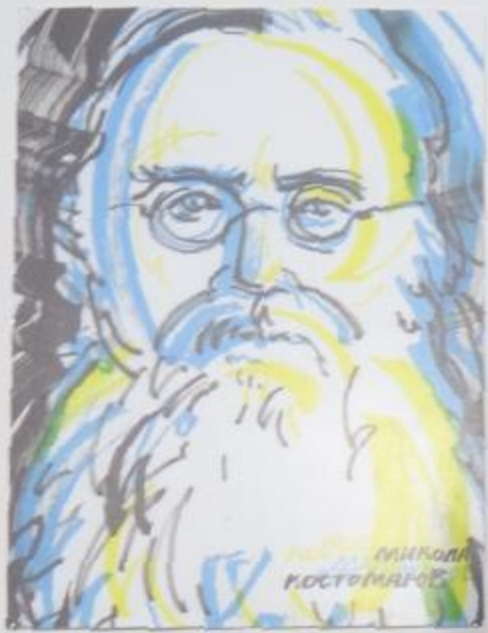
Спеціальною країною-гостею була Чехія. Разом із Pictoric вони організували виставку ілюстрацій. У центральному залі «Кафе-Європа», де проходили заходи з іноземцями, діяла виставка чеських видань. Там можна було знайти українські переклади чеських письменників, стосики книг в оригіналі (завбачливо прив'язані до стійок), а також кіпу брошурок з інформацією про чеський центр в Києві. Зарубіжні гості приїхали не лише з презентаціями нових книг, а й взяли участь у численних дискусіях і читаннях, приділили багато уваги дитячій програмі.

Кожен постійний відвідувач «Книжкового Арсеналу» чудово знає, що зустрітись на ньому можна будь-кого, особливо якщо він є в програмі. Сергій Жадан із малою донькою втікає від читачів до кума Андрія Кокотюхи, який сам відбивається від черги шанувальників. Любо Дереш читає велике опо-

відання з нової збірки й дуже вибачається перед повним залом, коли часу в нього до кінця оповідки не вистачило. За одним столом зустрічаються зірки «Коронації слова» й радять молодим авторам, як писати на лауреата. Білоруські письменники презентують нові книги, а потім із українськими видавцями довго скаржаться один одному на мовні проблеми. Польські поетеси читають свої вірші зі сцени, попередньо привітавшись ламаною українською. А на вихідних ти потрапляєш у навіть для Арсеналу незвично довгу чергу з перевіркою, бо приїжджає Президент із родиною – гарячі книжкові новинки потрібні всім!

Деякі заходи були особливо атмосферними, наприклад, пам'ятний вечір поета Олега Лишеги. Справа в тому, що «Абабагаламага» видала його книгу «Поцілунок Елли Фіцджеральд» якраз до Арсеналу. На жаль, її довелося презентувати друзям поета: Івану Малковичу, Віктору Морозову, Костю Москальцю, Богдані Матіяш та Тарасу Чубаю. Звучали кумедні історії, жарти про «господаря Сейму» та кіношне життя львівських спальних районів. Тарас Чубай разом із Віктором Морозовим співали «Колискову»

Наталія Заболотна,
генеральний директор
«Мистецького Арсеналу»

Сьогодні інтелектуали нашої країни вже не уявляють Київ, нашу столицю, без «Книжкового Арсеналу», адже він є прогресивним провідником авторської думки, головним місцем комунікації між письменниками, поетами, видавцями, філософами, мислителями, врешті-решт відвідувачами, тими людьми, які хочуть долучитися до найважливішого.

на слова Лишеги. Відведений час на презентацію давно збіг, а на сцені все продовжували зачитувати вірші зі збірки й ділитися цікавими, живими історіями. Вечір пам'яті Олега Лишеги став теплим поцілунком у чоло. І нарешті розгадка, чому квітень виявився таким холодним — Лишега щороку проводив ритуал розмикання й замикання вод навесні і восени відповідно. Цьогоріч поет встиг лише замкнути води восени, і вони до квітня були не розімкнуті.

Очевидці й спостерігачі

Багато уваги приділили заходам, пов'язаним з анексією Криму й війною на Сході. Повноцінна фотовиставка зі світлинами з гарячих точок, спеціальний історичний лекторій, який охопив події і Другої світової війни. Багатоочікуваними були презентації книг на військову й майданну тематику. Чи не найбільший ажіотаж викликала презентація книги «Волонтери. Мобілізація добра» видавництва «Клуб Сімейного Дозвілля». У збірку увійшли твори провідних українських письменників: Ірени Карпи, Макса Кідрука, Сергія Жадана, Лариси Денисенко, Галини Вдовиченко та інших. Це живі історії «людей для людей», які допомагають переселенцям, військовим та тим, хто вирішив залишитися у власній домівці попри вибухи.

Несподіваний аншлаг у ранок четверга зібрав російський письменник-сатирик Віктор Шендерович. Він презентував книгу, перший п'ятитисячний тираж якої повністю порізали. Ту, яку відмовилися продавати у провідних російських книгарнях. На видання якої небадужі зібрали гроші спільнокоштом і яку донедавна можна було придбати лише в Інтернеті. Збірка публіцистики Шендеровича є «описом катастрофи онлайн». Чому Успенський та Новодворська завжди говорили від свого імені, звідки взялися міфічні 85%, що змушує автора попри все залишатися на батьківщині? За логічними міркуваннями й часом жорсткою сатирою нам відкривається погляд на ситуацію з боку опозиційної російської інтелігенції. Книг не вистачило навіть на автограф-сесію. Видавництво «Віват», що видало Шендеровича в Україні, явно недооцінило читацький розмах. Книжкова новинка коштує недешево, тож хто просто хоче насолодитися політичною сатирою і роздумами Шендеровича, може це зробити не виходячи з Фейсбуку — просто гортаючи його блог за останній рік.

Мистецтво понад усе

Оформлення «Арсеналу» на час книжкового фесту було як ніколи насиченим. Фактично у всіх залах стіни прикрашали численні ілюстрації, професійні й любительські, деякі проекти займали цілі кімнати. Наприклад, виставка «Забобони» Андрія Хіра викликала чималий ажіотаж: зображені химери віддавали добре знаними картинами Марії Приймаченко, а бабая від Хіра кожен порівнював з уявним своїм. Окрім картин художник представив чудернацькі маски: в один із днів із претензією на перформанс їх носили живі скульптури. Так само персонально можна було зацінити виставки «ЛайкХокку» Ігора Гусева (Dymchuk Gallery) та «А4. Кулькова ручка» (Карась Галерея).

Традиційну вечірню музичну програму також розширили. Наприклад, лише спеціально до відкриття V Книжкового Арсеналу видатний скрипаль Жуан Сільва у супроводі Антона Сизька (контрабас) та Олексія Фантаєва (барабани) представили джазовий перформанс Wise Connections Trio.

Фантастично

Програма з фантастики на «Книжковому Арсеналі» цьогоріч була приємно більшою.

Дискусія «Українське сучасне фентезі» чомусь збрала лише трьох учасників: модератора Тетяну Белімову та співавторів Дару Корній і Талу Владмирову. Письменниці розповідали про укrfентезі в цілому, але, за відсутності інших учасників, плавно дійшли до обговорення своїх нових книг. А от Дискусія «Про що мріють сучасні фантасти?» за участі Радія Радутного, Артема Захарченка, Тетяни Кохановської, Марії Галіної, Михайла Назаренка й модератора Алекса Заклецького викликала чималу зацікавленість. Учасники заходу дійшли висновку, що надпопулярні антиутопії зараз терплять спад, а найближче майбутнє жанру за науковою фантастикою. Цьому сприяє нова хвиля космічних досліджень, наприклад, робота станції «New Horizons» по дослідженню Сонячної системи чи проект по освоєнню Марсу. Причому письменники наголосили, що НФ уже ніколи не буде такою, як раніше, читачам потрібні екшн і фільмові кульмінації, тож книги будуть заточені під екранізацію. Традиції Адамса й Азімова збережуться, але в іншій формі.

Другою темою розмови став стан української фантастики загалом. Не обійшлося без згадок за російські провокаційні альтернативні романи, ставилося питання про розвиток українського книговидання саме в жанрі фантастики.

Щодо презентованих новинок, то в порівнянні зі львівським «Форумом Видавців» до «Книжкового Арсеналу» їх підготували дуже мало. Приємним винятком стало видавництво «Наш Формат», що презентувало перший том трилогії Айн Ренд «Атлант розправив плечі», про яку наразі мріє кожен книголюб. Психотрилер «Астра» презентував молодий письменник та культуролог Олександр Михед. Роман увійшов у короткий список кращих книг року від ВВС і справді задав нову планку для вітчизняних письменників. Нарешті в продаж надійшла третя частина «Гри Престолів» Дж. Мартіна українською — навіть відсутність презентації від «Країни мрій» не приховала цієї події на книжковому ярмарку. Загалом, про фантастичні новинки можна сказати те ж саме, що й про книги інших жанрів: було виразно видно, що видавці недооцінили масштаб «Книжкового Арсеналу». Наприклад, довгоочікуване українське видання Орвелла «1984» розібрали за три дні, на вихідних продавці лише розводили

руками. «Видавництво Жупанського» не розраховувало, що книга викличе такий ажіотаж. А дарма, адже це перше видання Орвелла в незалежній Україні. Цікаво, що інший твір Орвелла, повість «Колгосп тварин», отримав перший іноземний переклад саме українською. Про нові переклади Стівена Кінга, презентацію «Напівдикого» Саллі Грін, свіже міське фентезі «Крила кольору хмар» від Дари Корній і Тали Владмирової читайте далі в окремих репортажах.

Полюси і підсумки

Відвідувачів цього року було на порядок більше, ніж минулого, — понад 70 тисяч за 5 днів. «Книжковий Арсенал» знову виріс удвічі.

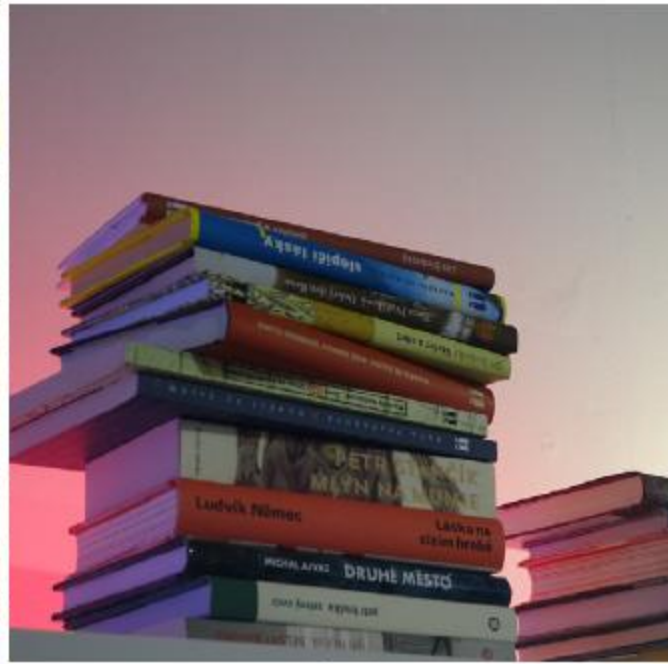
У п'ятницю та вихідні це віддавало катастрофою, особливо в плані харчування та вбиралень. На вулиці діяла поетична сцена, поруч із якою розташувалося невелике кафе. В основних залах теж були пункти «обігріву» з чаєм та канапками, однак у замалій кількості. Хоча організатори спрогнозували більший наплив відвідувачів і, наприклад, перенесли кінопокази на другий поверх, більшість гостей дізнавалися про його існування випадково. Та й ті, хто відшукали металеві сходи в напівтемряві, намагалися

пошвидше спуститися ними назад: температура приміщення не сприяла. Книг і відомих персон на Книжковому Арсеналі було вдосталь, не вистачило лише крихти — мінімального сервісу. Сподіваємося, що наступного року організатори врахують і цей момент, потурбуються про голодних та змерзлих книголюбів.

«Книжковий Арсенал» щороку піднімає для себе планку. Спершу підганяв львівський Форум Видавців, тоді вимоглива київська публіка, а зараз він почав рости «сам над собою». Дуже цікаво спостерігати, як формується надпотужний тижневий книжковий фестиваль, уже найбільший, але ще з величезним потенціалом. Хотілося б стрибнути в машину часу й подивитися на «Книжковий Арсенал XII», який зайняв весь фортечний комплекс, можливо, частково перекинувшись на Лавру й обійстя, розписаний графіті в дусі язикатого Сковороди, порісший студентськими наметами через приїзд автора чергового англійського бестселеру. Хоча, можливо, нам дуже пощастило, що ми застаємо ще такий Арсенал і на свої очі переконаємось у народженні найбільшого східноєвропейського книжкового фестивалю.

Вікторія ВАКОЛЮК

Олена Любенко: «Роботу над перекладом Кінга можна порівняти зі скелелазінням»

Який же літературний фестиваль без Стівена Кінга? У суботу, 25 квітня, на Книжковому Арсеналі відбулася презентація українського перекладу одного з найновіших романів цього культового письменника — «Відродження». Головним учасником заходу стала Олена Любенко — перекладач цієї та інших книг Кінга, відома своєю роботою над циклом «Темна вежа».

СФ: Як працювалося з «Відродженням» і чим Вам запам'ятався цей роман?

— Якщо чесно, то з творами Кінга завжди працювати дуже нелегко. Я не можу сказати, що працювалося надзвичайно просто, але вся ця важкість, яку Кінг завдає перекладачеві, абсолютно про нього не піклуючись, насправді приносить неабияку втіху, коли дістаєшся аж до кінця.

Мені взагалі здається, що кожен роботу над перекладом Кінга можна порівняти зі скелелазінням: перекладач, як альпініст, піднімається на верхівку гори, продираючись крізь шари сленгу, шари спеціалізованої лексики, шари реалій, які абсолютно нічого не говорять українському читачеві. Або, якщо читач достатньо освічений, то частково вони можуть йому щось сказати, однак все одно потрібно більшість цих реалій пояснювати, робити невеличкі зносочки для того, щоб він був у курсі і читалося легко. Я завжди роблю переклади з наголосом на те, щоб читачу було дуже легко і цікаво сприймати Кінга, тому що я сама його сприймаю як автора, який насамперед створює образи, котрі запам'ятовуються, відкладаються в пам'яті і разом з читачем залишаються, можна сказати, на все життя. Саме цим він мені і запам'ятався — образністю, красою мови.

СФ: Який у Вашій практиці перекладу Кінга був найскладніший момент?

— От саме зараз у мене таке відбувається. Я працюю над повістями зі збірки «Чотири сезони» і сушу собі голову над тим, де б його взяти український арештантський сленг. Можливо, я знайду якісь україномовні матеріали, які стосуватимуться ув'язнених тридцятих років, сорокових років, але не факт, що саме цей сленг можна перенести на ґрунт сімдесятих-вісімдесятих років в Америці. Тому в мене зараз на вибір: або шукати й вигадувати щось своє, або використовувати російську «феню», найзнайомішу читачеві за російськими серіалами, книжками і так далі. Але... цей момент досить складний, мені потрібно його вирішити перед тим, як віддавати книжку до друку.

СФ: Кінг часто любить змальовувати такі досить неприємні явища, як наркоманія, алкоголізм, і от в останній книжці він торкнувся антирелігійної теми. Як Вам було це перекладати та як, на Вашу думку, до цього ставляться люди?

— Я православна християнка, і мені було трішечки неприємно, тому що богоборчі мотиви в цій книжці Кінга достатньо сильні, і мені навіть здається, що за постаттю чорного пастора Чарльза Джейкобса стоїть сам автор. Він може підписатися під кожним словом героя і сам ще додати. Тому я не певна, як сприйматимуть люди кошмарну проповідь Чарлі Джейкобса. Але коли маєш достатньо глузду, щоб вірити в Бога, а не в надбудову над Богом — церкву, яка, на думку Чарлі Джейкобса, просто велика страхова компанія, коли маєш трошечки почуття гумору, то все це сприймаєш більш легко. Гадаю, більшість людей нормально до цього поставиться.

СФ: В останній книзі Кінг замислюється над питанням смерті. Як Ви гадаєте, він правда відчуває наближення своєї смерті чи це так впливає на нього смерть його друзів?..

— Ви знаєте, мені здається, він досить часто замислюється над питанням смерті. Він же написав, що «Великий Бог

Пан», роман Артура Мейчена, не давав йому спокою все життя, а там, власне, про таке і йдеться. Кому цікаво, той прочитає, поцікавиться цим романом. Але я теж дуже багато про це думала. Можливо, Кінг сам страшенно боїться того, що там, за тими дверима, тому йому обов'язково треба було виписати, викинути з себе цей страх, передати його нам, читачам, для того, щоб йому трішечки полегшало. Я думаю, він дуже зараз про це замислюється і, власне, через це пише багато романів, тому що він відчайдушно хоче залишитися, залишити свій слід. І він, безперечно, залишив свій слід у кожній голові читача, тому, думаю, боїтися йому вже не варто. Але того, що там за дверима, він дуже сильно страхається.

СФ: *Інший перекладач, Олександр Красюк, якось зазначив, що дуже любить музикальність творів Кінга і робить багато пісенних зносок. «Відродження» якраз описує життєвий шлях рок-музиканта. Що Ви відчуваєте, коли зустрічаєте пісні, і чи їх слухаєте?*

— Пісні я слухаю, обов'язково. Я навіть не вмю грати на гітарі, але я полізла в Інтернет і відкрила уроки гри на гітарі, дивилася, як це все відбувається. Адже я не рок-музикант, але, звісно, перекладачам потрібно перекладати різні речі. А оскільки Кінг – рок-музикант, то це його стихія, це його життя, це те, як він відчуває...

Я вважаю, що до «Відродження» потрібно видати окремо саундтрек зі всіма цими піснями і окремо книжечку про американський рок, тому що, на мою думку, українському читачеві буде досить важко це все сприймати. Я не хотіла перевантажувати зносками текст, щоб він не був важким для читання, тому що описувати кожну пісню, яка там звучала в 70-ті, 60-ті роки, якось... Для американця вони означають дуже багато, для українця вони нічого не означають. Щоб вони щось для нього означали, потрібно з ними ознайомитися, почитати лірики англійською чи переклад зробити. Це теж повинна бути титанічна робота.

Але Кінг просто пише для американців. Вони сприймають це як належна, як своє, це рідна для них культура. Для нас це трішечки інший ґрунт, у нас навіть деякі знайомі рок-музиканти жалілися, що не приживається, наприклад, американський блюз. Я не ставила перед собою таку

мету описати всі пісні. Читач, на мою думку, досить розумна людина. Якщо йому цікаво, то він полізе в Інтернет і поцікавиться, що це за пісня, як вона звучить, як перекладається, сам спробує зробити переклад, зіграти акорди на гітарі. Тому моя персональна думка, що треба трошечки більше довіряти своїм читачам — і тоді всі пісні зазвучать.

СФ: *І таке загальне питання: коли Ви познайомилися з Кінгом?*

— У 13 років. Наша знайома привезла з Америки «Мертву зону». Це був класичний paperback (книга у паперовій обкладинці — прим. редакції), із запахом, із пожовклими від часу сторінками. Я англійську не знала майже взагалі, але прочитала цю книжку. Не знаю, як я її прочитала, може, задом наперед, але все-таки в мене щось відбилосся в пам'яті. І відтоді потроху підчитувала Кінга, а потім він якось сам непомітно прийшов у моє життя: мені запропонували зробити тестовий переклад для КСД, я його зробила — і ми видали «Зону покриття». Таким чином далі пішла наша співпраця з КСД.

СФ: *На презентації Ви казали, що дуже любите серію «Темна вежа». Що Ви відчуваєте, коли в інших книжках Стівена Кінга зустрічаєте посилання на цю історію?*

— Кінг взагалі дуже любить себе цитувати. Він робить це практично в кожній книжці. Але коли я зустрічаю, наприклад, якусь віддалену подібність персонажа «Відродження» до Едді Діна, я відчуваю радість. Я відчуваю неприхований захват від того, що я зустріла когось рідного, тому що всі ці герої, поки я перекладала «Темну вежу», стали мені родиною.

Дякуємо пані Олені за чудове і тепле інтерв'ю, а також бажаємо плідної співпраці з редакторами та швидкого підбору потрібних слів. Адже вони, мов рибка в річці, пливуть хитро й вертко, голими руками їх не візьмеш, тож тільки майстер з належною сіткою здатен вловити великий куш.

З перекладачкою спілкувалася

Оксана ПРОНЬКО

Напівтемний, напівбілий, напівдикий

Завдяки перекладачеві Віктору Морозову українською мовою заговорило чимало неймовірних книжок. Зокрема, і світовий бестселер британської письменниці Саллі Грін. Торік у «Видавництві Старого Лева» вийшов «Напівлихий», а цього року друга частина трилогії — «Напівдикий». Презентували новинку сам Віктор Морозов і його колега — письменниця, перекладач і редактор Катерина Міхаліцина.

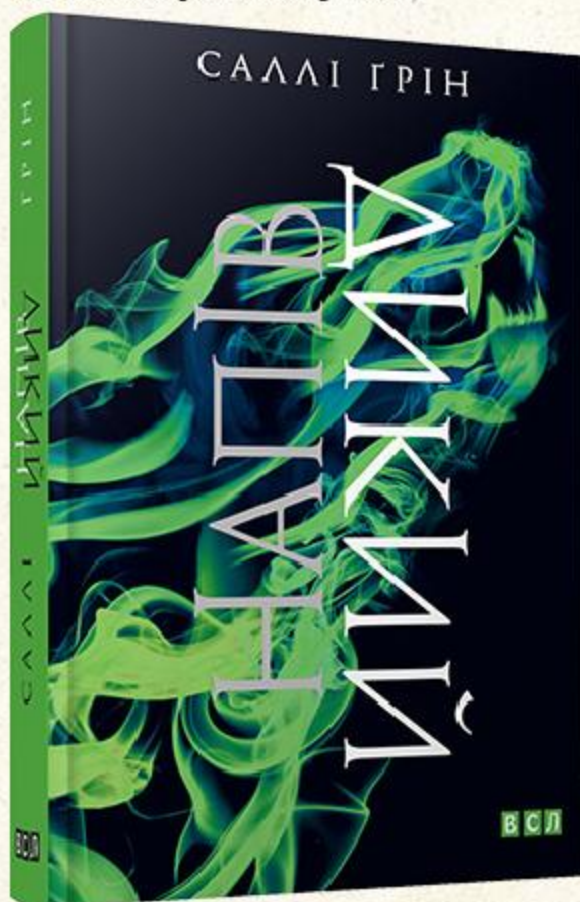
«Напівлихий» став прецедентом для українського книжкового ринку: «ВСЛ» видало її одночасно з іншими 40 країнами — в один день. «Я пропонував видавництву видати її хоча б не тиждень раніше, — зізнався Віктор Морозов, — бо переклад уже був готовий: щоб усі, навіть в Англії, кинулися читати українською мовою. Але вони не наважилися».

Друга книга українською, «Напівдикий», теж вийшла у «світову прем'єру». «Ми зустрілися із правласниками у Болоньї, на міжнародному книжковому ярмарку, — пригадує Оксана Зьобро, керівник відділу маркетингу та зв'язків із громадськістю «ВСЛ». — Вони планували міжнародну прем'єру видання, й ми вирішили долучитися. Книга вийшла в 49 країнах в один день, з березня. Для нас це новий досвід». Роман дійсно став виключенням для українського ринку, і не в одному плані. «Напівлихий» вийшов українською мовою раніше, ніж російською, і для очікуваного зарубіжного бестселера це прецедент. Проте пані Зьобро не бачить в цьому нічого незвичайного: «Російські видавництва пропускають дуже багато новинок, відслідкувати все неможливо, це не дивно».

Катерина Міхаліцина зауважила, що «ВСЛ» ще має шанс на видання книги раніше за інших — останньої частини трилогії. Також редактор описала враження англійських партнерів від роботи львівського видавництва: «Як ви так зуміли? У вас така шикарна книжка, вона настільки добре продається — це прекрасно, ви все так гарно робите», тобто вони були в захваті!».

А от чи справді Грін — друга Ролінг, перекладач відповісти незміг. «Важко

сказати, це зовсім інший стиль. Але коли з'явився «Гаррі Поттер», ніхто не прогнозував, що буде таке. Тому цілком можливо». Між письменницями часто проводять паралель, і в них дійсно багато спільного: обоє почали писати в зрілому віці, обоє за професією бухгалтерки. «Я теж був бухгалтером, — сміється Морозов, — став перекладачем. У бухгалтерів дуже велике творче майбутнє».

Звісно, головною темою зустрічі була творча майстерня Віктора Морозова — процес його роботи над перекладом. «Для мене важлива, так би мовити, музика кожного твору, — розповів Морозов. — Перекладаючи, я завжди уявляю, що це не просто книжка, а ніби пісня, яка в уяві лунає. Для мене важливо, щоби кожна фраза виспівувалася, а не просто читалася». Як влучно підкреслила Катерина Міхаліцина, кожен переклад — це пісня тривалістю в книжку.

Власне, «Напівдикий» — дуже нетиповий, самобутній текст, з якого було доволі складно зробити пісню, але Віктору Морозову це вдалося. «Мені більше подобається дитячі книжки перекладати, вони якось легше йдуть, бо в дорослих автори фрази вибудовують довгі, сидиш-думаєш, як би то «умузичнити». Та ж Ролінг: «Гаррі Поттер» мені легко йшов, а

потім вона написала дорослу книжку «Несподівана вакансія», о, я над нею так мучився, що врешті сказав Івану [Малковичу] — не подужаю. Він тоді залучив свого сина, і ми з Тарасом — він одну частину, а я другу, то легше було — закінчили».

Також Віктор Морозов описав свою методику роботи: «Мені цікаво перекладати гостросюжетні книги тому, що я перекладаю, не читаючи їх наперед. Якби я прочитав все одразу, мені було б дуже нудно, і важко було б змусити себе сідати за комп'ютер. А так — я читаю, перекладаю — і мені цікаво: що ж далі? — особливо коли такі напружені сюжети».

До слова: Саллі Грін про свою першу книгу казала, що це її спосіб зрозуміти свого сина-підлітка. Катерина Міхаліцина відмітила, як це було прописано: «Не завжди батьки дають дитині право бути тим, ким вона хоче бути, і виразити те, що у неї всередині. Їм завжди хочеться бачити свою дитину білою і пухнастою, але ж таких дітей не існує, хіба зовсім маленькі дітки, бо потім щось таки перемикається — бо дитина починає набувати власної особистості».

«Те, що дало мені натхнення зрозуміти цю книжку — це материнська сторона, — поділилася редактор. — Не всі діти білі й пухнасті, таких людей взагалі немає на світі. Ми такі, які ми є, і з цим треба якось жити. А як жити із собою таким — про це вже ось ця друга книжка».

Як редактор перекладів книг, Катерина Міхаліцина зауважила, що текст «Напівдикого» значно динамічніший, рухливіший: «Навіть суто з літературної точки зору він сильніший тому, що дуже чітко допасована мова до того, про що йдеться: речення рвані, загострені, переважають дієслова, які власне й творять ту динаміку; авторка виросла — це вже не дебютна книжка». Порівнюючи обидві частини серії, редактор зауважила, що вони різні за духом і та акцентами, адже у першій і герой молодший, проблеми в нього інші. Якщо у першій частині акцент — на підліткові, на тому, як він переживає світ,

«Така тварина живе в кожному із нас, той звір, і коли він прокидається — чи то треба цього боятися, чи навпаки його пестити і визнавати, жити з ним поряд?»».

як він змінюється, то у другій частині — на тому, як цей підліток сприймає іншого: іншого ззовні та іншого в собі. *«Це одна з головних думок твору: як прийняти те, що в кожному з нас ховається не одна особистість, навіть не дві і навіть не три, і котрась із них може бути цілком темна».*

Віктор Морозов також говорив про звіра, що живе й головному героєві «Напівдикого»: *«Така тварина живе в кожному із нас, той звір, і коли він прокидається — чи то треба цього боятися, чи навпаки його пестити і визнавати, жити з ним поряд?».* Це один із аспектів, який, як пояснив перекладач, дещо обмежує коло читачів другої книги цієї серії: *«Чесно кажучи, «Напівдикого» діточкам маленьким я б не радив читати. Краще — після 16 років. Є певні відразливі моменти в цій книзі, коли отой звір в героєві прокидається і починає виробляти речі доволі неприємні».*

Катерина Міхаліцина окреслила ще одну важливу ідею книг Саллі Грін: «Чому і та «напів...», і та «напів...»? Бо

немає в житті однозначності. Є конкретні ситуації, в яких можна спробувати розібратися, які можна спробувати зрозуміти, але однозначного трактування і розуміння немає ніколи». Автор підкреслила це епіграфом у першій книзі, взятим із «Гамлета»: «Нема нічого доброго чи злого, це все існує тільки у думках». *«Звісно, можна сказати, що то такий релятивізм, — підсумував Віктор Морозов, — і дехто критикує: «Чому ви вчите дітей? Є добре і є погоне. Їх не можна змішувати». Але в житті, на жаль, все так перемішане, що дуже важко іноді розрізнити, де біле, а де чорне».*

І перекладач, і редактор погодилися щодо співзвучності деяких моментів із «Напівдикого» із тією ситуацією, в якій зараз опинилися ми — у дійсності. *«Ті всі воєнні, повстанці, боротьба, і незрозумілість, хто з них позитивний, а хто негативний — білі відьмаки виявляються ще гіршими за чорних, така суміш, що важко чітко зрозуміти і чітко розставити означення, — поділився думками Віктор Морозов. — Зараз створюється дуже*

багато міфів, вони ніби й потрібні, щоб підтримати дух, але справжня реальність, на жаль, набагато брудніша і паскудніша». *«Власне, тут чітко і гарно прописано те, що на війні нічого доброго немає, ні з якого боку. Війна — це війна: вбивство і смерть»*, — додала Катерина Міхаліцина.

Наприкінці презентації пані Міхаліцина розповіла про читацьке коло книжок Саллі Грін. Згідно з даними видавництва, аудиторія «Напівдикого» дуже широка, про що свідчить велика кількість позитивних відгуків як від підлітків років 15-16-ти, так і від дорослих. Дехто з подивом відзначав, що книги надзвичайно точно передають, що колись думали та відчували вони самі — настільки влучні тексти Саллі Грін (чи то переклади Віктора Морозова). Багато читачів з неабиякою охотою читатимуть продовження історії Натана Берна, напівтемного-напівбілого відьмака.

Артем Острожинський

Крила кольору хмар

На початку цього року тандем Дари Корній і Тали Владмирової порадував шанувальників фентезі новою книгою, а разом з нею і серією творчих зустрічей. Так, 24 квітня письменниці побували у столиці та презентували роман «Крила кольору хмар» – вдень на Книжковому Арсеналі, а ввечері – у Книгарні «Є». Обидві зустрічі модерувала письменниця Тетяна Белімова, лауреат Коронації слова.

Надзвичайне поруч

Попит на фантастичні книги високий, тож романи Дари Корній і Тали Владмирової зараз у тренді. Серед слухачів, які прийшли зустрітися з авторками, переважала молодь. Дара Корній щиро мовила, що їй дуже важливо бачити свого читача: «Не треба до мене йти – потрібно йти до моїх книг».

Тетяна Белімова запитала про завдання, які ставлять перед собою автори фентезі, на що Тала Владмирова відповіла: «Я не уявляю собі письменника, який сидить і каже: «От, прийшло мені в голову – а давайте поставимо перед собою надзвичайно важливе завдання і втілимо його за допомогою жанру фентезі». Я вважаю, що є якась історія, яку треба розповісти. А от вже яким чином ви її розповісте – це вибір ваш». Тобто фентезі на думку письменниці – це перш за

все одна із форм оповіді. Також Тала Владмирова назвала три способи, як створити щось фантастичне: «Або внести щось надзвичайне у наш реальний світ, або «вивернути» та показати наш світ по-іншому, або перенести дію до іншого світу, де діють свої закони. У Дари Корній в більшості творів діє перший спосіб».

Пані Дара поділилася, як пише твори фентезі, зокрема цикл «Зворотний бік...»: «Цей світ насправді настільки захопливий... Мені самій цікаво, куди оця дорога заведе, тому що ти одне плануєш, а коли берешся і розповідаєш ту історію, то розумієш, що рухаєшся в такому керунку, куди не сподівався сам заходити».

Багато персонажів прийшли в романи з міфології, звісно, пройшовши «авторську обробку». При цьому деякі з героїв мають живих прототипів, але вони не є ідентичними. «Деякі беруться з реальності, але персонажі живуть власним життям», – пояснила Дара Корній, а пані Тала влучно порівняла: «Прототип – це як зерня, з якого проростає паросток нового персонажа».

Не обминули теми протиставлення світла й темряви. «Не був світ чітко поділений на чорне і біле, на той час не було такого поняття, що це є сто відсотків добро, а це сто відсотків зло», – за словами Дари Корній, у нашій міфології не все так однозначно. «Добро і Зло – це вже більш християн-

ське, більш пізніше, а спочатку було: або користь, або шкода, тоді оперували децю іншими поняттями, ніж зараз», – зауважила Тала Владмирова.

У циклі «Зворотний бік...» йдеться не тільки про світлу і темну сторону, а й про ще одну – сіру. Власне, про неї має йтися у третій книзі, яку вже очікують фанати. «Я знаю, – зізналася Дара Корній, – чому в мене відкладалося весь час продовження «Зворотного боку...»: я мусила написати з Талою «Крила...», щоби спочатку там розповісти про сірий бік».

Крила людські

Про нову роботу письменницького дуету, присвячену ангельській темі, детальніше говорили вже у Книгарні «Є». «Крила кольору хмар» – сама назва інтригує, і тягнеться рука до тих крил, коли бачиш обкладинку. Можливо тому, що кожен із нас вірить в янгола-охоронця, який його береже. «Коли Тала звернулася до мене з пропозицією дописати те, що вона почала, роман називався «Душі людські», – розповіла Дара Корній, – але в процесі написання ми зрозуміли, що назва геть неправильна, бо йдеться не лише про душі. Чесно кажучи, я не думала, що буде повторення, що буде друга книга, написана спільно, але абсолютно не жалкую. Тому що «Крила...» зовсім інші, ніж «Зозулята зими». Зокрема тому, що сюжет прив'язаний до місця».

Насамперед це книга про Львів. Не про те місто, яке знають туристи, а про такий Львів, якого не знають навіть самі львів'яни. Роман репрезентує нам місто, яке межує з іншим світом. «Мені було дуже приємно познайомитися із сакральним Містом Лева, – поділилася Дара Корній, – і я щиро сподіваюся, що це знайомство буде приємним читачам, львів'янам насамперед. Львів для мене відкрився з іншого боку. Коли я писала книгу, то ходила по Світовидовому полю, по пагорбах, на яких розташоване місто. Там знаходилися капища, святилища, це намолені місця, де зараз стоять церкви. Після цього мені Львів став ще ближчим».

Спланована закономірність

Яким же було знайомство зі Львовом для Тали Владмирової, яка мешкає в Запоріжжі? «Чудовим, тому що всі недоліки проходять повз тебе, – розповіла письменниця. – Це надто гарне місто, щоби помічати якісь дрібні плямки. Перший приїзд до Львова відбувся на Форум видавців, той самий, де презентували «Гонимарника». Мені сказали: «Знаєш, це мабуть на твою честь – третій день, і жодного дощу, у Львові, у вересні, це щось неймовірне!». Я кажу: «От ви зараз накликаєте, підніму руку – і почне крапати дощ». Піднімаю руку, а замість дощу мені в долоню падає невеличка біла пир'інка. І жодної птахи, хоч би якогось голуба пронесло мимо.

«Ну, янгола мабуть», – посміялася і забула про це. Але не випадково у нашій книзі епіграфом є слова: «Будь-яка випадковість – це добре спланована закономірність». І от, згодом янголи на мене просто «посипалися».

Спочатку захотілося перечити біблію «Книгу Еноха». Не встигла всю дочитати, як чую пісню гурту Хорта про янголів. Гурт «Хорта», до речі, запорізький. Далі – більше: інший запорізький гурт «Немного нервно» і теж з піснею про янголів. Тоді раптом всі друзі в Інтернеті почали питати: «Ти ж нібито цікавишся янголами?» і надсилати зображення зі старовинних манускриптів, де зображені янголи – і всі з кольоровими крилами. Ділюся цим з Мирославою і чую цікаву інформацію про Кирилівську церкву в столиці, де теж янголи з кольоровими крилами, зокрема з сірими. Ну куди мені було дітися? Почала писати».

Створення цієї книжки розтяглося майже на п'ять років. Почався роман у 2010 році, а звершився в перших числах січня цього року. Письменниці пообіцяли видавництву зробити новорічний подарунок і останні місяці невпинно писали й редагували. Так дізналися, як то – справляти Новий рік із записником та ручкою в руках.

«Крила кольору змар» – історія про вічні цінності. Тетяна Белімова описала для «СФ» основні сюжетні віхи: «На перший погляд звичайна дівчина

Аделаїда потрапляє у вир складних перипетій і пригод, які розв'язуються врешті для неї щасливо. Вона сирота, але віднаходить свою родину, точніше деяких її членів, які одразу вступають із нею в конфлікт. Відтак, основним конфліктом твору є конфлікт батькоборства. Це дуже непростий вибір, який має зробити для себе дівчина: вибрати батька, яким би він не був – темним, не дуже чесним, не дуже шляхетним, чи все ж таки залишитися на боці добра і відстояти вічні цінності».

Роман розкриває для читача звичайний світ, в якому досі є місце для сакрального і небуденного.

«Тут Львів є місцем, яке відкриває вхід до іншого, невидимого світу, що існує поряд із нами. Світ цей приховує незліченні скарби. Звичайно, це духовні скарби передусім, це певні таланти, вміння, які є вартісними для кожної людини, оскільки відкривають шляхи для звичайних, уже земних речей – до багатства, до щастя... Тому заволодіти ключем, який відкрив би цей магічний портал, прагне кожен, але не кожен є обраним – тільки посвячений може відкрити цей другий, потаємний Львів, що у романі поєднаний зі звичайним» – прокоментувала підґрунтя роману Тетяна Белімова.

Артем Острожинський

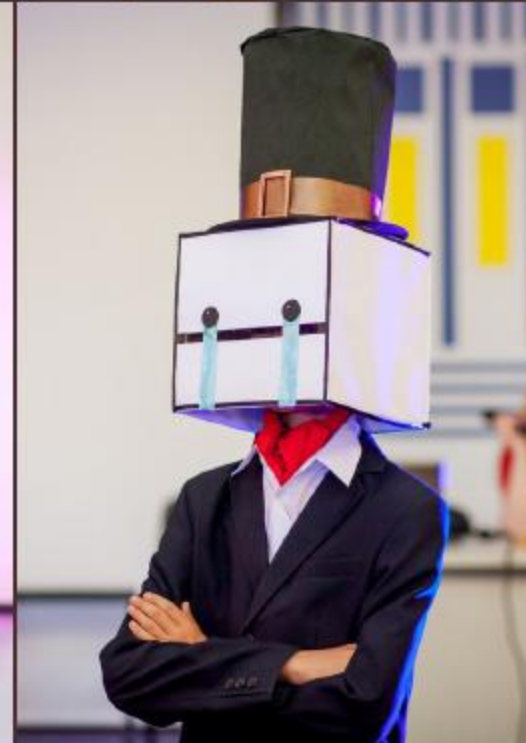

КУЇВ

дорога гіка

COMIC CON

Що треба звичайному гіку для щастя? Лише один фестиваль, де можна побачити все улюблене в неймовірно великій кількості.

Саме таким став Kyiv Comic Con, що відбувся 6-7 червня в Українському домі на Хрещатику. Організатори — Марія та Олександр Шагурі — поставили перед собою завдання створити єдину платформу, що об'єднала б фантастів, анімешників, ігроманів, косплеєрів, шанувальників коміксів та кіно, і в них це, безперечно, вийшло.

Майже десять тисяч людей відвідало Український дім за два дні фестивалю. У суботу потрапити на нього вдалося непросто: кілька черг розтяглися серпантинном аж до Європейської площі. Здивовані перехожі спостерігали, як Хрещатиком снують Акацукі та Кхал Дрого зі своєю Кхалісі. Проте півгодини — і ви в найкращому місці на планеті! Територія фестивалю поділялася на декілька локацій із різноманітною програмою. У лекційних Світлої та Темної сторін проходили майстер-класи, виступи та презентації на цікаві теми; кінозал пропонував переглянути досягнення

українського кінематографу; зала настільних ігор запрошувала пограти поціновувачів та початківців; а в коридорах та на вулиці повсюди зустрічалися персонажі улюблених фендомів. Для наймолодших учасників діяла окрема секція з хенд-мейд заняттями, показами діафільмів та читанням книжок. Зокрема, разом із художником Славком Хоменком діти створили

два мультфільми: із пластиліну й методом «перекладки». На третьому поверсі розташувався тематичний ярмарок, який із перших годин наповнили відвідувачі. Хоча ціни на атрибутику та комікс-книжки кусалися, це нікого не спиняло. Футболки з Бетменом, історії «Marvel», аніме-фігурки, кулони, чашки, плакати з відомими героями — як тут утримається!

Головна частина програми зарубіжних Комік Конів представлена зірковими учасниками. До Києва також запросили зірку — Кетрін Винник із телесеріалу «Вікінги», акторку українського походження. Однак гостинам не судилося. Вже після всіх домовленостей Катруся була змушена скасувати поїздку — зйомки неочікувано перенесли на час фесту, а нова посада продюсера серіалу додала обов'язків. І хоча всі прихильники «Вікінгів» розчаровано рвали на собі кольчуги, до Києва завітали інші не менш цікаві медійні персони.

У секції настолок провів вихідні Марк Рейн-Гаґен — американський розробник рольових, карткових, настільних ігор, відомий як творець «Світу Темряви» («World of Darkness») та гри «I AM ZOMBIE». Американець був приємно вражений підготовкою першого фестивалю й запевнив своїх колег по настільних іграх, що все було на рівні зарубіжних конвентів. На Kyiv Comic Con відбувся найбільший в історії України захід, присвячений настільним іграм — 10 клубів та з видавці, понад 60 ігор, за два дні секцію відвідало більше 2,5 тисяч людей.

Повну залу слухачів зібрав гурт «ТНМК». Музики Фагот та Фоззі разом із мультиплікатором Сашком Даниленком представили новий кліп «Гупало Василь» про українського супер-

героя-художника. Не менший ажіотаж викликав приїзд команди фільму «Максим Оса» — першої української екранізації коміксу. Детальніше про ці заходи читайте в окремих репортажах далі.

Зустрічі з перекладачами й студіями озвучення фактично сформували окремий стрім. Більшість відвідувачів фестивалю чекали на захід із легендою українського дубляжу Доктором Звуком — Юрієм Коваленком. Двічі рекорсмен Книги рекордів України здатен імітувати більше 60-ти голосів публічних людей, більше 70-ти звуків живої і неживої природи. Його голос ви знаєте завдяки таким стрічкам, як «Сімпсони», «Південний Парк», «Пірати Карибського моря», «Тачки»,

де актор озвучив більшість чоловічих ролей. Спробувати себе в ролі актора могли всі бажаючі на майстер-класі з озвучування аніме від студії PATLATI Продакшнз, а послухати про всі тонкощі озвучення на лекції від студії FanVoxUA та Євгенія «Каон» Луфренка.

Як конвент коміксів Kyiv Comic Con підготував окрему програму, присвячену цьому мистецтву. Спеціальним гостем секції став Томаш Прокупек — чеський художник та дослідник, він розповів про історію коміксів своєї батьківщини. Майстер-клас зі створення персонажа професійно провів художник Роман Гуро, аналогічний захід про роботу кольориста коміксів зробив Ігор Лобода. Схильні до письменства відвідали лекцію президента Гільдії сценаристів України Андрія Бабіка про написання сценарію для

коміксу. Окремо діяв майданчик для презентацій українських інді-коміксів. Графічний роман «Герой поневолі» за мотивами повісті Івана Франка презентували художник Михайл Тимошенко та видавець Кирило Горішній. Електронну версію «Дагопака» представив Максим Прасолов. Впродовж фестивалю діяв «Графічний стіл», де можна було поспостерігати за роботою художників і придбати чи замовити собі скетчі.

Найбільший блок програми представляла література: майстер-клас з написання сюжету від Володимира Арєнєва та підбиття підсумків конкурсу «Повна темрява» з Олегом Сіліним, зустріч із українськими перекладачами Стівена Кінга, письменниками Дарою Корній і Талою Владмировою, Максом Кідруком, Олександром Михедом, Олександром Рудою. Багато

відвідувачів відзначили цікаві лекції від філософа Ігоря Колесника й літературознавиці Галі Глодзь, культуролога Ростислава Семківа. «Приємно вражений як кількістю відвідувачів, так і рівнем організації KYIV COMIC CON, — згодом коментує Макс Кідрук у своєму аккаунті в Facebook. — На літературному майданчику збиралося більше слухачів, ніж на заходах Книжкового Арсеналу. Аж не віриться, що організаторам із першого разу вдалося просто блискуче провести настільки масштабний фест». Письменник був дуже здивований, що серед відвідувачів Kyiv Comic Con виявилася багато його читачів, тож запевнив, що наступного року підготує повноцінне шоу.

Приємною несподіванкою став музичний супровід у виконанні запального гурту «The Cherry Men». Атмосферу задавали й професійні фотосети ко스플레이стів та картини на стінах, деякі з них малювалися наживо прямо на фестивалі. Окрім настільних ігор, малювання коміксів, створення мультфільмів й написання оповідань можна було себе спробувати в танцях. Студія при театрі історичного танцю «Al'entrada» проводила відкритий урок із танців доби Ренесансу. Надвечір суботи відбувся справжній Гогворт-

ський бал, де можна було спробувати потанцювати віденський вальс та насолодитися танцем професіоналів, з такою okazji одягнених у вечірні мантії. Хто не вподобав мирне мистецтво, для бажаючих діяв гківський бійцівський клуб. Невеликий загороджений ринг прямо на траві обабіч Укрдому запрошував до двобою вікінгів, суперменів, Кунг Ф'юрі, людей-павуків, безліч анімешників та фанатів «Безумного Макса». Після двобою «на чому є» (від кулаків до надувних молотів) виступили професійні рольовики у кольчугах, шоломах і при справжніх (?) мечях.

Комік Кон проводив кілька конкурсів у межах фестивалю — це конкурс костюмів та конкурс на найкращий комікс. Дефіле ко스플레이стів оцінювали в кількох номінаціях: «Комікси та художня література» (переможці Вольха Редная й мантикора Манька, Iron Man), «Відеоігри» (Аліса Ліддел та Рівен), «Фільми та мультфільми» (Кхал та Кхалісі, Джек Холод), «Аніме» (Аліса в Країні Див та Ічіго). Переможці отримали настільні ігри та різноманітні подарункові сертифікати від компаній-учасників фестивалю.

Масштабом відзначився конкурс коміксів. Журі складалося із Олександра Шагурі (організатор фестивалю),

Романа Гуро (художник-коміксист) та Олексія Оліна (художник і головного редактора журналу «K9», який, на жаль, вже не виходить). Роботи всіх учасників виводили на екран, аналізували, а наприкінці оголосили трьох переможців. Перше місце зайняв комікс «Лифт» Іваненко Анни, друге — «Чебайрашка» Бондаренко Олексій, а третє — «Кошка» Анастасії Рожкової. Переможці отримали графічні планшети, а кращі комікси надрукували окремим альманахом, який можна було придбати тут же. До Kyiv Comic Con 2016 також проведуть конкурс коміксів спільно із компанією Wascom, тож слідкуйте за анонсами.

Тож яким був Комік Кон? Яскравим, багатограним, несподівано тісним і дуже дружнім. Ранок після фестивалю скидався на повернення додому Волтера Мітті після тижневої поїздки в Гренландію та Ісландію. Так, це зовсім інший світ, де батли проходять хіба між фанами «Marvel» і «DC», Пітер Паркер є предметом психологічного дослідження, а фани Стівена Кінга обговорюють тонкощі перекладу останнього роману Короля Жажів. На що варто звернути увагу наступного року? Організаторам — на кількість відвідувачів (їх прийде ще більше!). Учасникам — на костюми

(не обов'язково шити щось складне, навіть якщо вдягнете футболку з улюбленим фендомом, не пожалкуєте), на розклад (кількість потоків програми лише збільшуватиметься, краще завчасно заплануйте, куди піти), квитки (черга з електронними квитками була меншою та рухалася швидше, повірте, плюс придбані завчасно квитки дешевші). Також незле прийти за годинку-другу до початку або за кілька годин після відкриття — тоді проблем із чергою у вас точно не виникне.

Для журналу «Світ Фентезі» київський Комік Кон став майданчиком нашого першого літературного конкурсу «Повна темрява» — ми дуже вдячні організаторам і волонтерам фестивалю, письменнику Олегу Сіліну за детальний майстер-клас, а перекладачам Сергію Крикуну й Олені Любенко за фахову горорну думку в оцінюванні творів і наданні подарунки. Альманах «Повна темрява» із найкращими оповіданнями ви можете прочитати в електронній формі або придбати в паперовій. Конкурс короткої форми вдався, і до наступного фестивалю ми проведемо ще один, уже на іншу тематику. Історію про життя-буття «Світ Фентезі» бажаючи змогли послухати на нашій презентації в неділю. Дякуємо всім, хто завітав до нас,

і не полінився згодом надіслати свої оповідки в рубрику «Читальня» :)

Наостанок, не забувайте про своє таємне життя. Зустрінемося на Київ Comіc Con 2016 вже 14-15 травня.

**Оксана ПРОНЬКО,
Вікторія ВАКОЛЮК**

**Фото: Влада Соловйова,
Юрій Кудланик,
Павло Хабаров,
Владислав Булгаков.**

ЯК ЗРОБИТИ COMIC CON

День проведення фестивалю – це верхівка айсбергу. За програмою заходів криються довгі місяці роботи кількох десятків людей. Kyiv Comic Con за масштабом проведення став унікальним явищем в українському фендомі. Як велася підготовка до фестивалю і що в цій справі найголовніше, ми розпитали в організаторів Марії й Олександра Шагурі, а також у кураторів та волонтерів київського Комік Кону.

Київський Комік Кон не планувався як клон багатотисячного Сан-Дієгівського побратима. Всі розуміли, що в Київ не прилетить Тоні Старк із передпрем'єрним показом, а Sony не зробить стенд і конференцію про Людину-Павука. І справа не в тому, що «в Київ», а в розвитку масової культури в Україні в цілому. Більшість профільних фестивалів у нас – вузьконаправлені й закриті, за словами Олександра Шагурі в цьому й криється наша проблема. Дві-три тисячі відвідувачів, наприклад, для львівського щорічного фестивалю косплею Anicon або київського аніме-фесту Отобе – це верхня межа. Вони професійні, є одними із найяскравіших і рушійних для українського фендому, але тільки у своїх напрямках. Фанат коміксів може цікавитися настільними іграми, а анімешник виявиться ще й гейме-

ром. Тому зібрати всіх-всіх-всіх та показати мультифендом було найголовнішим завданням фесту. А до якого ж Комік Кону найближчий київський? У чомусь – до перших конвентів у Сан-Дієго, де художники коміксів сиділи поруч за звичайними столами й спілкувалися із відвідувачами, в іншому – до московського «Роскону» й познанського «Пиркону», де багатопотокова програма пропонує заходи на будь-який смак.

З чого починається робота над фестивалем? «З піару», – упевнено відповість Олександр Шагурі. Перші ніж писати запрошення, почати роботу над декораціями й відбирати волонтерів, потрібно зайнятися рекламою. Саме завдяки потужній піар-компанії в Укрдомі зібралось майже десять тисяч шанувальників коміксів, відео-

ігор та фантастики. Для Kyiv Comic Con все почалося із проекту на сайті спільнокошту bigggidea.com. Оскільки коштів для проведення фесту потрібно було чимало, то частину з них вирішили зібрати за допомогою краудфаундингу. Проект викликав чималий ажіотаж, зацікавленість і навіть недовіру: заявлена сума в 26500 грн була фантастично маленькою для такого дійства. Ці кошти планувалося витратити на розробку сайту й інформаційну кампанію, друк банерів та виготовлення сувенірів. Новина про Комік Кон у Києві облетіла всю Україну, з'явилася на всіх тематичних і багатьох звичайних новинних ресурсах. За місяць на спільнокошті сума майже подвоїлася до 184%. Гіки уважно спостерігали й чекали на придбані квитки. Початок вдався.

Велику частину роботи над фестивалем зайняли переговори із майбутніми учасниками та партнерами. Із більшістю організатори домовлялися особисто, з іншими працювали куратори окремих напрямків. Всього на Комік Коні було 10 секцій: комікси, кіно, відеоігри, косплей, настільні ігри, література, IT, аніме&манга, маркет, дитячий. Не всі мали окремого куратора, наприклад, Олександр Шагурі доводилося особисто опікуватися напрямком коміксів і певний час відеоіграми, доки для них не знайшли своїх людей. Окрім того, були ще куратор волонтерів (а їх зголосилося більше сотні!), куратор художників та відповідальний за зв'язки із громадськістю й пресою. Цікаво, що багато хто із комікконівської команди закінчив чи навчався в Києво-Могилянській Академії, як і подружжя Шагурі. «Ніякого масонського секрету в цьому немає», – запевнив нас Олександр. Просто більшість були його хорошими знайомими, з якими, звісно, вони зустрілися під час навчання. Майже всі куратори справді представляють свій напрям та добре орієнтуються в ньому – це організатори фендомних клубів чи ресурсів, співробітники різних мистецьких закладів, програмісти й геймери. Команда дуже важлива для Комік Кону: щотижня відбувалися зустрічі організаторів і волонтерів. Багато хто лишився до фесту жаків Necronomicon.

Уже на самому Комік Коні, наприкінці другого дня, ми поспілкувалися з Марією Шагурі щодо підсумків фестивалю, чи вдався він.

СФ: *По завершенню фестивалю можна робити певні висновки: українська популярна культура – яка вона, в чому її особливості?*

— Українська поп-культура є – це перший висновок фестивалю. Вона дуже багатогранна – це другий висновок. Третій – наша поп-культура може робити дуже багато приємних сюрпризів для організаторів подібних фестивалів. Ми не очікували такої кількості людей в перший день. Ми не очікували настільки яскравого, класного косплею. Що всі зали будуть битком-набиті, ще й люди стоятимуть. Тобто люди насправді дуже зацікавлені, і мені здається, що такі фестивалі мають бути.

СФ: *Яким чином можна підвищувати популярність подібних фестивалів та розвивати такі жанри, як комікси?*

— Просто привчати людей. Розповідати про цю культуру. У нас побуває думка, що ті ж комікси – це щось несерйозне, це щось дуже просте, це «мальовані картинки» для людей, не

здатних читати великі круті класичні твори. Насправді це не так. Комікси мають і освітню роль, і терапевтичну, це доводять різні проекти в інших країнах. Там цим активно користуються, а у нас це тільки в зародку, тільки-но починають люди розуміти можливість жанру. Відповідно, якщо ми будемо знайомити людей з тим, що комікси в Україні є, популярна культура в Україні є, і вона є якісна, то в майбутньому вона буде ще більше і краще розвиватися.

СФ: *Що було найскладніше в організації фестивалю?*

— Труднощі, в принципі, стандартні для всіх фестивалів – це досить короткі терміни, досить багато задач, складнощі з фінансуванням, складнощі в підборі відповідних людей в команду. Але, я гадаю, ми з цим впорались: у нас чудова команда, всі куратори наших напрямків – професіонали у своїх напрямках, вони чудово знають свою галузь і розуміються на її специфіці, і відповідно можуть дати раду у своїй секції.

СФ: *Що фестиваль дав учасникам, які маємо результати?*

— Люди побачили, що існує багато різних напрямків у сучасній популярній культурі. Нашою метою було звес-

ти всі ці напрямки на одну платформу. Тому що люди можуть, наприклад, цікавитися серіалами, а тут, на цій платформі, вони побачили що є комікси, є кіно, є аніме, і щось із цих галузей їм так само сподобалось, тобто вони розширюють свій кругозір. Так само дуже важливо, що наші художники і розробники мали можливість поспілкуватися з видавцями, з тими, хто зацікавлений в майбутньому розвивати їхні можливості в плані запрошень на роботу, здійснення замовлень і так далі. Тобто це ще й така платформа «business to business».

СФ: *Можливо, вже є певні плани на наступний рік?*

— Однозначно, ми будемо проводити наступного року Комік Кон, робитимемо його ще більш масштабним. Ми знаємо, що люди вже зараз обговорюють, який вони готують косплей на наступний рік. Наступного разу це все має бути ще більш грандіозним, більш якісним. Ми хочемо максимально розширити фестиваль: запросити багато іноземних гостей, зробити ширшу програму, долучити нові напрямки та придумати нові вираження цих напрямків.

*Спілкувалися
Вікторія ВАКОЛЮК та
Артем ОСТРОЖИНСЬКИЙ*

Результати конкурсу оповідань

Повна Темрява

У травні 2015 року журнал «Світ Фентезі» оголосив конкурс коротких жахів. Всього за місяць нам надішло 361 оповідання від 171 автора, більше, ніж ми могли навіть уявити! Редакцією ми відібрали 25 найкращих оповідок, а разом із Сергієм Крикуном та Оленою Любенко, перекладачами романів Стівена Кінга, вибрали переможців. Конкурс проводився разом із спільнотою «Стівен Кінг. Український клуб» спеціально до першого фестивалю Kyiv Comic Con.

Авторами найстрашнішої історії виявилися Анатолій Пітик та Катерина Грицайчук із оповіданням «Абсолютна безпека»! Співавтори отримали футболку зі Стівеном Кінгом від художника й перекладача Сергія Крикуна, який люб'язно погодився надати приз переможцю, за що йому окреме велике спасибі від редакції.

Ще одним щасливчиком стала авторка оповідання «Психотерапевт» Тамара Клюкіна — її роботу високо оцінила

перекладач Олена Любенко. Пані Тамара отримала від видавництва КСД постер із обкладинкою новинки «Кладовище домашніх тварин» Стівена Кінга і книгу (яка трохи запізнилася через перевидання).

Довгий список

найстрашніших оповідань:

- 1) «Морок виходить на світло» Фантом. А.
- 2) «Червоний» Юрій Савка
- 3) «Ніде впадає в ніщо» Кирило Пазюк
- 4) «Абсолютна безпека» Анатолій Пітик та Катерина Грицайчук
- 5) «Кривава квітка містичної ночі» Олександр Артамонов
- 6) «Привіт, хазяїне!» Андрій Лозінський
- 7) «Кольцевая» Сергій Скарбник
- 8) «Лист з того берега» Олесь Барліг
- 9) «Психотерапевт» Тамара Клюкіна
- 10) «Vice versa» Ярослава Гончарук
- 11) «Встреча» Анна Піксель
- 12) «Два фото» Інгвар Ант
- 13) «Сон розуму» Олександра Родигіна
- 14) «Сюзі» Руслан Кішай
- 15) «Дивний лист» Кубіцька Наталія
- 16) «Лікантроп» Назарій Асадов
- 17) «Гадюка» Васильєва Юлія
- 18) «День народження» Старченко Володимир
- 19) «Чорна мармуляда» Олександр Валдінгер
- 20) «Прохолода у лісі» Полюхович Вадим
- 21) «Барби» Марк Любаров
- 22) «Ціна життя» Richard Cat Zemeckiss
- 23) «Подарунок» Світлана Левко
- 24) «Смерть Мері» Росткович Олег
- 25) «Вимушена самотність» Віхлевщук Віола

Саме ці оповідання увійшли в альманах «Повна темрява»! Збірка має 40 сторінок та обкладинку від Сергія Крикуна, кращого художника-фантаста Європи (Eurocon-2015). Електронну версію ви можете прочитати й завантажити на нашому сайті та офіційних сторінках в соцмережах і там же замовити паперову. Тим, хто не увійшов в заповітний альманах: серед надісланих оповідань було декілька не страшних, але добре написаних. Тому ми запропонували опублікувати їх поза конкурсом в кількох випусках.

Оголошення результатів і нагородження переможців відбулося на Kyiv Comic Con в суботу 6 червня. Майстер-клас за «Повною темрявою» блискуче провів письменник-фантаст Олег Сілін — кращий молодий письменник-фантаст Європи (Eurocon-2013), координатор конкурсу оповідань «Зоряна Фортеця». Письменник розказав про жанр горор, чим саме лякають майстри пера і детально розібрав 6 оповідань авторів-фіналістів. У майстер-класі взяли участь Юрій Савка («Червоний»), Пазюк Кирило («Ніде впадає в ніщо»), Анатолій Пітик та Катерина Грицайчук («Абсолютна безпека»), Ярослава Гончарук («Vice Versa»), Анна Піксель («Встреча») та Сергій Сучок («Кольцевая»). Дякуємо їм за хороші оповідання!

Хоча ці роботи виявилися фактично кращими з кращих, Олег Сілін знайшов сюжетні та стилістичні помилки, мав зауваги до всіх учасників. Дехто призабув за технічні моменти, хтось так намагався втиснутися в 2666 знаків, що надто порізав сюжет. Та перш за все письменник запитав учасників, чого найбільше вони бояться і чи відбився їх страх на творах. Як виявилось, писати про свої страхи в молодих письменників виходить краще, ніж про чужі кошмари. Захід на фестивалі був відкритим, тож кожен міг прийти і послухати, як писати горор і яких помилок треба уникати. Сподіваємося, що розбір оповідань став корисним досвідом для всіх учасників і слухачів майстер-класу. Дякуємо майстру за детальний аналіз! Після розбору головний редактор «Світу Фентезі» Вікторія Ваколюк розповіла про сам конкурс: звідки взялася ідея, чому саме 2666 знаків і скільки оповідань надійшло в редакцію. Після оголошення результатів Сергій Крикун вручив футболку співавторам Анатолію Пітику й Катерині Грицайчук. Як виявилось, в Анатолія вже була футболка від горорного художника, тож приз він віддав подрузі. Олена Любенко віддала перевагу оповіданню «Психотерапевт» Тамари Клюкіної. На жаль, авторка не змогла приїхати до Києва, тож збірка оповідань і книга Кінга (з запізненням через перевидання «Кладовища домашніх тварин») попрямували до неї поштою.

Оскільки «Повна темрява» викликала такий ажіотаж, ми вирішили зробити конкурс мініатюр щорічним, щоразу на нову тематику. Зустрінемося на наступному Kyiv Comic Con'і!

Фото: Вікторія Ваколюк, Артем Скорина

LiTerraCon 2015

КИЇВ
30.10 - 01.11

фестиваль фантастичної літератури та уявних світів

ГЕНРІ ЛАЙОН ОЛДІ   ОЛЬГА ГРОМИКО
МАРІЯ ГАЛІНА   ДАРА КОРНІЙ   НАТАЛІЯ ЩЕРБА

зустрічі з авторами і перекладачами
доповіді, дискусії, презентації книг
кінопрограма, науково-популярні лекції
майданчик настільних ігор та заходи до хеловіну

ExitGames: м. «Шулявська»,
вул. Вадима Гетьмана 1а

програма і квитки на сайті
li-terra.kiev.ua

«Що знаєш про вурдалака?»

Допрем'єрна презентація фільму «Максим Оса»

Українське кіно потрохи оживає. Однією з найвражаючих і найцікавіших стрічок останніх років має стати фільм «Максим Оса» за мотивами коміксу Ігоря Баранька, який було презентовано на КомікКоні.

Аби дізнатися більше про багатообіцяючу картину, люди буквально заповнили кінозал Українського дому. Проект фільму представили режисер Іван Сауткін, художник по костюмах Костянтин Кравець та двоє акторів: Ганна Адамович (Кася) і Михайло Федорченко (Андрійко).

Сюжет стрічки оповідає про козака Максима Осу, якому випало на долю розгадати таємницю зниклих скарбів, вурдалака-перевертня та власної смерті. За словами Івана Сауткіна, команда намагається створити нового українського героя, який буде не гірший за американського чи російського. «Цей фільм спрямований не на вузькі кінопокази, — стверджує він, — а на широкий кінопрокат».

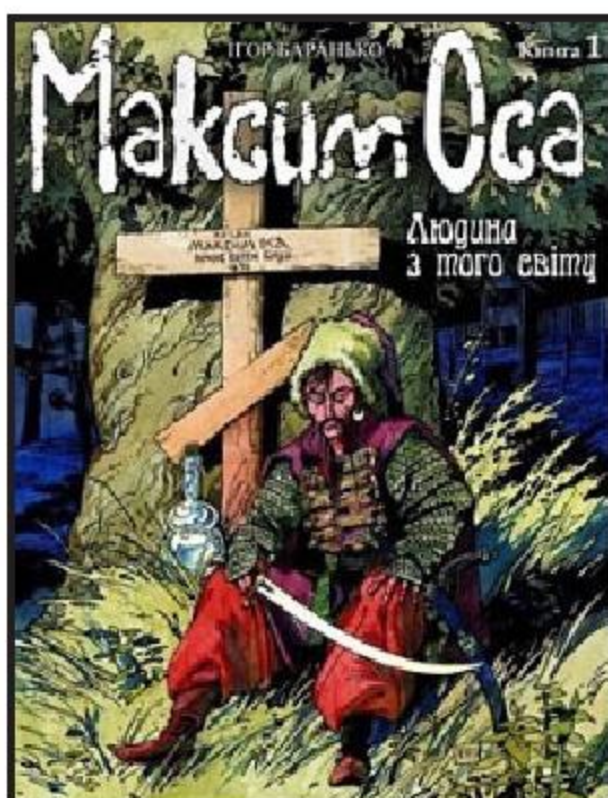
Сценарій, звісно, цілковито не відповідатиме коміксу, буде радше інтерпретацією, аніж адаптацією. Таким чином, наприклад, Маринка Кричевська перетворилася на Катажину, а про сюжетні зміни нам доводиться тільки гадати. Сценарій створювався в кілька етапів, змінювалися його автори, зокрема вносив правки і режисер. Також долучили до справи голлівудського спеціаліста — «скрипт-доктора», — який дав чимало порад зі свого досвіду глядацького кінематографа.

Творці кіно: режисер Іван Сауткін й актор Михайло Федорченко (Андрійко)

Що ж до костюмів, які спричинили найбільше гамору, то фільм не ставить за мету зробити історичну реконструкцію. Костянтин Кравець, який за це відповідає, каже, що він орієнтується на ефектність та вертепність, однак водночас одяг буде виглядати вельми достовірно. Наразі власноруч зшито більше 200 костюмів. Після прем'єри передбачається, що вони не підуть по інших фільмах, а будуть виставлятися.

Реквізит також здебільшого створюється вручну. Цікаво, що інтер'єр Хотинської фортеці, в якій знімали частину сцен, теж власний. На питання, чи контролюється якимось цей процес, режисер відповів, що основна концепція вже давно узгоджена, а в деталях він цілком довіряє своїй команді та не намагається обмежувати творчих людей.

«Максим Оса: Людина з того світу» — український детективний комікс Ігоря Баранька. Вийшов у 2008 році в одеському видавництві «Евгеніос». Екранізація за «Максима Оси» буде першим українським фільмом, знятим за коміксом.

Що знаєш про вурдалака? Максим Оса (Олександр Пожарський), кадр із фільму

Та, звісно ж, головна складова будь-якого фільму — це актори. Їх підбирали згідно з характерами героїв, і для тих, хто пройшов кастинг, настав непростий час зйомок.

Чимало ролей виконують іноземні актори, які у зв'язку з нестабільною ситуацією у країні просто боялися сюди їхати. Та не менші складнощі постали й перед нашими молодими акторами.

Ганна Адамович, яка виконує доньку пана Кричевського, поділилася сповненою романтикою історією своєї героїні та розповіла, що без чудових костюмів навряд чи могла б посправжньому відчувати себе благородною панянкою. Михайло Федорченко, який перед тим мав досить непростий уривок на кастингу, довго працював над неоднозначною роллю Андрійка, адже досить важко мінятися зі злого психа до абсолютно простого й наївного хлопця. Наприклад, сцена з трейлеру, де він ляскає батогом перед Максимом Осою на колесі, зайняла безліч дублів, доки було досягнуто потрібного ефекту. Тому глядач може сподіватися на якісну гру, адже актори викладалися на повну.

Не менше попрацювала й масовка, яку брали з місцевих театрів, де люди виявилися напрочуд відданими своїй справі. Наприклад, одній жінці під час зйомок кінь наступив на ногу, то вона не подала виду і стійко трималася в кадрі, лише в кінці звалилася. А інша дівчина в натопті кожного дубля професійно плакала.

На запитання про бойові сцени Іван Сауткін запевнив, що і тут все на вищому рівні. У проекті задіяний стенд-майстер, який ставив бої у «300 спартанців-2», є каскадери, які спеціалізуються на подібних речах.

Олександр Пожарський, що виконує головну роль, 2 місяці працював над сутичкою, показаною у трейлері:

Фото © Юлій Кудланик

Перша презентація. Художник по костюмах Константин Кравець, акторка Ганна Адамович (Катажина), режисер Іван Сауткін й актор Михайло Федорченко (Андрійко).

тренувався їздити на коні та битися на бамбукових мечях. Зі слів режисера, цей бій стане одним із найскладніших у європейському кінематографі.

Ці розповіді доповнив бекстейдж зі зйомок, з котрого можна було на власні очі побачити, як відбувається сам

процес: як розспівується козак у навушниках, як виготовляють реквізит, як проходять тренування, як готується звана вечерея і багато іншого.

Звісно ж, не обійшлося і без курйозів. Одного разу з костюму загубився в траві старовинний хрестик, то при-

їжджали люди з Києва з металошукачами. Але траплялися й приємні несподіванки: у Кричевського мала бути сова, з якою він би розмовляв. Проте сови не знайшли — лише ворона. І вона так сподобався, що з сцена з чорним птахом неочікувано додалася в кінець стрічки.

На знімальному майданчику. Фото © Дмитро Іванов

Наразі знято 1/3 всього фільму. Це найскладніші сцени — з діалогами. Лишилося найсоковитіше — екшн. Оскільки «Максим Оса» частково реалізовується за державні кошти, то певний час відбувався застій, адже гроші не надходили. Проте Іван Сауткін не засмучується, адже протягом цієї паузи вони встигли суттєво допрацювати сценарій та владнати інші моменти. Уже з вересня зйомки буде поновлено, і наприкінці 2016 року ми зможемо побачити результат.

Хтозна, можливо, скоро на вулицях діти будуть грати в козаків і цитувати Максима Осу?

Оксана ПРОНЬКО

Popesku E. 2015

*Косплей Аліси (Minor) —
1 місце в номінації «Аніме»*

Фото©Владислав Булгаков

Косплей Міґо —
II місце в номінації «Аніме»

Няшки на Kyiv Comic Con

Фестиваль KyivComicCon мав широку програму не тільки для гіків та шанувальників фантастики, а й для анімешників. Перше, що кидалося в очі, — це майстерний косплей учасників. Для категорії аніме було проведено окреме дефіле та вручено подарунки косплеєрам з найкращими костюмами. Друге місце, незважаючи на наявність ієрогліф «один» у своєму імені, зайняв рудий Ічіґо, а на першому місці опинилася позитивна Аліса (Minori), яка станцювала запальний танець.

Упродовж усього часу фесту на третьому поверсі працювала аніме-точка, де можна було придбати найрізноманітнішу атрибутику: чашки, плакати, зошити, кулони, іграшки, манґу та, звісно ж, фігурки. Поряд із нею в кілька етапів проводився конкурс знавців аніме. Анімешники виявили неабиякі знання у своїй царині, хоча іноді траплялося й таке, що зовсім ніхто не знав відповіді. Завдання відбувалися на швидкість: вгадати персонажа за очима, назвати імена і тайтли двох схожих, але різних героїв, згадатися, з якого аніме лунає ОСТ. Організатори не обмежувалися популярними та новими аніме, а й додавали учасникам труднощів, час від часу загадуючи старі серіали, які зараз прийнято називати олдскульними. Анімешникам дуже сподобалися конкурси, і вони наперебій вигукували відповіді попри прохання ведучої спершу піднімати руку.

Окрім того, шанувальники японської анімації мали змогу побувати на майстер-класі з пошиття неко-елементів від Олі Шамрай, шефа новинного проекту для анімешників «Tenshi-TV», та відвідати кілька лекцій на тему перекладу розважальної продукції з Японії.

Одним із таких заходів стала лекція-презентація про озвучування аніме українською від команди «FanVoxUa», яку представила Мар'яна Янкевич, відома спільноті як Mariam, та російською від Євгенія Луференка, або ж Каон-а. Вони розповіли про стан озвучення аніме в Україні та звичайні робочі будні. Несподівано для учасників «FanVoxUa», які були присутні, у залі виявилось чимало відданих фанатів проекту: один хлопець навіть знав усіх звуковиків поіменно та міг назвати персонажів, яких вони

Студія «FanVoxUa»: аніме українською.
Звуковий актор Мар'яна Янкевич (Mariam)

виконували. «FanVoxUA» – студія любительського озвучування, працює з аніме та ігровим відео уже більше 3 років на теренах україномовного інтернет-середовища. У творчому доробку студії більше 100 озвучених міні-серіалів, аніме-серіалів та повнометражних аніме-фільмів загальною тривалістю понад 25 тисяч хвилин. FanVoxUA – це 13 людей, які працюють безкоштовно в ім'я українізації, аби глядач міг насолодитися переглядом улюблених аніме-серіалів рідною мовою. Варто підкреслити підготовленість команди: вони прийшли у фірмових футболках та з рекламними флаєрами, які запрошували долучатися до роботи в фандабі. Допомога справді не буває зайвою, адже вихід серій треба підтримувати, людей мало, та ще й все це за безкоштовно. Хоча останній пункт, як показує досвід, ніколи не заважає ентузіастам займатися корисною справою.

Презентація аніме-клубу «Mitsuruki»

Багато цікавих заходів на КомікКоні підготував київський аніме-клуб «Mitsuruki». У залі настолок вони презентували чимало українізованих традиційних японських ігор, зокрема: склеєні власноруч «шьогі» (японські шахи), «ута-ґаруту» (пісенні карти), «кой-кой» (граймо далі), а також анімезовані «Манчкін Фу», гральні карти і монополію. Правила та історію перших трьох ігор організатори детально розповіли й запропонували присутнім зіграти. Ці ігри ви могли бачити в деяких аніме, наприклад, в шьогі любив грати Шікамару з «Наруто», у змаганнях з ута-ґаруту брала участь Чіхая з «Яскравої Чіхаї», а в кой-кой грали усі герої «Літніх війн». Варто зазначити, що не всі японські забави можуть бути зрозумілими українцю, тому деякі ігри клуб адаптував: таким чином, наприклад, класичні вірші японських ста поетів у ґаруті були замінені на українську та перекладену поезію.

Крім того, клуб «Mitsuruki» провів лекцію на тему українізації манґи та представив власні проекти. Курка Аалямб, президент київського клубу анімешників, розповів про розвиток манґи в Україні та їхній внесок у загальну справу, а едітори Orotandr і Meulin привідкрили таємницю процесу перекладу та обробки сторінок. Робота справді доволі не з легких, бо, окрім гарного і відредагованого перекладу, потрібно не менш якісно очистити скани (клін) та нанести текст (тайп). Клуб «Mitsuruki» не спинається на веб-виданнях і за кошти своїх учасників вже надрукував збірку манґа-новел Одзакі Каорі «Ніж». Наступний проект, який вже чекає на своїх читачів, — це том фантастичної історії «Дівчинка, що стрибала крізь час» Ясутакі Цуцуй. Тим, хто хоче придбати одну з цих манґ, потрібно лише сконтактуватися з клубом.

Опісля презентації «Світ Фентезі» мав змогу поговорити з Куркою Аалямбом, керівником цього масштабного об'єднання:

СФ: Коли виник ваш клуб і хто організатор?

— Клуб виник 31 серпня 2014 року як філія львівського клубу «Mitsuruki». Хоча я ще в червні створив паблік і розпочав роботу над ідеєю клубу, зустрівся з кількома особами, відвідав кілька заходів — і так воно все й вмерло до того часу, коли в останні дні літа зібрався з друзями на київські сходи. Саме на тих сходинах — хоча це ще не була перша анімка, а радше нульова — і було створено наш клуб.

Хто його організував?.. Якщо грубо казати, то я. Проте це було б нечесно, бо хоч я президент і головний організатор, але є багато людей, без яких мої здібності не мали б такої довершеної форми і ніколи б не набули. Зокрема, варто приділити увагу Марку — це чудовий талановитий ведучий, який захоплюється іграми. Він відповідав за розважальну частину аж до початку весни. Далі, це, безперечно, Хідео. Він надзвичайно розбирається в організації саме господарської частини сходин, дуже раціонально мисляча людина, любить спілкуватися з людьми. А це найголовніше, як на мене, у підготовці сходин. Орфеефр — чудовий дизайнер, він робив обкладинку «Ножа», «Дівчинки, яка стрибала крізь час», оформлював ігри, зокрема ута-ґаруту, тобто без нього клуб не був би таким, як є. Пізніше до цих та інших видів діяльності підключилися Настя, Ейдж, Лось, Gorkon, без якого ми б не видали якісну манґу українською, та багато інших.

Згодом у нас з'явилося приміщення. Із цим нам дуже допоміг Джойс. Через нього вдалося домовитися з політичною партією «Братство», аби вони надавали кафе для наших недільних анімок, основою яких був перегляд аніме українською. Тож ми проводили анімки в приміщенні «Братства». Потім з нашими постерами фотографувалися на АТО анімешники, що були членами партії. Цікаво, що ми випадково залишили там деяке наше клубне спорядження, і тепер наші термоси воюють на АТО (сміється).

СФ: Як зазвичай проходять сходи, і чи міняєте місце їхнього проведення залежно від пори року?

— Сходи проходять традиційно щонеділі, тому що це найзручніший для всіх день. Вони називаються анімками. До того вже таке було: на початку 2000-их київський клуб «CrystalPower» теж проводив свої сходи, але поступово аніме-рух занепав у зв'язку з тим, що тоді він базувався на обміну дисками. Щойно з'явився високошвидкісний Інтернет, відразу відпала будь-яка необхідність в аніме-клубах. Зараз це відроджено за концепцією Лунсара зі львівського аніме-клубу «Mitsuruki». Ми опираємося на поліграфічну продукцію, українізацію контенту, і оскільки його не так і багато, то це спрацьовує.

Сходи проходять в різних місцях: взимку ми збирались в приміщенні (ми будемо дуже раді, якщо хтось в Києві надасть нам задешево залу). Стало нас уже людей 70, тому анімки проходять дуже весело. Учасники часто висловлюються, що чекають анімки, яка це для них подія, що вже не в змозі терпіти — анімка хоч щодня. Навіть жарт такий був, що оскільки неділя — особливий день, то її можна перейменувати в анімку.

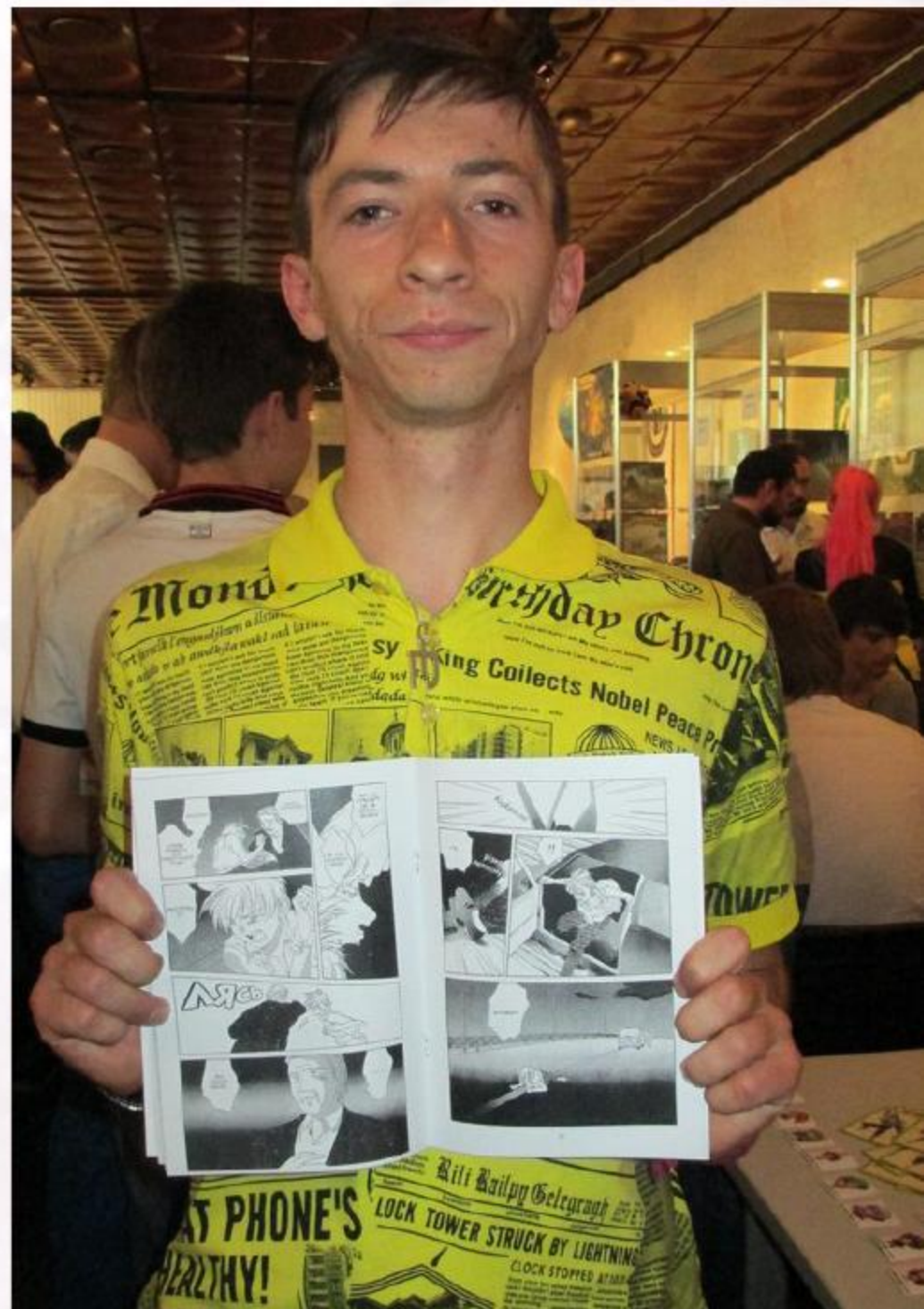
Влітку анімки проходять на природі, ми часто збираємось десь в Труханові, на Лисій горі, влаштовуємо перехід по паркам. Звичайно, міняємо місця, тому що людям набридає в одній точці.

СФ: Чи плануєте ще перекладати-друкувати мангу і як довго?

— По-перше, це залежить від планів, зокрема Горкона та Росави. По-друге, можливо, чимось іншим займусь, тому що люблю змінювати інтереси. Якщо ставитися до манги як до комерційної складової, то це буде колосально не вигідно, а якщо друкувати аматорсько, то це можна забезпечити ще довго. Тому так, я тільки за, якщо будуть розроблятися якісні манга-проекти, але в найближчих планах поки видання першого ранобе українською мовою.

СФ: Крім манги, ви ще українізуєте традиційні японські ігри. Які саме, хто цим займається, хто перевіряє відповідність оригіналу?

— Відповідність оригіналу не перевіряє ніхто, бо це абсурд: деякі ігри доцільно робити відповідними оригіналу, деякі — ні. Але перш за все можна сказати, що в клубі «Mitsuruki» як в загальному львівсько-київському утворенні цим почав займатися Лунсар. Він українізував багато ігор, зокрема, це анімезована «Мафія» — «Коноха», «Манчкін», «Лінія фронту». Враховуючи те, що вже багато було чого зроблено, мені лишалось тільки акцентувати на японські традиційні ігри. Багато хто казав, що не піде, не цікаво, але виявилось, що кой-кой — гра-чемпіон за «знайди і залучи до гри друга». У цьому й недолік, що гра на двох, тому в таких великих компаніях не можна так

Манга «Дівчинка, що стридала крізь час»
Курка Аалямб, президент клубу «Mitsuruki»

взяти і гукнути всіх пограти в кой-кой. Можна сказати, це своєрідна MTG рівня 11-ого сторіччя. І от люди зацікавилися, кой-кой набув дуже великої популярності в нашому клубі і думаю, що в Україні він теж з часом розповсюдиться, бо люди навіть купують колоди. Перший варіант колоди ханафуда для кой-кою розроблений мною. Потім Лунсар зробив кращу версію, а він професійний дизайнер, розбирається в цьому і сьогодні ви побачите переважно його макети.

Далі ута-гарута. Про неї треба окрема розмова, тому що це дійсно класна гра. В оригіналі вона проводиться за збіркою «Сто віршів ста поетів». Ми ж розробили її за іншою поезією. Я зібрав ще двох людей — це Стейсі Маккоул та Сергій Доля. Вони допомогли мені вибрати вірші. Далі я передав це все Орфеефро, який чудово їх оформив. Потім я надрукував картки — і вже на 20-ій анімці ми грали в ута-гаруту. Ми взяли вірші українських поетів: 50 класиків, 30 українських перекладів і 20 сучасників українських. З вірша з усіх — це вірші укладачів.

Є досі не розповсюджені ігри. На жаль, не вистачило часу, щоб донести їх. У нас їх так багато: більше 20 видів. Кабуфуда, усун-гарута та інші, які не поширені в жодній країні, окрім Японії.

О, і шьогі! Там така історія: ми хотіли купити шьогі, і знову ж таки, обламалися: шьогі дерев'яні коштують 700

грн, пластикові — 350 грн. А я зробив з двохстороннього пінного скотчу і картону — досить таки непогано тримаються і виглядають як фігурки — із собівартістю набагато меншою за вказані суми.

СФ: *Окрім манґи та ігор, ще чим займаєтесь?*

— Перекладом-озвучуванням аніме. У нас Віталій Котобенко та Ейдж дуже відповідально до цього ставляться. Ейдж керує озвученням, а Котобенко — субтитрувальник та редактор. Він дуже вимогливий до української мови.

А взагалі, я люблю міняти види діяльності. От, наприклад, після «Дівчинки...» я не впевнений, що буду продовжувати розробку манґи в клубі. Не сказав би, що мені не цікаво це, але я це вже зробив. Власне, чому була видана «Дівчинка...»? Чому була видана манґа? Мені набридло. Мені набридло це слухати: «Не вигідно», «Не хочеться», «Видавати українську манґу неприбутково». А я взяв і видав. Ну, й так само з іншим. Наприклад, озвучування. Я ніколи цим не займався з тієї причини, що це було актуально в 2010-ому році — зробити революцію в цьому, озвучити аніме українською. Тоді воно було на вагу золота, бо, як сказав Лунсар, кількість аніме українською можна було перерахувати на пальцях однієї руки інваліда.

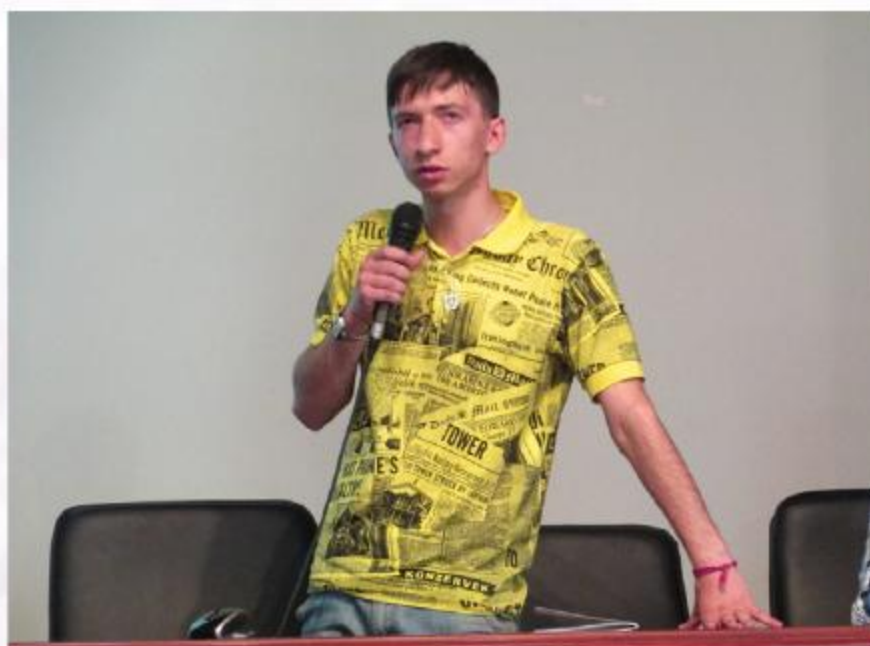
Така тяжка доля організатора. Я, наприклад, переконаний в організації клубу, що якщо в мене є підлеглі і я маю ними керувати, то я маю знати їхні види діяльності. Завжди знаходяться люди, з якими можна проконсультуватися. А я знаю економічну частину, тому вийшло склепати клуб зі стабільним фондом. Такий клуб, що дозволяє талановитим людям реалізувати свої проекти і робити це не за власний рахунок на ризик, а завдяки таким добровільним пожертвуванням аніме-фендому. Вважаю, це до-

бре, що існує така модель перерозподілу, яка більш-менш справедлива в таких речах. Справедливість забезпечується винятково адміністративним керівництвом. Тому, хто має якусь ідею, надаються усі засоби для того, щоб її втілити.

СФ: *У вас були й пізнавальні проекти, на кшталт подкастів про історію Японії. Чи будуть іще такі?*

— Я люблю просвітницькі речі: сам черпати та іншим дарувати! Зокрема, це оффлайн-радіо «Bar Hello Kitty» та «Історія Японії». З «Історією Японії» вийшла цікава історія. Треба почати з того, що мені вимкнули Інтернет на тиждень-півтора. Виявилось, що в мене на комп'ютері є «Хрестоматія японської літератури» Бондаренка і кілька російських книжок з історії Японії. Тобто це бралися не

матеріали з Інтернету, а я читав, самостійно стискав текст до потрібного розміру й змісту. Ось так вийшла та серія подкастів.

Якщо у мене знову відключать Інтернет, то обов'язково буде щось ще!

СФ: *Чи багато в клубі людей, які знають або серйозно вивчають японську мову та культуру?*

— «Серйозно» може бути різне. Якщо «Історія Японії» — це серйозно, то ось я є. А ще — не знаю, чесно. Таким конкретним японофільським напрямом ми не займалися, але враховуючи те, що японські ігри — це японська культура і доволі таки серйозна, то доволі багато. А такі-от якісь чайні церемонії у нас ще ніхто не влаштував. Хоча бажання є.

СФ: *А японську мову хтось хоч N5-N4 здавав?*

— Не знаю. Хоча я вчив японську мову десь півроку. Справа в тому, що в університеті були безкоштовні курси — дякую Ябусакі-сенсею. Я на них походив і в цілому будову мови засвоїв, але японська досить відмінна структурою. Я б сказав, японці вельми оригінально підійшли до лінгвогенезу.

СФ: *І наостанок — чому Курка Аалямб, якщо не секрет?*

— Це все з мого раннього твору. Його суть полягає в тому, що проста курка дізнається від людей про радісний край Аалямб. І вона прагне до нього все життя, виривається з курника, іде туди і попри всі негаразди нарешті знаходить цю країну Аалямб. Ось вона вже біля воріт, зимно. Курка вже стара, і в неї зупиняється серце. Вона падає. Але потім душа її постає: боги її пощадили і винагородили її тим щастям, яке її там очікує. Вона заходить туди і бачить, як всі люди радіють і сидять за столами. А потім кілька осіб підносять якісь таці, на яких... смажена курка. Вона тікає з того місця, яке виявляється рестораном, біжить-біжить, а потім озирається і бачить напис: «Країна Аалямб. Ресторан. Сьогодні у нас курка». Тобто цей твір про те, що не завжди наші прагнення є потрібними, про самовіддачу заради мрії, яка була не варта того.

Дякуємо Курці Аалямбу за цю інформативну розмову і бажаємо київському клубу успіхів у подальших творчих проектах.

Оксана ПРОНЬКО

Косплей Аліси Ліддел —
І місце в номінації «Відеоігри»

Маленькі ми і Великий Брат: про антиутопії на Kyiv Comic Con 2015

Кажуть, що ранок потрібно починати оптимістично. Однак другий день Kyiv Comic Con стартував з непрості лекції Галі Глодзь про антиутопії, філолога та літературознавця.

Людство завжди хотіло мати абсолютний контроль над усіма поганцями. Цікаво, що ще в 1785 році англійський філософ Джеремі Бентам розробив різновид тюремної будівлі — паноптикон — в якій наглядач мав змогу спостерігати за будь-яким в'язнем, у той час як останній не міг знати, чи дивляться на нього в конкретний момент.

У гонитві за такими суспільними врегулюваннями постає одвічна боротьба свободи і безпеки. Нас потрібно постійно контролювати, щоби ми самі собі не нашкодили. Антиутопісти якраз і моделюють ситуації, де безпека з'їдає свободу.

Одним із головних принципів антиутопії, за словами Галі Глодзь, є твердження: «Максимум щастя для максимальної кількості людей». Ніяка тиранія не може існувати, якщо це не влаштовує простий народ, а тому влада має всіляко забезпечувати цей принцип.

Аби підтримувати порядок і контроль, антиутопісти пропонують кілька способів. Найпростіший із них — змусити кожного слідувати за кожним. Або взагалі не приймати інакшості, подавати її як хворобу. Наприклад, у романі «Ми» Євгенія Замятіна існує скляний світ, де дії кожної людини чітко видно крізь прозорі стінки. Суспільство підпорядковується певним стандартам поведінки та дотримується стандартного вигляду, не допускаючи відхилень. З появою жанру кіберпанку виникає комп'ютерний Стар-

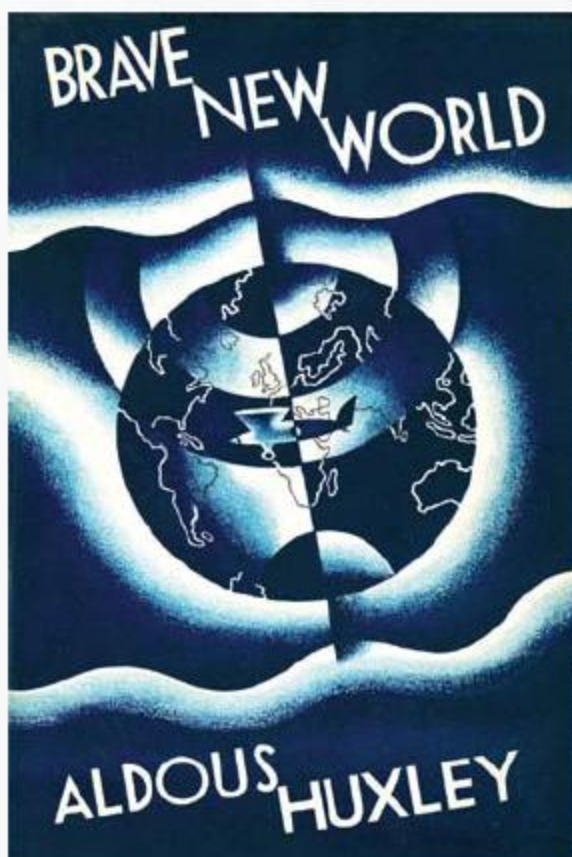

ший Брат: на цю тему пані Галина рекомендує ознайомитися із відносно новим романом Дейва Егґерса «Сфера», де суспільство з головою занурилося у віртуальний світ.

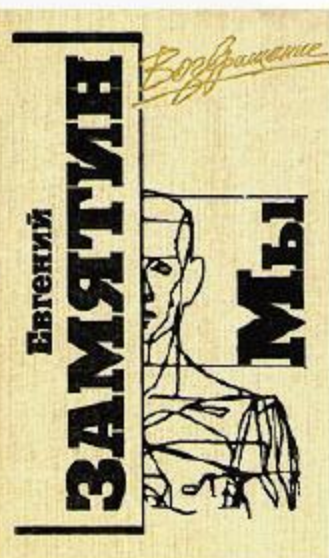
Повний перелік антиутопічних творів, розглянутих на лекції, подано нижче.

- Олдос Гакслі «Прекрасний новий світ»
- Євген Замятін «Ми»
- Карін Бое «Каллокаїн»
- Джордж Орвелл «1984»
- Курт Воннегут «Сирени титана», «Гаррісон Берджерон»
- Ентоні Берджес «Механічний апельсин»
- Айра Левін «Цей ідеальний день»
- Дейв Егґерс «Сфера»

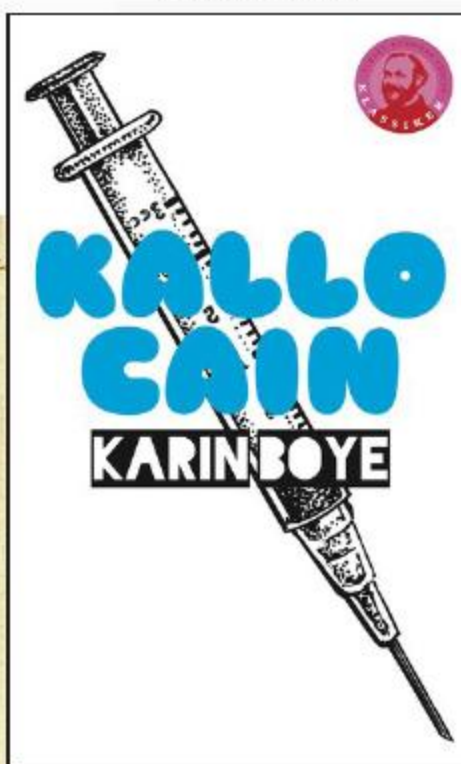
«Прекрасний новий світ»
Олдос Гакслі

«Ми»
Євген Замятін

«Каллокаїн»
Карін Бое

«1984»
Джордж Орвелл

Horrorstör –
весела історія з
паноптиконом

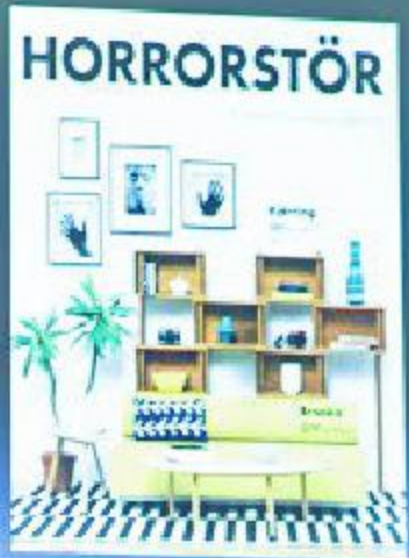

Фото © Юлій Кудланик

«1984»

Джордж Орвелл

Війна — це мир. Свобода — це рабство.
Незнання — це сила.

Наслідки будь-якого вчинку містяться
в самому вчинку.

Свобода — це можливість сказати,
що двічі по два — чотири.

Людство стоїть перед вибором: свобода
чи щастя, і для більшості щастя — краще.

«Прекрасний новий світ»

Олдос Гакслі

Спільність. Однаковість.
Стабільність.

Більшість історичних фактів належать
до категорії неприємних.

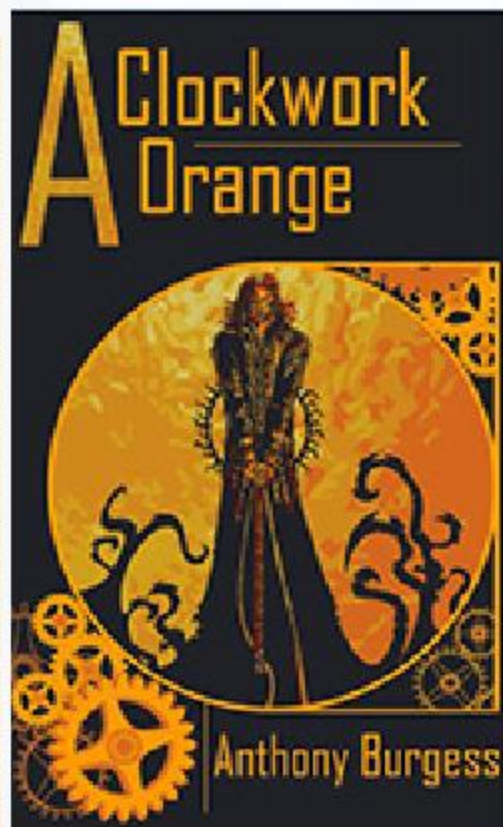
Підвищені розумові дані накладають
підвищену моральну відповідальність.

Ми не хочемо змін.
Будь-яка зміна — це загроза стабільності.

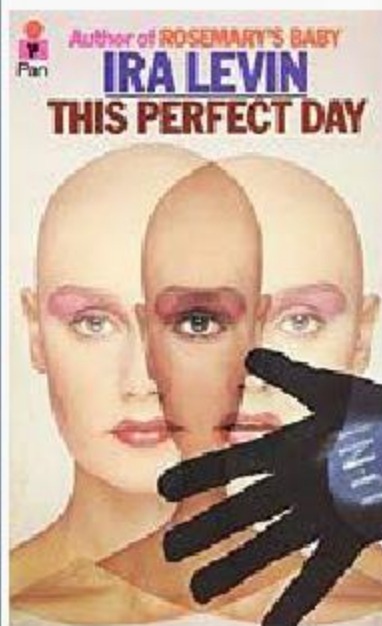
«Гаррісон Берджерон»
Курт Воннегут

«Механічний апельсин»
Ентоні Берджес

«Цей ідеальний
день»
Айра Левін

«Сфера»
Дейв Еггерс

Фото © Юлій Кудланик

Лекцію доповнила презентація українського перекладу роману «1984» Джорджа Орвелла. Після заходу Олексій Жупанський, директор «Видавництва Жупанського», розповів «Світу Фентезі» про принципи влади і таке непросте явище, як дводумство.

СФ: Коли Ви помітили, що принципи дводумства справджуються в реальному житті?

— Загалом, яскраво ці принципи я став помічати, коли в нас розпочався конфлікт із Російською Федерацією. Це все трапилося так явно — майже хрестоматійно, ніби за підручником. Тобто саме про практичне застосування дводумства я раніше не думав, хоча Орвелла прочитав ще в році 99-ому, коли вчився на другому курсі. Тоді він зачепив у мені зовсім інші пласти. Я помічав одурманення в той чи інший спосіб владою мас народу, але саме

яскравих прикладів застосування дводумства не спостерігав. Не було такого, що одна й та сама людина казала б, що це і біле, і чорне, залежно від того, як їй вигідно у конкретний момент.

СФ: Як гадаєте, в Україні справджуються процитовані Орвелла?

— Україна є невід'ємною частиною всього світу, ми частинка великої цивілізації, і, звичайно ж, ці моменти присутні, як і будь-де. Я підозрюю, що дводумство — це один із наріжних принципів людської природи. Очевидно, природа заклала ці механізми для чогось іншого, аби вберегти нашу свідомість від потрясінь, щоби ми мали змогу закрити очі на якісь страшні речі. Але, як бачимо, ці механізми використовуються владою у своїх цілях.

У мене є досить добрі знайомі росіяни. Інколи, коли я спілкуюся з ними в Інтернеті та бачу, що вони суперечать у своїх судженнях самі собі, мене охоплює дуже дивне відчуття, ніби Орвелл тут і зараз, що він серед нас. В Україні дводумство хоч і є, але в набагато менших масштабах.

СФ: Чи важко було домовитися про права на «1984»?

— Так. Зазвичай права здобуваються легко, але на цей роман ми дуже довго шукали правовласника. Ми зверталися до різних іноземних видавництв, які вже видавали Орвелла, і хитрими ланцюжками потроху на нього ви-

йшли. Це було складно, та врешті-решт ми це зробили. Виникли деякі нюанси вже у процесі роботи. Коли книжка була вже майже готова, склалася досить дивна ситуація із правовласником. У результаті нам довелося видати «1984» та «Колгосп тварин» окремо, а не в одній книзі, як планувалося

СФ: Щодо «Колгоспу тварин», до речі. Це новий переклад чи старий? І чому в назві стоїть саме «колгосп»?

— Ми взяли переклад Юрія Шевчука 90-ого року, який публікувався в журналі «Всесвіт». Тобто це не найперший переклад, який виходив ще в 47-ому році одразу після написання. До речі, найперший іноземний переклад «Колгоспу тварин» було здійснено саме українською.

Чому саме «колгосп», зараз поясню. Орвелл називає цей твір «повістю-казкою». Вона описує події, які сталися в Радянському союзі, починаючи з революції 17-ого року. Усі образи, всі історії там впізнавані. І ця локалізація назви — не «ферма тварин», а «колгосп тварин» — виражає суспільство на тих теренах, один великий колгосп, велику «зрівнялівку». Радянська назва — такий звірський аналог нейтральної «ферми» — якраз є дуже вдалою локалізацією до українського перекладу. Та й знову ж таки, це було зроблено ще в найпершому перекладі, і сам письменник цю назву узгодив. То чом би й ні?

СФ: Чи планує видавництво видавати ще якісь антиутопії, наприклад, роман Олдоса Гакслі «Прекрасний новий світ»?

— Ми думали його видавати, але дізналися, що права вже куплені, здається, громадським об'єднанням «Вавилонська бібліотека», які минулого року видали «Бійню номер п'ять». І вони нібито займаються виданням. Раніше вони працювали з «Видавництвом Старого Лева», але тепер вже ні, тож хто буде його видавати, я не знаю.

Якби права звільнилися, ми б із задоволенням продовжили видавати в цій серії того ж самого Гакслі. Але поки що ми плануємо не менш культовий роман Ентоні Берджеса «Механічний апельсин», який я вважаю одним із найкращих і найцікавіших.

На цій лекції про Великого Брата в масовій культурі я особисто побачив дуже багато цікавих книжок, про які чи забув, чи навіть не знав. І це чудова нагода поцікавити-

ся всіма цими творами і, можливо, продовжити видання, тому що особисто мені ця тема дуже цікава й близька. Гадаю, ми й надалі будемо працювати в цьому напрямку.

Дуже приємно знати, що «Видавництво Жупанського» має на меті продовжувати видавати романи-попередження, у чому ми бажаємо їм легкої роботи та адекватних правовласників.

Спілкувалася Оксана ПРОНЬКО

Ярина Каторож: «Боротись завжди потрібно. Свобода не дається просто так, бо тоді не цінується»

Цьогоріч на конкурсі «Коронація Слова» з'явилася окрема номінація «Українське сучасне фентезі». Нагороду від письменниць Дари Корній та Тали Владмирової отримали відразу двоє: Ярина Каторож за роман «Алхімія свободи» та Артур Закордонець за роман «Відунський сокіл». Нам вдалося поспілкуватися із пані Яриною про її дебют на конкурсі і першу книгу.

Ярина — майбутній художник, навчається в Українській Академії друкарства, що у Львові. Дівчина займається рукоділлям, робить чудернацькі подарунки із паперу, пише картини й вірші, і, звісно, захоплюється фантастикою.

СФ: Скажіть, будь ласка, як ви відреагували на звістку про номінацію?

— У загальному про «Коронацію Слова» і відзнаку мого роману можу сказати, що це все дуже схвилювало мене, потішило і десь трошки приголомшило, мабуть. Дуже давно мріяла про цей конкурс, але що помітять мене «з першої спроби» сподівалась насправді дуже несміливо. Відзнака Дари Корній і Тали Владмирової стала для мене чимось на кшталт нового, свіжого вітру, який кличе далі і далі, до роботи й створення своїх, як ви вже зрозуміли, переважно фантастичних світів.

СФ: А про що власне «Алхімія свободи»? Який сюжет у сучасного укрфентезі?

Про що мій роман? Про алхімію і про свободу. Серйозно. Насправді назва, хоч і поетична на перший погляд, але все ж доволі буквальна. В книзі ідеться про вигадану країну Загір'я, про те, як на неї наступають незнані доти страшні загарбники з-за моря. Страшні вони тим, що володіють не лише величезними військовими силами, а й магією, здатною полонити і підкорювати і тіло, і дух, а надто коли він слабкий. Загоряни, які давно втратили зв'язок зі своїми магічними традиціями, мають зрозуміти, як здолати ворога. Це випробування їх розуму і патріотизму. А ще часом здатності хитрувати і вигадувати щось нове.

Головна героїня роману — дівчина на ім'я Медина. Вона є донькою й ученицею алхіміків, простою дівчиною з незначної родини. Вона сонячна, яскрава і сильна, як і символізм її імені. Ну, і як воно часто буває з «хорошими» дівчатками, Медина закохується в принца Марка — не такого сонячного, не такого, мабуть, хорошого, як мав би бути принц. Алхімія свободи тут не тільки в любові до країни, а й в любові до іншої людини, коли доводиться боротись із застереженнями сторонніх, з репутацією цієї людини чи свою власною, зі страхом і персональними демонами. Ця боротьба стосується не тільки головної героїні, і не тільки власне її коханого — це боротьба за свободу любити ближніх і самого себе навіть в найтемніші часи.

Насправді мені завжди трошки важко розповісти про свій роман. Тому що коли я читаю чужий твір, то можу виділити в ньому щось головне, якісь миті, що запам'ятались найбільше. А тут я осмислювала і проживала кожен подію та діалог. І тому «Алхімія свободи» сприймається для мене реальною, яскравою частиною мого життя і мого серця, роботі над якою я присвятила два роки. А читач має змогу в неї зазирнути. Що і лякає трохи, і хвилює, і водночас неймовірно захоплює.

СФ: Якщо ви так щиро переживали все разом із персонажами, напевне, головна героїня має щось від авторки? На кого схожі ваші герої?

Мабуть, багато кого повеселить, коли розповім, хто був прототипами до книги. Ну, головну героїню писала трохи з себе, а трохи з того, якою я хотіла б бути. А от принци — Арій і Марк, так само, як і їхні батьки, мають зовсім іншу історію вигадання. Зовнішність та деякі риси характеру членів королівської родини взяті з голлівудського фільму «Тор» 2011 року. Якщо б Том Хіддлстон, що грає Локи в цій стрічці, був би трохи молодшим, він став би ідеальним Марком.

СФ: А загалом сюжет, Ви почали писати роман під впливом реальних подій чи якоїсь книги?

Попри те, що в Загір'ї триває війна, це не було написано під враженнями від подій в Україні, оскільки роман почав писатись ще й до воєнних дій на Сході, і до Майдану. Проте можу сказати, що на фінал книги ці події вплив мали. Не скажу, що чи хто перемаже у моїй книзі. Але боротись завжди потрібно. Свобода не дається просто так, бо тоді не цінується.

СФ: Чи скоро читачі зможуть знайти ваш роман у книгарнях?

«Узятись» за мій роман погодилось луцьке видавництво «Твердиня». Планується його видання до Форуму Видавців у Львові. Невимовно вдячна моїм рідним та близьким за підтримку під час написання роману та після, а ще всім тим, хто підтримує мене зараз і працює над тим, аби книга побачила світ, а світ — побачив книгу. Дуже сподіваюсь, що усе вийде.

Спілкувалася Вікторія ВАКОЛЮК

«Алхімія свободи тут не тільки в любові до країни, а й у любові до іншої людини, коли доводиться боротись із застереженнями сторонніх, з репутацією цієї людини чи свою власною, зі страхом і персональними демонами»

Ярина Каторож

Алхімія свободи

(уривок)

Пролог

Була б я собі звичайним алхіміком — і горя б не знала. Залегала б від волі свого короля, а тоді наступного — скільки б їх не було на моєму шляху. Так би й жила. Готувала і винаходила ліки, вибухові суміші, захисні речовини. Може, вийшла б заміж і народила дітей, а тоді залучила і їх до свого ремесла. Прожила б своє життя, як його проживає більшість. У кожного, звісно, своя історія, та в основному проглядаються вельми схожі схеми.

Та, мабуть, не судилось. Я з якогось дива вирішила, що вправі змінювати державні справи, діяти проти свого короля і взагалі робити речі, які в майбутньому можуть призвести до дуже і дуже лихих наслідків.

Втім, то я вже так говорю, оглядаючись назад. Насправді не судить мене, бо я ніколи не хотіла захопити трон чи щось таке. Завжди зберігала вірність своєму королю. І проти його волі я йшла, як тільки могла, таємно.

Не через честолюбство, не через бажання грошей, влади, популярності.

Через те, що закохалась.

Розділ 1

Роком раніше.

Мені завжди подобалась наша країна, а надто Світле місто, в якому я народилась. Це місто, гадаю, найвеличніше з усіх, зведених коли-небудь на землі. Суцільні вулиці будинків, що мерехтять і вдень, і вночі — з такої породи все збудовано. Світлорит — цікавий вид каменю, що трапляється тільки в нашій місцевості. Його ще називають „каменем, що відчуває”, тому, що коли торкаєшся його, він на кілька секунд спалахує яскравішим золотистим сяйвом, ніж у спокійному стані. Тому у нас не користуються вуличними ліхтарями — мало того, що все й так трохи мерехтливе, так ще й від кожного кроку спалахує бруківка під ногами.

Звідси і назва міста. Не надто оригінально, а проте надихає. Світле місто — місто, в якому навіть вночі ще не зовсім зникає день. А ще це столиця.

Як на мене, у нас всі назви й імена не надто вигадливі. Попри вишуканий смак, люди в нас щирі й прямі, хоч трапляються і брехня, і злочин, і зрада. Одного разу я також стала частиною зради, але про це пізніше. Занадто гарний в мене настрій, коли розповідаю про свою домівку, тож не варто псувати його поганими думками.

Столиця велика і згори нагадує коло, тому що будувалась вона свого часу на високому пагорбі, ярусами знижуючись донизу. На самій верхівці пагорба — палац короля. Він — то суцільна краса. Справді, я хоч і мало бачила світу в свої вісімнадцять, та все ж завжди була свято переконана в тому, що подібного ніде не існує.

Увесь палац зведений у вигляді арок і веж, стрункий, мов скеля, та водночас такий прекрасний, що при заході сонця здається частиною неба. Верхні його поверхи збудовані з блакитного світлориту, тоді як до фундаменту він плавно стає червонястим. Скло для вікон коштує, як половина міста, мабуть. У кожному вікні — прекрасний ві-

траж, що розказує про якусь подію з історії країни. Шпилі увінчуються стягами з гербом короля — білим лапкарем. Хто це такий, розповім трошки пізніше.

Моя країна називається Загір'ям. Власне так її в давні часи прозвали через те, що вона повністю оточена горами з півночі, сходу і півдня, а на заході омивається морем зі скелястим узбережжям. Звісно, гуляти таким пляжем не так комфортно, як піщаним, проте у випадку нападу армії чужих кораблів ховатись за камінням значно легше, щоб вести обстріл.

Я ніколи не бачила моря, тому що Світле місто знаходиться на півночі країни. З вікна моєї кімнати видно гострі північні хребти. Я кілька разів була в тих горах і найбільш яскравими спогадами лишилися стрімкі сріблясті водоспади.

Я народилась в родині алхіміків. І, звісно ж, для мене наперед була зрозуміла професія, якою я буду займатись. Так само, як і для моїх двох старших братів. Я ніби й не нарікала особливо ніколи, а до певних подій навіть не наважувалась думати про іншу роботу, інше життя. Алхіміки — поважні люди, живуть небідно. Ми маємо прямі замовлення з королівського двору, тому і винагороди отримуємо хороші. Звичайно, для цього треба важко працювати.

Алхімік — він і аптекар, і винахідник, і зброяр, і стратег. Мій батько свого часу придумав арбалетні стріли, що при потраплянні в ціль вибухають, спалюючи жертву. Не те щоб я була в захваті від подібного винаходу, адже він був призначений розривати ворога на шматки, але король нагородив свого винахідника так, що ми змогли купити новий будинок. Є свої плюси й мінуси в тому, аби бути алхіміком.

Ну, плюси я вже назвала. Які ж мінуси? По-перше, при неправильному змішанні певних компонентів може бути неправильний ефект. Мого прадіда свого часу розірвало

на шматки, коли він щось наплутав з сумішшю. Моя бабуся ледве вижила, створивши неймовірно отруйний газ в своїй лабораторії. Щастя, що мій тато, як був малим, забіг тоді в ту лабораторію і відкриті ним двері, через які отрута вивітрилась, врятували бабуся від вірної смерті.

Саме тому багато хто з алхіміків створює лише відомі їм речі, перевірені часом. Але, як це часто буває, я народилась не в такій родині. У мене батьки і брати – експериментатори, і те ж чекає й мене. Я ще вчусь, адже повноправним алхіміком можна стати тільки в двадцять. У свої вісімнадцять я ще перебувала в стані розробки свого „коронного зілля”. Це має бути щось надзвичайне, таке, що здивує всіх алхіміків. Якщо я створю якусь цікавинку, мене точно приймуть в лави алхіміків, якщо ж ні – бути мені ще довго помічником моїх рідних в їх „серйозній” роботі.

В день, коли все починалось, я була на березі річки Плин, що протікає північніше від Світлого міста, де я любила проводити рідкісні хвилини дозвілля. Хоч яке прекрасне Світле місто, але інколи нестерпно хочеться вибратись за його мури.

Ріка Плин – місце небезпечно. Береги кам'яністі й стрімкі, порослі єдиними деревами, пристосованими до таких умов – журавниками. Ці дерева високі, досягають двадцяти метрів, тонкі. Їх гілля добре використовувати для плетіння кошиків чи покриття дахів, але аж ніяк не в столярній справі. Журавники, як не дивно, дерева плодів. Їх плоди – маленькі червоні ягідки, трохи терпкі на смак, чимось схожі на горобину.

Я любила сидіти на березі річки, притулившись до стовбура котрогось журавника і їсти його плоди. В такі моменти була великою спокуса скупнутись в Плині, та це було дуже небезпечною справою. Біля берега води ріки були спокійні, та за кілька метрів починалась непомітна зовні сильна течія, що стрімко заносила все, що потрапляло в ріку, до потужних коловоротів, котрі закручувались вздовж усієї ріки і засмоктували на дно, звідки неможливо було вибратись. Тому в Плині ніхто не купався. Траплялись, правда, відчайдухи, що в суперечці, або ж напившись, плюхались при самому березі. Більшості з них не щастило вгадати, де проходить межа, за якою починається небезпека, і їхні тіла знаходили вранці багатьма кілометрами нижче за течією.

Тому в річці ніхто не купався, і тому її береги були зазвичай пустинні.

Та не того разу.

Я вже було трошки задрімала, прихилившись до журавника, як мою увагу привернули крики й шум. Я озирнулась – то берегом мчали вершники на лапках.

Прийшов час пояснити, хто такі лапкарі. То такі тварини, що мають тіло, дуже схоже на лев'яче, та тільки вони вищі, сильніші і менш агресивні. У них дуже широкі лапи з подушечками на стопах, а морди нагадують котячі. В лапкарів короткі ікла, їх зуби пристосовані більш до жування, а не до шматування. Їдять і м'ясо, і рослини, і саме лапкарів частіше використовують, як їздових тварин, ніж коней, тому що вони пе-

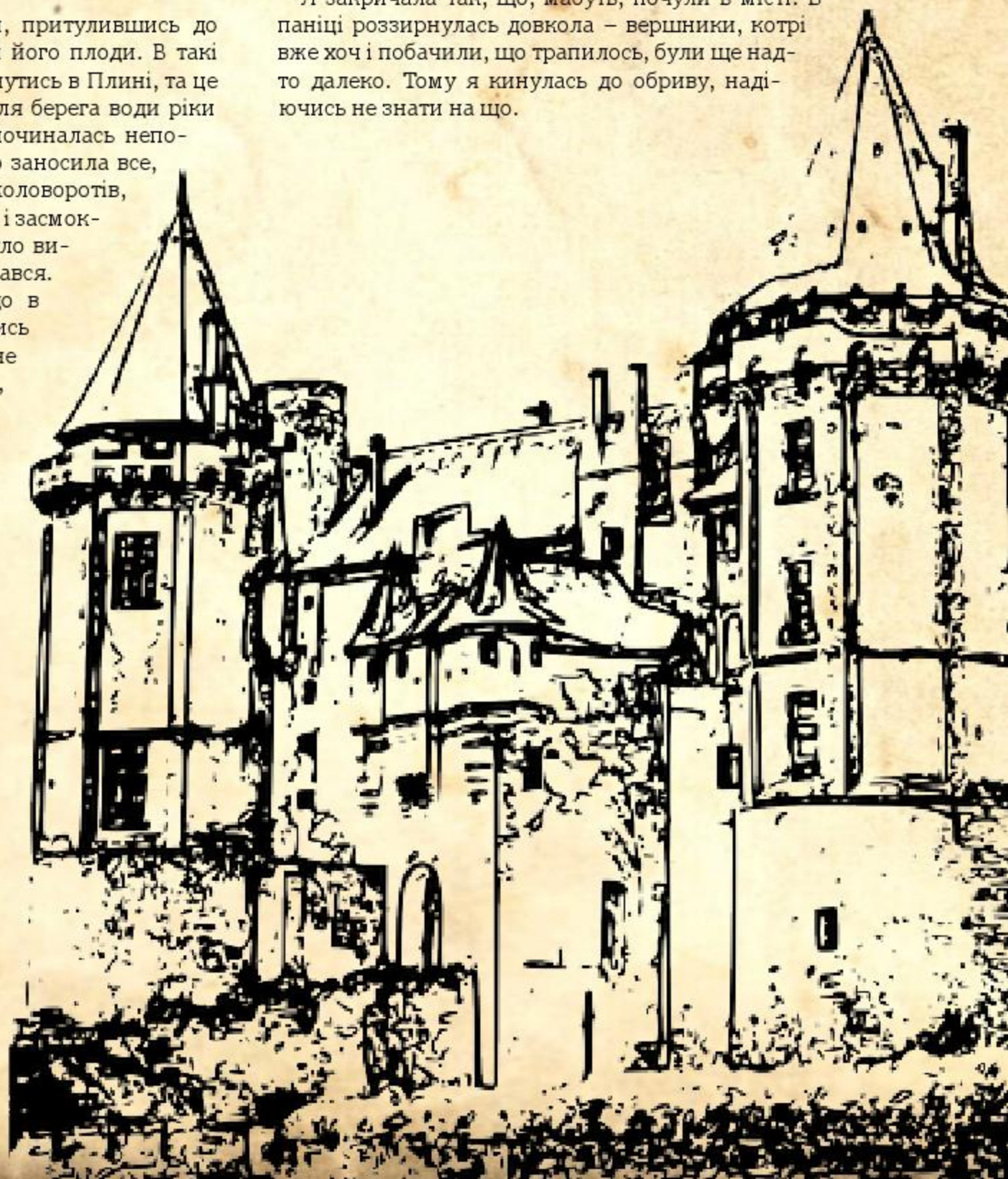
ресуваються великими стрибками, дуже швидко, до того ж для них не є проблемою стрибати гірськими дорогами, тоді як коней доводиться вести за узду. Лапкарі – тварини з лагідним, слухняним характером. Я завжди хотіла купити собі одного, але батьки були проти, посилаючись на те, що це занадто небезпечно.

Чоловіки на лапках, що наближались до мене берегом, були одягнені багато. Це я помітила ще здалеку. Один із них вирвався далеко попереду, явно хизуючись перед іншими. Тоді як вершиники, що скакали за ним, були ще далеко-далеко, я змогла розрізнити, що в того, що попереду, темне волосся і лапкар неймовірно дужий, рудий, зодягнений в золоту зброю. Мабуть, цей вершник з придворних.

Що вони роблять, розважаються? Схоже на те. Перший вершник якоїсь миті озирнувся і крикнув щось іншим, ті загули щось жартівливе у відповідь. А тоді лапкар, на якому він мчався, раптом послизнувся і полетів сторч головою в річку.

Я вперше таке бачила і, мабуть, не забуду до віку. Журавник, під яким я сиділа, знаходився метрів за сто від стрімкого обриву, з якого впали вершник і його лапкар, тому я бачила все чітко в усіх деталях. Могутня тварина шубовснула в воду й одразу ж зникла в круговерті, навіть на мить не виринувши знову. Чоловік, що при злеті лапкаря вилетів з сідла і був легшим за тварину, підлетів вище, на мить ніби завис, так що його бордовий плащ здійнявся вгору, наче стяг, а тоді різко впав слідом за лапкарем.

Я закричала так, що, мабуть, почули в місті. В паніці роззирнулась довкола – вершники, котрі вже хоч і побачили, що трапилось, були ще надто далеко. Тому я кинулась до обриву, надіючись не знати на що.

ДУМКА КНИГОЛЮБА

D. Буркін

Привіт! З вами D. Буркін! Сьогодні ми поговоримо про 5 цікавих і не дуже книг. Одразу наголошу, що моя думка не претендує на об'єктивність, це просто точка зору читача. Хочу ознайомити вас із критеріями оцінювання книг, які я прочитав останнім часом:

Дивовижно — книга, близька до ідеалу.

Похвально — хороша книга, яку можна (іноді й варто) почитати.

Прохідняк — книга на один раз.

Сміття — само собою зрозуміло.

Почнемо!

Анджей Сапковський

«ВЕЖА ЛАСТІВКИ»

Почну, на жаль, не з найприємнішого. Із 6-ої книги поляка Анджея, цикл про відьмака Геральта. Певною мірою, це навіть актуально, враховуючи недавній вихід чергової гри! Якщо з ними ознайомитись на вдалося (з технічних причин), то з книгами все інакше.

Цикл про Відьмака вважають класикою фентезі, яскравим прикладом реалій Середньовіччя в фентезійній обробці. Сперечатися щодо реалізму світу іноді можна, але я б не радив, тому що в пана Сапковського це справді вийшло. Але от решта... Тривожні маячки заблимали ще на третьому томі, а до шостого вони прямо-таки виють сиренами.

Сюжет книги все ще відбувається докола Цирі (більшою мірою) та Геральта (останнім часом усе меншою мірою), але вже давно втратив будь-яку динаміку й інтерес. Варто сказати, що це передостання книга циклу, а відчуття того, що все йде до логічного кінця, в мене немає. Власне, ніяких відчуттів немає, тому що герої все статичніші і

статичніші, а їхня поведінка викликає лише логічне питання: «WTF, чуваче?!»

Води також побільшало, бо пан Сапковський часто описує зовсім непотрібні епізоди, зовсім не вартих уваги героїв, які зникнуть і більше не з'являться, тож я дивуюся... навіщо?!

Від тому до тому бачимо експерименти зі стилями, наче різні режисери знімають одну історію (знайомо, угу). Тож в шостій книзі пан Сапковський сягає апогею в безглуздість стилю: флешбек у флешбеці у флешбеці у флешбеці... і вже через сто сторінок я почав плутатися в тому, що ж в біса відбувається і коли!

Звісно, книга не без плюсів. Мені сподобалося, що світ справді реалістичний, нетиповий, війна реальна і справжня, середньовічна. Однак, на жаль, це не перекриває описаного вище.

Прохідняк. (Куди подівся той Геральт із першого тому?)

Йон Айвіде Ліндквіст

«БЛАЖЕННІ МЕРТВІ»

А ви любите Скандинавію? Я — так! А історії про зомбі? Я от, відверто кажучи, не дуже, та... Та це зовсім не той випадок. Ліндквіста називають шведським Кінгом, і я з цим повністю згоден! Навіть більше, Ліндквіст лякає краще за Кінга!

Маленьке місто, літня спека, яка доводить до безумства, і от раптом... мертві оживають. Однієї ночі просто взяли і ожили. Ніяких кишок, ніяких мізків, ніякого апокаліпсису. Але це найстрашніше. Бо знаєте що? Якби таке справді трапилось, то було б так, як нам написав Ліндквіст!

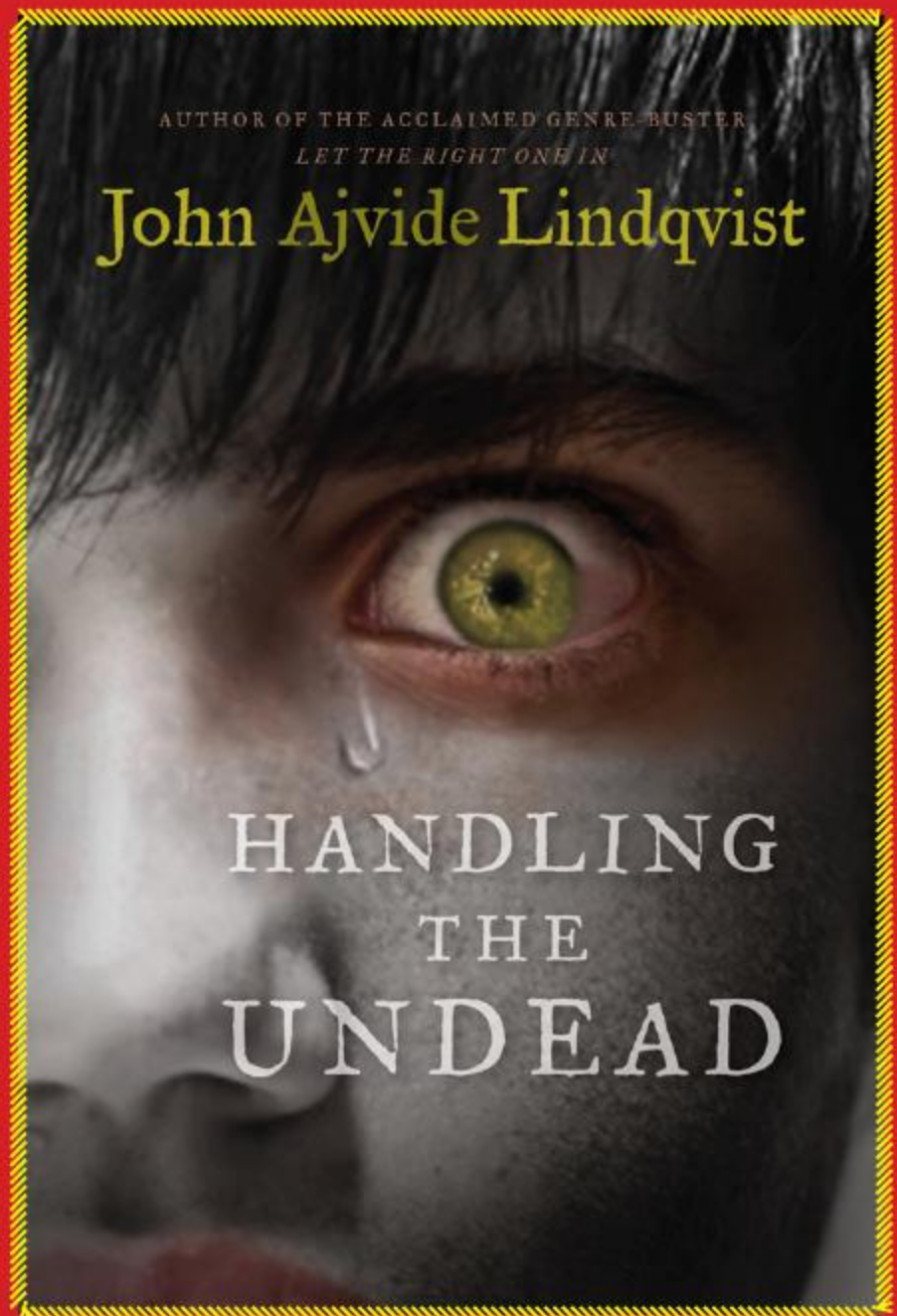
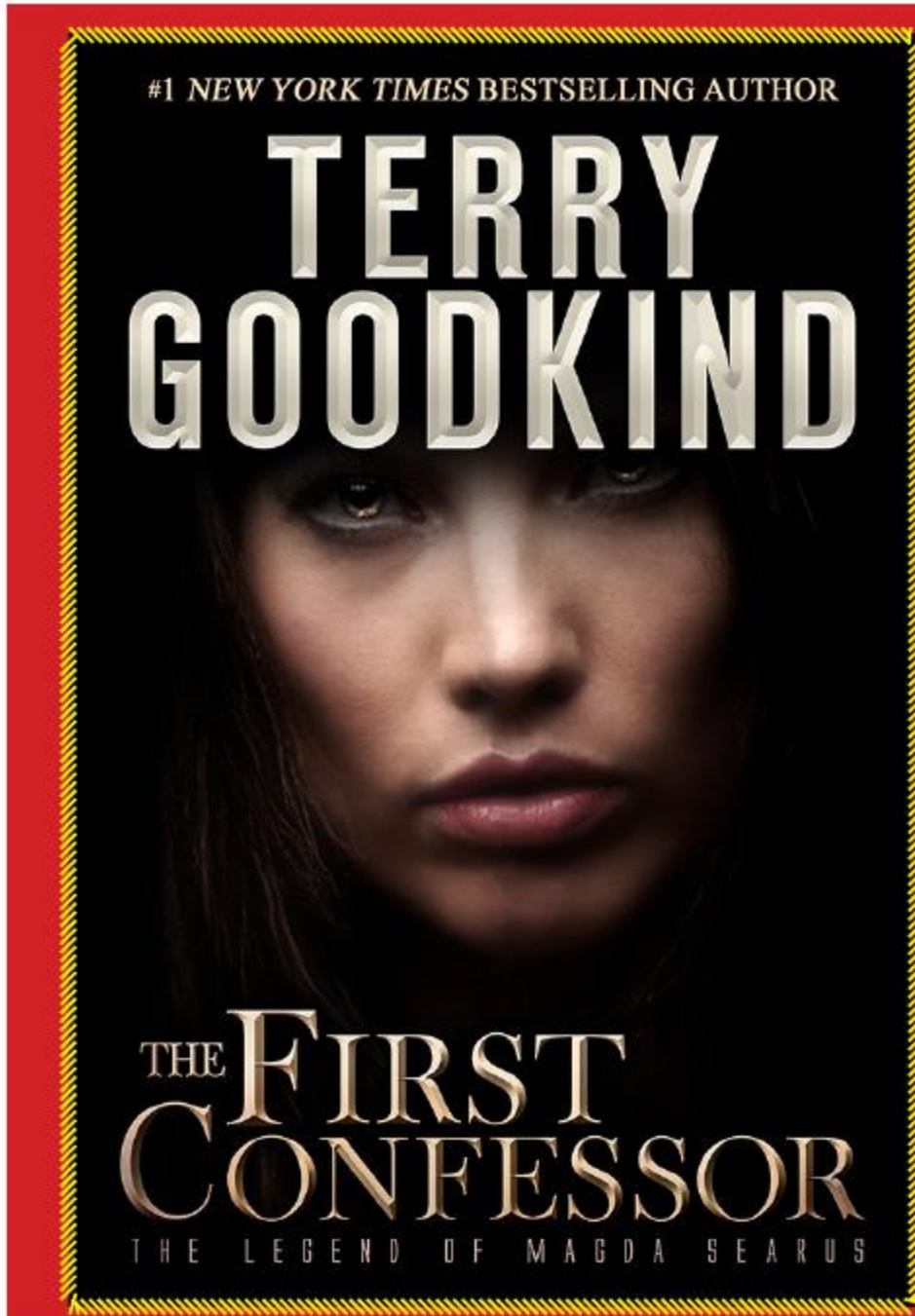
Просто уявіть: ви готові на все, щоб людина, яку ви лю-

били, повернулася з того світу, щоб була з вами знову. І от одного дня вона приходить і стукає в двері. Вона, і не вона водночас. Що далі? Як жити з такою істотою? Прийняти чи не прийняти? Що гірше?

Автор розповідає історію кількох сімей, і, читаючи, було справді страшно. Мені лякали не «кров-кишки-м'ясо», ні. Мені було страшно від правдивості книги, від живих героїв! Автор наче нагадує, що смерть — це природньо. Смерть потрібна...

Звісно, не без мінусів, але тут лише один — кінцівка місцями зовсім не вписувалась у загальне тло книги.

Та у всьому іншому — **Дивовижно!**

Террі Гудкайнд

«ПЕРША СПОВІДНИЦЯ»

Чи бувають такі книги, які просто сподобалися — і все тут? Не знаю, як у вас, а в мене бувають! Саме такою стала відносно нова книга Террі Гудкайнда «Перша сповідниця».

Сюжет крутиться довкола Магди Сіріус, простої жінки, якій судилося стати великою людиною. Це передісторія до основного циклу автора «Меч Істини». Цикл справді унікальний.

Для мене він винятковий зовсім не продуманою історією, харизматичними характерами, цікавими персонажами, ні. Чомусь саме в цій сфері Террі найбільше, вибачте, лажає. Усі герої як на підбір: або погані, або хороші. Величезна кількість роаялів у куцах, сюжетні повороти можна вгадати ще на початку чергового тому. Це вам не Мартін...

Але! Але є щось у цих книгах таке, що притягує, що заворожує і змушує читати далі. І те «щось» — світ! О так, для мене світ Гудкайнда справді відкриття. Він унікальний! Сповідниці, морт-сід, гари і купа-купа всього! Це справді захоплює дух! А Ейдендріл!

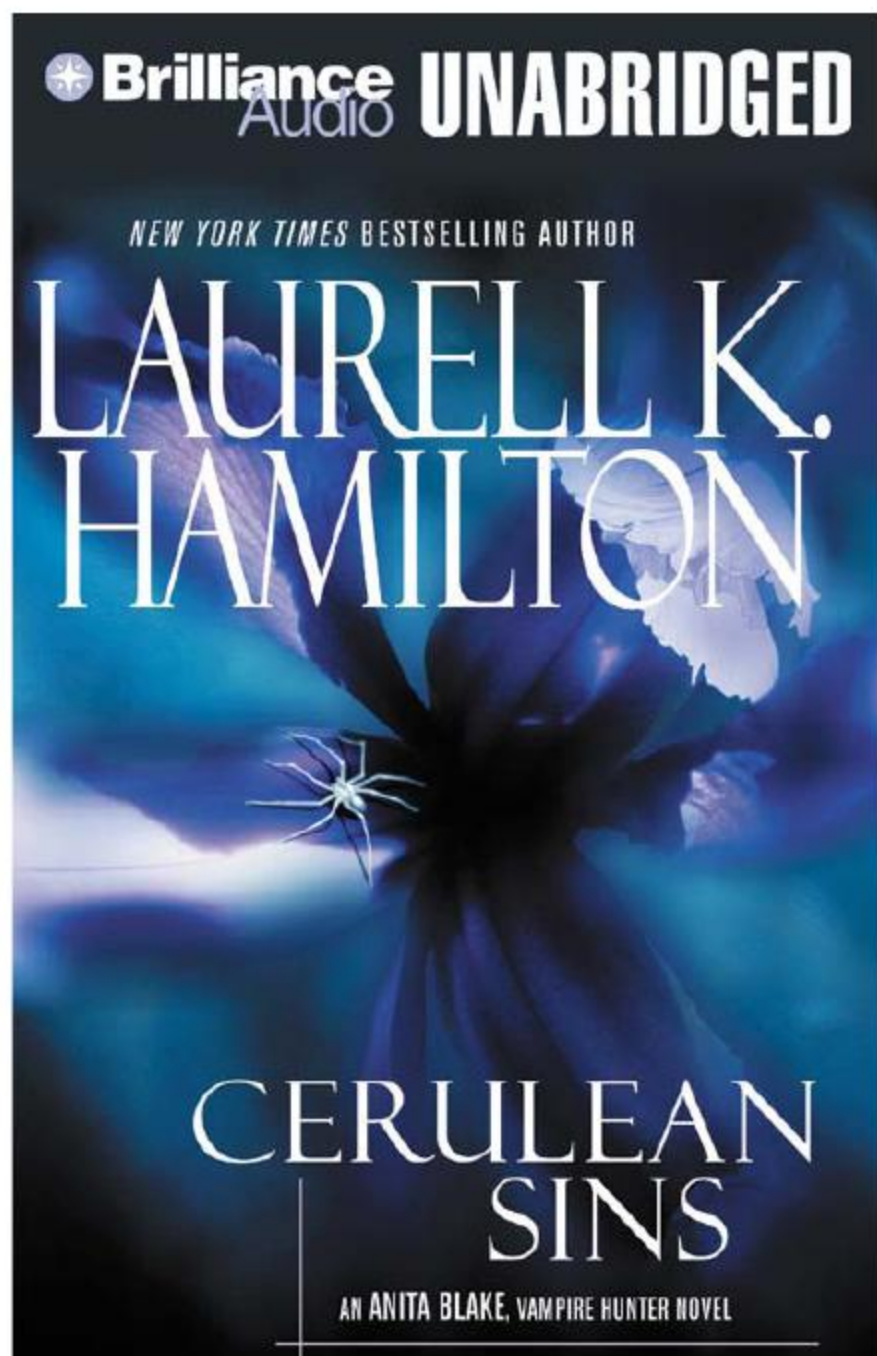
Так, щось я заговорився. Отже, чергова книга Террі — це, фактично, варіація на тему попередніх, і сюжет, як і герої, не дуже дивують, але саме цей світ, саме опис епохальної події для Середніх земель — створення Першої Сповідниці — це тримало мене біля книги до самого кінця.

Душа кричить: дивовижно! Дивовижно! Але, звісно, розум нагадує, що про ніяке дивовижно йтися не може.

Тому — **Похвально.**

Свобода і п мають свою меж трапляється т інструмент

Лорел Гамільтон

«ГРІХ ЛАЗАРЯ»

А ви наважитесь на цикл, в якому вже понад двадцять книг, і це ще не кінець? Я наважився, хе-хе! І це цикл про Аніту Блейк, винищувачку вампірів.

Цикл розповідає про некромантку-аніматора Аніту Блейк, яка піднімає мертвих за гроші, а на дозвіллі вколює вампірів. Цикл захоплює, перш за все, доволі цікавим продуманим світом — уявіть, легальні надприродні істоти, до того ж, всі: і тролі, і дракони, і вампіри, і це ще не кінець списку! Також особисто мені він подобається тим, що це бойовик! Книги (особливо 1-6, 9), насичені екшеном по самі вуха, і це не дає засумувати ні на мить. Постріли, вибухи, розбір польотів! Звісно, це далеко не інтелектуальна проза, ніякої глибокої філософії - просто книги, під які мозок блаженно відпочиває.

Отже, перед нами одинадцята (о боже, так!) книга циклу, і знаєте що? Мені досі подобається! Звісно, Гамільтон вже пристойно відійшла від власне бойової тематики (а читаю я задля цього) і зробила нахил в бік кохання, стосунків, сексу. Трохи погугливши, довідався, що далі все більше еротики, а не екшену. Цього разу Аніта зустрічається із загадковим вбивцею повій, а також змагається з одною з наймогутніших вампірок усіх часів. І, звісно, отримує перемогу! Хоч секс в книзі вже вище норми, та перестрілки тут все ще присутні. До того ж, у більшій мірі, ніж в попередньому томі, який можна вважати прохідним.

Гамільтон створила героя-вбивцю, машину смерті, і саме цим мене підкупила. Бо Аніта Блейк справді крута! Тому принаймні перші дев'ять книг читати, безперечно, раджу! Книга отримує **Похвально.**

резирство
у. Зрештою, завжди
ак, що вони опиняються
ом в чийхось руках.

(А. Сапковський «Вежа Ластівки»)

Віра Камша

«ЧЕРВОНЕ НА ЧЕРВОНОМУ»

Після того, як я дочитав Мартіна, життя втратило сенс. Думав не знайду вже нічого настільки захопливого, складного та просто крутого. Та доля всміхнулась і подарувала мені «Червоне на червоному».

Взагалі, стосунки з російською та й вітчизняною НФ і фентезі в мене складні. Але Камша здивувала. Перший том довгого циклу — це початок історії, в якій є місце і дружбі, і зраді, й інтригам, і боротьбі за трон!

Автор обрала нетиповий період: десь XVII століття, тому в нас пишні прийоми, шпаги, пістолі, карети тощо. Світ під назвою Кетріана, продуманий до дрібниць: звичаї, історія, літочислення, влада, різні культури — усе. Тому книга стала ковтком свіжого повітря.

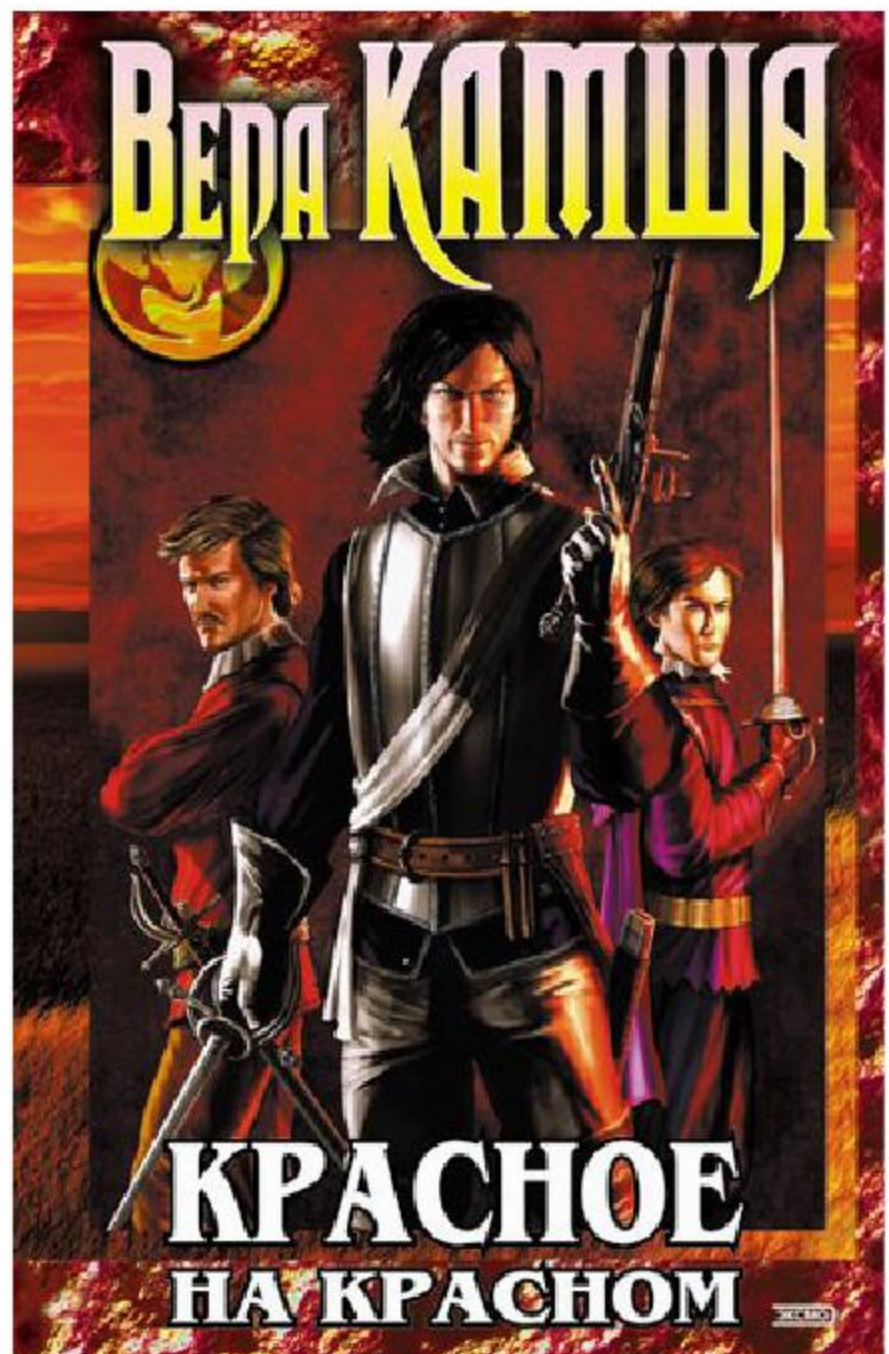
Сюжет доволі типовий, але те, як його подали, — вже інша справа. Розповідь ведеться від кількох персонажів, і далі в циклі їхня кількість розростається. Усі вони живі, неоднозначні, розвиваються! Роке Алва, Річард Окдел, Робер Епіне, Матильда Ракан!

Ніколи б не подумав, що таку книгу написали не західні автори!

Що ще радує, то це відчуття епохи. Автор вжилася в світ, вона не використовує сучасний стиль, так би мовити, а повністю занурює нас у роман!

Писати про цей роман можна дуже довго, але ви просто почитайте.

Дивовижно!

Дивна історія Стівена Кінга

(есе про творчу спокусу)

Жив-був в Америці талановитий письменник Стівен Кінг, і у нього була мрія стати багатим і знаменитим (а хто зараз про це не мріє?). Стівен уже почав писати книгу про пригоди Стрільця Роланда (це було 19 червня 1970-го), але потім інші ідеї захопили його більше, змусивши відкласти роботу над складним і неоднозначним твором у довгу шухляду.

І тоді до Кінга прийшла Вона, Та, у якої немає Імені. Втім, так приходять Вона до всіх письменників, всіх посправжньому творчих людей. Вона містить у собі Спокусу.

Вона запропонувала письменнику славу і гроші, яких він так бажав, і Стівен погодився. Кінг здобув всесвітню популярність, з-під пера з'являлися все нові і нові твори, але щось було не так. Фантомним болем нагадувала про себе дивна обіцянка, угода, укладена в молодості. Спогади про неї пекли вогнем.

окрім самого Стівена, але зміст був приблизно такий: «Кожен письменник чує голоси героїв, а ти будеш чути ще й мій, і до твоєї влади долучиться і моя, та за це ти муситимеш писати про те, на що я тобі вкажу, і так, як я тобі пораджу. Ні, я не стану водити твоєю рукою, адже письменник – ти, а не я. Проте інколи у складному сюжетному повороті, в незавершеній ідеї я підкажу тобі, що і як ти повинен вкласти у свій твір, а натомість ти отримаєш усе, про що мріяв...»

Хто б не погодився на його місці? Віддати трохи своїх слів за мрію! Насправді довелося віддати всі слова. Але Стівен усвідомив це надто пізно. Кінг став королем жахів і в прямому, і в переносному сенсі. Він лякав людей своїми жахливими історіями, але іноді його самого проймав жах від написаного. Він намагався вирватися на свободу: "Зелена миля", "Безсоння", три наступні частини "Темної вежі" – у цих книгах чітко простежується спро-

А в Америці, немов відданої під юрисдикцію кошмарів Кінга, почали коїтися жахливі речі. Ні, вони відбувалися і раніше, але тепер їхня кількість зростала наче в геометричній прогресії. Чим більше читали американці книги улюбленого письменника, тим дивнішою і моторошнішою ставала їхня країна. Стівен отримував пачки листів із проханнями більше не писати про той чи інший Штат, його не переставали звинувачувати у закликанні зла.

Так, все це може видаватися безглуздими вигадками, та не настільки фантастичні ці звинувачення, як здається на перший погляд. Кожний письменник завжди знає, що трапилося з його волі чи з його вини. Знав про це і Стівен.

"Не може бути!" – скажете ви. А ні, може! Всім відомо, що людські почуття являють собою певний потужний заряд енергії. Особливо страх і любов. А у нашому випадку за дуже короткий час налякані були мільйони людей. Вченим також відомо, що енергія ця за законом збереження енергії нікуди не зникає, хоча ще не існує способів фіксувати її і використовувати. Але є ще один важливий закон, який діє у цьому випадку: закон переходу кількості в якість. І якщо трохи пофантазувати на основі цих абсолютно наукових законів, можна дійти до такого висновку: спочатку виникають потужні енергетичні спалахи, які згодом трансформуються у досить стабільний потік. Досягаючи певної позначки, енергія почуттів переходить із кількості в якість і може втілитися в реальному світі. І тут, думаю, всім зрозуміло, що з енергії страху не народяться добрі феї з прозорими крильцями.

Жах поступово огортає Америку. Чи не цього домагався тихий голос Тієї, у якої немає Імені? І Стівен був тому виною, він сам зізнається в цьому в останній частині "Темної вежі". Був би Кінг посереднім письменником, нічого цього з ним би не сталося, він не зміг би провести через свої твори реальний жах у наш світ. Але Стівен ніколи не був посереднім письменником, що б там не казали критики.

І зрештою прийшов день коли він, як і кожен талановитий письменник, зрозумів, що повинен боротися, що

Стівен Кінг та коргі Марлоу, 1999

Стівен приохотився до алкоголю і наркотиків, але вчасно зумів зупинитися – письменство сильніше за будь-який наркотик, якщо справжнє. А його письменство завжди було справжнім.

Що ж за угода була запропонована молодому письменнику? Навряд чи хтось зможе дослівно її відтворити,

ба позбутися впливу того тихого голосу, який непомітно влітається в голоси героїв письменника. І лише Роланд був вільним, адже він з'явився ще тоді, коли угода не була укладена. Це гнітило ще більше, і зрештою Стівен втратив нитку, яка пов'язувала його зі світом Роланда, втратив Промінь, як потім він напише через багато років.

чинить неправильно, що мусить хоча б спробувати якось спокутувати свою провину. Звучить, можливо, банально, але почитайте уважно його книги, написані в новому столітті, і ви самі це відчуєте.

У той час Кінг саме працював над роботою "Як писати книги", де і хотів розкрити таємницю своєї молодості і дати початківцям кілька порад щодо того, як творити чарівництво за допомогою слів (і ця обіцянка, озвучена в книзі, зовсім не фігуральна, адже чари Стівена завжди втілювалися в життя).

Складно сказати, навіщо він вирішив це зробити: щоб полегшити свою душу чи щоб застерегти молодих письменників від тієї пастки, в яку втрапив сам. У голові ж самого Кінга у цей час визривала ідея для ще однієї книги – нової частини "Темної вежі".

За таку непокору письменник був засуджений голосом Тієї, у якої немає Імені, на смерть. Стівен мусив померти і врятуватися він уже не міг – занадто багато зла тягло його в безодню.

Це трапилося 19 червня 1999-го року. Кінг прогулювався по шосе не-

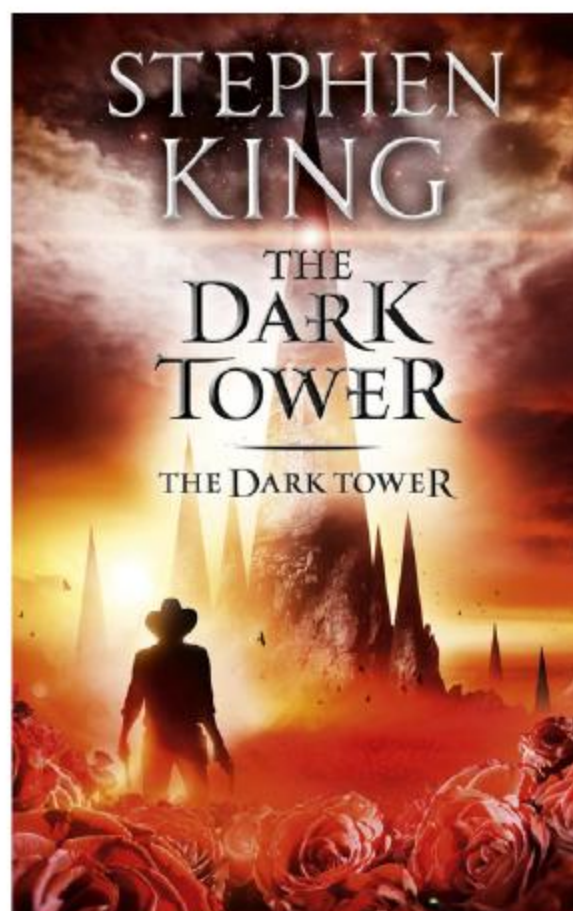
далеко від свого будинку. А потім сталося те, що легко могло б увійти в сюжет його книги (або вийти з неї?): вантажівка на повній швидкості збила письменника. Якщо вірити Стівену, у нього було дуже мало шансів вижити: якби він відлетів на стійку автомобі-

ля або на придорожні камені, Кінг би точно помер.

Не можна, звичайно, повністю покладатися на версію події, викладену в "Як писати книги" і в останній частині "Темної вежі", але, з іншого боку, чому ні? Занадто багато дивного вже трапилося в житті письменника, щоб не могло трапитися того, що сталося.

Кінга врятували герої "Темної вежі". Врятували для того, щоб він дописав цикл про Роланда, і попередили: Та, у якої немає Імені, знову прийде до нього у снах, але він не повинен піддатися Спокусі.

Стоячи над прірвою, в якій, окрім інших, клубочилися і його власні жахи, Стівен сказав "ні" тому, що дало йому світову славу. Він мав був загинути. Деякі ЗМІ завчасно журилися через його смерть, новина про те, що Кінг у лікарні, через кілька годин досягла навіть моєї країни (а для 1999-го це просто феноменальна швидкість поширення подібної інформації), я почула про це в короткому щогодинному радіовипуску. Але Стівен одужав, адже він повинен був дописати "Темну вежу". І він її дописав.

КІНГОПОКАЗ ФІЛЬМУ

КЛАДОВИЩЕ ДОМАШНІХ ТВАРИН

24 ЛИСТОПАДА О 18:30

STANTSIYA

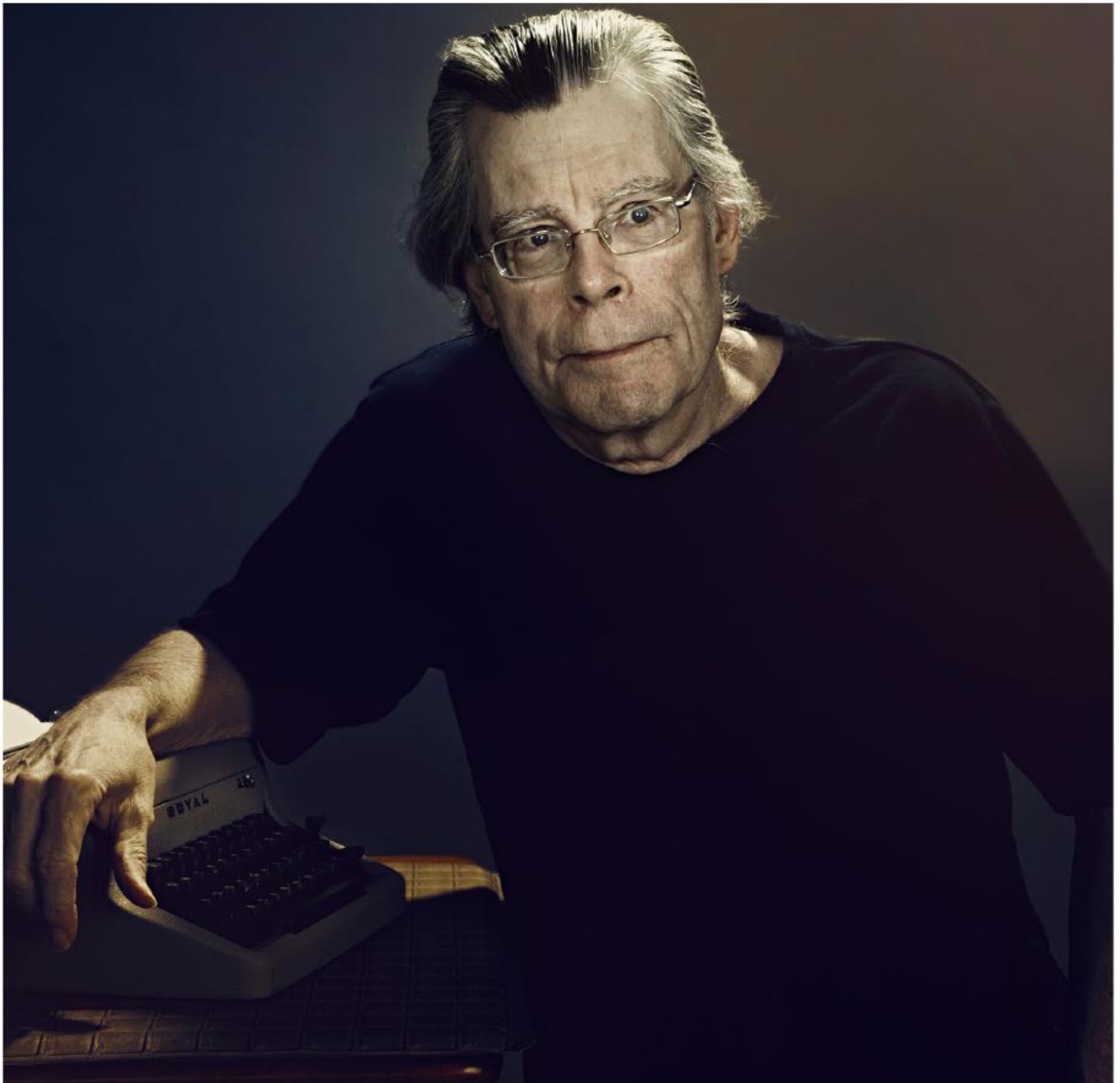
ВУЛ. НЕЗАЛЕЖНОСТІ, 4

М. Івано-Франківськ

ВАРТІСТЬ КВИТКА - 20 ГРН

СТІВЕН
КІНГ
УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ

Остання частина циклу схожа на сповідь, яку не кожен зможе зрозуміти. Спокутував він цими книгами нового століття провину за скоєне? Ніхто не знає, але я вірю, що в годину смерті письменника ця сповідь стане тією пір'їнкою, яка переважить чашу терезів. Втім, я сподіваюся, що до того часу ще не скоро, і Кінг напише не одну цікаву книгу, адже й казки колись говорили його голосом.

P.S. Варіації на цю тему крутилися у мене в голові ще за кілька років до того, як Стівен мало не помер у 1999-му. Я б хотіла зустрітися з ним і розповісти цю історію, запитати, чи правильно я розшифрувала послання, зашифроване у словах і діях деяких його героїв, але до Америки їхати я тоді не збиралася, Інтернет

часів 90-х був ще дуже далекий від народу, а час ішов. Минув 1999-й, минув 2004-й, Кінг дописав "Темну вежу", де, як мені здається, всі мої здогадки знайшли підтвердження. Але є в "Темній вежі" ще один момент, через який я не стану шукати цієї зустрічі, як не стануть шукати її всі, хто зрозумів прочитане подібно до мене: прохання письменника не приїжджати до нього, адже він сказав усе, що міг, і все, що не міг, у своїй книзі, – і більше йому додати нічого.

Мені здається, що головна причина такого рішення полягає в тому, що йому просто не хочеться дивитися в очі тим, хто розгадав його таємницю. Та чи його? Ця таємниця належить всьому світу, і кожен письменник стикається зі своєю Спокусою,

але шлях до слави лежить не тільки через неї.

З іншого боку, позбутися Спокуси не так просто. Якщо один раз відмовитися від Неї, Вона прийде знову і знову, обіцяючи славу, гроші, всі мислимі і немислимі насолоди, коли хоч раз погодитися на Її солодкі умовляння...

Чи можливо відмовитися від Спокути, боротися з нею?.. Боротися завжди важко.

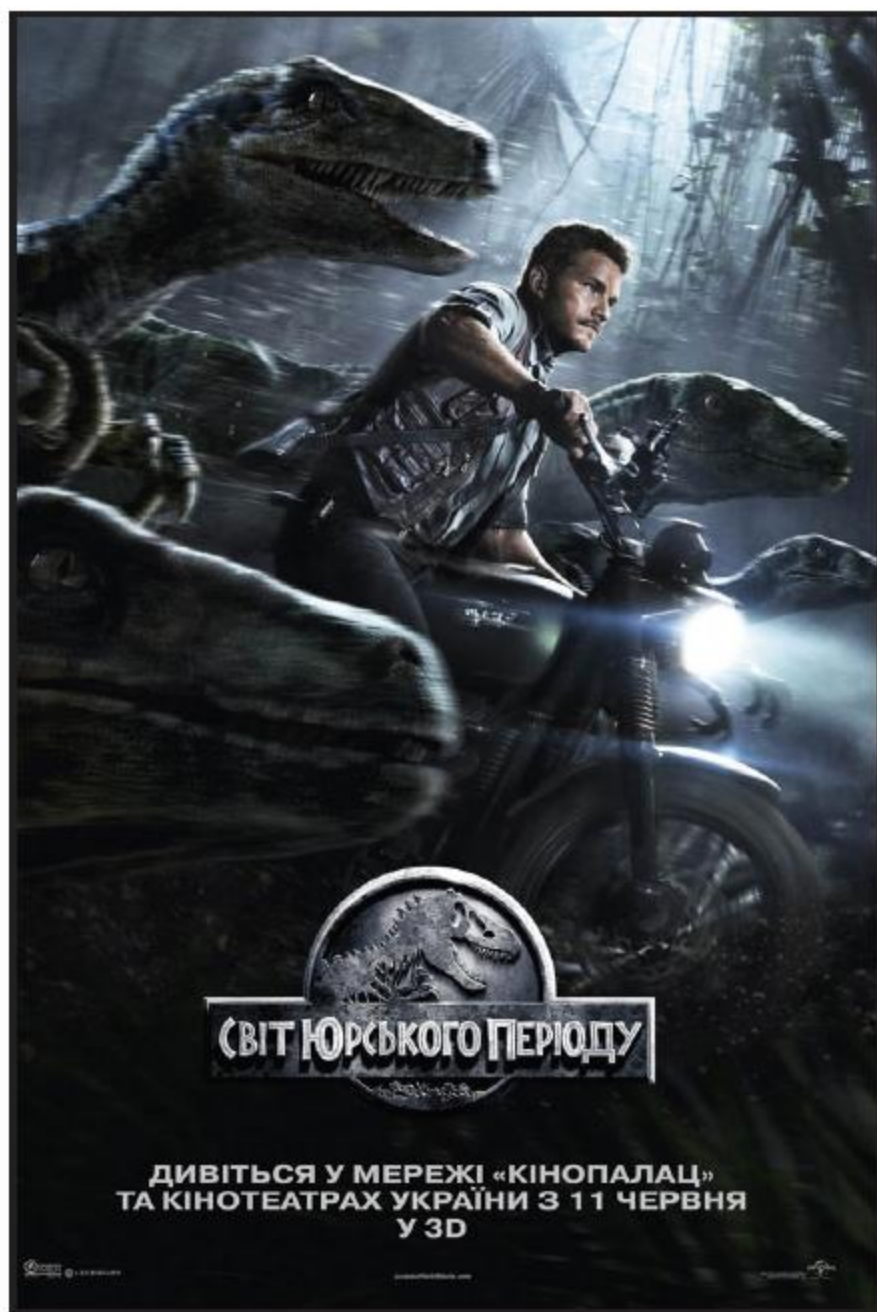
Наталія ДЕВ'ЯТКО

Штамп Юрського періоду

*Open The Door
Get On The Floor
Everybody Walk The Dinosaur*

(Queen Latifah – Walk the Dinosaur)

Світ Юрського періоду — фільм, який сповнений протиріч сам по собі і викликає дивні відчуття після перегляду. Але про це говорити ми будемо потім, тож давайте спершу зосередимось на головному.

Про динозаврів знято доволі мало, тому кожен фільм можна вважати святом, а якщо він ще й якісний...

Коли в Інтернет увірвалася новина, що продовження культового (дозволимо собі це слово) «Парку Юрського періоду» буде, всі пищали від радості, ридали, рвались у кіно просто тут і зараз. Минав час, фільм потихеньку знімали, але перейменування на «Світ Юрського періоду» посіяло тривожні нотки в серцях небагатьох. Потім трейлери, промо, і ось нарешті прем'єра!

Що ж можна сказати про цей фільм? Проїдемо по стандартному. Літо — період блокбастерів, а не інтелектуального кіно. І «Світ...» позиціонує себе саме так (сезон, по суті, ще у квітні відкрили «Месники»).

Фільм концентрується на екшені, біганині, стрілянині, всіх атрибутах, які притаманні власне розважальному кіно. Сюжет знову крутиться довкола парку розваг з динозаврами. Глядач у кадрі радісно пищить від видовища, глядач (особливо юний) в залі загалом копіює цю поведінку. Все просто — динозавр знову втік, вирвався з-під контролю, всім загрожує небезпека, і треба щось робити! Але тепер нас лякають не тиранозавром і велоцераторами, а новим видом — Індомініус-Рекс. Рапторів же навпаки намагаються приручити, зробити такими собі домашніми тваринками. Хід цікавий, але нерозкритий. Головний ворог-динозавр чомусь то демонструє дива тактики, то навпаки поводитья якось безглуздо. Все стандартно: кровкишки-м'ясо, але в чітких рамках PG-13. І закінчується все грандіозним роялем в куцах! Для блокбастеру сюжет типовий, тому загалом не сприймається як більмо на оці.

Герої ж наче зійшли з якоїсь ніколи не баченої, але всім відомої книги штампів. Усі як на підбір — кліше. Хороший мускулистий хлопець, тупувата, але в душі добра руда жіночка, двоє хлопців, які зникають з пам'яті глядача вже по закінченні сеансу, якісь другорядні персонажі, які або помирають, або ні, але ніякого навантаження не несуть. Гумор у персонажів не смішний, поведінка не логічна (весь фільм проходить на підборах, це ж треба термінатором бути!). Тож чим менше уваги їм, тим справедливіше буде.

Любовна лінія тут теж типово типова у своїй типовості. Складається враження, що на Заході розучилися знімати фільми без жертв Купідона. Просто не можуть, забули.

Назва:

Світ Юрського періоду

Оригінальна назва:

Jurassic World / Jurassic Park 4

У головних ролях:

Кріс Претт, Брайс Даллас Ховард, Джейк Джонсон

Режисер:

Колін Треворроу

Країна:

США

Рік

2015

Студія:

Universal Pictures

Жанр:

Пригоди, трилер, фантастика, екшн

Про акторську гру й казати нема що. Всі викладаються рівно настільки, наскільки треба, щоб потім не почути у свою адресу звинувачень: він/вона зіграв/ла, як Крістен Стюарт.

Посилання у фільму нема жодного, з величезною натяжкою можна причепити хіба щось типу: «Природа сама собі господар», але це ми вже бачили.

Хоч, звісно, є і хороші моменти, тому що комп'ютерні технології зробили значний крок уперед, і динозаври тепер набагато краще пророблені, виглядає уже дуже яскраво і ефектно. До того ж, такі собі пасхалки у вигляді старих руїн попереднього парку пробивають на ностальгію. А ще музика! Звісно, це все старі мотиви «Парку», та вони, погодьтеся, беруть за душу. Мимоволі хочеться побувати там, але згадуються герої і ситуація...

Тепер обіцяні кілька слів власне про сприйняття фільму. Якщо абстрагуватись і сприймати фільм, як просте попкорн-кіно, то можна навіть отримати задоволення від перегляду. Але якщо трошки подумати, то приходить розуміння того, що нам збрехали. Весь фільм являє собою сучасну переробку першого «Парку». Язик не повертається назвати це переосмисленням, просто замаскований перший фільм франшизи, що не може не розчарувати. Але когось навпаки може порадувати, може навіяти ностальгію за тими часами, коли він ще був юний. Та й тут творці самі себе б'ють по обличчю: зовсім недавно, у 2013 на екрани повертався оригінал, але у 3D форматі. Тому фільм наче стара цукерка у новій обгортці.

Але бокс-офіс наче натякає, що глядач цього бачити не хоче.

То що ми отримуємо в результаті? Цілком життєздатний блокбастер, який можна подивитися з дітьми, спробувати й самому впасти в дитинство на кілька годин. Та з іншого боку вельми слабкий фільм, який намагається видати себе за старий добрий «Парк Юрського періоду», тисне на любов до далеко не милих динозавриків. Тому попкорн вам в руки, ностальгію за пазуху і квиток в кіно!

Микола БРЕЗДЕНЬ

Неоднозначна

Гра Престолів

Гра престолів... Гра престолів... Гра престолів! Простіше в цивілізованому світі знайти тих, хто хоч щось чув про «Гру Престолів», ніж навпаки! «Гру Престолів» вам, «Гру Престолів» вам, і вам, і вам теж, а ви вже чули про «Гру Престолів»? Хай там як, ми йдемо до вас!

Ось і закінчився п'ятий сезон феноменального фентезі-серіалу від каналу HBO, відверто кажучи, сповнений протиріч, тобто сам по собі є протиріччям. Перші чотири серії опинились у мережі ще до виходу п'ятого епізоду в ефір, і, хоч звинувачують журналіста, закрадається думка: а чи не самі творці пішли на такий ризик? До того ж, вони неоднократно заявляли, що піратство лише популяризує їх продукт.

Дуже важко оцінити об'єктивно цей сезон, як і серіал в цілому, навіть незважаючи на те, порівнювати його з книгою, чи ні. Та все ж, ми спробуємо.

Починати варто з найпростішого, а саме якості зйомки, спецефектів та гри акторів. Що ж, тут можна з упевненістю сказати, що усе на вищому рівні. Знято усе якісно, надзвичайно виважено, загалом, сезон тримає планку! Спецефекти ж значно покращилися, з роками звісно, проте політ не будемо казати кого виглядав таким собі привітом з першої половини нульових. В іншому — чудово!

Що ж до гри акторів, то стара школа вже вкотре вражає своєю грою, наприклад, Ліна Гіді. Молоді (Софі Тернер, Іван Реон і Ко) теж не відстають, з кожним сезоном вдосконалюючи свою майстерність, тому до цієї складової сезону питань немає теж.

А далі, власне, починається головне протиріччя сезону, швидше навіть двох останніх сезонів. Шукати причину слід у першоджерелах, а саме «Бенкеті стерв'ятників» та «Танцю драконів». Плануючи, після просто буреносної «Бурі мечів», зробити перерву у Вестеросі на 5 років, Мартін згодом передумав і почав описувати події, так би мовити, одразу після того, що сталося у третій книзі. Помилка це чи ні, кожен вирішує сам, та останні два томи циклу втратили властивість зривати дах, дивувати справді шокуючими поворотами, навпаки, вони сповнилися дивовижною кількістю води. І вода ця, крізь щілини, дісталася серіалу. Саме тут залягло це протиріччя, тому що...

Назва:

Гра Престолів: V сезон

Оригінальна назва:

Game of Thrones

У головних ролях:

Пітер Дінклейдж, Ніколай Костер-Валдау, Кіт Гарінгтон

Режисери:

М. Словіс, М. Майлод, Дж. Подесві, М. Сапочнік, Д. Наттер

Країна:

США

Рік

2015

За мотивами:

«Пісня льоду й полум'я» Дж. Мартін

Жанр:

фентезі, драма

Тому що творці спробували викрутитись, врятувати ситуацію. Переносити всю воду Мартіна на екран — означало б піти на ризик поховати серіал, тому все лишнє було вирізано, щоправда, не дуже акуратно. Динаміка у сезоні хороша, події розвиваються доволі швидко, чого не скажеш про книгу. Ба більше, сталося те, чого багато хто найбільше боявся... серіал перегнав книгу. Нечуване, але правда! Це пішло шоу на користь, з'явилась інтрига.

З іншого боку це зіграло злий жарт, бо, маючи на руках серіал з чи не найбільшою кількістю акторів у сучасному кінематографі та обмеженням у часі, довелося викинути чималу частину ліній, або ж об'єднати їх. Частково це обертається повним провалом, тому що логіка відверто здає (лінія Санси Старк, Станніса Баратеона) або ж викривлюються мотиви персонажів (лінія Джона Сноу). Крім того, події книг змішалися, перетворились на божевільний мікс: вони то йдуть паралельно, замість іти послідовно, то передують одне одній! Хоча, засмучує насправді не стільки це, скільки введення у серіал абсолютно безглузких ліній, які марнують час (Міссандея та Сірій Хробак, наприклад) і розраховані, схоже, на вразливих домогосподарок. Окрім того, провальна битва у фіналі сезону, а також пафосно банальний момент зі «свічкою і Брієною» — апогей недоліків серіалу в цілому!

Про зґвалтування Санси, яке зчинило гамір серед глядачів, водночас хочеться сказати багато і нічого. Біда епізоду в тому, що кінцівка попереднього сезону, як і протягом, власне, п'ятого — демонструвала нам виключно знану в народі dark Сансу, тож всі чекали, що вона та й знайде вже шлях якось обіграти Рамсі, та, як виявилось, сценаристи вирішили плюнути на свої ж старання. Вийшло наче й несподівано, та зовсім не цікаво.

Особливої уваги заслуговує лінія Дорну, яка і в книгах, відверто кажучи, впливла таким собі роялем з кущів, а у серіалі взагалі перетворилась на щось незрозуміле.

Що ж справді дивує, то це зовсім не зимова погода, ба навіть не осіння, у Королівській Гавані, тож зима наче і йде, і наче прийшла, і водночас... ніде нема.

Тож п'ятий сезон позбувся недоліку книг: вода, вода і ще раз вода; проте отримав масу своїх: нелогічність дій, персонажів, безглузді сюжетні лінії тощо.

Мартін обіцяє наздогнати динаміку в останніх томах, та поки маємо, що маємо. Шостий сезон базується на чернетках автора, і, скоріш за все, побачить світ раніше першоджерела, тож слід сподіватися на краще. Попереду ще 20-30 епізодів. Чому 30? Тому що існує імовірність поділу сьомого сезону на два періоди.

Підсумовуючи, маємо неоднозначний сезон серіалу, який, хай там що, є чи не найкращим серед усіх фентезі-серіалів.

Далі буде...

Микола БРЕЗДЕНЬ

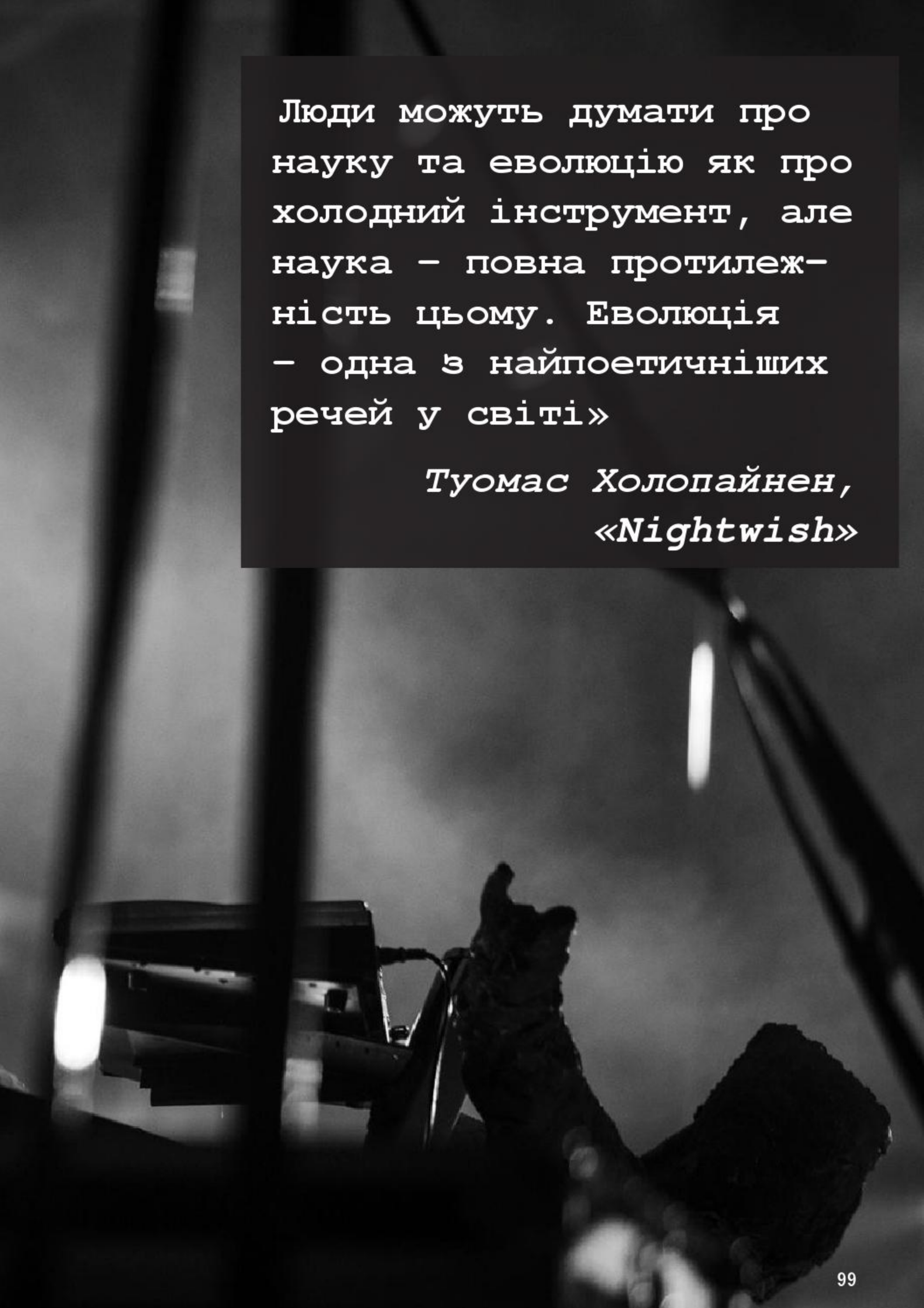

Еволюція
Томаса Холопайнена

Нова вокаліста. Новий альбом. Нові теми.

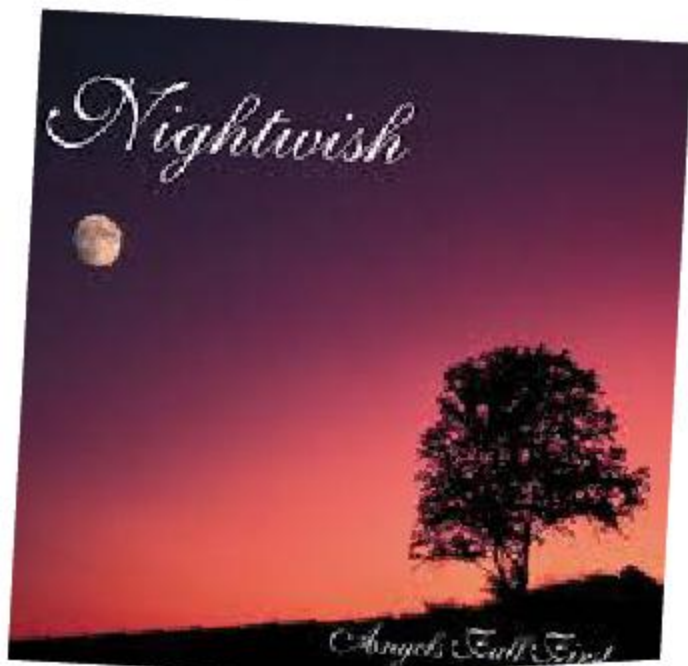

Люди можуть думати про науку та еволюцію як про холодний інструмент, але наука – повна протилежність цьому. Еволюція – одна з найпоетичніших речей у світі»

*Туомас Холопайнен,
«Nightwish»*

Ця історія бере свій початок у Денвері 28 вересня 2012 року. Анетт Ользон несподівано потрапляє до лікарні, і група змушена шукати інші шляхи для продовження туру. Концерт у театрі Огден, мабуть, увійде в історію «Найтвіш» як найспонтанніший: замість вокалістки на сцену вийшли Еліз Рід з «Камелоту» та Аліса Вайт-Глаз з «Арк Енемі» і заспівали ті пісні, які вони знали, та тексти яких встигли роздрукувати. Вечір був врятований – але не тур, який мав тривати ще кілька місяців.

Після наступного концерту у Солт Лейк Сіті Туомас, втомившись від внутрішніх протиріч, які накопичилися у групі, приймає важливе рішення: далі вони виступають без Анетт. Туомас пише листа нідерландській співачці Флор Янсен з проханням замінити вокалістку в турі. Флор погоджується, бере квитки до Сполучених Штатів і має за 48 годин вивчити увесь сет-ліст.

Далі група успішно виступає у Північній та Південній Америці, Австралії, на фестивалях у Європі, під час Wacken Open Air записує новий концертний DVD. А у жовтні 2013 року Туомас анонсує новий альбом і офіційно проголошує Флор новою вокалісткою гурту.

Поява «третьої принцеси» Найтвіш викликала чимало розмов у фанів. Одні відзначали, що Флор може співати пісні будь-якого періоду, інші почували себе зрадженими, а фани Тар'ї – навіть двічі. Ще більше розмов додав вихід нового альбому. Тож, при-

гадаймо, якою була лірика Туомаса до нього.

Фентезійна ера

Перший альбом починається з «Ельфійського шляху» (Elvenpath) та алюзій на Толкіна. Туомас вводить до пісень фінських духів, дає алюзії на диснейську варіацію «Красуні та чудовиська» та біблійні сюжети. Цікаво, тим не менш, що у бонусній пісні «Повернення до моря» є рядки про Дарвіна.

Другий альбом дарує один з наскрізних образів – Океанонароджені (найчастіше як Сирени) і продовжує дивну мандрівку, де слухач зустрічається з ельфами, давніми єгиптянами і біблійними персонажами. У заголовній пісні альбому «Wishmaster» знову з'являються персонажі Толкіна, у «Crownless» цитується вірш про Арагорна, але крім них Туомас активно звертається до сонетів Шекспіра і знаходить ще один образ – Мертвого Хлопчика.

Наступні альбоми значно не розширюють образний ряд віршів Холопайнена. Любовна лірика, янголи, одинока душа моря, англійська література (Шекспір, По, Байрон), біблійні алюзії. Навіть зміна вокалісти істотно не вплинула на Туомаса, хіба що у альбомі «Dark Passion Play» він чималу увагу присвятив алюзіям на Стівена Кінга – образи з «Темної вежі» зустрічаються у кількох піснях, а «7 Days to the Wolves» написана під враженням від «Вовків Кал'ї».

Уявосвіт

Квінтесенцією ліричних образів став альбом 2011 року, де Туомас запропонував слухачам подорож до таємничого Уявосвіту. Небувалія, Країна Чудес Керрола, світи Ніла Геймана, «Талісман» Стівена Кінга, давньоанглійські легенди – все це змішалось у парку атракціонів, за яким стежить Мертвий Хлопчик. Концептуальність альбому навіть дозволила зняти однойменну фантазмагорію, де музиканти виступили на другому плані, а те, що відбувається на екрані, нагадує дивний фільм Террі Гілліама «Уявосвіт доктора Парнасса».

Але найдовша подорож до світу фантазій повністю змінила мандрівника. Після туру Холопайнен звертається до теми, яка повністю захопила його уяву.

Еволюція.

Endless Forms Most Beautiful.

Назва альбому є цитатою з твору Чарлза Дарвіна «Походження видів»: «З такого простого початку еволюціонувало і продовжує розвиватись безкінечне число найпрекрасніших й найдивовижніших форм».

Альбом складається з одинадцяти пісень, хоча не всі вони присвячені еволюції. Зокрема, п'ята пісня і єдина балада альбому присвячена батькам, «*Edema Ruh*» – назва мандрівного театру з книг письменника-фантаста Патріка Ротфусса, а «*The Eyes of Sharbat Gula*» – інструментальна фантазія зі східними мотивами. Відкриває тему «*Shudder Before The Beautiful*» (Благоговіння перед пре-

красним) і голос видатного біолога та дослідника еволюції Річарда Докінза. У перших рядках знову з'являються Океанонароджені, але тепер це місток до нового: *Imagination – Evolution*, і до розуміння міжзоряного ковчега – планети Земля.

В «*Élan*» (Порив) також з'являється образ «будинку нашого братства – надійний та затишний», що трансформується у шостій пісні «*My Walden*» в образ домівки Волден – експерименту американського письменника Генрі Торо, який з 1845 по 1847 рік прожив у власноруч збудованій хижці без контактів з цивілізацією. Пісня, яка дала назву альбому, знову нагадує про

образи ковчега-Землі та благоговіння перед прекрасним та висвітлює образи Тіктааліки – риби, з якої пішли хребтеві, і праокеана раннього мезозою Панталасси.

«*Alpenglow*» немовби підбиває підсумок: мандрівні музиканти обійшли землю, побачили найдивніші створіння, перемагали темряву, проте час завершувати шоу та розчинятися у гірському саяві. Але на слухача ще чекає ретроспектива і, мабуть, найдивніша композиція за всю історію групи.

«*Найвеличніше Шоу на Землі*» (*The Greatest Show on Earth*). Композиція на 24 хвилини, назва якої

відсилає до однойменної книги Докінза про еволюцію. Сам біолог зачитує у композиції вступ, а потім історію життя на планеті розповідають Флор та Марко. Вони згадують останнього універсального загального предка (LUCA), праматір Люсі – першого представника роду Гомо, Девонські моря з поетичністю, якою розповідали у минулих альбомах про фентезійні світи. Знову і знову нагадують нам, що ми і є всесвіт, і найголовніше те, що ми виграли у еволюції шанс на народження і були тут.

«We Were Here!» Це звучить у «*Alpenglow*», і це звучить гімном життю в «Шоу». В останній частині

композиції під акомпанемент клавішних Докінз продовжує: «...Адже більшість людей ніколи не помре, оскільки ніколи не народжувалися...» і наостанок зачитує строфи з «Походження видів» Дарвіна. «*Люди можуть думати про науку та еволюцію як про холодний інструмент, але наука – повна протилежність цьому. Еволюція – одна з найпоетичніших речей у світі*» – каже Туомас у інтерв'ю.

Здається, цим альбомом він закликає слухачів не залишатися у минулому, а еволюціонувати разом з ним.

Олег СЛІН

25.11.

19:00

СОНЯХ

вул. Черняка, 9

Замовлення

КВИТКІВ

098 72 72 398

Передпродаж

20 грн.

В день заходу

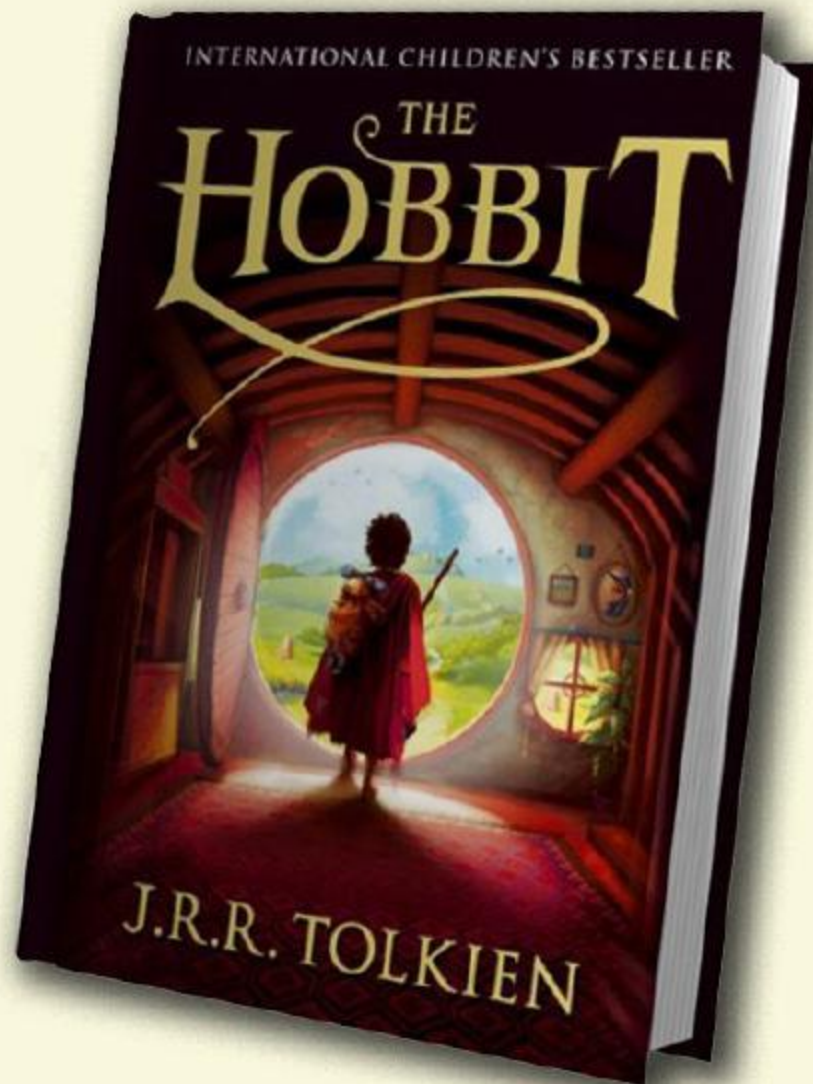
25 грн.

Продаж квитків в
«THE BUS»
(біля краєзнавчого
музею)

ГОДИНА В МЕТРО

літературно-театральний проект

Це історія надзвичайної пригоди, яку втнула ватага гномів, узявшись відшукати загарбане драконом золото. Мимохіть учасником цієї ризикованої виправи став Більбо Бегінс, прихильний до комфорту і позбавлений амбіцій хоббіт, котрий, на власний подив, виявив неабияку винахідливість і вправність у ролі викрадача.

Організатор
Яскраво

Партнери

MULTIPLEX

Сонях
напопулярний театр

ЛІТ
ЕРА
ТУРА | RV

Аврагам Мерріт

Переклад: Ярослава Зуєнко

Художник © Андрій Лазарев

ПЛЕМ'Я З БЕЗОДНІ

На півночі з-поза п'яти гірських вершин промінь світла піднявся до zenіту. Він пронизав блакитний серпанок туманної колони, чії межі були чітко позначені, наче дощ, що позначає межі грозової хмари. Промінь скидався на далеке світло ліхтаря у блакитному мареві і не відкидав тіней.

Коли він піднявся у небо з чорної вершини, я зміг розгледіти, що гора скидалася на обриси людської руки. Світло вихопило контури долоні з темряви і почало здаватися, що гігантські пальці видовжилися, намагаючись схопити когось і затягти назад.

Промінь світла якийсь час чітко виднівся крізь туман, а потім розсипався на міради сяючих куль, які нетерпляче погойдувалися, наче шукаючи когось.

Ліс затих, кожне дерево наче затамувало подих. Біля моїх ніг принишкли собаки. Вони також мовчали, але кожний м'яз у їхньому тілі напружено тремтів, шерсть на спині стояла сторч, а очі, прикуті до вогнів удалині, туманив жах.

Я поглянув на Андерсона. Він також задивився на північ, звідки знову піднявся вгору тонкий пульсуючий промінь світла.

— Це не полярне сьйво, — сказав я, ледве ворущачи пересохлими губами.

— Я ніколи не бачив нічого подібного, — відповів Андерсон таким самим голосом. — І ніколи не чув про північне сьйво о цій порі року. Скидається на те, що ми спостерігаємо за якимось різновидом полювання. Диявольського полювання. І добре, що ми знаходимось за його межами.

— Мені здається, що гора рухається щоразу, як промінь підіймається вгору, — сказав я. — Може, це якийсь механізм стримування? Як та крижана долоня, що її Шан Надур встановив перед Брамою Вурдалаків, аби ті не вибрались зі своїх нір, виритих Еблісом...

Андерсон підняв руку, прислухаючись.

З півночі почувся шепіт. Це не був шелест північного сьйва, не тріск примарних вітрів, що дули під час Творення і мчали крізь скелети давніх дерев, що колись прихистили Ліліт. Це був шепіт, в якому виразно вчувався наказ, який звучав з невблаганною наполегливістю. Він манив нас туди, звідки бив у небо промінь світла. Торкнувшись мого серця вимашченими страхом пальчиками, шепіт наповнив моє єство нестерпною тугою і прагненням негайно кинутися до п'ятипалої гори і поєднатися в єдина ціле зі світлом. Так, певне, почував себе Улліс, коли, прив'язаний до мачти, слухав звабливий спів Сирен.

Шепіт ставав все гучнішим.

— Що за чортівня коїться з тими собаками? — люто вигукнув Андерсен, — Ти тільки поглянь!

Маламути, повискуючи, помчали у бік пульсуючого сьйва. Ми бачили, як вони зникають між дерев, а потім до нас долинуло скорботне виття. Згодом і воно стихло, і залишився тільки шепіт — тихий і скрадливий.

Галявина, на якій ми розбили табір, відкривалася просто на північ. Думаю, ми здолали миль триста за першим поворотом Коскоквіму у напрямку Юкону, забрівши у неторкану частину пустелі.

Ми йшли на північ з містечка Доусон, що на березі ріки Спрінг, рухаючись напрямиць до п'яти загублених вершин, між якими, за словами шамана племені атабасків, золото струменіє, наче пісок між пальцями стиснутої в кулак долоні. Ми не зуміли знайти жодного індіанця, який би погодився супроводжувати нас. Всі вони стверджували, що земля П'ятипалої Гори проклята. Вперше гору ми побачили вночі. Її вершини слабко окреслювалися на тлі пульсуючого сьйва. А тепер ми побачили і саме світло, яке привело нас до них.

Раптом Андерсон стривожено застиг. Крізь шепіт він розчув виразний стукіт і шелест, наче до нас наближався

невеликий ведмідь. Я підкинув полін у вогнище, а коли полум'я розгорілося, побачив, як щось пробиралося крізь кущі. Воно пересувалося на чотирьох кінцівках, але це не був ведмідь. Раптом я збагнув — воно нагадувало дитинча, яке лізе сходами, гротескно-інфантильно піднімаючи передні кінцівки. Істота наблизилася, ми потяглися по зброю — і відразу ж відклали її, раптом усвідомивши, що це «щось», яке рачкувало крізь кущі, було людиною!

Справді, це був чоловік. Він невпевнено доповз до вогнища, як і раніше високо піднімаючи кінцівки.

— Безпечно, — прошепотів він голосом, який здавався відлунням того шепоту, що витав над нашими головами, — Тут цілком безпечно. Вони не можуть перетнути межі блакитного світла, не можуть до вас добратися... Хіба що ви самі до них прийдете...

Він безсило повалився набік. Ми підбігли, і Андерсон нахилився над чоловіком.

— О Боже! — вигукнув він, — Френку, подивися на це!

Андерсон вказав на руки чоловіка. Зап'ястки його були перев'язані уривками якоїсь цупкої тканини, а долонь зовсім не було! Колись вони були стиснуті у кулаки, а потім плоть з них була здерта до самих кісток. Зараз вони нагадували ноги маленького чорного слоненяти. Я поглянув на решту тіла: стегна охоплював тяжкий пояс із жовтого металу, з якого звисало кільце і кілька ланок ланцюга.

— Хто він? Звідки тут взявся? — запитав Андерсон. — Поглянь: спить, як убитий, але навіть уві сні намагається підвестися. Його коліна... Боже, як він взагалі пересувається?

Все було так, як і казав Андерсон: незважаючи на глибокий сон, руки і ноги чоловіка продовжували судомно смикатися, наче жили окремим життям незалежно від нерухомого тіла. Це були рухи семафору. Якщо ви колись стояли позаду поїзда і бачили, як підіймаються і опускаються крила семафора, то ви точно знаєте, про що йде мова.

Раптом тихий шепіт, що весь цей час лунав з півночі, стих. Промінь світла згас і більше не спалахував. Чоловік біля вогнища заспокоївся і принишк. Ніжне рожеве світло сповістило про наближення світанку, коротка ніч на Алясці закінчилась. Андерсон повернувся до мене і стомлено потер змучене обличчя.

— Чоловіче! — вигукнув він, — Ти маєш такий вигляд, наче щойно оклигав після тяжкої хвороби!

— Не більше ніж ти, Старр. — Сказав я, — Що ти думаєш про все це?

— Думаю, що відповідь знаходиться просто перед нами, — він вказав на чоловіка, який нерухомо лежав під ковдрами, якими ми його вкрили. — Що б це не було, але саме від нього тікав цей бідолаха. Це не було сьйвом, Френку. Найбільше це нагадувало одну з тих страшних історій атабаських шаманів. Чорт візьми, раніше байки або-ригенів ніколи нас не лякали.

— Далі сьогодні ми не підемо, — вирішив я, — Я не розбудив би його ні заради всього золота, що сховане між п'яти вершин, ні заради всіх чортів, які можуть ховатися за ними.

Чоловік поринув у сон, глибокий, наче води Стіксу. У цей час ми обмили і перев'язали обрубки, що колись були його руками. Чоловік навіть не поворухнувся: лежав, як упав, з піднятими руками і зігнутими ногами.

— Чому він повз? — прошепотів Андерсон, — Чому не йшов?

Я почав пиляти ланцюг на талії. Це було золото, але з таким золотом мені ніколи не доводилося мати справу. Чисте золото зазвичай м'яке. Це також було м'яким, але здавалося, що воно пульсує якимось своїм окремішнім нечистим життям, не бажаючи пилятися і раз-по-раз прилипаючи до напилка. Зрештою я розігнув обруч і жбурнув

Його чимдалі убик від сплячого. Сам вигляд цього жовтого металу був мені огидним!

Чоловік проспав весь день. Продовжував він спати і з приходом темряви. Цієї ночі не було ні променя світла, ні блакитних куль, ні скрадливого шепоту. Здавалося, що це місце нарешті позбулося страхотливого прокляття. Опівдні чоловік прокинувся. Я аж підскочив, почувши його тихий приємний голос з м'яким акцентом.

— Скільки я проспав? — запитав він. Його світло-блакитні очі якимось дивно блищали.

— Ніч і майже два дні, — відповів я.

— А минулої ночі ви бачили світло? — Він кивнув убик півночі, — Чули шепіт?

— Ні, — відповів я.

Чоловік підвів голову і задивився у небо.

— Невже вони здалися? — Зрештою спитав він.

— Хто здався?

— Мешканці Безодні, — тихо відповів чоловік.

Ми витріщилися на нього.

— Мешканці Безодні, — повторив він, — Ті, яких Диявол сотворив ще до потопу і які якимось дивовижним чином уникли помсти самого Бога. Вам вони не загрожують — хіба що ви б самі відгукнулися на їхній заклик. Вони не можуть покинути межі блакитного туману. Я був їхнім в'язнем, — спокійно додав він.

Ми з Андерсоном презирнулися.

— Ви помиляєтеся, — вигукнув чоловік, зрозумівши значення наших поглядів, — Я не божевільний! Прошу, дайте мені трохи води! Я знаю, що скоро помру, але перед цим хотів би, щоб ви віднесли моє тіло якнайдалі на південь. Після моєї ж смерті спалить моє тіло. Я не хочу, аби диявольське плем'я за допомогою своєї темної магії затягло назад мої рештки. Зробіть це після того, як я розповім вам про них... — чоловік завагався, — Здається, з мене зняли ланцюг?

— Я його розпиляв, — відповів я коротко.

— Дякую і за це, — полегшено прошепотів він, а потім випив виду з віскі, яку ми піднесли до його вуст.

— Мої руки і ноги вже мертві, — сказав він, — Що ж, я теж помру незабаром. Вони доклали чималих зусиль. Тепер я розповім вам про те, що знаходить по той бік Долоні. Сущє пекло! Слушайте. Мене звали Стентон. Сінклер Стентон, випускник Єльського університету 1900 року. Мандрівник. Минулого року я вийшов з Доусона на пошуки п'яти вершин, між якими тече чисте золото. Так само як і ви? Я так і думав... Пізньої осені минулого року мій товариш захворів, і мені довелося відіслати його назад у супроводі кількох тубільців. Решта незабаром втекли від мене, але я вирішив не здаватися. Побудував хижку, поповнив продовольчі запаси і так переcheкав зиму. Навесні я знову рушив у дорогу, і нарешті десь зо два тижні тому я помітив вдалині п'ять гірських вершин, хоча не з цього боку, а з протилежного. Дайте мені ще води!

— Я дав гаку і зайшов задалеко на північ, — продовжував він, — З цього боку нічого не розгледіти, окрім лісу, що простирається до самого підніжжя Долоні, а ось з іншого...

Він помовчав.

— З іншого боку також є ліс, але він не тягнеться так далеко. Я вийшов з нього і побачив рівнину, що простягалася на багато миль. Вона здавалася такою ж древньою і безлюдною, як пустеля довкола руїн Вавилону. На обрії здіймалися вершини, а між мною і ними стояло щось, що нагадувало бар'єр зі скель. Потім я наткнувся на дорогу.

— Дорога! — недовіжливо вигукнув Андерсон

— Дорога, — кивнув чоловік, — Рівна кам'яна дорога, втоптана так, наче мільйони ніг ходили нею впродовж тисяч років. По обидва боки від неї громадилися купи піску і каміння. Я помітив ці купи дещо пізніше, а їхня форма навела мене на думку, що колись вони могли бути будин-

ками. В них відчувалася людська рука, та все ж вони були неймовірно древніми. Отож, вершини наближались все ближче, купи каміння почали траплятися частіше. Тлінний духи витав над ними, він торкався мого серця, наче дотик привидів настільки древніх, які могли бути лише привидами примар.

Однак я рушив далі, і згодом побачив, що невисокий бар'єр біля підніжжя вершин був ще одним, більш широким поясом руїн. Сама Долоня насправді знаходилася набагато далі. Дорога ж пролягала між двома високими скелями, які нагадували браму.

Чоловік на мить зупинився.

— Це й справді була брама. Я пройшов крізь неї, і в ту ж мить упав на коліна, тремтячи і хапаючись за землю. Я був на краю широкої кам'яної платформи, а переді мною простяглася безодня. Уявіть собі Великий Каньйон, тільки ширший в п'ять разів і без дна! Я наче заглядав за межу розколеного світу, де в глибині нескінченності кружляють планети. На дальньому кінці здіймалися ті п'ять вершин. Здалеку вони здавалися безмовним попередженням небу. Краї ж прірви вигиналися по обидва боки від мене.

Бачити я міг тільки футів на тисячу вниз, решту повивав туман, схожий на блакитний серпанок. А сама прірва жахала, наче маорійська Затока Раналак, що розділяє світ живих і мертвих, який може перетнути звільнена від плоті душа, але вже ніколи не знайде сил, аби повернутися назад.

Я відповз чимдалі від краю прірви і підвівся нарівні. Рукою я спирався на один зі стовпів цих воріт. Мені було настільки зле, що тільки я згодом розгледів на стовпі різьблення. Ще достатньо чітко можна було роздивитися обриси велетенського чоловіка, повернутого спиною. Руки його були витягнуті, а голову прикрашав дивний трикутний головний убір. Я поглянув на сусідню скелю, і розгледів на ній таку саму фігуру. Здавалося, постаті намагаються щось приховати. Я напружив зір і за витягнутими руками побачив інші обриси інших фігур. Роздивився я їх дуже погано, але мені здалося, що вони скидаються на велетенських слимаків, зображених у вертикальному положенні. Їх набухлі тіла були позначені кількома ледве помітними лініями, зате добре можна було розрізнити круглі кулеподібні голови.

Я гидливо відвернувся від воріт і, витягшись на камені, знову задивився у порожнечу.

І тут я раптом помітив сходи, що вели вниз!

— Сходи! — Недовіжливо вигукнули ми.

— Так, сходи, — повторив чоловік так само терпляче, як і раніше. — Вони здавалися не вирубанними в камені, а скоріше вмурованими в нього. Плити біля шести футів завдовжки і шириною в три фути. Вони вели від платформи вниз і зникали у блакитному серпанку.

— Але хто міг побудувати такі сходи? — спитав я, — Сходи, вбудовані в стіну прірви, що ведуть в бездонну ущелину!

— Зовсім не бездонну! — сказав чоловік спокійно, — У прірви було дно, і я досяг його.

— Досяг? — повторили ми.

— Так, сходами, — підтвердив чоловік, — Я пішов ними вниз, хоч і не того ж дня. Ніч я провів біля воріт, а на ранок заповнив свій рюкзак їжею, набрав у дві фляги води з джерела, проминув прикрашені скульптурами моноліти і перетнув край ущелини.

Сходинки йшли вздовж площини скелі під кутом у сорок п'ять градусів, і я уважно роздивлявся їх під час спуску. Вони мали зеленкуватий колір, і їхній матеріал нічим не нагадував гранітну поверхню скелі. Спочатку я думав, що будівельники використали дайку тієї породи, в якій вирубали сходи, але постійний кут нахилу змусили мене засумніватися у цій теорії.

Пройшовши десь з півмилі, я натрапив на кам'яний вступ. Від нього сходи різко повертали і йшли вниз з тим самим кутом, що й раніше. Вони утворювали зигзаг, і пройшовши три такі повороти я зрозумів, що сходи спускаються вниз по спіралі. Ніякі дайки не могли бути такими правильними. Ні, сходи були побудовані людськими руками, але чіями? Відповідь криється у тих руїнах, що оточували ущелину, але, думаю, вона не буде знайдена ніколи.

Близько полудня я втратив з поля зору п'ять вершин і край урвища. Внизу і наді мною був тільки блакитний туман, а навколо — пустота. Я не відчував запаморочення, а цікавість перемогла страх. Що мене чекало? Руїни древньої і прекрасної цивілізації, яка правила світом ще тоді, коли полюси були тропічними садами? Я був впевнений, що там не лишилося нічого живого, адже все довкола мало занадто древній вигляд, аби щось могло проіснувати до наших днів, однак думав, що ці розкішні сходи мають вести до чогось не менш розкішного. Що це було?.. Я продовжив спуск.

Через рівні відрізки відстані я натрапляв на невеликі печери. Одну від одної їх відділяло дві тисячі футів. Ближче до вечора я зупинився перед одною такою печерою. Думаю, спустився я тоді десь на три милі, хоча кут нахилу був таким, що вкупі це складало всі десять. Я оглянув вхід. По обидва боки порталу були вирізьблені ті самі постаті, що й нагорі, тільки тепер вони були повернуті обличчям до ущелини, наче намагаючись утримати щось із безодні від виходу назовні. Їхні обличчя були закриті покривалами, а за спиною не було жодних страхітливих істот. Я ввійшов досередини. Печера заглиблювалася всередину метрів на двадцять. Вона була сухою і чудово освітленою. Я бачив блакитний туман, який піднімався угору колоною з чітко окресленими краями, і почував себе неймовірно умиротворено і безпечно, хоч і до того не відчував страху. Я здогадався, що постаті біля входу були охоронцями, але що вони охороняли?

Блакитний туман згустився і почав слабо світитися, і я подумав, що нагорі, напевне, сутеніє. Я підживився, напився і ліг спати. Коли я прокинувся, туман зову розсіяв-

ся, і я здогадався, що уже світанок. Я знову пішов вперед, зовсім забувши про прірву поруч зі мною. Я не відчував втоми, так само як і голоду чи спраги, хоча економно витрачав харчі і воду. Ту ніч я знову провів на уступі перед черговою печерою, а на ранок продовжив шлях.

Наприкінці цього дня я вперше побачив місто.

Чоловік трохи помовчав.

— Місто, — сказав він нарешті, — так, то було місто, але я ніколи не бучив такого, і жодна інша людина не прожила настільки довго, аби комусь про нього розповісти. Думаю, ущелина має форму пляшки, і вхід біля П'ятипалої Долоні є її шийкою, але наскільки широке її дно я не знаю. Можливо, тисячі миль. Спершу я почав розрізняти відблиски світла у непроглядній блакиті. Потім я побачив верхівки... припустимо, дерев. Але не таких, як наші, а неприємних, змієподібних дерев. Вони мали високі тонкі стовбури і крони з безлічі гілочок з тонким листям, схожим на наконечники стріл. Дерев були червоними. Де-не-де крізь їхні крони проступали жовті плями, і я розумів, що це вода, бо помітив хвилячки на її поверхні, хоча ніколи не бачив, чим

вони викликані, і не чув жодного сплеску.

Прямісінько піді мною розкинулося саме місто. Будинки тут склалися з циліндрів, які лежали на боці, утворюючи піраміди із трьох, п'яти, десяти покладених один на один. Цілі милі таких пірамід.

Важко описати це місто. Уявіть собі, що у вас є водопровідні труби певної довжини, і спочатку ви кладете поруч три такі труби, зверху дві, потім одну. Або ж беремо для основи п'ять, потім чотири, потім три, і так далі. Розумієте? Такий вони мали вигляд. Але на самому верхечку виднілися вежі, мінарети, які блищали, наче були вкриті полум'ям. Поруч здіймалися отруйно-червоні дерева, схожі на голови гідри, яка охороняє велетенські гнізда покритих дорогоцінним камінням хробаків.

Кількома футами нижче сходи утворювали титанічну арку, таку ж неземну, як арка біля входу в Асгард. Ця арка вигиналася і спускалася вниз прямісінько через вершину найбільшої піраміди циліндрів, зникаючи в ній.

Чоловік зупинився, його очі закотилися, а руки і ноги знову почали відтворювати моторошні повзучі рухи. Губи

гарячково заворушилися, відтворюючи шепіт, який здався відлунням того скрадливого шепотіння, яке ми чули в ніч його приходу. Я поклав руку йому на голову, і він заспокоївся.

— Прокляті створіння! — сказав він, — Мешканці Безодні! Я шепотів? Так... Але вони не можуть, не можуть до мене дістатися!

Трохи пізніше він продовжив так само спокійно, як і раніше:

— Я пройшов аркою через вершечок цієї будівлі. Синя темрява оповила мене на мить, і я відчув, що сходи закручуються спіраллю. Повернувши вниз я опинився... навіть не можу сказати, в чому, і буду називати це кімнатою. В нашій мові немає слів аби описати те, що я бачив у прірві. На сто футів нижче від того місця, де я стояв, знаходилася підлога. Вся кімната мала форму півмісяця. Приміщення було величезним... і заповненим дивним плямистим сяйвом, наче світло всередині зеленого і золотистого вогняного опалу.

Я спустився на нижчий рівень. Далеко попереду виднівся високий оточений колонами олтар. Його стовпи прикрашали хитромудрі переплетіння, наче божевільні восьминоги з тисячами п'яних щупалець спочивали на спинах безформних чудовиськ, вирізаних з пурпурового каменю. Передню частину вітара займала велетенська пурпурова плита, вкрита різьбленням. Я не можу описати ці малюнки. Жодна людина не змогла б. Людський мозок здатен зрозуміти їх не більше, ніж тіней, які наповнюють четвертий вимір. Тільки якесь шосте чуття у глибинах мозку здатне відчуті їхню примарну присутність. Це були аморфні предмети, які не мали постійної форми, та все ж залишали у мозку сліди, схожі на шрами від опіків: відчуття ненависті, спогади про поєдинки між неймовірно жакливими істотами, перемоги у туманному пеклі блакитних джунглів, нескінченно огидні ідеали і прагнення.

Стоячи так, я раптом усвідомив, що щось знаходить за межами олтаря, футах в п'ятдесяти над моєю головою. Я знав, що воно там, відчував це кожною волосинкою і кожною клітинкою моєї шкіри. Щось нескінченно зле, нескінченно жакливе і нескінченно древнє. Воно чекало, погрожувало, плело підступні плани — і було невидиме.

Позаду мене знаходилося коло блакитного світла, і я побіг туди. Щось закликало мене повернутися назад, піднятися сходами і забратися геть, але це було неможливо. Відразу до невидимої істоти тягла мене вперед, наче течія бурхливої річки. Я пробіг через коло і опинився на вулиці, що тяглася у туманну далечінь між рядами циліндрів. Тут і там височіли червоні дерева, а між ними знаходилися кам'яні нори. Тільки тепер я розгледів дивовижні орнаменти, вирізьблені на них. Вони скидалися на гладкі стовбури дерев, що впали на землю і тепер поросли високими хворобливими орхідеями.

Так, такими були ці циліндри. Вони мали зникнути ще в епоху динозаврів, та все ж були тут, врізаючись в погляд і вражаючи нерви, мов бритва. Ніде не було видно ознак жодної живої душі.

В циліндрах знаходилися круглі отвори, як коло в Храмі Сходів. Я пройшов через один із них і опинився в довгій склепінчастій залі, стіни якої сходилися в двадцяти футах над моєю головою, залишаючи широку щілину, в якій виднілися обриси наступної зали. В залі не було абсолютно нічого, за винятком того плямистого світла, яке я вже бачив у святилищі.

Раптом я спіткнувся. Я досі нічого не бачив, але відчув, що на підлозі щось знаходиться. Витягнувши руку, я торкнувся чогось холодного і гладкого — воно ворухилося під моєю долонею. Розвернувшись, я кинувся геть. Мене переповнювала огида, що межувала з божевільям. Не розбираючи дороги, я біг, плачучи з жаху.

Коли я прийшов до тьми, то все ще був між кам'яних циліндрів і червоних дерев, намагаючись знайти дорогу, яка вела до Храму. Я був більш ніж наляканий, тремтів, наче душа перед першими жахами пекла. Я не міг знайти Храм! Поступово туман почав згущуватися і циліндри засвітилися яскравіше. Я знав, що нагорі починає сутеніти, і що з темрявою пробудиться все живе у прірві, а з нею настане і година мого жаху.

Видершись стіною однієї з печер я сховався за химерно вигнутим каменем в надії перечекати нічну пору, поки синє світло розсіється і небезпека мине.

Тим часом довкола мене почулося тихе шелестіння. Воно ставало все гучнішим, доки не перетворилося на гучний шепіт. Крадькома я визирнув вниз і помітив вогні, все більше вогнів. Вони впливали з вузьких виходів і заповнювали вулиці. Найвищі знаходилися на висоті восьми футів, найнижчі — десь біля двох. Вони поспішали, повільно прогулювалися, ввічливо кланялися, зупинялися перекинутися словечком — під ними ж не було абсолютно нічого.

— Нічого! — прошепотів Андерсон.

— Нічого! — повторив чоловік, — І це було найжахливіше. Проте вогні, безумовно, були живими. У них була свідомість, воля, вони думали... не знаю, що ще. Найбільші сягали двох футів в ширину і мали всередині яскраве ядро: червоне, синє чи зелене. Ядро поступово зникало, обертаючись в туманне напівсвітло, яке, здавалося, перетворювалося в ніщо, але під цим ніщо таки щось знаходилося. Я напружив очі, намагаючись роздивитися це тіло, в яке поєднувалися вогні і присутність якого можна було тільки відчувати, але не бачити.

Раптом я завмер. Щось холодне і гнучке як батіг торкнулось мого обличчя. Я повернув голову. За мною зависли три такі блідо-блакитні кулі. Вони дивилися на мене, якщо вогники можна вважати очима. Інший батіг схопив мене за руку і під найближчим вогнем почувся пронизливий шепіт. Я скрикнув, і відразу бурмотіння на вулиці стихло. З зусиллям відвівши погляд від блакитної кулі, я побачив, що вогні на вулиці сотнями піднімаються до рівня, на якому я знаходився! Розглядаючи мене, вони товклися і штовхалися, наче натовп роззяв на Бродвеї. Я відчув дотики десятків батогів...

Коли я отямився, то знову знаходився в Храмі — лежав біля підніжжя олтаря. Довкола було тихо, ніяких вогників, тільки червоне сяйво. Я схопився на ноги і побіг у бік сходів, але щось кинуло мене на коліна. А потім я побачив, що на пояс мені одягли жовтий металевий обруч. Від обруча ланцюг тягся вгору до краю високого уступу. Я був прикутий до олтаря!

Я сягнув у кишеню по ніж, але його там не виявилося. В мене забрали все, окрім фляги, яка висіла на шиї, і яку, напевне, прийняли за частину мого тіла. Я спробував зламати обруч, але він, наче живий, корчився в моїх руках, намагаючись стиснутись тугіше. Тоді я потягнув за ланцюг. Він був прикутий намертво. Потім я усвідомив близьку присутність невидимої істоти над олтарем і, поплазувавши до підніжжя плити, притулився до неї і заплакав. Лишень задумайтесь — один в такому місці з дивним освітленням, а наді мною — стародавній жах, немислимий і невидимий.

Через певний час я взяв себе в руки і розгледів біля одного зі стовпів жовту чашу, наповнену густою білою рідиною. Я випив її. Мене не хвилювало, отруєний напій, чи ні, але він виявився приємним на смак, і я одразу відчув, як відступає втома. Очевидно, місцеві мешканці не мали на меті заморити мене голодом. Ким би не були ці вогники, але вони явно мали уявлення про людські потреби.

Червонувате світіння посилювалося. Знадвору почувся шепіт, який поступово наростав. Храм почали заповню-

вати світляні кулі, які шикували в ряди перед олтарем. Їхній шепіт перетворився на тихий ритмічний спів, який ставав то гучнішим, то тихішим. Вогники підіймалися і опускалися разом з ним.

Цілу ніч кулі коливалися, і цілу ніч було чути монотонний тихий спів. Зрештою я почав відчувати себе не більш ніж атомом у морі ритмічного шепотіння; атомом, який підіймався і опускався разом з вогнями. Здається, навіть моє серце билось в унісон!

Зрештою червоне світіння зблякло, вогні почали зникати один за одним, і я знову залишився один. Так я дізнався, що нагорі настав день.

Я заснув, а коли прокинувся, то знову побачив біля стовпа чашу з білою рідиною. Я ще раз ретельно перевіряв ланцюг, яким був прикутий до олтаря, однак ланцюг не піддавався, як і раніше. Тоді я взявся терти дві ланки одну об одну, і робив це багато годин підряд. Коли червоне світло почало густішати, в ланці з'явилася глибока канавка. В мені зажеврила надія на втечу.

Разом з червоним світлом з'явилися і вогні. Знову цілу ніч лунав монотонний спів, а кулі підіймалися і опускалися. Спів захопив мене, і кожен м'яз, кожен нерв у моєму тілі пульсував в одному з ним ритмі. Мої губи затремтіли, як у людина, яка намагається крикнути уві сні в надії прокинутися від кошмару. Зрештою я теж почав шепотіти мелодію Мешканців Безодні. Моє тіло кланялося разом з вогнями, у рухах і звуках я злився з незнаним, в той час як моя душа страждала від жаху і безпорадності. Продовжуючи так шепотіти, я нарешті побачив Їх!

— Побачив вогні? — запитав я тупо.

— Побачив те, що під вогнями. Великі прозорі равликоподібні тіла з десятками щупалець, які стирчали довкола розкритих губ під зрячими вогнями. Вони нагадували незбагненно жакливіх примар. Я міг бачити крізь них! Все ще кланяючись, я спостерігав за тим, як на світанку вони посунули до виходу і почали покидати Храм. Вони не повзли і не йшли, а просто пливли по повітрю!

Цілий день я не спав, а, не жаліючи сил, працював над ланцюгом, і до настання сутінок перетер одну шосту ланки. Решту ночі я кланявся і співав разом з Мешканцями Безодні, прославляючи Те, що висіло наді мною.

Ще двічі червоне світло густішало і мене затягував монотонний спів, поки на п'ятий день я не перетер нарешті ланку ланцюга. Я був вільний! Напившись білої рідини, я перелив залишки у флягу і мерщій кинувся до Сходів. Проминувши невидимий Жах за виступом олтаря, я опинився на мосту і помчав через Арку вгору Сходами.

Чи можете ви собі уявити, що я відчував, піднімаючись угору, за межі червоного світла, залишаючи пекло позаду? Жах підганяв мене. Коли ж я зрозумів, що більше не можу підніматися, місто давно вже зникло в блакитному тумані. Серце моє стукотіло як молот, і я упав у найближчій печері, відчуваючи, що знайду тут прихисток. Я заповз глибше і став чекати, поки туман згусне. Це сталося майже одразу. Знизу почувся сердитий гомін, потім я побачив біля входу у печеру світло, що підіймалося крізь туман, і коли воно розсіявся, то роздивися тисячі кулястих очей Мешканців Безодні, що спускалися в ущелину. Вогонь пульсував багато разів, полювання тривало. Шепіт ставав гучнішим, наполегливішим. Бажання приєднатися до цього шепоту, як я робив це в Храмі, ставало майже непереборним, і тому я все сильніше кусав губи аби заспокоїтися. Всю ніч сніп світла підіймався вгору ущелиною, а довкола лунав шепіт. Тільки тепер я усвідомив мету створення печер і скульптурних фігур, які їх охороняють. Однак який народ їх створив? Чому побудував своє місто довкола ущелини і навіщо збудував Сходи? Ким він був для Тих, що живуть внизу, і чим вони були йому так корисні, щоб наважитися жити поруч з ними? Напевно ж, була якась причина,

інакше Сходи так і не були б збудовані. Але що це за причина? І чому ті, що жили над Безоднею, вимерли за останні століття, а її мешканці живі і донині? Я не міг знайти відповіді тоді, і не можу зробити цього зараз. В мене немає жодної теорії.

Поки я так розмірковував, настав світанок, а з ним і тиша. Я випив те, що залишилося у флязі, виповз з печери і знову розпочав виснажливий шлях нагору. Того дня мої ноги відмовили, і мені довелося роздерти сорочку і обмотати тканиною руки і коліна. Потім я поповз далі — все вище і вище. Ввечері я знову заліз у печеру і, зачаївшись, почав чекати, поки блакить на згусне, а з дна не почується шепіт.

Однак цього разу в ньому було щось незвичайне. Шепіт вже не погрожував, а кликав і зваблював. Мене охопив жах. Тіло переповнило непереборне бажання вийти з печери до пульсуючих вогнів і дозволити їм зробити зі мною все, що завгодно, віднести, куди вони захочуть. З кожним новим підйомом світляного снопа бажання зростало, і зрештою я вже просто тремтів від бажання здатися, як тремтів під час співів у Храмі. Тіло моє перетворилося у маятник і тяглося до променя світла з кожним новим імпульсом. Тільки душа була спокійна і міцно утримувала мене у глибині печери. Цілу ніч я боровся з чарами Мешканців Безодні.

На світанку я знову виповз з печери і зупинився перед Сходами. Встати я не міг. Ноги мої кривавились, руки жакливо боліли. І все ж я крок за кроком змусив себе підніматися.

Потім був кошмар підйому нескінченними сходами, згадка про тупий жах, поки я ховався в печері, а світло ззовні пульсувало і кликало мене, спогад про те, як одного разу тіло відгукнулось на заклик і майже вивело мене за межі печери, а тисячі вогників скупчилися довкола входу, пильно мене розглядаючи. Коротка боротьба зі сном, і знову, знову підйом нагору безкінечними сходами, що вели від Погибелі до Раю блакитного неба і відкритого світу.

Потім нарешті усвідомлення відкритого неба і краю ущелини переді мною, згадка про проминання кам'яних порталів, сні про гігантів з гостроверхими головними уборами і закритими лицами, які штовхали мене вперед, і світляні кулі, що намагалися заманити мене назад, туди, де планети оберталися поміж червоних дерев зі зміями замість крон.

А потім — довгий сон. Настільки довгий, що хіба тільки Бог знає, в ущелині між скелями; пробудження тільки для того, щоб знову побачити на півночі пульсуючий стовп світла, вогні, що продовжують своє полювання, і почути звабливий шепіт.

Знову плазування на мертвих руках і ногах, які не слухалися, але рухалися наче поза моєю волею, як корабель Старого Мор'яка, відносячи мене геть від того проклятого місця. Потім ваше вогнище — і безпека!

Чоловік широко нам усміхнувся, а потім свідомий вираз зник з його обличчя. Він спав міцним сном.

О другій половині дня ми згорнули табір і рушили назад на південь. Ми несли чоловіка три дні, а на третій він помер, так і не прокинувшись. Тоді ми зібрали купу дров і спалили його тіло, як він і просив. Прах ми розвіяли над лісом вкупі з попелом. Великою повинна бути сила чарів, аби зуміти зібрати весь цей прах у хмару і затягти його назад до провалля, яке чоловік назвав Проклятим. Думаю, що навіть Мешканцям Безодні невідоме таке заклинання. Сподіваюся, що ні. Однак ми не повернулися до п'яти вершин аби переконатися особисто.

Анекдоти

***

- Доцю, ти кого привела? Плаща нема, меча нема, волосся коротке і ще й ельфійською не відповідає.
- Мамо, зрозумій, це не головне.
- Ну нічого собі. А що головне?

***

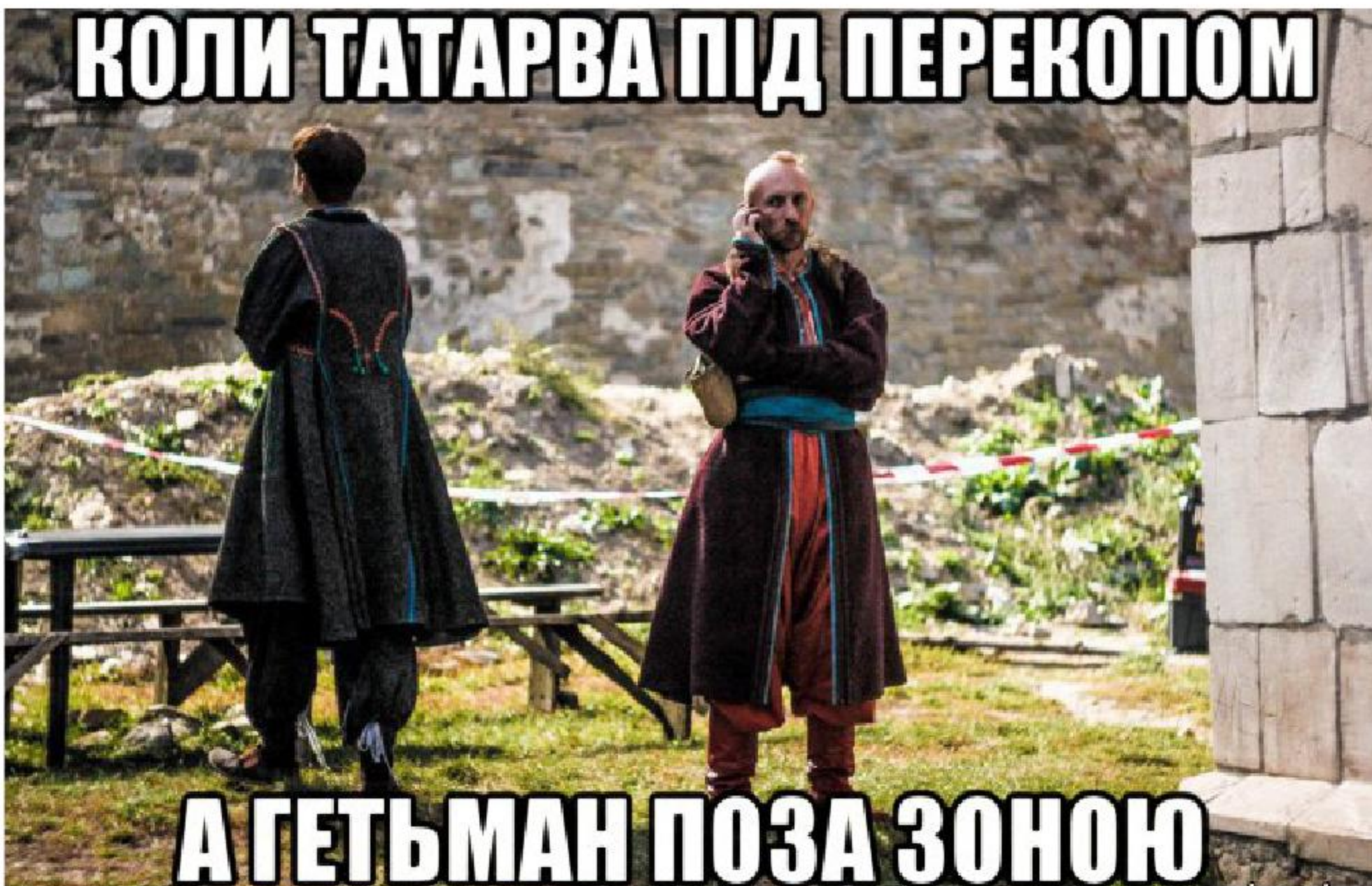
- Доброго дня, можна замовити піцу?
- Доброго дня! Так, кажіть адресу.
- Кеплер 452b.
- Добре, доставка 2500 років, якщо довше — безкоштовно.

***

- Вово, ти шо, куриш?!
- Ні, мам, я не курю і не збираюся.
- Не брешти мені! У тебе сірники на столі і в кишені.
- То я листи підпалюю, щоб красиві були.
- Ладно не куриш... То чого листи твої в холодильнику лежать?
- Щоб печатка застигла швидше.

***

- Реаліті-шоу «Студенти і кукарача: на стежці війни».
- Ніч темна, сповнена жахливих тарганів.
- А ми — вартові на Стіні.
- Тарган Моргуліс.

Цитатник

«Ми всього-на-всього люди, і боги створили нас для любові. Це наш найбільший тріумф і наша найбільша трагедія»

«Гра Престолів»

Дж. Мартін

«Найкращий спосіб перевірити, чи можна комусь довіряти, — це довіритися йому»

«Напівлихий»

С. Грін

«Завжди вибирає жінка — відома всім аксіома, яка не потребує доведення»

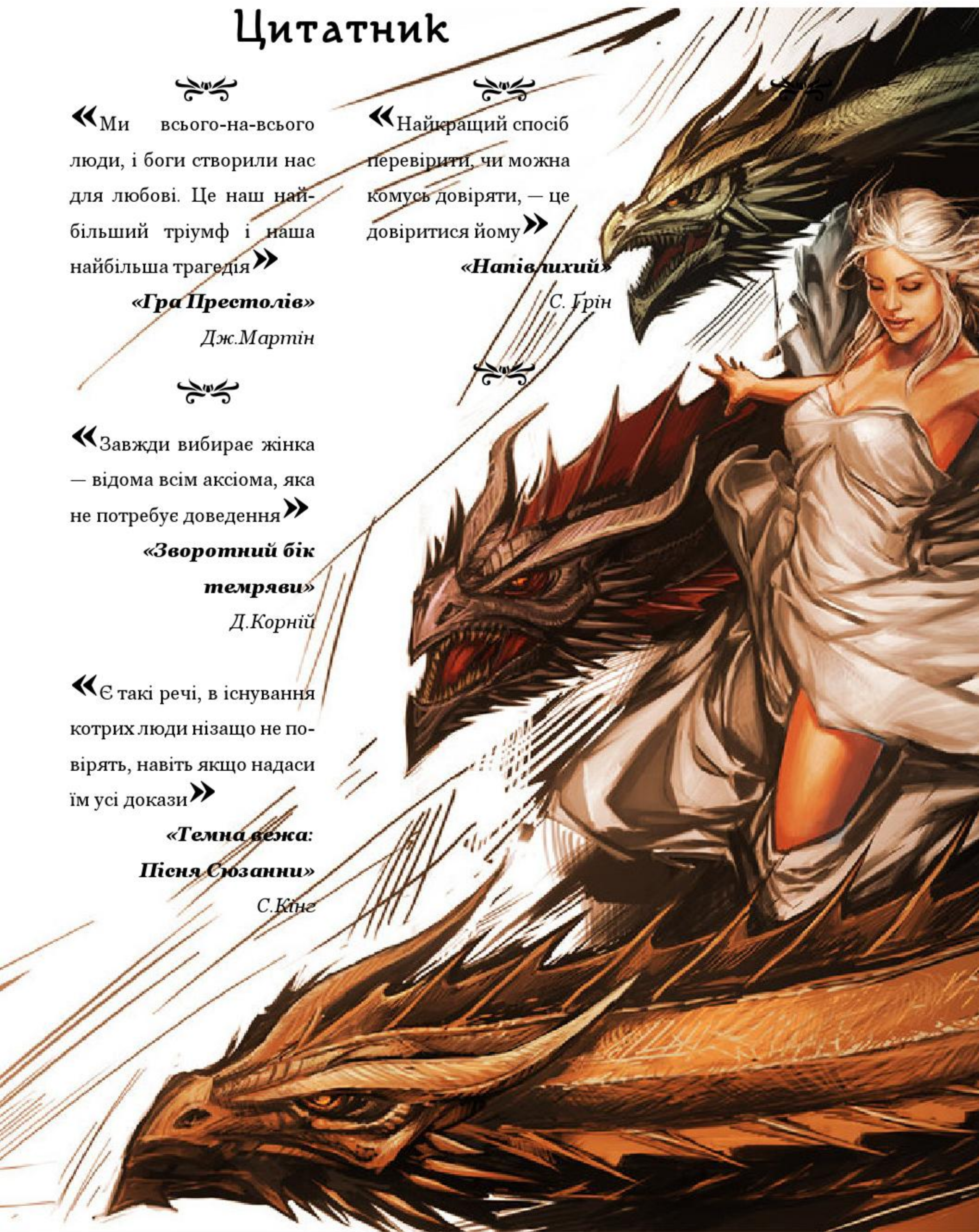
«Зворотний бік темряви»

Д. Корній

«Є такі речі, в існування котрих люди нізащо не повірять, навіть якщо надаси їм усі докази»

«Темна вежа: Пісня Сюзанни»

С. Кіне

HORROR.KIEV.UA

VK.COM/HORROR.KIEV

28-29

ЛИСТОПАДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ

(ХРЕЩАТИК 2)

ТУРНІРИ З ВІДЕОІГОР

КОСПЛЕЙ-ШОУ

ПЕРФОРМАНСИ

КВЕСТИ І ЗАГАДКИ

СТЕНДИ ТА ЯРМАРОК

СПРАВЖНЄ МІСТО ЖАХІВ

ЖИВА МУЗИКА

НАЙБІЛЬШЕ ЗІБРАННЯ

НАСТІЛЬНИХ ІГОР

NECRONOMICON

ФЕСТИВАЛЬ ЖАХІВ

Художник ©Anndr

ЧИТАЛЬНЯ

Остання справа худого

Місцевий авторитет на прізвисько Худий, міркував на дивані невеликого готелю.

– Зустріти б старість під боком якоїсь теплої вдовиці...

Його друга Коньяк (що отримав псевдо за специфічний запах) скривився: всім була відома хвороблива пристрасть Худого до худеньких дівчат, яких він немилосердно шарпав ночами.

На валику дивана примостився Вусатий. Він мав зиск в готельному ресторані та на відміну від Худого не встриявав у «мокрі справи».

– Ну, Тараканіце, погмонімо про справи наші скорботні, – заохотив його Худий, який був в авторитеті, бо колись проводив ночі на тюремному матраці.

– Дело намутілось! – похвавішав Вусатий, – до нас поселився бос з подругою і двоє здорових охоронців.

– Здорові – це добре, а то підчепиш щось, – вставив Коньяк, та осікшись під поглядом Худого, кинувся збирати народ по всіх ничках...

Це був шанс для їх кубла. Зважаючи на «принуди» готелю, гостей бувало небагато. Звісно, час від часу робились спроби покінчити з ними. Та рейди, «зачистки» і «обробка території» допомагали погано. Когось замели, хтось згинув на «хімії», а найбільш спритні, використовуючи документи та речі постояльців, розповзлися по країні.

Під покровом ночі бригада наблизилася до зачиненого люксу. З охоронцями, які спали у вітальні, розібралися швидко. Накачані пивом та зопрілі після сауни, ті й не ворухнулися, коли на них сипонули з усіх боків. Відтепер путь до спальні боса був вільним. Та Худий не міг передбачити, що розплата не за горами...

Шеф, лисий дебелий чолов'яга, лежав на спині, розкинувши руки. Він засмикався, засукав ногами, хрипнув наостанок і затих. Світло вуличного ліхтаря впало на сплячу поряд блондинку. Худий застиг: таку красу він бачив... хіба що на картині в сауні готелю. У гладку засмаглу шкіру просто хотілося вп'ястися зубами. Щось ворухнулося в його душі і, порушивши заповідь «почуття шкодять справі», він утратив пильність.

Блондинка, солодко потягнувшись, випростала ніжку, яка, ковзнувши по простиралу, зачепила Худого. Зреагувати він не встиг. Витончений лакований кігтик, залишивши кривавий пунктир на білизні, рушив далі...

На ранок бос, чухаючи порослі волоссям груди, кинув погляд на ліжку, де ще ніжилася прекрасна подруга. На простиралі проступала свіжа червона цятка.

– Ха, не думав, що ти ще дівчина! – утробно заржав він.

Блондинка прослідкувала за його поглядом.

– Наглець! – хрипло відгукнулася вона, – бабки деруть за «п'ять зірочок», а клопи, як в общаге...

За стіною голосно матюкалася покусана охорона.

Хороший археолог

Він сидів на підлозі біля ліжка і тихо схлипував. У нього вже не було сил плакати. Його очі були міцно заплющені. Найбільше він боявся їх розплющити і побачити людей, що були у кімнаті. А вони таки були поряд. І хоч він сидів серед неймовірної тиші у їхньому замиському будиночку, а батьки в цей час готували надворі шашлики, та він знав: непрохані гості тут, у цій кімнаті. Дивляться на нього. Трохи нахилиються один до одного і кажуть щось. При цьому звуків ніяких не було чути.

Переляканий школяр обома ногами зістрибнув з ліжка на килимок і той, ковзнувши по підлозі, шугонув у бік. Малий покотився долівкою. Забита спина і дзвін у голові на деякий час відволікли його увагу від присутніх у кімнаті примар. Він сів на свій зад, підігнув ноги, обхопив їх руками і притис до колін обличчя...

– Так... Подивимося, – взяв дерев'яну паличку лікар-окуліст. – Прочитай мені цей рядок. Добре. Ніяких порушень зору я не бачу. Начебто все гаразд. Може, око просто було перевтомлене. Скажи, ти часом не дивився телевизор перед сном?

Артем скаржився на неприємні відчуття в оці давно. Це було щось схоже на те, коли ви вдягаєте окуляри, які вам не підходять. Немов світло заломлювалося. І тоді він бачив когось у приміщенні, де перебував у той момент. Артему було страшно, але про видіння він не казав нікому, бо ще більше боявся втрапити до психлікарні.

Якось Артему знову довелося залишитися самому в будин-

ку і до нього знову прийшли «люди». Він переборов страх і запитав, чого їм треба. Примари вказали на поріг, де вже давно принохувався їх дворовий пес. Саме цим Артем і аргументував батькові бажання пошукати під порогом скарб. Копати довго не довелося.

– О Боже! Череп!!! – батько Андрія вже мчав за мобільним телефоном.

Більше «німі люди» не навідувалися до Артема, коли він був удома.

... відпив з металевої пляшки гіркого і пекучого напою і підставив обличчя вітру. Поглянув у далину. Там було море. А тут – Ольвія – найважливіша грецька колонія в Нижньому Побужжі. 25-річний археолог Артем відчував її. Він бачив її мешканців. Він вже не боявся німих примар, що приходили до нього з проханнями.

Для археологічної групи завжди було загадкою, як Артем виявляв місця захоронень, а також інші знахідки. У цього юнака було вже багато професійних грамот і нагород. Проте Артем і не думав нікому розповідати про своє спілкування з душами померлих, які з його допомогою нарешті знаходили спокій.

«А малим же я думав, що попаду в «дурку» через ці галюцики. А тут бач, і в них на душі спокійно, і в мене...» – подумки сказав Артем, поглянувши на силует чоловіка в грецькому одязі – хламіді, що сидів поряд і сумно дивився на людей, які навпроти орудували лопатами.

Художник ©Andr

Світ навпаки

Щось пішло не так.

Замість теплового материного язичка чиясь рука грубо вхопила за шкірку. Підняла. Хтозна, на яку висоту, але було страшно.

Опустила. Але не до матері під бік, а просто у воду.

Крижану. Якби я знало слово «колодязь», то, мабуть, тільки-тільки з колодязя.

Може, я їй намагалась опиратись, але навряд чи те хтось помітив.

І знаєте що? Хай не брешуть ті, що кажуть, буцімто ми ще нічого не відчуваємо. Відчуваємо, та ще й як. І знаєте, що це за відчуття?

Біль.

якщо чесно, то не таких вже й прудких. Маленькі ми ще на справжніх мишей полювати. Ми самі як миші, пу, мо', трішки більші.

А потім настав день, коли всі раптом покинули справи й рупили до ставка. Ніхто не любив ставок. Хтозна, нащо він взагалі потрібен. Стільки води!.. стільки місця, де можна було б гратися, якби не вода.

Було нас багато, але дивним чином усім вистачало місця.

Знаєте, які на вигляд чорти? Бачили коли-небудь цапа, свиню та корову? Я не бачило, але кажуть, якщо взяти ноги від цапа, писок від кпура, а хвіст від корови, то буде схоже.

Але одразу після болю раптом зникла вода, з'явилося тепло, світло, і тонесеньке «няв!» біля вуха.

Я відкрило очі.

«Няв!» – сказало поруч іще раз, а потім мазнуло по морді лашкою.

«Няв!» – сказало і втретє, вже нетерпляче. – «Чого розляглося! Нумо гратися!».

І ми гралися, гралися, гралися півгодини, борюкаючись, обіймаючи, жартома кусаючи та дряпаючи один одного, обвиваючи лапами, тілом й хвостом, видираючись нагору, й незнамо як ошиняючись знизу, качаючись волохатим клубочком, й розпадаючись на два менші клубочки, менші, але все одно волохаті. Гралися, гралися, гралися, аж поки не впали один на одного, та й заснули – також приблизно на півгодини.

А потім схотілося їсти, й молоко – о, божественне молоко! – канал в рот нізвідкіля.

А потім ми ще трохи поспали.

А потім ловили мишей – справжніх мишей, сірих, прудких, з хвостами та вусами!.. ну, майже справжніх, і,

Так от. Нічого воно не схоже. Значно, значно страшніше.

І це нам, а як воно тим, що в мішках!

З першого мішка витрусили бабусю. Літню, згорблену, сиву, з лагідним поглядом мудрих очей. Мабуть, вона нас любила... в розумних кількостях. Але ми любимо народжуватися в кількостях нерозумних.

З другого мішка випала жінка. Середнього віку й сумна – мабуть, самотня. Мабуть, у неї була така сама історія щодо нас.

З третім мішком вийшла невеличка проблема, бо з нього плакало й не хотіло вилазити. Але довелося, і це був хлопчик. Хтозна, які він мав з нами стосунки. Може, любив, але бабуся послала; може, навпаки, не любив і вирішив подивитися, як воно.

Ну, ми ж-бо знали, як воно, а тепер і він взнав.

Натомість ми взнали, нащо в раю ставок, і чомусь того дня майже ніхто не грався

Маріана Малина
Радій Радутний

Виключно по прямій

— А знаєш... — чорнявий невисокий чоловічок, що не так давно присів за стійку бару, зробив паузу й подивився на мене з таким виглядом, ніби збирався повідомити, що він — член тасмного всепланетного уряду.

Я не знав. Я бармен. Моя справа — наливати, коли є кому; й протирати келихи, якщо біля стійки нікого нема. Багато відвідувачів також вважають, що я маю вислуховувати їхні історії та співчувати... що ж, інколи я так і роблю. Але знаєте що? Я придурююсь.

Я не слухаю тих дурниць. Моя справа — наливати та протирати.

— Знаєш? — чоловічок аж нахилився, наче збирався видати страшну тасмницю, й хотів, аби ніхто, ніхто, окрім мене, її не почув.

З таким же успіхом він міг би розповідати на повний голос, або навіть вилізти на стілець й вигукувати у напівморок залу. Хрін би його хто слухав. Тут переважно збираються ті, що хочуть, аби їх послушали. Втіпили. Слізки витерли. Можна навіть тим самим рушником, що я протираю келихи.

А дулі вам. Користуйтеся серветками, що на столах. Бо он вас скільки, а рушник для бокалів у мене один. Або, ще краще, посовичками, бо й серветок теж не напасешся.

Чоловічок підозріло глянув на мене й підптовхнув келих ближче. Якось не по-людськи штовхнув — по хитрій траєкторії, напівколом. «Тю!» — подумки сказав я, але келих спіймав. І налив нову порцію рому. П'ятдесят грамів.

Клієнт одразу заспокоївся та подобрішав.

— Знаєш... — уже втретє змовницькі повторив він і нарешті продовжив: — ніхто не підозрює, що в мене сьогодні день народження... Ніхто!

Теж мені тасмниця. Але я для годиться кивнув, мовляв, до біса цікаво й заходився протирати келих.

Тим часом чоловік покопирсався в кишені й витягнув, що б ви думали? Ага, паспорт. Розгорнув і тицьнув мені під носа.

— Ось! Дивись! — провів коротким вказівним пальцем по сторінці — Тут написано — восьмого! А сьогодні яке?

— Третьє, — незворушно відповів я. Відвівши погляд від документу, оглянув бокал на світло, чи не лишилося там якихось плям. Не лишилося. Бокал сяяв, хоч замість лампочки вкручуй. Я поклав келих на місце — він продовжив зблискувати і там.

Чоловічок примружив і без того завузькі очі та розсміявся дрібним вдоволенням сміхом. Сховав паспорт і протягнув руку до келиха. Смачно заковтнув ром і пояснив:

— Я народився третього. За Полярним колом, в Якутії.

— Еге ж! — ствердно кивнув я, неначе все життя підозрював, що в них там така дивна традиція: писати неправильні дати в документах.

— Ти не заштаєш, навіщо це зроблено? — він погладив келиха з таким задоволенням виглядом, неначе от-от мав отримати від мене подарунок.

— Ну? Й навіщо? — слухняно зашита я та знизав плечима. Дійсно, якимось тупо.

Клієнт нахилився до мене ближче і тасмниче прошепотів:

— Це все духи... Злі духи... Від них ховаюся...

— Гм. Жартуєте? — я ввічливо посміхнувся. Духи так духи. Чого тут тільки не почуєш.

Він не відповів. Тільки знову підптовхнув до мене келих. Тією ж дивною траєкторією.

Я піймав і налив. П'ятдесят грамів. Рому.

Чоловічок швидко схопив келих, і поспіхом перехилив — вишив, неначе йому конче потрібно було набратися сміливості для пояснення непорозуміння з датами. Підсунувся до мене:

— Так от, я народився в Якутії. В поселенні Єб... — Він наче поперхнувся на слові, але швидко виправився: — в поселенні Ебелях.

Я ледь стримав посмішку. Тим часом, погляд у чоловіка став замріяний, а в голосі з'явилися нотки ностальгії:

— Гарно там... Куди не глянь — сніг. Від краю до краю... Білий, іскристий, як діаманти. Діаманти теж були. Тобто, алмази. Тому й поселення виникло. Щоб розробляти родовище алмазів.

— Угу, — кивнув я. Клієнт натхненно продовжував:

— Мій батько, тоді молодий був. Залишив полонання й пішов працювати до копалень. Спокусився. Грошей хотів. Хотів стати заможним. Що ж... гроші в нього таки з'явилися. А от щастя — ні.

Чоловічок скрушно зігхнув, а я ще раз кивнув, тому що був цілком згоден, що жити в якихось сбелях, навіть з грошима, то таки не велике щастя.

Підбадьорений моїм співпереживанням, він прихилився ближче і пояснив:

— Дружини в нього вмирили. Одна за одною. Як тільки прийде час пологів — вмирили. Разом із немовлятами. Не могли народити. В мого батька було шість дружин. — Задля більшої наочності він показав на пальцях: — Шість! І всіх забрали духи!

Махнув рукою в серцях і виразно подивився на мене. Я зрозумів і знову налив. Він випив. Витер рукою губи і продовжив:

— Кажуть, духи мстилися. Одні за те, що справу предків покинув. Інші — за те, що працював на зайд. Бо то ж вони копальні вигадали, щоб виймати із землі, те що їм не належить. А Земля не любить, коли в ній копірсаються. Ой, не любить! Так сказав Ойуун. Шаман, по-вашому.

Шаман, значить... Я скептично скривився. Та клієнт нічого не помітив і довірливо провадив далі:

— Батькові вже за сорок було, коли замислився над долею. Як от мені зараз виповнилося, — тицьнув собі в груди пальцем, щоб я бува не переплутав — а в такому віці трохи розуму прорізається!

«Не у всіх, не у всіх», — подумав я, але змовчав. Він на секунду замислився, впершись поглядом кудись вдалечінь. Та продовжив:

— От і вирішив він звернутися до людей знаючих. Перейшов річку Анабар і подався до шаманів. Щоб горю зарадили. Бо навіщо те багатство — коли діточок немає?

— Так! — піддакнув я і знову наповнив спорожнілий келих. А про себе подумав: «Воно й не дивно, що жінки з дітьми мерли, бо медицини ж, мабуть, в цих, прости Господи, сбелях ніякої. Самі шамани.»

До стійки більше ніхто не підходив, робити було нічого, тож я слухав далі:

— Тоді там один Ойуун жив. Шаман, по-вашому. Савей його звали. Сильний, кажуть, Шаман був. Багато бачив. Не тільки трьома світами подорожував, а й до дванадцятого

пеба в камлапнях підіймався. Й до підземного світу ходив не раз, і виходив переможцем. Зараз таких немає... Виродилися.

Я кивнув. Багато чого у них там виродилося, ніде правди діти.

— Довго батько вмовляв Шамана. І кінець-кінцем згодився Савей допомогти...

Клієнт знову на секунду замислився, підбгавши губи. А потім вирішив хильнути. Мабуть, за що видатну подію. І хильнув! Втерся рукою. Й продовжив, якимось співуче розтягуючи слова, наче казку розповідав:

— Розігрів Шаман бубна на вогнищі й почав танець. Айи, духи-покровителі наші, сказали, що минуле треба змінювати. А якщо минуле, то це дорога у нижні світи... Сів Савей у човен, що з бубна зробив, і поплив — аж до самого коріння дерева Аал Кудук Маасу. Плив за сяючою питкою Си. Дорогою блідо-зеленою, що духи нижніх світів полишають.

Усміхнувся скептично:

— Зараз кажуть, що нитка Си — то енергія. У феншуйх, наче, таке написано. Може воно й так. Хто знає! Знаю напевне тільки те, що батько розказував. А йому Савей казав.

— Ага, чув я про ті феншуй... — знову піддакнув я. Не збрехав, бо хто ж зараз про них не чув?

— Довго Ойуун блукав там, у нижніх світах, і якби не такий сильний був, хтозна, чи вибрався б звідтіля. Зворотнім шляхом довелося кружляти та петляти, щоб не здогнали. Духи ж підземні, вони ж тільки по прямій бачать... І ходять теж. Виключно по прямій.

Його лице осяяла усмішка, але вже не скептична, а якимось вдоволеною. І знову продовжив співуче:

— Так от, повернувся Савей зі своєї мандрівки й таке показав батькові: візьмеш за сьому жіпку чужинку. Не з папого роду. А як завагітніє, амулет, що подарую, хай носить, не знімас. А народжувати треба там, де тварин тримає. — Чоловік зробив паузу і пояснив: — В хліву, по-вашому. А як народить, дитину пронести крізь отвір, через який нечистоти виливають. Й одразу віддати дитину іншим людям. Хай заберуть його від дому подалі. Й хай живе у чужих людей сім років. Тільки після того можна назад забрати. А ще — дитину назвати таким ім'ям, що не існує в нашого народу. І дату народження іншу записати. Бо духів, що полюють за життям твоїх дітей, треба заплутати. Після цього буде в тебе дігочок — що на небі зірочок. Скільки захочеш, стільки й буде. Всі житимуть. Все батько зробив, як Шаман велів. Забобонний був дуже. Вірив. Але, так і сталося. П'ять братів у мене і дві сестри. Всі живі. І мати досі жива. Хоча, батько вже відійшов до світу духів...

Чоловічок замовк. Задумався. А потім підсунув до мене келиха, траєкторія була — як змія повзе. Я мовчки налив.

Клієнт скосив у бік чарки очі й додав:

— А ще Шаман сказав, що дитина ця, перша, все життя повинна від духів ховатися. Бо полюють вони на нього. І злі дуже. Не люблять вони, коли їх дурять.

Зігхнув та взяв чарку.

— От так і ховаюся все життя. Забобони-забобонами, але як би воно не було, береженого Бог береже, як у вас кажуть! Весь час сліди шлутаю, — усміхнувся, та підморгнув чорним, як вуглинка оком, — поки успішно. Ну, за це і виңю!

Виңив, витер рукою губи і подивився вдоволено на мене. Я не розгубився:

— Може тоді ще й коктейль «Полярна ніч» забабахати? З ромом? — і теж підморгнув.

— А що? Точно! — радо згодився він — Хочу ту твою «Полярну ніч»!

Але коктейль йому був явно зайвим. Бо коли виңив — очі остаточно посоловіли і язик став заплігатися. Але це не моя справа. Я ж тільки запропонував. Він погодився. А ба-

жання клієнта — для мене закон.

Наостанок він ледве вимовив:

— Ну і ййак тобббі моя гісторія? — і голосно гикнув.

«Історія, як історія» — я подумки знизав плечима. Скоріш за все, що брехлива. Все-таки двадцять перше століття надворі, чи то пак, було двадцятье, коли народився цей дядько. Але все одно — не пістнадцяте ж. В духів зараз не вірять, відьом не палять...

Хоча... може й правда. Це ж Росія, у них там з релігіями та забобонами все гаразд. У них дехто й ікони по феншуйх розвіпус. Ще кажуть, Христу губи салом намащують, якщо вдалий рік; й обличчям до стіни повертають, якщо збираються дитину зробити, але то вже, мабуть, перебільшення.

Але яке мені діло до того? Моя справа — келихи та рупник. Ну ще, може, викликати чоловіку таксі, якщо зовсім погано.

Було погано. Північним гостям пити не можна, бажано навіть не пробувати. Незагартовані вони в цьому плані. Кажуть, що випувата гепетика, що вони просто не можуть опиратися дії алкоголю. Я не знаю. Мені до цього діла нема. Не можуть — нехай не п'ють.

Я викликав таксі й попросив шофера зайти до бару. Допомогти, знація, дядькові. Бо на біса він мені тут потрібен, якщо вже не п'є?

Проблем не виникло — чоловічок радісно сприйняв дві опори, одну, з лівого боку — у вигляді таксиста, другу, з правого — у вигляді мене, дбайливого. Було краще, якби він й не допомагав нам іти, бо від тих спроб хитало всю трійцю як човника під час шторму, і в двері вписалися не з першого разу... але дійшли.

З такою ж готовністю клієнт гепнувся на задні сидіння авто, й, здається, одразу й захропів, але то вже я не придивлявся.

Цілком може бути, що таксист завезе його в темне місце й обчистить кипені, але яке мені діло? Краще пильнувати, аби за час моєї відсутності, хай навіть короткої, ніхто не скористався нагодою.

Не скористалися. Табуретки біля стійки так і лишилися порожніми. Додалася тільки нова компанія в залі. Але наче все було тихо й мирно. За інших обставин я б навіть вжив термін «інтелігентно». Відвідувачі щось неголосно бубоніли по своїх кутках. До бубоніння того я звик і навіть вже не сприймав за джерело інформації — просто звуковий фон, як наче музика з телевізора. Може, коли й про розумні речі говорили у тих компаніях, а може й дурниці верзли — яке мені діло?

Але голова сама по собі, а вуха окремо, тож хочеш не хочеш, а від нової компанії, що прилаштувалася неподалік, деякі слова долинали.

— ...і знов загубили, — роздратовано казав худорлявий, надто різкий чоловік. Різке було в ньому все — риси обличчя, рухи, манера говорити. Він наче не вмовляв слова, а вистрілював, буцім чергами з кулемету. Та-та. Та-та-та. Та-та-та, та-та-та, та-та-та! І очі. Не круглі — а наче амбразури в доті; тільки й місця, аби ствол просунути.

Але, як то кажуть, на хитру гайку є болт з автогеном; на верблюда є слон, а на слона — директор звіринцю. На кулемет, мабуть, також щось є — може, танк, може, бронезилет, може, ще щось. Я знаю, що є, хоч не знаю, що саме, бо я ж лише бармен.

Чоловік, до якого торохтів худорлявий, якраз і був схожим на танк. «Татата!» прилігало йому то з одного боку, то з іншого, а він тільки мружився й раз по раз сьорбав зі свого келиха. На особливо довгі черги відповідав — скупо та коротко, але діяло як, мабуть, діє постріл із танкової гармати. Бабах! — і замовк худорлявий. Думає.

А третій з компанії взагалі мовчав й лише блукав поглядом — то на одного, то на другого, то взагалі у стелю. Не в телевізор, не в стійку з напоями, а саме у стелю, причому

на абсолютно порожньо ділянку, де ані ламп не було, ані навіть плями, на якій цікаво було б зупинити погляд.

Генерал, не інакше.

— Загубили! — процокотів «кулеметник». — Вели, ось до цього самого місця вели, і хрясь! — загубили. Ну що це таке, ну як працювати в таких випадках!

— Мовчки! — бабахнув «танк». Подумав і додав вже спокійніше. — Зціпили зуби й копаємо далі. З того місця, де загубили.

— Так слідів же нема! — розпачливо заволав кулеметник. — Тільки-но був, коло звузилося до шести кроків, і раптом хрясь — нема. Нюхом він чує, шкірою відчуває, чи що!

— Мабуть, щось знає, — пальнув танк. — Щось вміє. Щось десь чув. У щось вірить.

— Бути не може, — замотав головою торохтун. — Ну ніяк. Відслідкували ж, підслухали. Кілька разів. Не вірить, вважає дурницями, дуже ображений на батьків. Мовляв, двадцять перше століття надворі, а вони зі своїми забобонами позбавили його щасливого дитинства.

— Інші пояснення є?

Худорлявий замовк. З відразою глянув на свого келиха, одним ривком вихилив і скривився.

— Немає в мене пояснень, — проторохтів по тривалій паузі. — Не знаю я.

— Так ото ж, — резюмував співрозмовник.

— Шість кроків, — наче й не почув його різкий. — Шість прямих кроків! Встати й пройти, ми б помітили! А тоді...

Він хижко вишкірив ікла, й, слід зазначити, навіть я здригнувся. Стоматолога йому порекомендувати, чи що?

— Сорок років, — стиха відповів йому «танк». — Сорок років водити нас за носи... Так, я б теж його той...

Він також роззявив пащу, і знаєте, що я скажу? Не допоможе їм стоматолог.

— Гарзд, — вперше, от їй-богу, вперше за вечір промо-

вив третій з компанії. Голос його був... ну, не здався він голосом. Таким басом говорить земля перед землетрусом; реве корабельна сирена перед тим, як до зіткнення лишилося кілька секунд, виє дев'ятитонна бомба за мить перед ударом об землю. Таким ревом, мабуть, обвалили стіни Ієрихону, якщо, звісно, не перебрехали оповідачі ту давню історію.

І водночас — не був той звук голосним.

Та й взагалі — чи було це звуком? Чи почув його бодай хтось, крім мене? А я, можливо, почув лише тому, що не було сенсу маскуватись перед якимось барменом, чия справа — наливати та протирати келихи.

— Гарзд, — повторив «генерал» і я знову мало не упустив келих. — Встали. Розійшлись. Пильнуємо. Рано чи пізно, але він таки пройдесться по прямій.

І яких тільки відвідувачів не було в моєму закладі, яких тільки дурниць вони не молили. Але знаєте що? З того вечора мені неважко робити п'ять кроків вперед, потім один убік, потім знову вперед і так далі.

Бо я дуже, дуже хочу наливати й протирати келихи ще років хоча б із тридцять. І не хочу, щоб в останній шлях мене провів чоловік з очима як амбразури, або сліпець з голосом, як ієрихонська труба.

Я не знаю, як воно — там, де вони мешкають ці істоти; але не певен, що там є що пити, і чим протирати. А я ж все-таки не кочегар якийсь, я ж все-таки бармен. Хочете «Полярну ніч»? Ось як вона робиться:

Морозиво — 100 гр.

Ром — 50 гр.

Шампанське — 100 гр.

Процес приготування:

У келихи покласти кубик льоду, кульку морозива. Влити ром і шампанське. Подавати негайно.

2.10.2014 р.

Марта і Годинникар

РОЗДІЛ XIII ЛІСОВІ БОЛОТА

Вечір того сірого осіннього дня видався вкрай невеселим. Коли годинник у вітальні дому на бульварі Флоріс відлічив сьомий удар, в двері постукали. На порозі стояв капітан, такий же холодний, мокрий і пригнічений, як той дощ, що знову накрапав надворі. Діти до того часу уже встигли зігрітися, попиту чаю та вислухати десятки нотаций від пані Хризантеми, Гортензії, Брума та навіть Мак-Жака. Найсумнішим від усіх видався Марк. Він одразу взявся вибачатися перед капітаном, але той лише відповів, що пробачас не обачність хлопця, і додав, що особисто поговорить з Марком трішки пізніше.

— Міністр відпустив Феріну? — запитала в Баярда Гортензія.

— Так, відпустив.

— Ти віддав Оліверу діамант?! — вигукнула стривожена Хризантема. Вона стояла біля каміну, і веселий, тріскучий вогонь кидав рожеві відблиски на її і без того рум'яне обличчя. Пасма мідного волосся вибилися з-під зачіски й спадали на плечі жінки неохайними кучерями. Тепер панна пагадувала Марті уже не господарку готичного мастку,

спадкосмицю аристократа, а відьму з вересових пустинц поблизу Емаралду, про яку їй колись розповідала Шарлотта.

— У мене не було вибору, — розвів руками Баярд, — я хотів урятувати дітей. Ти ж знаєш Олівера, він би зробив із цього величезний скандал й виставив нас усіх вищими.

Вогонь у каміні затріскотів. Здається, його, як і присутніх тут людей, просто розпирало від жадаби справедливості.

— Що ж тепер буде? — забідкалася Гортензія, стискаючи у білих пальцях своє випивання. — Як ти відзвітуєш перед королем?

— Ніяк... — заявив капітан. — Скажу просто, що мене в пошуках діаманту випередив Олівер, і, коли я прибув до Медової долини, тутешні феї повідомили, що передали реліквію представникові влади, хай би його чорти побрали! Ну от, таку легенду ми з міністром узгодили.

— От навіщо тому негіднику діамант знадобився! — сплеснула руками Хризантема. — Олівер надумав до нового короля в довіру втертися. Буцімто, він такий добрий, чесний і відданий королівству.

— Ага, — кивнув чоловік. — А заодно і мою репутацію

при дворі зашлямувати, одним пострілом — двох зайців. Впізнаю міністерський стиль.

— Які ж ми дурні, що дали себе так обкрутити! Міністр усе знав на крок вперед! — сказала Марта. Їй просто не вірилося, як можна було так необачно повестися! Кошмар якийсь!

— Власне, міністр не зовсім добре все прорахував, — зізнався Баярд. — Він не був до кінця певним, що Марк відважиться пробратися до нього в маєток, інакше Оліве залишився б удома та й вичікував вашої появи. Насправді ж міністр спокійнісінько розважався на святі в мера, доки йому не доповіли, що я шукаю зустрічі з ним. Він відправився назад раніше, але в домі пан застав набагато більше гостей, ніж планував. Б'юсь об заклад, не встиг Олівер переступити поріг маєтку, як уже все зрозумів. Він не терпить чужих людей, та і людей узагалі... Тому вам потрібно було ретельніше сліди замітати, а загалом, панове, у вас майже вийшло! — мовив Баярд і уперше за вечір легенько усмінувся.

— А як же Беата і Стефан? — поцікавився Марк.

— Я так і знав, що то вони тобі допомагали! — вигукнув капітан. — Знав, тому переконав міністра, що це Марк украв у дворецького ключі. Він мені майже повірив, тому вітаю, друже, ти тепер для міністра найлютіший ворог номер два! — проголосив Баярд і удруте посмінувся.

— Хто ж тоді перший у цьому списку?

— Це почесне місце займають одразу двоє осіб. Я і «люба Клементина».

— Не називай мене так! — гукнула Хризантема.

— Все-все, добре, не буду, вибач, — розсміявся капітан і відвів погляд кудись угору.

— Е, то це і є ваше справжнє ім'я? — запитала здивована Марта.

— Так, — яюсь знітившись зізналася жінка. — Офіційно я Клементина Хоуп. Але мене завжди всі кликали Хризантемою, ще зі школи. Своє справжнє ім'я я просто ненавиджу, тому прошу ніколи, чуйте, ніколи мене так не називати! Зрозуміло? Діти кивнули і обмінялися здивованими поглядами.

— То ми їдемо до Емаралду чи ні? — змінила тему Марта.

— Звісно. Мені дуже не подобається уся та ситуація з чорними туманами, Тінями, різким похолоданням. Схоже, що Леонція повертається, збирає свої армії, нарощує сили. І добре відомий вам пан Олівер їй в цьому допомагає. У королівстві неспокійно. Любарт на порозі смерті. Лев ще надто молодий, щоб мислити так само мудро і розважливо, як батько. Тисячі стерв'ятників злетяться до столиці, щоб нагріти лапи на смерті короля. Лев із ними не впорається. Тоді втрутиться Леонція. Почнеться справжнє жахіття. Нам потрібно чимдуж шукати спосіб повернути Годинникаря в Атлантику. Сподіватимемося, на Емаралді ми знайдемо того, хто знає спосіб, як це зробити.

— Але ж я думала, що Годинникар уже тут, десь у місті, — розгубилася Марта.

— Я теж так думав, Марто, як почув твою історію, бо коли Юліан знайшов спосіб відправити сюди знайому дівчинку, людину, якій судячи з усього, довіряв важливі нашому світу таємниці, то й сам незабаром прибуде. Але якщо помислити логічно, ситуація виглядає інакше. Якщо Годинникар не повернувся впродовж шістдесяти років, то це означає, що відьма закрила для нього будь-який шлях із того світу в цей. Він не може прийти назад, проте це змогла ти, Марто.

— Але все сталося випадково, я не знаюся на магії. Я всього лише звичайна дівчинка! — виправдовувалася вона. — Я нічого не тямлю в цьому божевільні з відьмами і Тінями. Взагалі не розумію, навіщо я тут.

— Правильно! — кивнув чоловік і повторив: — Звичайна дівчинка. Тому ти потрапила до міста Туманів. Для тебе, на відміну від Юліана, відкриті усі проходи. І от ми повільно,

але впевнено підійшли до відповіді на питання, яке найбільше тебе хвилювало. Ти тут для того, аби відкрити Юліанові дорогу в Атлантику. Ці двері ніби замкнуті зсередини. От він і випустив тебе сюди, щоб ти їх відкрила зі свого боку. Геніально, чи не так? Він вирішив перехитрити відьму.

Усе склалося до купи. Марті не вірилося, що вона раптом стала частиною такого важливого плану.

— Я теж так вважаю, — мовила Хризантема, — я здогадалася одразу, коли ти сказала мені, що знала Годинникаря.

— Отож, вирішено. Рухаємо на Емаралд за кілька днів. Треба поспішати. Ця зима буде крижаною, холодною, ми маємо відправитися до столиці, поки не скувало кригою Примарну бухту. Чого ти повісив носа, Марку? Тобі нарешті видасться можливість погеройствувати вдосталь! Якщо все вийде, а я вас у цьому запевняю, отримаеш нагороду особисто від короля! — звернувся чоловік до юнака, що засмучено притих у кутку кімнати.

— Марто, Марто! Що це в тебе? — зненацька перервала його Гортензія. — Ти знову десь поранилася? — спитала жінка, вказуючи на зап'ястя дівчини, де проступила кров.

— А, це у мене ще від тої зустрічі з Тінями. Сьогодні ще й зачепилася десь у маєтку Олівера, але не тривожтеся, нічого серйозного. Проста подряпина, — заспокоїла Марта

— Ану, дай ручку, — попросила Гортензія. — О, то не просто подряпина. Це децю серйозніше, — прошепотіла дівчина, роздивляючись налігті кров'ю, ніби зовсім свіжі рани.

— Думаєш, то якась чаклунська підлість? — мовив Баярд.

— Швидше за все, так. Гадаю, нам потрібно звернутися по допомогу. Це може погано скінчитися.

Марта аж поблідла. Цікаво, що мала на увазі Гортензія під словом «погано»?

— Завтра підемо до Магдалени, відьми з Лісових боліт. Вона знається на таких-от пгучках, не бійся Марто, все буде добре. Магдалена людей з того світу витягувала, а ці подряпинки для неї — просто дитяча забавка. Не бійся, птапечко, — сказала лагідно Хризантема, погладивши дівчину по русавій голові. Марті стало спокійніше. Пані завжди знала, що каже, тому їй можна було без сумнівів довіритися, принаймні так вважала сама Марта.

— От і чудово. Як тільки підлікуємо тебе — одразу в дорогу. За цей час Феріна трошки оговтається, і я теж разом з нею. Та й поїдемо звідси геть... — мріяв Баярд, а вогонь у каміні підтримував його прагнення теплим, тихим шепотом, що нагадував шум легеньких хвиль у шірно-синьому морі...

Тільки-но зійшло сонце, заспана Марта в новій зеленій сукні та жовтому кашеміровому пальто з величезним бантом на талії вже стояла під Північною вежею разом із бадьорою Хризантемою, яка легенько оперлася на свою улюблену фіолетову парасольку (хоч дощу, на диво, не було). Пані тричі постукала у ворота. Ті розчинилися. На іншому березі у холодному, сріблястому промінні осіннього сонця їх зустріла дивовижна істота.

То був кентавр. Величний, дужий з позолоченим луком у кремезних руках. Він поклонився візитерам і ввічливо привітався:

— Мир вам, панни!

— Мир тобі, вартівий! — усміхнувшись, відповіла Хризантема. — Я чула, Юстасе, про твоє призначення від начальника варті. Мені спокійніше, коли я знаю, що місто оберігає вірна короні особа. Рада бачити тебе тут.

— Для мене це честь! Однак я, звісно, не можу гарантувати безпеку так само надійно, як Білий Ведмідь, але намагаюся зробити все, що в моїх силах... — зізнався кентавр, кинувши сповнений суму погляд у той бік, де тьмяно виблискувала в денному світлі моторошна статуя звіра, колишнього сторожа вежі.

У Марти затьохало серце. Скільки ще йому так бути? Коли вірний друг знову почує шепіт морських хвиль, знову погляне на сліпуче сонце над осіннім обрієм? Тепер це за-

лежить лише від неї та її помічників.

— Дякую, Юстасе, дякую тобі й за це, — мовила Хризантема, співчутливо похитавши головою. — Настали темні часи. Мені тяжко, а тобі ще важче.

— Це нічого. І все на світі треба пережити. Була темрява — буде і світло, — зітхнув кентавр. — Дозвольте поцікавитися, куди Ви прямуєте, панно Хоуц, ще й з супутницею?

— Це моя гостя, Марта, — коротко відрекомендувала жінка. — Хочу познайомити її з пані Магдаленою.

— То панна Марта вперше у місті Туманів?

— Так, пане, — відповіла дівчина.

Кентавр усміхнувся і лагідно сказав:

— У такому разі, ласкаво просимо, панно! Передавайте Магдалені мої найщиріші вітання!

— Неодмінно! — кивнула Хризантема. — До зустрічі.

І вони покинули сміливого вартового на березі білого каміння та чорнокрилих чайок. Попереду, в сивому тумані, закутавшись у нього, як наречена у вуаль, стояв смарагдово-темний древній ліс. Туди вела через пологі пагорби єдина золотава стежина, витоптана вже не однією сотнею ніг. Нею і послідували пані та дівчина.

— Давно ви знаєте нового вартового? — спитала Марта.

— Майже усе життя, — заінтригувала жінка, — колись, ще маленькою дівчинкою, я приходила гратися в цей ліс разом із друзями. Баярд, до речі, теж був серед них.

Одного разу я забрела у далеку хащу і заблукала. Вже почало темніти, було страшно, холодно і моторошно. Аж ось мені зустрівся Юстас. Я дуже злякалася спершу, проте потім зрозуміла, що кентавр не бажає нікому зла. У нього добре і щире серце. Юстас врятував мене, повернув батькам. Татко на знак вдячності подарував йому свій перстень

зі знаком родини Хоупів. Він досі його носить. І я досі довіряю мудрому кентавру. То дивовижна, чудесна істота, Марто, наділена найкращими рисами справжнього воїна. Мені плювати, що там каже Олівер і королівська рада, мовляв, кентаврам не слід вірити, вони вважають за краще примусово виселити їх з рідних лісів до далеких безлюдних куточків Східної Атлантики. У, негідники! Мені начхати! Та в одному Юстасові більше людських чеснот і моральних якостей, ніж у них, чистокровних дворян! — розбушувалася жінка, очі її іскрилися і палали тим нещодобним бунтарських вогнем, якого Марта ще ніколи до цього не помічала.

Ліс навис над ними, наче привид старого чарівника. Ліс сміявся, радів, дзвенів і переливався на сонці всіма відтінками смарагдового. Він знав триста сотень різних химерних див і розкладав їх перед носом мандрівників, наче колоду гральних карт, зовсім як той веселий шахрай з вулиць старого Верну чи далекої Азалії. Ліс знався на своєму ділі і приборіг для нових гостей кілька магічних козирів у вогких і рваних, порослих мохом і переспілими торішніми чорниціями рукавах.

— Ось, ми уже близько, — прошепотіла Хризантема. — Я впізнаю цю стежину, вона веде просто до хатинки Магдалени. Правда, є один нюанс. Стежинка зачаклована. Постарайся не сходити на узбіччя, пташечко. Тебе можуть покусати отруйні жовтопузі вужі, — проспівала пані й чомусь усміхнулася, наче мала дитина.

— Добре, — відповіла дівчина і вся затремтіла. Їй здавалося, що дерева навколо живі і тільки й чекають нагоди, щоб скинути їй на голову якусь суху гіляку. Якись вони чудні, мов розтовстілі велетні з кучерявими чубами й ошецькуватими носами.

Мандрівниці заходили все далі й далі в лісову хащу, все густішим і темнішим ставав туман і моторошнішою — зачарована стежина. У хащі не видно сонця, тут панували вічні чаклунські сутінки. Марта куталася у своє пальто і намагалася навіть не моргати зайвий раз, а Хризантема в цей час спокійнісінько крокувала вперед, мутикаючи якийсь жвавий мотивчик. Чи, може, дівчині тільки здавалося? Чи, може, то дерева так шепотіли, белькотіли, співали, ляляли людським голосом? «Та ні, маячня!» — заперечила собі подумки Марта.

Ось в'язкий туман розсіявся. Перед панною та її супутницею відкрилося мутно-зелене болітце, кругле, як мисочка, усе в заростях бурого очерету. На протилежному березі виділася невеличка хатинка з солом'яною стріхою. Химеренька, але на диво охайна, з чепурними напівкруглими вікнами, опатним ганком і розмальованими кольоровим орнаментом віконницями. Схожі будівлі Марта бачила у володіннях міських гномів біля Північної вежі.

— Як ми дістанемося до хатини? Доведеться йти в обхід, через очерет, — невдоволено мовила дівчина.

— Я знаю простіший вихід, — заперечила пані й заметушилася. — Десять тут була така штучка. А, ось воно!

Хризантема взяла свою парасольку й постукала тричі об величезний фіолетовий камінь, що лежав біля берега. Вода в болоті забулькала. Умить перед ними простяглася вимощена дрібними камінчиками доріжка через усю водойму просто до хатини.

— Чудово! — вигукнула Марта. Їй хотілося чимдуж схватитися від лісових химер під дахом будинку.

Хризантема поважно і обережно покрокувала вперед, прихопивши до рук червоний шлейф своєї сукні, аби не замочити дорогий оксамит у брудній воді.

Навколо Марти і панни бушував цілий оркестр голосів. Жаби перегукувалися між собою в сутінках лісу. Почулося уривисте квакання, схоже на розмову:

— Я тут!

— Ти де?

— Хтось йде?

— А хто?

«Хто?» — пронеслося над їхніми головами, коли жінки нарешті ступили на ганок дому відьми. Хризантема смикнула за мотузочку, срібний дзвоник сповістив господарку про візитерів. Почулися кроки. Через хвилину двері розчинилися самі по собі, впустили гостей в дім, ухнули, грюкнули, нявкнули, гавкнули, стукнули і врешті зачинилися.

Жінки опинилися в напівтемряві тісного коридорчику. Просто над головою у Марти повис віник із висушеного вересу та м'яти. Дівчина обожнювала цей запах, тому їй одразу стало якось спокійно і затишно.

— Заходьте, пані Хризантемо, заходьте. Я у вітальні, прошу Вас, — почувся впевнений, злегка хрипливатий голос.

Дівчина та пані пройшли до кімнати, теж тісної і задумної. По праву руку від Марти стояв буфет із біленькими чашечками й розмальованими мисочками. Ліворуч від неї, під вікном, — невеличкий круглий столик, встелений мереживною скатертиною та повністю заставлений корзиночками з ватрушками, цукерками, рогаликами з фруктовими начинкою, а також блакитними блюдцями і чашками, в які худа жінка, закутана в синю шаль з китицями, наливала пахучий трав'яний чай.

Жінці на вигляд було років п'ятдесят, вона видавалася величною і таємничою. Дивні сіро-зелені очі, як у дикої рисі, поглянули на візитерок з неприхованою гостинністю і навіть задоволенням.

— Я чекала на вас, панни, прошу, сідайте, — запросила вона їх до столу.

Пані Хризантема поштиво вклонилася і мовила:

— Дякую Вам, Магдалено. Познайомтесь, будь ласка, це Марта, моя гостя з Великої землі, — відрекомендувала жін-

ка, — власне через неї я і змушена була Вас потривожити. Вибачте мою нескромність, але як Ви дізналися про наш візит? Я нікого про це не попереджала.

Відьма прискіпливим поглядом вивчила дівчину, леденко повела головою у бік панни і відповіла:

— Духи лісу мені розповіли. Вони живуть у деревах вздовж зачаклованої стежини і відкривають її лише тим, хто дійсно потребує моєї допомоги. Духи сповідають мене про кожного, хто ступає чарівним маршрутом.

— Дивовижно! — вигукнула жінка. — Ваші чари такі вигадливі! До речі, Магдалено, саме за чарами ми до Вас прийшли. Пані Марта мала нещастя зустрітися з Тінями, і вони залишили їй даруночок на згадку. Марто, покажи свою руку.

Дівчина слухняно простягнула поранену руку відьмі та відчула її холодні пальці на зап'ясті.

— Темна магія. Невже? — протягнула Магдалена, і в її очах зажеврило дивне світло, схоже на вуглики у згаслому каміні.

Відьма на хвилинку заплющила очі, стиснула Мартину руку, прошепотіла якісь незнайомі слова невідомою мовою. Дівчина відчула приємне тепло. Рана затягувалася просто на очах, липаючи по собі рожевуватий шрам.

— Ну ось, це все, — мовила відьма, розімкнувши чаруючі очі. — Шрам, на жаль, залишиться назавжди. Позбутися його неможливо... Дивна штука — магія, а особливо лиха магія, начебто невидима для людського ока, а всюди залишає свої сліди, непоправні, вічні сліди. Ви щасливиця, юна панно, злі чари хоч і зачепили Ваше тіло, проте не спотворили душу. Ви, вочевидь, дуже добра людина, у Вас чиста душа.

Відьма усміхнулася так привітно і щиро, як можуть лише чарівники. Схожа посмішка була в старого Годинника, така ж тепла і казкова.

— Я щиро сподіваюся, пані, що Ви не помиляєтеся. Дякую Вам, — тихо проказала Марта.

За столом закипіла жвава розмова. Хризантема розповідала відьмі про недавні жахливі події (вкрадення Феріни, зустріч із Тінями і тому подібне) з властивим панні веселим, безтурботним тоном.

Відьма сиділа непорушно, мов витесана зі слонової кості статуя. Магдалена насправді жила на світі уже більше сотні років, і ніякі катастрофи не в змозі були порушити її крижаного спокою, але перспектива нової темної епохи в історії Атлантики не могла залишити відьму байдужою, тож вона раптом дуже зацікавилася Хризантеминими словами про повернення Юліана.

— Я гадаю, щоб випустити Годинника, вам слід скористатися Воротами Семи Світів.

Коли я була ще школяркою, наш професор розповідав, щоб відкрити його, цей прохід зі світу у світ, потрібно мати лише три речі. Перше — це чарівна мапа, створена ще за часів короля Франциска могутньою відьмою пустецької Матильдою, вона покаже, де шукати портал. Також вам знадобиться Книга Морів, де написано закляття, прочитавши яке, ви побачите магичні ворота у міській стіні. Ну, і останнє — ключ, який відкриє ці ворота. Про нього, на превеликий жаль, не знайти згадок навіть у древніх фоліантах.

— Ви сказали, ворота у міській стіні? — перепитала Марта. — То вежа у місті?

— Звісно! Питання лише в тому, де саме.

— Ох, непроста нам видасться робота, — зітхнула пані.

— Я думаю, багато відповідей ви знайдете в столиці. Баряд знайомий з Вітовтом, придворним ювеліром короля, знавцем на справах подорожування між світами. Гадаю, саме до нього капітан хоче звернутися. Надія помирас останньою, панове. Боротися на боці світла завжди наймовірніше важко, — проголосила відьма, і враз її перебив жахливий тріск із сусідньої кімнати.

— А щоб тобі! — вигукнула відьма. — Ще не нажерся? Марточко, підкинь полінце у вогонь, зроби послугу, — попрохала Магдалена.

Марта кивнула і рушила у низькі дверцята, на які вказала рукою відьма. Дівчина опинилася в маленькій комірчині, майже весь простір якої займала величезна замузана піч, а на ній клекотів круглий казанець незрозумілого варива. З-під його кришки чаділи бородаті хмари сірого диму і вилітали у крихітне віконечко під стелею. Над піччю висіло з десяток віників сушених трав, і та дивна пара ставала завдяки їхньому ароматові такою пахучою, що Марта ледве не задихнулася. Ступивши крок вперед, вона напговхнула на якесь полінце і ледве не впала носом у піч.

— Ти хто така? Що ти тут спокаспя, непастя ти болотце? Хоч би привіталася! — буркнуло десь зверху.

— Чого ласпся? Де ти? — запитала палякана Марта.

— Ні, ти глянь! Вона ще й сліпа! Тут я, на печі!

Марта випросталася і здивовано вирячилася на багаттячко, що тріскотіло, власпе, на печі, а не всередині неї, як це заведено. Багаття мало синюваті очі-вогники і величеський помаранчевий рот, воно нагадувало демона з старих книжок, Марта відсахнулася.

— Ой, горе! — прошепотіла вона. — Ти живе?

— Звісно. І то ти горе лісове, а не я. Я дух вогню. Я служу чарівникам Атлантики. А ти хто така? Чого венгаспя в моїй комірчині?

— Я Марта з Великої землі, твоя господарка доручила мені підкинути полінце у вогонь, — сказала Марта і продовжила роздивлятися чарівну істоту.

— Полінце? О, давай. Оге, березове давай. Люблю такі. Швидше, а то жар спадас, — неввічливо буркнув вогник.

Опелепена Марта взяла два полінця і підсунула в багаття. Воно взялося жерти свою пову здобич так яро, що аж іскри летіли.

— То, кажеш, ти прибула з Великої землі? — спитав дух вогню, солодко прицмокуючи березовою корою. — Знав я одного чоловіка, що бував у ваших краях. Хороший то був чарівник. Пан Юліан дозволяв мені грітися у своєму каміні, годував добротними дубовими дровами. Ми з ним товаришували. А що зі мною тепер стало? Гартую, бач, на панщині, — бідкався дух.

— То ти тут не з власної волі? — спитала Марта.

— Авжеж, наївне дівча! Коли Юліан зник, нова королева мене мало не знищила, і я втік сюди, на лісові болота, гуляв по очерету і сухій траві, якое жеврів кількадесят років. Уже при пані Салівані я якое забрів трохи не туди, підналив кошицю соломи одної старої прачки. За те міський міністр, паскудник Олівер, присудив мені два десятки років виправної роботи. І от я тут, варю тумани у відьми. Мерзотна робота, скажу тобі.

— Двадцять років! За кошицю? От негідник! — спалахнула Марта.

— Так! — підтримав вогник. — А тут, думаєш, солодко? Венгтаються різні! Взяти хоча б ту стару клячу і її вужаку! Така гидотна жінка! Постійно сичить на Магдалену! Тьфу! Юліан би з нею розібрався. Здається мені, років зо сорок, то й більше назад ми з нею зустрічалися, хоча...

— Уявляєш, а я теж знаю Юліана, — ніби між іншим зауважила Марта, пропустивши повз вуха останню незрозумілу балаканину. — Я жила поруч із Годинникарем там, на Великій землі.

— Правда? — недовіжливо запалахкотів дух вогню. — Я бачу, ти не дуже розумна, щоб мене обдурювати, тому я можу з тобою дечим поділитися, — тріск багаття помітно зменшився, навіть казан ледь-ледь булькав, коли чарівна істота мовила: —

Насправді, хоча мало хто про це знає, перед тим, як зникнути, Годинникар залишив своїм друзям дорогоцінні дарунки. І щоб ти знала, один з них знаходиться просто....

— і тут його пипіння урвав голос пані Хризантеми:

— Нам уже час, пташечко!

— Це все, звісно, дуже цікаво, але я маю йти. Бувай! — протараторила Марта, рада з того, що паренгі здихасться пахабного духа, який ще й падував вихвалитися якимись дарунками.

— Чекай! — шкварчав вогник. — Ні слова відьмі про нашу розмову! То ти ще прийдеши до нас? Я повинен розповісти до кінця, то важлива справа!

— О, так-так, колись ми з панною неодмінно завітаємо ще раз, може, наприкінці зими, — прошепотіла Марта і випурхнула з комірчини.

Жінка в синій шалі чекала її біля дверей вітальні разом із панною Хризантемою.

— Ви познайомилися з духом вогню? Він такий балакучий і пахабний, не зважайте. — сказала відьма.

Марта у відповідь лише легенько посміхнулася і виїшла вслід за панянкою.

Магдалена провела їх на протилежний берег болота. На прощання вона мовила:

— Удачі вам. Вибачте, що не можу зробити для вас більше.

На цих словах в її очах блиснули якісь блукаючи вогники, дуже схожі на сльози.

— Я все розумію, любя, я все розумію, — прошепотіла панна і опустила легенько руку на її плече.

Марта лише розгублено за цим спостерігала. Сцена прощання з відьмою залишила її ще декілька дивних питань без відповіді.

Ліс знову прийняв мандрівниць у свої сіті. Жінки крокували мовчки, панна задумано брела вперед, не помічаючи навколо себе нічого, крім туману і сутіні, її радісний настрій випарувався враз, мов вранішня роса на мохах. Лише коли хаща помітно поріділа і крізь крони дерев проглянуло тмяне сонце, Марта наважилася спитати:

— Чому відьма така засмучена? У неї сталося якое лихо?

— Ой, Марто, — зітхнула жінка, — в Магдалени є син, молодий парубок, його звать Пітер. Два тижні тому він зник безвісти. Поїхав до Емаралду і не повернувся. Його шукають всі знайомі чаклуни, королівська таємна варта — і все це безрезультатно. Відьма дуже горює.

Марта промовчала і поринула у роздуми. Вона навіть не помітила, коли на горизонті вискочила Північна вежа і відразу двоє її вартових — живий та кам'яний.

Квітка мудрості

(початок у попередніх номерах)

Після домовленості з Галиною я не знав, куди себе подіти. Панахида, схоже, ще не закінчилась.

Я надіслав СМС Ярославу з проханням дати мені адресу квартири Світлани і повідомити, коли можна з'явитися. Загалом, у нас прийнято, аби хтось сидів із мерцем усю ніч, але про це доведеться думати на місці. Ключів від квартири Ярослава в мене теж не було, тож довелося пошлентатись у парк.

Сонце сховалось, і небо заполопили важкі хмари. Чорні згустки ховали зорі та нависали, немов кришка домовини. Кілька лавочок займали закохані парочки, навіть не знаючи, що поруч блукає вампір. Я знайшов собі вільну місцину, і саме в цю мить спалахнули ліхтарі. Це нагадало мені про «угоду» з Галиною. Вона вперто відмовлялася зробити так, аби я ходив під сонцем. Але погроза здати її міліції, навіть не районній, а обласній, зробила свою справу.

За законом приховане відьомство каралося штрафом і конфіскацією половини майна. А якщо за кимось виявляли ще й злочини, то — довічним ув'язненням. Тут вже хто завгодно погодиться на твої вимоги. Що ж, наступний світанок я маю зустріти безпечно. Але якщо Світлана не вкаже на вбивцю, це може і не знадобитися.

Діставши телефон, здивовано виявив наявність вай-фаю — «Druzbuŋci Park». На мій щире здивування, хтось залишив повідомлення в «Контакті». Однак тут чекало розчарування — воно було від Славомира. Утім, початок вселяв надію. Перевіривши, чи вампір не онлайн (заходив три години тому), я відкрив повне повідомлення.

Нічого дивного в тому, що вампіри проводять частину свого життя онлайн, немає. Коли живеш вічно, можна собі це дозволити.

«Олексію, доброго часу доби! Не знаю, коли ти прочитаєш це повідомлення, але воно просто необхідне. Довідавшись, що після неприємного інциденту з Євою, ти залишив місто, я зрозумів, що ти сприйняв мої слова надто буквально. Гадаю, варто прояснити ситуацію.

Єва — моя сестра, молодша сестра. І я знаю її дуже добре, тому вважаю (не без підстав!), що ваші стосунки неприпустимі. Це не вияв ревності, ні, бо я не гей, просто я дуже добре знаю свою сестру.

Задумайся, в тебе були до неї хоч якісь почуття? Навіть якщо так, то у неї їх не було, не зважаючи на всі її слова. Єва дуже любить маніпулювати людьми та вампірами за рахунок своєї зовнішності. У вашому сексі нічого поганого не було, а моя реакція викликана важким днем і важкою ніччю, коли навіть тисячолітні істоти можуть дати збій у своїй поведінці.

Наразі Єва вирішила, що їй час пожити кілька століть у Польщі, на нашій батьківщині. Це викликано образою за те, що я вирвав з її рук тебе — нову іграшку. Моє ж серце сповнює радість, що я не бачитиму сестру ще кілька століть. Звісно, її гострий розум завжди ставав у нагоді, та його можна замінити.

Виходячи з цього, прошу тебе як твій творець і друг повернутися в Тернопіль. Я не збираюсь влаштувати пастку або що, бо якби я хотів справді тебе вбити, можна було б попросити відьму зробити все швидко.

Коли ти вже прочитаєш це повідомлення, прошу, подзвони і повідом своє рішення. Славомир».

Я здивовано закліпав і похитав головою. Славомир — такий Славомир! Знай він мою точну адресу, мабуть, відправив би листа з усією атрибутикою. Старі вампіри стримані і виважені, тому часто полюбляють говорити дуже багато, одночасно ллючи воду. Я закрити браузер і подивився в небо. Чи були в мене якісь почуття до Єви? Навряд, а саме її надмірна увага і привела нас до кількох статевих зносин. То якщо вона справді поїхала геть, можна повертатися? І Славомир не захоче мене прибити? Схоже на фантастику. Хоча з іншого боку, не минуло й доби, як я зрозумів, що в Дружбинцях Льопі-вампіру не місце.

Раптом дисплей мобільного спалахнув, показавши СМС від Ярослава: «Все скінчилося, вулиця Кобзаря 14, кв. 7».

Знайомий райончик, хоч я там і не тусив ніколи. Перш ніж іти, варто вирішити, що ж робити зі Славомиром! Мимоволі я пригадав, варто було б перевірити інформацію про те, як вбити зомбі. Отже, подзвонити мені вказує сама доля.

Після кількох гудків із того боку таки долинув голос Славомира. Я підвівся і почув геть з парку. Збиралося на дощ.

— Алло, Олексію, привіт!

— Привіт, — відповів я трохи перелякано. Як-не-як параною ніхто не відміняв.

— Ти просто телефонуєш чи прочитав моє повідомлення?

— Прочитав, — чомусь я так говорив, ніби винен у злочинах.

— І що ж ти вирішив?

— А що ти вирішив? Не будеш мене вбивати?

— Ти певен, що читав повідомлення? — цей повчально-драматичний голос Славомир використовував для тих, з кого відверто зловтішався. Сьогодні я став жертвою не вперше.

— Так! Я читав, але я ж не знаю, чи ти справді не бажаєш мені смерті.

— Я справді не бажаю тобі смерті, даю слово. І Єва поїхала. Ти знаєш, що я людина, вибач, тобто вампір слова. То коли чекати тебе у Тернополі?

— Скоро, — ухильно відповів я, шукаючи в голові ситуації, коли Славомир порушував дане слово. Нічого не знаходилось, бо старі вампіри — вони такі, схильні тримати дане слово. — Слухай, ти знаєш, як вбити зомбі?

Хтось інший на його місці почав би питати, нащо це мені та що я вже накоїв, але він просто відповів:

— Вирвеш серце — і з кінцями.

— Тобто трошити мізки, як в кіно, не треба?

— Ні, не треба. — Це він сміється з мене чи просто?! — Чекаю в Тернополі.

Чомусь це прозвучало, як запрошення на побачення, але на тому боці вже було глухо. Із цим покінчено. Звісно, десь в глибині душі я все ще очікував підстави і смертного вироку, варто мені опинитися в Тернополі. Але його я можу отримати і тут, якщо не доведу непричетність до вбивства Світлани.

По-вампірськи рвонувши вперед, я опинився на Кобзаря, 14 вже за кілька хвилин. У багатьох вікнах горіло світло. Роззирнувшись, я увійшов до будинку. Кодового замка тут не було, тому в під'їзді смерділо сечею, блювотинням, соляником і пивом. Велика кількість сміття додавала візуа-

лізацію запаху. Піднявшись на другий поверх, я зупинився біля квартири 7 і прислухався. Біля під'їзду ні кадилака Володимира, ні інших машин не було, окрім копійки Ярослава. Отже, в квартирі повинно бути лише кілька осіб. Схоже, так воно і було.

Цікаво, як Галина пояснила Василю те, що його вирубили? Сподіваючись, що це не вилізе мені боком, я патиснув на дзвінок. Двері відчинив мені Ярослав.

— Нарешті, — зітхнув він. Чорна сорочка і штани створювали різкий контраст з його світлим волоссям. З коридору саме показався Богдан, теж у чорному, з синцями на обличчі.

— Хто там? — на ходу спитав він, а побачивши мене, зазмер. — Ти! Вали пахер.

Але я спокійно увійшов у квартиру.

— Тобі запрошення не треба? — пропускаючи, здивувався Ярослав.

— Світлана померла, тому — ні.

Ярослав зачинив двері, а от Богдан загрозово підступив, щоправда на безпечно, за його судженнями, дистанцію.

— Вали пахер! — повторив він.

— Послухай, — першим бажанням було вирубити його одразу. Але я силою волі стримав себе. — Я хочу допомогти, ясно?

— Допомогти, ага! Ти її, бляха, вбив, а тепер, сука, хочеш допомогти?

— Я її не вбивав! — скрикнув я, наблизившись до брата Світлани. Він кілька секунд стояв, але зрештою відійшов і вперся в стіну спиною.

Страх — це добре. Роззирнувшись, я виявив кілька кімнат. Схоже, тіло лежало в тій, що навпроти. Я поспішив туди, на ходу наголосивши:

— Ярослав, як і ти, хоче знайти вбивцю. І я хочу, бо я не вбивав!

У центрі кімнати, на столі, лежала домовина, в якій покоїлось бліде тіло Світлани, до грудей вкрите білим покривальцем. Відчутно пахло трупом. Обабіч, під стінами, тяглися порожні ряди крісел. Легалізована ти проститутка чи ні, але любити тебе не будуть. Лише дід Світлани і Богдана сидів зараз там. Наскільки я знав, батьки їхні десь на заробітках. Цікаво, вони прийдуть на похорони чи ні? Дід, зайнятий власним горем, не звертав на мене уваги. Але його треба вивести звідси.

Я сів на одне з крісел, поруч примостився Ярослав, а трохи далі — Богдан, ніби все ще боявся, що я знову питиму його кров. Коли страх стає параноєю — це погано.

— Ти сказав йому? — тихо спитав я. — Ну, про те, що ми зробили?

Ярослав заперечно похитав головою. Хоча нащо питати. І так ясно, що ні: Богдан неодмінно згадав би такий поворот. Я повернувся до нього:

— Скоро Світлана постане з мертвих.

Кілька секунд хлопець обдумував почуте.

— Тобто ти зробив її вампіром? — його голос затремтів чи то від щастя, чи то від люті. Я заперечно похитав головою.

— Вона стане зомбі.

Я почув, як серцебиття Богдана пришвидшилося від непереборних емоцій. Зрештою, зиркнувши на сестру, яка все ще була мертвою, а потім — на мене, інкуб зірвався на ноги.

— Ти псих, чи як? А ти? — тепер вже він питав обох нас.

— Послухай. — Я підвівся і підійшов ближче до хлопця, аби його дід часом не почув: — Вона оживе, але це буде порожнє тіло. Без душі. І після розшитувань я мушу його вбити. Ясно?

— Блять... блять!

— Та тихо ти! — проширів я. — Якщо хочеш, можеш вийти. Діда, як не крути, треба вивести.

— А навіщо тобі потім вбивати Свету?

Я закотив очі:

— Бо рано чи пізно вона вийде з-під контролю і почне пожирати людей. Зомбі — це тобі не іграшки.

Схоже, у Богдана настала важка мить моральної боротьби. Християнські догми заперечували таке-от воскресіння мертвих, але хотілося знати, хто-таки вбив сестру. Зрештою, розчавлено зітхнувши, хлопець пішов до діда і почав щось йому шепотіти.

— Слава Богу, все пройшло майже гладко.

— Тепер головне, аби Світлана ожила, — схвильовано промигив брат. Здається, він хоче з нею побесідувати.

Вивішивши з кімнати діда, Богдан зачинив за собою двері й сів поближче до тіла. На тривалий час запаувала мовчанка. Я лише сподівався, що Світлана не підведе і таки оживе.

За вікном вперіпців дощ, краплини розривали повітря і билися об землю, ніби камікадзе. Я зиркнув у вікно, але штори закривали вид на вулицю. Так само сиділо дзеркало в приміщенні завісили шматком темного полотна.

Зрештою, коли минуло більше години, я почав дратуватися і вловив це роздратування в сусідах по кімнаті. Схоже, вони готові відмовитися від затії, якщо зараз нічого не станеться. Я підійшов до тіла, що продовжувало бездиханно лежати в домовині. На шиї дівчини я розгледів срібний хрестик. Хвилиночку!

— Ярославе, — покликав тихо. Хлопець миттю опинився біля мене. Богдан теж, хоч його і не кликали.

— Що таке?

— Зніми з неї хрестик, будь ласка.

— Навіщо?

— Я ж не можу! А це, ймовірно, перешкода.

Вони з Богданом перезирнулися, той лише розчаровано знизав плечима. Хлопця вже переповнювала втрата надії і байдужість. Ярослав боязко торкнувся шиї дівчини, прищипав голову, кілька хвилин вовтузився, і зрештою хрестик опинився в його руці. Я відступив на крок, а Світлана раптом... розплющила очі.

Судячи з виразу її обличчя, дівчина була нажахана і шоквана. Може, то і я мав такий вигляд, коли прийшов до тьми після перетворення на вампіра. Вона різко сіла і роззирнулася. Богдан аж рота роззявив, а Ярослав налякано відступив аж до крісел під стіною.

— Я... жива? — вона зрозуміла, що перебуває в домовині, і прошенотіла: — Як?

— Ти зомбі... — видав я, але це пролунало, як «тзмб». Світлана зиркнула на мене, і я прокашлявся: — Ти зомбі.

— Я... Господи! Богдане, Ярославе...Олексію, ти в місті?! Як... але це ж... — схоже, дівчина ніяк не могла оговтатися. Я наблизився до столу і сказав:

— Мені вдалось оживити тебе, але лише для того, щоб ти сказала, чи пам'ятаєш, як тебе вбили.

Дівчина одразу спохмурніла і налякано потерла шию. Я помітив, що Світлана взагалі не дихала. І як швидко в ній прокинеться жага до крові і плоті?!

— Ну, я... Боже. Хочеться заридати... а сліз нема!

— Свет, це був Олексій? — холодно спитав Богдан. Як мило з його боку.

— Ні, Боже, ні! Я просто прийшла до дому, і в двері постукали. На порозі стояв якийсь хлопець. Він заштовхав мене в коридор, не встигла я і слова мовити. А потім пам'ятаю лише, як він... він вкусив мене за шию — і п'ятьма. Все плутається! — Вона схопилася за волосся. Я помітив, як пасмо вилізло з голови. Варто лише потягти, і воно сповзе. — Я не пам'ятаю. Все просто шлыве! А-а-а...

Здається, в зомбі процес перетворення на дикого починається доволі швидко. Раптом Світлана заціпеніла і вступилась у стіну. Ми аж підскочили від несподіванки, коли замерлу тишу увірвав дзвінок в двері.

— Бля! Це, мабуть, Марія. Вона казала, що прийде не сама, — прошипів Богдан.

— Свето, — тихо проказав Ярослав. — Згадай хоч щось, благаю.

Дзвінок повторився. Богдан попрямував в коридор:

— Я піду відчиню, але спробую затримати їх. Аби ніхто не дізнався, поквартеса!

Коли хлопець вийшов, Світлана здригнулась і подивилась на мене. Очі її почали затуманюватися — у прямому сенсі. Дівчина ніби сліпла.

— У нього було тату. Тату вовка на правій руці!

У коридорі я почув голоси, вираження співчуття і тому подібне. Схоже, справді Марія. Не встиг Ярослав ще і слова сказати, як я метнувся до дівчини, підняв блузку вгору і вгатив кулаком у груди.

— Вибач і прощай. Дякую! — випалив, ніби на автоматі. Мертве серце опинилось в руці. Крові, слава Богу, майже не було, а блузка темна. Я тицьнув орган під подушку і чистою рукою вклав тіло Світлани на місце.

Озираючись, побачив, що Ярослав застиг, ніби вкопаний. Він кліпав і стискав в руці хрестика. На обличчі була відраза — до мене чи до Світлани?!

— Швидше! Почепи хрестик, — нагадав я. Залишивши Ярослава із цим вовтузитись, я вилетів із кімнати.

На вампірській швидкості рвонувши в одні з дверей праворуч, я ще встиг краєм ока помітити, як в коридор ступала Марія. На щастя, вона мене не помітила. На ній був чорний, траурно-трагічний костюм.

Нюх мене не підвів: я опинився не в туалеті, а у ванній. Тихо ввімкнувши воду, я змив кров. Ну от... тату з вовком. І в кого воно було?! У когось із вовкулак? Та наче ні, вони таке не надто полюбляють. У кого ж тоді? Тепер провести огляд цілого міста чи як?!

Раптом у ванній ввімкнулося світло. Я автоматично примружився. Лише щойно до мене дійшло, що до того я користувався лише нічним зором. Крізь привідчинені двері просунулись Богдан із Ярославом.

— Світлана сказала, що у вбивці було тату на руці, — повідомив, вочевидь, Богдану Ярослав. — Там зображені вовчі щелени чи щось таке.

— Ви знаєте когось з таким тату? — спитав я, спостерігаючи за їхніми відображеннями в дзеркалі.

На полиці поруч стояло чимало кремів та іншої косметики. Тепер це все не потрібне Світлані. Богдан заперечно похитав головою. Ярослав — теж.

— Що, у вовкулак нема тату? Точно? Ти як Правий міг би знати.

— Нема! Але для певності треба буде спитати у Володимира.

— А може, воно було в когось з клієнтів Світлани? — припустив Богдан. — Можна спитати у Марії.

— Оце вже без мене, — я здійняв руки на рівень плечей, обернувшись до хлопців обличчям. — З мене досить і підозр, і всього.

— Та чого ти! — Ярослав спробував підбадьорити мене. — Богдан підтвердить, що ти не винен.

— А вона може і не повірити, — скривився я.

Ярослав зник. Ми з Богданом обмінялись поглядами, і він теж пішов. Неохоче я змушений був теж вийти.

У кімнаті з мерцем знову сидів дід Світлани, поруч було кілька дівчат і сама Марія. Коли вона утледіла мене, то зірвалась на ноги, наблизилась (Ярослав з Богданом завбачливо дали їй дорогу) і прошипіла:

— Як тобі не соромно! Ти! Упир! Вбивця!

Я закотив очі і, схрестивши руки на грудях, слухав її прокльони, які ледь не бальзамом лягали мені на серце. Зрештою, Богдан втрутився.

— Маріє, він не винен!

— Те, що він тебе переміг, нічого не означає. Може, він

і тебе порішить.

— Це не він! Я певен на всі 100%. У вбивці на руці тату з вовчими щеленами.

— Звідки ти знаєш? — ошелешено прошепотіла Марія, поглянувши на Богдана і забувши про мене.

— Знаю, і все. У її клієнтів не було такого тату?!

— Я навіть не знаю...

— А треба дізнатися, — підтримав Ярослав.

Дівчата, які прийшли з Марією, зацікавлено прислухалися до розмови. Але жодна не наважилась наблизитися до нас. Може, в них мегаострий слух, як от у мене?!

— Я... я спробую довідатися, опитаю наших працівників.

Цікаво вона називає тих, хто продає своє тіло. Я промовчав, бо ризикував знову отримати пару теплих слів.

— А ми з Олексієм поїдемо до Володимира, — вирішив Ярослав.

Я роздратовано подивився на брата. Тільки цього бракувало, їхати до Вожака зграї майже одразу після того, як я побив Богдана. А якщо ще Галина «спалила» мене...

— Д... добре, — Марія розгублено глянула на мене, та все ж повернулася до своїх дівчат.

— Ходімо, — махнув мені Ярослав.

— Я з вами, — випалив Богдан.

Доц вже припинився, але вулиці залишалися мокримі. Сівши у копійку, ми поспішили до дому Володимира. Хмари на небі почали потрохи зникати, виднілися зорі.

— То що ти хотів від Галини? — спитав раптом Ярослав.

Я коротко розповів йому про те, що Галина — відьма і саме вона позбавила мене сили, начаклувавши у кров усілякої фігні. Про те, що вона повернула мені здатність перебувати на сонці, я, щоправда, промовчав.

— Бля! То вона відьма?

— Я вже казав.

— Бля... я думав, вона просто хороший лікар.

— Ага, аякже.

Я зиркнув у дзеркальце заднього виду. Богдан мовчав, але видно було, що він ошелешений не менше від Ярослава. Що ж, таємниця розкрито, от і все.

Коли ми підїхали до будинку Володимира, на небі вже з'явився місяць. Завтра він стане повним.

У Володимира був двоповерховий дім з великим євровікнами і клумбами на подвір'ї. Будинок не справляв враження мажористого, але виглядав доволі солідно.

Свого часу я бував тут кілька разів. У вікнах горіло світло. Ми постукали у вхідні двері і за кілька хвилин їх відчинила дружина Володимира — худа жінка зі стягнутим у хвіст волоссям.

— Інно, добрий вечір, — вигукнув Ярослав. — Володимир удома?

— Добрий вечір, — відповіла вона розмірено. — Так, він у підвалі з Ігорем. Розповідає щось про перетворення.

Мені наче дали ляпаса. Поки Інна віталася з Богданом і кивала мені, я згадав, що в Ігоря є тату вовка на правій руці... Бля! Зиркнувши на Ярослава, який входив у будинок, я зрозумів, що він або не помітив тату, або не згадав. Богдан увійшов слідом за моїм братом, а я залишився на порозі. Не сумніваюсь, що Інна знала, хто я такий. Ярослав озирнувся:

— А, Льошу треба запросити...

— Вибач, але я не можу цього зробити. Вибач, Олексію.

Я зиркнув на неї, типу «та ну нафіг», і перевів погляд на Ярослава.

— Ігор, — самим губами прошепотів я.

Очі брата розширилися, але він поспішив геть, вслід за Богданом.

— Якщо ти не проти, я причиню двері, — зітхнула Інна.

Я кивнув і став прислухався, як Володимир щось розповідав про вовкулацтво, здається, історію.

Художник © neowolf

Тут увійшли Ярослав із братом Світлани. Розмова урвалася, і раптом почалось щось... схоже, Богдан угледів тату. До мене долинули звуки бійки.

Я різко потягнув на себе привідчинені двері і гаркнув:
— Запроси мене.

За кілька секунд з'явилася Інна. Вона налякано дивилася на мене, але запрошувати не квапилася.

Що б там внизу не відбувалося, хорошого мало! Я міцно стиснув двері та вирвав їх із завіс, ті тільки скригнули.

— Запроси мене, або, блять, ці двері розламають тебе навпіл.

Руки жінки затремтіли.

— Запрошую тебе у свій дім з власної волі і без примусу, — проказав їй я. Жінка схлипнула.

валі з купою старого мотлоху. В селі люди зазвичай тримають у підвалах картоплю абощо, але в місті іноді ситуація інша.

Серед цього мотлоху на землі лежали Ярослав і Богдан, а Володимир притиснув до стіни Ігоря і душив. Хлопець намагався вирватися, я чітко бачив у нього на руці тату. Його обличчя вже почало набирати небезпечного відтінку.

— Як ти міг? — прошипів Володимир. — Як?! Нащо?

— Ну... якби братом Правого виявився вбивця, навряд чи він залишався б Правим надовго! — прошипів Ігор. Схоже, він вирішив, що немає сенсу критися. — Якось я купив мазь, що створює ікла, як у вампіра. Продавала одна відьма...

— Блять! — Володимир вгатив Ігорем в стіну. Я вловив серцебиття брата і Богдана, отже — живі.

Володимир тим часом не збирався відпускати Ігоря і лише сильніше наліг на його шию.

— Стій, — скрикнув я, на ходу набираючи на мобільці міліцію. — Не вбивай його!

Та Вожак зграї не збирався мене слухати. Хтось наближався до нас сходами. То була налякана Інна. Більше не чекаючи, я силою відчепив Володимира від його жертви і пожбував убік. Він впав на землю, і Інна охнула.

Ігор же повалився навколішки й рачки поповз до виходу. Проте я миттю притиснув його до підлоги:

— Ігри закінчено, друже, — прошипів я.

***

Наступного ранку Ігор написав зізнання. Про це повідомив дзвінок Володимира. Отже, мені нічого не загрожує.

Перш ніж телефон розбудив брата, встигло зійти сонце, тож я боязко виставив руку на кухні до сонячного світла. Нічого не сталося, взагалі нічогосінько. Я лише полегшено зітхнув.

Довелось вибачитися перед Інною за погрозу, хоча Володимир радо пригрозив мені у відповідь і порадив валити з Дружбинців по-доброму. Коли Ярослав закінчив з ним телефонну розмову, то спитав:

— Що тепер?

Я знизав плечима:

— Повертаюся в Тернопіль. До того ж справу передали туди.

Звісно, мене можуть і не викликати до суду, але оскільки Ігор вже отримав укус від Володимира, то за вбивство на нього може чекати смертна кара. А сьогодні в нього перше перетворення.

— Не залишишся? Думаю, Володимир погарячкував з погрозами.

Я заперечно похитав головою:

— Мені ясно дали зрозуміти, що Дружбинці ще не готові до вампірів. Але рано чи пізно вони прийдуть. І тоді вам доведеться змиритися.

— Навіщо ти взагалі приїжджав?

— Тепер це не має значення. Я повертаюсь.

Якийсь час ми мовчали.

Штори в кімнаті були щільно закриті. Я не хотів, аби навіть Ярослав знав про те, що я тепер можу перебувати на сонці.

Щоправда, і Славомиру знати необов'язково. Якось доведеться викручуватися. Це якщо Славомир не проткне мене кілком.

Сподіваюся, що ні.

— У мене ж діти... і Володимир тебе порве.

— Якщо його не порвуть першим. Давай!

Жінка промимрила слова запрошення і заридала. Я відпустив двері та влетів у дім, одразу прямуючи до підвалу. Звісно, я блефував і не збирався нікого вбивати, але іноді блеф просто необхідний.

Злетівши сходами вниз, я опинився у просторому під-

Німв Сатани

Будь який збіг з реальними подіями, людьми, населеними пунктами, тощо... майже випадковий

РОЗДІЛ III КОСМОНАВТИКИ

“Білі діри зі сталою структурою або стрибучі світлові планети, ортодоксальна академічна наука не визнає. Подібна аномалія матерії антипод чорних дір. З приводу існування подібних артефактів вже є чимало суперечливих теорій. Недостатньо вивчене аномальне явище, періодично навідує третю планету системи зірки Сонце.

Ці утворення мають доволі не типову траєкторію орбіти. Якщо не сказати більше. Такі чудернацькі вихляси навряд чи можна взагалі назвати траєкторією. Зигзагоподібні, імпульсні коливання з нерівномірним прискоренням в точках контакту з біосферою Землі.

За більш детальне дослідження цих об'єктів, неочікувано взялося агентство НАСА. Вже більш ніж рік групи спеціалістів досліджували це рідкісне явище. Загалом на планеті Земля було зафіксовано близько десятка подібних аномалій. Прес-служба НАСА поки що не оприлюднювала навіть попередніх висновків експертних груп. В пресу просочилися відомості про надання цим дослідження грифу секретності.

Приблизно один раз на сто двадцять п'ять років, з неба спускаються великі, сяючі кулі з притаманним тільки цим структурам зворотним ефектом присутності. Вірніше, знезацька з'являлися на поверхні планети, падали догори, опускалися на місце виникнення, і зробивши кілька пружних стрибків, зникали, залишаючи стовпи куряви... А за лічені хвилини на землю падав невеличкий метеорит.

Не дарма в цій місцині, поміж людей ходять народні

приказки, які починаються зі слів: “старі люди кажуть”, що тобі на голову планета впала.

З тих часів, відколи тут оселилися перші переселенці, зафіксовано лише один випадок падіння метеориту. Це відбулося в 1889 року, літньої пори. Першим свідком незвичайного явища став дід Купріян. Ця легендарна особистість сторожувала баштан біля балки Щаслива. Пізніше там виник хутір Щастячко.

Всю історію свідок описував дуже емоційно і барвисто, не пропускаючи навіть найменших подробиць. З тої пори його й прозвали казкарем. В цих переказах неможливо відрізнити правду від вимислу. Так захоплено і з невідомою щирістю переповідав охочим про свої неймовірні пригоди всередині якоїсь чи то кулі, чи то планети, що ні з того, ні з сього ввечері, впала йому на голову.

Чого варта казка про запнутих красунь. З цієї історії починаються довготривалі перформанси. Казкар супроводжував словесний шквал емоційними жестами.

В планеті діда підхопили попідруки оголені дівичі з крильцями. Всі, як одна запнуті яскравими, різнокольоровими хустками. Напрочуд гарні молодички запросили гостя долучитися до безтермінового свята життя. Ні їжі, ні води тут не вживали. Відповідно й фізіологічні потреби справляти немає необхідності. Абсолютна свобода духу й тіла... Товариство красунь припало до душі вже не молодому козаку.

Злітаючи все вище в невідому височінь, Купріян помо-

лодшав на добрі п'ятдесят років і в нього теж вирости крила. Він тепер сам міг літати. Весело проводили час, не переймаючись нічим іншим. Завзято водили хороводів, співали пісень, пустували, жартували... А в перервах лоскотали одне одного. Від чого несамовито реготали на весь всесвіт.

Скільки він там гостював не пам'ятає. Але йому здалося, що цілу вічність. Хоча реальний вимір часу свідчив лишень про одну лиш мить відсутності в селі. А ще всі, як одна, вічно цнотливі красуні, забажали завагітніти від красеня Куріяна...

Очі злипалися. Трішки хмільний мозок відмовлявся продуктивно функціонувати. Євген натиснув кнопку миші на опції: "зберегти". Статтю для фейсбук-спільноти "Космос не за горами" написано.

– Відредагую вже завтра. Вірніше сьогодні. Ого, вже нуль годин нуль хвилин. А зранку на базар їхати до міста. Голова, мов макітра. Та скільки я там почаркувався з кумом Булавою. Ще за дня. Ну хильнули по келиху скаженого самогону... Сон все вилікує. Все спати. Женька моя, он як солоденько спить.

*

Цільові фінансові витрати цього річного сімейного бюджету Мамаїв збільшилася. Старша донька Маринка минулого року вступила до аграрного університету на дуже популярний факультет: бухгалтерський облік і аудит. Нинішня вища освіта не дешева розвага.

Меншенька Оксанка, навпаки отримала матусину вдачу. Дуже здібна й талановита. Вже з раннього дитинства тяжіла до високого мистецтва. Інколи вносила корективи в деякі модні, нещодавно придбані наряди. Додавала родзинок у вигляді плям акварельних фарб чи кардинально змінювала фасон вбрання за допомогою ножиць. Наступного року Оксанка закінчує дошкільний навчальний заклад. У батьків додалося приємних клопотів з цього приводу...

Євгену і Євгенії Мамаям, як ніколи, треба було міцно триматися на плаву. Вони трималися, але звісно, що знаходили час, щоб урізноманітнити своє подружнє життя. Такий моціон провокував вже зрілі, але з достатнім запасом порошу в порохівниціях, організми, щоб іноді утнути спонтанний скандальчик з пікантними пустощами на десерт.

*

Щойно червона плямка впала, телефон знову видав черговий каприз. Екран став темним. Жодної реакції механізму на спроби Євгенії перевірити збереження відеозапису.

Коли курява всілася, жінка нарешті змогла роздивитися, що посеред дороги лежав горілиць її Євген. В лівій руці затиснуті мокрі джинси і кросівки, а правою обхопив якийсь блискучий диск.

– Євгенчику!

Вона опустилася біля нього на коліна, боячись доторкнутися. Різні думки роїлися в її голові. Євген не реагував на крики своєї дружини. Мовчав... Не в силах більше терпіти, жінка впала йому на спину, заливаючись слізьми. Вона цілувала губи, повіки, волосся на його голові. З її пересохлих губ зривався шепіт:

– Не мовчи... Скажи щось. Я не переживу цього. За що нам така кара? Яка тебе планета вдарила? Що з тобою?

У відповідь непорушна тиша. Хоча він все це чув і тим часом потроху приходив до тями. Від такого різкої зміни в нього паморочилося в голові. Він вже усвідомив своє становище, але очей не відкривав. Тепер вже повною мірою відчув, що на ньому лежить жінка і відчайдушно намагається його реанімувати переляканим нашіптуванням. Йому стало приємно від такого тісного контакту. Її груди здригалися. Навіть через футболку відчував ніжні бруньки сосків.

Раптом, мов холодний душ його пройняла думка: «А, що, як він досі ТАМ. А ця жінка... Тобто не жінка, а корова Зойка».

Не відкриваючи очей, він вирішив перевірити:

– Шануйся. Якщо ти корова, то мукни у відповідь. Зойко, ти? Білокопитова, досить з мене одкровеннях нісенітниць. А ні, то дай краще хльобнути вашого соку. Тільки холодного. Бо від теплого буду блювати.

Ці слова спочатку ввели Євгенію в ступор. Вона замовкла. Якусь мить непорушно лежала на чоловікові. Євген відкрив очі і побачив особу, як йому здалося дуже схожу на його Жменьку.

“Євгешко! Я вдома! Сатана не збрехав. А там взагалі не знають брехні. Навіщо? Вони щасливі від самої тільки думки про щастя. Звісно це схоже на масове божевілья. Але! Я вдома і це, здається, факт! Факт, який потребує підтверджень... Треба ще уточнити маленькі дрібнички. Звісно. Якщо я зараз такий, яким був до відвідин блискучої планети, то це означає лишень одне – вона існує. Вона не змінює людей примусово чи без причини. Вона СПРАВЖНЯ, оця блискуча планета, що падає на голови своїм обранцям. Дійсно. Всі чекають від НЛО чогось незбагненого, неосяжного, оповитого таємницями і бажано на користь собі. Дурисвіти. Зовнішній блиск іноді затьмарює внутрішню порожнечу, яку можна прийняти за високий смисл. Ніхто вам не дасть стрибати поперед батька в пекло. Якось так...”, – ці думки промайнули в голові чоловіка за кілька секунд у вигляді яскравої, кольорової картини.

Він відкрив очі і спробував підвестися. Тіло зрадницьки заціпеніло. Євген Мамай кілька хвилин, спочатку кволо, а з кожним рухом все енергійніше й енергійніше, вимагував руками й ногами. Чутливість відновилася. Тепер він твердо став на ноги. Євгенія не розуміла, що відбувається, але з притаманної їй сміливістю отак прямо й заявила:

– Годі прикидатися божевільним. Не викабелюйся. Я теж так можу. Показати? Ах ти ж... Навіть не знаю хто. Думала казна-що, а воно лежало й глузувало. Чи ти була дійсно вдарений планетою, як ото старі люди кажуть? Космонавт хріновий.

Євген тримав паузу. “Має бути ще якийсь переконливий доказ. Якщо це моя Євгенія. Доказ. Доказ. Доказ!”. Його очі ковзали силуетом.

– Якщо ти моя руда кобилка Євгенія, яку я люблю до нестями, то маєш знати скільки років ми знайомі.

Євгенія полегшено зітхнула.

– А, то он воно як! Добре. Ми вже тридцять років, як мозолимо одне одному очі. Порахуй сам! Ще з дитсадка на горщиках поряд сиділи й за ручки додому ходили. Потім всю школу за партою лікоть об лікоть. Ти моє перше і єдине кохання, а я сподіваюсь твоє, – вона не знала чи плакати, чи сміятися, але їй на очі все ж навернулися сльози.

Почувши ці слова, Євген підійшов ближче.

– Не збивай з пантелику. Щоб скинути полуду з очей, мені потрібні більш делікатні подробиці... Реальні. Ну ж бо, підніми спідницю. Якщо ти загнута синіми трусиками, то питань більше не буде. – Він відчайдушно намагався виглядати серйозним, бо ледь стримував раптовий, безпричинний напад сміху.

Ці слова подіяли на Євгенію, мов команда старт для бігуна. Вона посміхнулася.

– Всьому є межа! Начувайся! – Щоб підтвердити свій категоричний намір, зробила крок назад, повернулася спиною, розставила ноги. Нагнулася й вигнула спину. – Ось тобі! – Вона хотіла було задерти спідницю, але в останню мить змінила намір. Натомість кілька разів плеснула лівою долонею по сідницях.

– Дупка гарна, але не вірю в щирість жестів. – Вдавано скептично заперечив Євген. – Однієї руки замало. От, щоб двома. Якось ти зашорена, чи я не розумію... Чавиш з телефону сік аж рука побіліла. Викинь той непотріб. – Безпідставні напади сміху припинилися. Їм на зміну прийшли цілком виправдані й підставні. Він розсміявся.

Євгенія жваво випросталася і розвернулася.

– Дурнику, дивись своїми зеленючими очиськами, аби не повилазило, – Вона підняла спідницю, звабливо виставивши на показ тоненьку синю смужку на гладенько вибритому лобку. – Цей телефон зараз коштує ого-го. – Цей козир воліла приберегти на слухну годину. – Так би й сказав відразу, що тобі подобається мої...

Євген враз став серйозним. Сміху, як не було. Заворожений цим пікантним шедевром, стояв, мов вкопаний і ковтав слину. Йому здалося, що гарнішої картини, ніж зараз перед очима, на цьому світі ще не намальовано навіть найталановитішими художниками.

– Фокуси! – звабниця зробила пас вільною рукою. Збудливий трикутник знову був прикритий спідничкою – Солоденького потрошку, щоб не знудило.

Йй нічого не залишалось, як привести до тям свого чоловіка, знову злегенька лягнувши по щоці.

– А тобі дійсно щось впало на голову. Дивніший, ніж був. І запахінший. Катастрофічна свіжість. Про такі парфуми тільки мріяти... Так пахнуть щойно народжені немовлята.

Євген кліпнув очима, зробив глибокий вдих.

– Моя Женька. Дійсно... Зцією модою ти перетворишся на відьму.

– Ожив, космонавтику? Як ожив, то не мели дурниць... Бо зараз дам оцим телефоном межі очі, щоб прийшов на решті до тям і не молов дурниць...

– Женчику, моя хороша. Все нормально. Ну, накрило мене трішки кульовою блискавкою, планетою чи ще чимось, чи примарилося казна-що. Краще думати, що таки примарилося. Хоча так реалістично. Може й справді побував у іншому вимірі. Розкажу, але не зараз. Годі, – він провів рукою по складці спіднички.

– Годі. Я тепер тебе. Тобто... Я й так, але відтепер.

– Ти про що? Коротше. Запаску мені кум Сатаною передав. – Він вказав на блискучий жовтий диск. – Щоправда трішки завелика. Але на мою Славуту можна навіть від велосипеда приладнати і вона помчить, мов підстрелена.

– Сатаною, кажеш? Нічого, я тебе вдома вилікую. Мчати не треба. Нормально доведи мене й годі на сьогодні.

– Хочеш я тебе понесу на руках, а ти триматимеш запаску? Втримаєш?

– Хапай німб, і гайда звідси. Якесь воно кривуване. Кум, що купив биту іномарку? Тільки не поспішай, бо я боса.

– Гола, боса й підперезана новими трусиками повчає мене жити. Тримай мої джинси і кросівки. Я теж, якщо помітила.

– Мокрі, хоч викручуй. Футболку зніми. Давай сюди. Шкарпетки викинь. Я тобі нові купила. В авті натягнеш.

Євгеній залишився лишень в мокрих трусах. Він помітив іронічний погляд дружини.

– Вважай це останнім писком світової моди. Мокрі труси! Предапарте. Ні, кутюр.

– Мовчу і плачу. Найошатніше чоловіче спідне. І воно на моєму Євгенчику. Чимчикуй вже. Симпотний космонавт-самоук в брендових трусах. Мокрий тренд! А кросівки заклеїв зеленим. По траві блукав? Струмок вбрід переходив?

– Зніму потім. Не буду ж я йти голяка. Зустрінемо кого. Прийме нас за інопланетян...

Євген піймав себе на думці: "Правильно! Пошитий в дурні відвідувач паралельно світу. Код спрацьовує безвідмовно. В реалі існує відповідна картинка. Просто заблукав. Чвалав по траві. Бродив по замуленому струмку. Розмовляв з паршивою коровою. Подія на загал викладена в форматі штучного тимчасового божевілля. Ніби й було, а ніби й ні. Розумію тепер діда Карпа. Він волів розповідати казки про оголених, вічно цнотливих красунь, що живуть у планеті, яка впала йому на голову, аби односельці не чіпляли мітки:

"божевільний". Але він надав речовий доказ. Справжній метеорит. А тут вже не попреш проти науки. "

До реальності його повернув голос дружини:

– Ледь не забула! Он, там. – Вона вказала, розфарбованими травою в зелене, кросівками, на узбіччя. – Біля зрізаних стебел. Під соняхами... Розпечений камінь впав з неба, щойно ти зник.

Євген поклав на дорогу "німб" і кинувся в гущавину головастих велетів. За хвилину він тримав у руках сірий, оплавлений камінь.

– Золотко, моє! Це той самий спотикач, який я пожбував... А він тут. Новий Добролюбівський метеорит. Вдруге на теж місце. Казки мого прадіда Купріяна – це правда!

– Я, що казала? Метеорит! Хапай камінець. Вдома розберешся. – Євгенія тупнула ніжкою.

– Тобто, я... Ні, Сатана правильно попередив.

– Який ще? Ніколи не промовляй це ім'я! Мерщій перехрестись і плюнь через ліве плече! – Євгенія зупинилася, щоб підкреслити категоричність своєї вимоги.

Євген поклав на дорогу німб і тричі перехрестився затиснутим в правиці метеоритом. Вловивши обурливий погляд Євгенії, ще й плюнув через ліве плече.

– Все!

– З цим не жартують.

– Не капризуй. Небесний камінь для цього ритуалу не зайвий... Щоб ти й справді була така набожна, як видаєш. Сатана... Так би мовити, це прізвисько бугая із планети. Йому позаочі місцеві приписали.

Євгенія хотіла покрутити пальцем біля скроні, але забула, що тримає речі чоловіка. Замість відвертого жесту тицьнула себе по голові кросівками.

– Ото ж бо й воно. І не кажи потім, що я відьмак.

– Але варто було.

По дорозі йшла дивна парочка. Чоловік в мокрих трусах із затиснутим у правиці сірим каменем, ніс на плечах блискуче колесо. Поряд з ним, підтюпцем, жінка, тримаючи джинси і кросівки, з яких капала брудна рідина. Він високий, коротко стрижений і вона: грудаста, соковита, струнка, довгонога молодичка, голову якої вінчала незрозуміла зачіска в стилі "розхристана копиця". Зустрівся б їм на шляху якийсь перехожий, то неодмінно кинувся б на втьоки з криками: "Рятуйте! Нечиста сила!"

Євген швидко впорався. Колеса поміняв.

– Зі старих покришок зроблю двох лебедів. Жаль викидати. Якісна гума, – діловито промовив Євген, кинувши пробиті скати на причеп.

– А я ненароком хотіла спалити на сажу, зробити сколотини, щоб хату підводити. Лебеді значно краще. Пофарбую їх у синій і червоний кольори.

– Фарбуй...

Позичене колесо трішки перехилило машину в бік водія, але це не завадить Мамаям нарешті триумфально в'їхати до рідного обійстя.

Залишилося розвернути машину, але для цього треба було виконати хитру маніпуляцію. Причеп заважав розвороту. Щоб виправити ситуацію потрібна була чоловіча сила і поміч жінки за кермом.

– Мала, вмикай задню... Я підстрахую. Потихеньку вперед. Тільки не тисни важіль імпульсного прискорювача. А то стартонеш світ за очі.

– Ну ти й... Задню вперед.

– Не капризуй. Маєш здогадатися. Як ні, то просто потихеньку рушай заднім ходом, куди кажу.

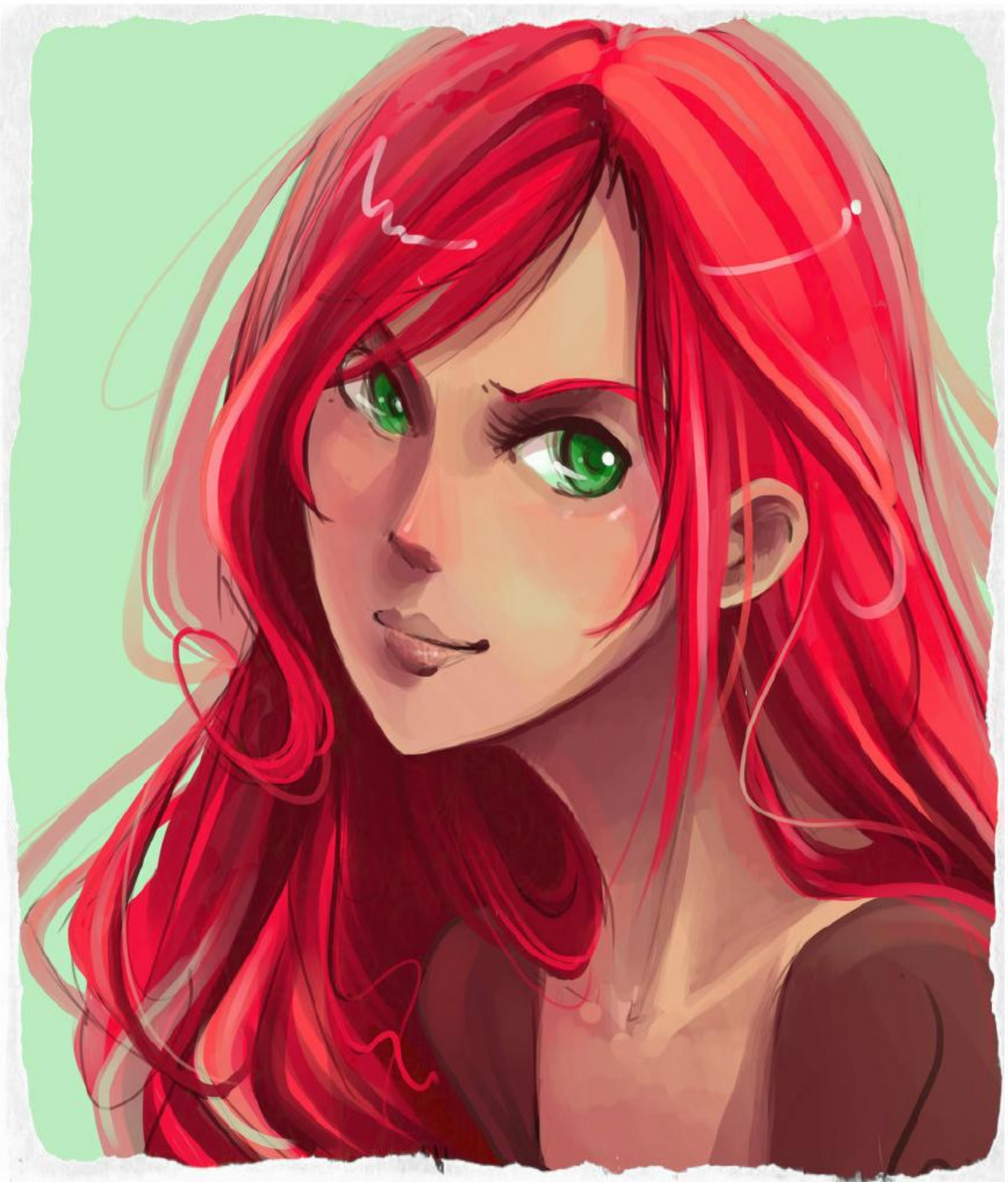
– У нас сьогодні все за цим принципом.

Потім вони вдвох чіпляли причіп. Ніяк не вдавалося проштовхнути запобіжний палець у запірний замок.

– Треба чимось конкретним стукнути, – запропонувала Євгенія.

– Не бачила? У молотка відломилася ручка. Ніби на-

Художник © Elentori

вмисне хтось лаштує ці прикросці. Може досить. – Він підняв очі до неба.

– Ось. Правильно. Тримай свій метеорит.

Євген з розмаху гепнув по впертій залізячці. Безрезультатно. На метеориті залишилася заглибина.

– Та він м'який, мов тісто.

– Дай-но я спробую. М'який... В моїх руках буде, мов криця.

Євгенія взяла камінця в ліву руку, бо в правій був телефон і злегенька стукнула по залізному упертюху протилежним краєм. Палець слухняно ввійшов у паз. Але ударний інструмент зрадницьки вислизнув під ноги.

Євген захоплено підняв камінь.

– Навіть не вилузувся. Кинь той клятий телефон. Вп'ялася в нього, мов п'явка. Все одно він розрядився.

– Тут скільки всього навалилося.. Забула, що в руці, –

Вона кинула його знову на заднє сидіння. – Ти теж... Кидай свій скарб у багажник та поїхали. Зараз знову дощ хлюпне, – діловито заявила Євгенія.

З неба дійсно почали падати поодинокі холодні краплі. Поволі почалася справжня злива. Потoki колючих кульок враз намочили цю ексцентричну парочку. Мокрі і втомлені заскочили до машини

– Це нормально. Я в курсі про ці стрибучі метеорити. Опісля кількох стрибків вони зникають у супроводі дощу з градом, – раптом почав Євген.

– Та досить вже про космос, – відповіла Євгенія. – Зніми краще мокрі труси. Гляди, як застудиш чоловіче здоров'я.

Євген без заперечень погодився.

– Задоволена? – перепитав, викинувши на узбіччя єдиний предмет свого туалету. – Тепер я нудист!

– Мої надінь. Хоч щось прикриєш, – хіхкнула Євгенія

– На носа?
 – Доведеться твої чорні вуса в рудий колір перефарбувати. А-ля гордість моя.
 – Поговори. Хоча... Сьогодні можна. Нарешті й на мою голову впала планета.
 – Майже... – Вона дістала із сумки дві пари нових шкарпеток: сині й червоні. – Купила в тому ж магазині. Однотонні. Унісезонні, безрозмірні термо-шкарпетки. Не переживай, це бонус до трусиків. Вибирай.
 – Синяки. Будемо обоє рябоє. В синьому...
 – Натягуй, хоч ноги зігрієш. Та й на важелі натискати безпечніше, – задоволено сказала Євгенія.
 – Як на замовлення. – Євген задоволено розглядав свої ноги в синіх шкарпетках.
 – А хазяйство прикрий рушничком.
 – Мені не холодно. Хто мене тут бачить?
 – Я бачу! Твої слова. І мене це відволікає від... Від всього. Коротше. Прикрийся.
 – Добре, давай сюди червоні. Засунь шкарпетку в шкарпетку.
 Євгенія затамувавши подих, дивилася, як її чоловік використав шкарпетки в новій якості.
 – Універсальний виріб. Відділ для п'яти, ніби навмисне змодельований для більш чутливих чоловічих утворень. Ідеальний варіант, – захоплено резюмувала Євгенія.
 – Ох ти ж і варивода. Дивись, о-он туди. – Євген вказав на дорогу. – Оголошую целібат. Хвиль на двадцять. Аж поки не приїдемо додому.
 По даху барабанив град. Ніби хтось кидав з неба пригорцями холодну воду з крижаними кульками, намагаючись поцілити в синю "Славу". Деревя в посадках знову почав розхитувати вітер. Шквальні пориви ламали невеличкі, сухі гілки...
 – Сьогодні, за якусь годину, аж трьома нападами. Тепер з градом спустився. А тобі пасує цей колір... і стиль. Целібат! Приєднуюсь. І не смій тепер зиркати на мене, мов на шмат сала. Готовий з'їсти мене двічі. Спочатку очима, а потім... Рушай, а то зараз дорогу розквасить. Не вистачало нам ще загрузнути. І обігрів ввімкни. Холоднувато.
 – Сама вмикай. Он, тим регулятором. Так, правильно... На мінімалку. Сало має бути тугеньким. Тримайся купки, кохана, – Євген задоволено посміхнувся. Він навіть вдав ніби намірився дати щигля по настовбурченим соскам дружини.
 Нарешті рушили. Сутеніло... Вдалині засвітилися вогники рідного села Мигії.
 – Он вже й наша Добролюбівка.
 – Так. Наша земля. Нарешті, – втомлено відповіла Євгенія.
 Далі їхали мовчки. Кожен думав про сьогоднішні пригоди. Дощ закінчився. Небо враз стало чистим. Знову з'явилося втомлене вечірнє сонце, яке поволі вкривалося обрієм, щоб нарешті й собі відпочити від трудового будня. Вдома...
 По салону машини розповсюдився ледь чутний запах кіптяви.
 – Щось горить.
 – Обігрівач давно не працював. Мабуть пилюка вигорає.
 Нарешті заїхали у двір.
 Євген заглушив мотор. Запах посилювався.
 – А ти гроші переховала?
 – Ти чув цей запах? Згадала! Так пахнуть тільки гроші. Спалені зароблені гроші. Пам'ятаєш? Минулого року, навесні, я спалила пару сотенних купюр, щоб примусити тебе заробляти більше, – на диво спокійно продовжила Євгенія.
 – Он, як. Таке не забудеш...
 – Ти тоді вилив на мене відро холодної води.
 Євген схопив перше, що трапилося під руку – пляшку з

парфумами та вилив вміст на обігрівач. Там зашипіло, зашкварчало. Обпікаючи руки, дістав невеличкий обгорілий згорток. Швидко викинув у вікно. По салону розповсюдився нестерпний сморід пекельної суміші парфумів і кіптяви.
 – Негайно з машини! – Рвучко відкрив дверцята. Вона вхопилася за його руки, потягла за собою. За мить парочка лежала на землі. Євген був зверху.
 – З глузду з'їхав? Якого ти парка запарив? Злазь з мене, хутко. Розчавиш.
 Євген підвівся. Допоміг дружині.
 – Євгенко, скажи! – Вона схопила порожню пляшку і пожурила в темінь. – Добре хоч парфуми на водяній основі. Машину спалив би ні за цапову душу.
 – Ти ціла?
 – Нібито.
 – А твоя уразлива психіка?
 – Я вся, ціла-цілісінька, – відповіла Євгенія. – І гроші майже також. – Вона підняла обгорілий згорток.
 – Пішли до хати. Завтра розберемося.
 *
 Поки грілася вода в бойлері, Мамаї вирішили трішки перекусити з дороги. Опісля такого насиченого емоціями трудового дня апетит вони нагуляли змістовний.
 – Мала, ми з тобою до ранку самі вдома. Ніч наша. Але перекусити не завадить. Музику вмикати? Ап-чхуй, – Євген смачно чхнув на завершення.
 – На здоров'я! Музику? Ні, я хочу чути тільки твій голос. Давай-но накриємо полянку в нашій спальні, прямисінько на підлозі. Як колись, в буремні часи перших поцілунків. Начувайся...
 – Залюбки, – Євген ліг горілиць на підлогу. – Поки вода гріється, встигнемо попоїсти.
 Нашвидкуруч накритий Євгенією "стіл", прямисінько на килимі, біля спального ложе, чим Бог послав: хліб, сальтисон, ковбик, зелена цибулька, огірочки, помідорчики. Всі ці наїдки дбайлива господиня розмістила на своєму шовковому халатику яскраво червоного кольору.
 На приготування повноцінної вечері бракувало часу. Нарізка у лотках і свіжі овочі з городу. Зважаючи на клопіткий бізнес, що забрав багато часу, Євгенія завчасно готувалася до подібних перекусів. Ну і звісно пляшечка домашнього вина, з вказаним на клаптику зі шкільного зошита, роком виробництва і кольором: «Червоне 2000р.». Для такого випадку вона дістала з погребя продукт тривалої витримки. Це їхнє перше вино з власного виноградничка.
 – Я й не то туди, а воно он як з грошиками... – багатозначно промовила Євгенія. – Випала нагода душевно покаятися у пожадливості до грошей.
 – Тобі каються, як дурному з гори котитися. За свої кривні нема потреби каються. Ап-чхий. – Він знову чхнув.
 – Бачиш, правда. Заробимо ще. Аби в родині й країні ладилося. Всі були живі й здорові... і любили одне одного. – Євген відкупорив пляшку. Принюхався до горлечка. – Не перевершено!
 – На здоров'я. Чхаєш, мов стара вихлопна. То хий, то хуй...
 – Волосину з носа вирвав. А воно тепер лоскоче. Не матюкайся.
 – Які матюки? А-а... Ці три букви вже так зацькували. Підстрахуй, врахуй... А ти чхай по людськи і не так часто. При чханні на мить зупиняється серце. Я нещодавно прочитала.
 – Читаночка, ти моя... Моє серце палає коханням. Ніяке чхання йому не страшне. Поряд з такою красою, можна чхати безперестанку і не перейматись за наслідки.
 – Та чого ж балакай... Приємно. А моє в твоїх. Але чхати я не буду. Ще, але трішки не в тему. Помовчи. – Вона торкнулася пальчиком його губ. – Ти мені винен могорич

за телефон... Цей шматок із Китаю виправдав своє існування. Є відео падіння метеорита. Тепер я теж космонавт.

– Та ти, що! Триумфальний шлейф Добролюбівського метеорита перетне океан. Тепер НАСА у нас ось де! – він показав стиснутий кулак. – Але про це потім. Завтра.

– А казав. Не чіпай своєю звивиною. Ця звивина виведе тебе на орбіту... Телефон на зарядці. Вранці побачиш триумфальне падіння.

Він підсів ближче до дружини, вдаючи ніби хоче її вкусити за ногу. Євгенія якраз закінчувала нарізати на косметичному столику, куплений у місті житній хліб, здвинувши до купи всі свої фірмові пляшечки, тюбики, баночки...

– А ти не на жарт зголоднів! Ой, – зойкнула Євгенія, відчувши дотик. – Я теж можу кусатися!

– Сьогодні я тебе розцілюю... Всю. – Євген ніжно провів долонею по щільно стуленим, від його лоскотання, стегнам дружини.

– Відкорковуй. Я вже скінчила, можна починати.

Чоловік зубами витягнув кукурудзяний качан з горлечка літрової пляшки.

– Пахне коханням. Понюхай. – На витягнутій руці він підсунув жінці під носа щойно відкорковану пляшку. Тицьнув по нижній губі. Від чого на горлечку залишився червоний слід від губної помади.

– Обережніше! Коханий... Не розквась мені губи, а то цілуватимеш лише щічки. М-м-м! – Це звук означав крайню ступінь захоплення ароматом рожевого любовного напою. – Наливай!

– Для такого випадку я дістав із серванту наші весільний набір. Пам'ятаєш? – Євген злегенька дзеленькнув кришталевиими фужерами.

– Звісно... А твій тост. За любов п'ють один раз, і до дна. Ми тоді випили залпом по пів літри шампанського... І більше не торкалися спиртного. Ні за другим, ні за третім столом.

Євген наповни по вінця півлітрові дозатори кохання.

– Тримай, – обережно передав дружині наповнений фужер, трішки розплескавши.

Євгенія підняла спідничку і сіла Євгену на коліна. Її руки тремтіли від хвилювання. Вино, тоненькими цівочками стікало з фужеру на рожеве серце, на оголені коліна, заплямовуючи в червоне. Євген лагідно провів долонею по зрошеним вином стегнам дружини, а потім непомітно витер об килим.

– Ой. Здається сіла на... – Вона трішки пововтузилася. – Шкарпетку. Не приборкала я там щось ненароком?

– Ще й питає. В шкарпетці ж не дармовис...

– Краще станемо одне перед одним на коліна. – Запропонувала Євгенія, достатньо переконана в правдивості слів чоловіка. – Як колись. В ту першу ніч. – Її голос тремтів. Слова зливалися в одне, нероздільне співзвуччя. Низ живота злегенька сіпався від лоскотання крилець вже збуджених "метеликів".

– Я ж не сталевий.

Вони іноді навмисне відтягували "момент істини"... Доведені до крайньої точки кипіння запеклі коханці продовжували зволікати, щоб потім вкрай збудженими і виснаженими бажанням, злитися в неймовірному екстазі на солоди...

Вона опустила на коліна. Її зелені очі "по вінця" наповнилися звабливим блиском. Євген, поправляючи шкарпетку, став навпроти.

– А ти все-таки, втратив пильність. Забудько. Сьогодні двадцять перше червня. Сьогодні не тільки планета впала... Рівно сімнадцять років тому ти став чоловіком, а я жінкою.

– Обожаю такі моменти. Випередила мене. Заледве втримав цей козир до слушного моменту. На брудершафт!

Вони спрагло пили вино. Не змовляючись кинули свої бокали об стіну. Дзенькіт розбитого скла ознаменував по-

чаток ювілейного романтику. Чи то кришталь був надто міцним, чи рифлені шпалери на стінах завадили, але один з бокалів не розбився.

Опісля зтяжкого поцілунку вони ще з хвилину мовчки дивилися один на одного.

– На твоїх губах вино солодше, ніж у фужері, – порушив мовчанку Євген. – А один цілий. Зараз виправимо. – Він підповз до вцілілої склянки. Стукнув об ніжку ліжка. Цього разу кришталь не встояв.

– На щастя! – вигукнула Євгенія.

– На щастя до останнього подиху в унісон. Краще пізніше, ніж ніколи.

Навіжена закохана парочка приступила до трапези. Апетитно набивали рот їжею, щоб навмисне пирскати від сміху, намагаючись сказати слово: "Love". Дрібні часточки смаколиків розліталися по всій кімнаті, розповсюджуючи запахи: цибулі, м'яса, огірків і пустоців цієї шаленої парочки... Коли на килимі вже майже нічого не лишилося, окрім зелених пагонів молоді цибулі, Євген обмовився першим:

– От, щоб нам обом планета на голову впала. Там місцеві модниці вдягаються виключно в натуральне хутро.

– Невже? Шкіри мертвих тварин?

Євген почухав потилицю.

– Вони, так би мовити, носять власне хутро.

Євгенія притулила свій вказівний палець з прозорим, перламутровим манікюром до губ Євгена і засунула йому до рота дрібку цибулі.

– Жуй! Щоб не патякав про інших жінок. Хоча ти в мене невірний романтик і фантазер. Я тебе обожаю... Ми тут не гірше насолоджуємося одне одним.

Євген в цей час пережував відволікальну порцію.

– Та вони й не люди зовсім.

– Закуси. – Вона додала до цибулі шматочок ковбика. – Потім розкажеш. Планета? Воно, мені здається, перехідне. Має передатися. Залишилося не довго чекати. – Євгенія підвелася. Пристрасно дивлячись в очі Євгену, прошепотіла: – А тобі пасує це поєднання. Синій низ, червоний верх.

Жінка зробила кілька кроків назад.

– Треба було ще ароматичні свічки запалити. Я нещодавно вчитала в нетрях, що секс робить людей розумнішими. Ти хочеш, щоб твоя жінка була розумницею? – Вона вже ледь стримувала свій порив. Але навчена з дитинства до чистоти, іноді намагалася бути послідовною. Особиста гігієна для Євгенії була важливою прелюдією у відвертих взаєминах статей.

Граційно виставивши праву ногу, швидким рухом скинула на підлогу спідничку. Вслід зняла й білу футболку. Зробивши нею кілька обертів над головою, кинула на голову Євгену. Прикрила волоссям оголені груди. По кімнаті кружляли, мов пух кульбаби, мерехтливі іскорки зваблення – провісники шаленої пристрасті, готові в будь-яку мить спалахнути справжнім полум'ям.

– Звісно! – він зачаровано спостерігав за спонтанним стриптизом дружини.

Рожеве серце з червоними патьоками вина, прикрасило поголену маківку Євгена. На його лобі красувався, перевернутий догори дригом, напис золотом: «Love».

– На мені тільки вуздечка. – додала Євгенія, прикрившись шторою.

– Мені більше подобається, коли не загнуждана. Ну ж бо, – відповів Євген, знімаючи з голови просякнутий китайськими парфумами аксесуар.

– Годі лясати точити. Країні потрібні космонавтки! Якщо впіймаєш, то й розгнуждаєш! – Опісля паузи, грайливо кинула: – Шукай! Підказую! Я до ванної кімнати...

– Це дійсно воно! Дозоване щастя. Наша, заслужена, з Євгенією порція. За добу життя вичавило з нас достатньо соків, – замріяно додав Євген, швидко знімаючи сині й червоні шкарпетки...

Час іти

ЧАСТИНА I

Вони сидять за крихітним столиком на маленьких кругленьких стільцях із трьома ніжками. Дерев'яні стіни кімнати і на вікнах замість шибок – цупке полотно, крізь яке лише тіні, що не бентежать. М'яке, ніжне світло ліхтарів і височезний підсвічник біля столу. М'який вогник і тіні, що... не бентежать. Неквапливість рухів і паруючий чай з фарфорового чайничка. Старий дивакуватий Учитель і молодий неухажаний Учень. Наливають напій у дрібні горнятка, і спшити нікуди не треба, бо розмова тиха і не бентежить.

– Учителю, чи варто прагнути до гармонії?

– Там, де починається гармонія, спинається життя. Гармонія – це спокій, довершеність. Але справжнє життя завжди там, де конфлікт, де страждання, сумніви, біль і протистояння.

– То чи варто прагнути до досконалості? До незворушності?

– Не беручи на душу стихію – станеш порожнім і нічим. Я кажу: бери вогонь у себе, тільки керуй ним, як керуєш вогнем у оселі своїй. Володій стихією в собі!

Учень сором'язливо опускає очі.

– То чи варто любити когось пристрасно? – тихо промовляє хлопець.

– Варто любити когось вірно. Лише вірність має справжню ціну! Пекучої пристрасті бачили ми вдосталь.

Учитель доливає чаю обом у горнятка. Ліхтар у кутку миготить вогнем.

– Не плутай ніколи одержимість і любов. Про кого ти згадаєш, коли минуть роки і роки твого життя? Про друзів, що вірно любили тебе попри час і відстані. Та чи згадаєш ти про пристрасні стосунки?..

Спокій і гармонія довкола. Проте і в ній є місце для помилки – ліхтарик у кутку гасне.

– За що ви так любите чай? – схиляє голову Учень. – Я на нього вже не можу дивитись.

– Як то не можеш?! Хочеш, щоб я тебе вигнав до холери? Колись ми лише чаєм і лікувались... І перестань говорити про почуття!

Учень винувато опускає голову.

– Ніколи не говори про почуття. Ось, якщо ти якусь покаєш, ніколи їй не кажи, що любиш. Просто кажи: «Ходімо, я хочу пригостити тебе чаєм».

– Дякую. Я запам'ятаю, – покійно промовляє Учень.

– От пригадується мені – був і я такий молодий, а ми тоді думали, що сонце сходить лише раз і що треба казати: я тебе кохаю. А одного разу...

Чай зігриває. І нічого не бентежить. Навіть почуття, що причаїлися глибоко в серці болючими помилками.

Надворі йшов крижаний, пройнятий осінню дощ. Вона йшла, страхітливо накульгуючи, і при цьому шмат її руки, що залишився, випикував у повітрі химерний знак, наче подавав комусь незрозумілі сигнали. Стіна дощу жорстоко намагалася втиснути її в болото, розчавити її волю, про-

– Я питаю: як можна витримати тисячу років чекання?

– Коли прийде час, промовчи йому у відповідь і не кажи:

«Завтра буде краще». А кажи: «Я – завтра. Я – вчора. Я – Час».

«Часи героїв»

те дівчина не піддавалась, важко хапаючи повітря, кров і воду з небес. І око її горіло...

Затишок кімнати заколисує, але ніч ще не веде сні. Вона слухає.

– Час нічого не значить. Не надійся на нього, не бійся, не чекай від нього чогось, не вбивай його, не трать намарно, не спіши. Будь сам собі часом.

Тук-тук – постукує гілка в дерев'яну стіну. Тік-так. Надворі холодно, а всередині – тепло і нічого не бентежить.

І око її горіло силою. А інше вже витекло і дощ змив його по обличчю, залишивши тільки дивний присмак на губах. Вона боролася, і до будинку залишилося не так багато, але злива таки притисла її. Дівчина, знепритомнівши, впала в болото. Волосся геть промочило, одяг просяк осінню. Вітер безсоромно мацав тіло її і кричав навіжений: «Ти моя! Моя ти!»

– Знаєш, іноді настає час, – Майстер Парру піднявся з-за столу, – і доводиться рятувати людей. Час для вірності. Час іти.

Обоє накинули товсті плащі. Парру вхопив ноші з-під стіни і ступив услід за Учнем у відчинені двері. Під час навчання інколи траплялись нещасні випадки, то ж ноші були корисною річчю.

Дощ ударив по людях зі ще більшою люттю, наче хотів похизуватись. Крізь темряву майже нічого не було видно, проте Парру переконано йшов уперед.

«Ось і Карен».

Вони підступили до дівчини, поклали її на ноші і, борючись із болотом і вітром, рушили назад. Учень щось нажахано белькотів – вигляд понівеченого тіла Карен, з якою вони разом вчилися, налякав його до смерті.

Дівчину занесли в кімнату до Парру, де горіло вогнище і було затишно й тепло. Вони обережно переклали її на ліжко. Карен страшно трусило.

– Якобе, йди на кухню і випий заспокійливого, а заодно – запар того зілля, що я зробив нині й принеси нам, – наказав Учитель.

Юнак кинувся виконувати доручення. Майстер відкрив шафу біля ліжка й заходився видобувати з неї різні речі.

– Цілющу магію води й землі треба теж вкладати в шось. Ось я зараз промию твої рани, і затягнуться вони завтра, позавтра. Потім переодягну тебе, витру, натру гарненько, щоб не мала запалення якого. Ти ж не будеш соромитися свого старого Учителя? А Якоба я вижену, – Парру говорив, бо знав, що Карен вже опритомніла і слухає його. – І для чого тобі тре' було доводити, що ти сильна. Розумію, Гійом найкращий учень, і ти так хотіла справити на нього враження, довести своє...

Він похитав головою.

– Поля Гри – смертельні навіть для сильного мага!

– Тільки не кажіть йому нічого, – пролунав її слабкий, розпачливий голос, і Якоб завмер у дверях. – Я не хочу, щоб він мене такою бачив. Хай думає, що я померла.

Останні слова твердо, і Парру прийняв цю суворість кам'яним обличчям, де лише очі видають біль.

/Час/

Затишок кімнати заколисує, але ніч ще не веде сні. Вона слухає.

Парру стоїть на колінах перед її ліжком. Дівчина неспокійно крутиться уві сні, і щось знавісніло мучить її єдине око під повікою, а обрубок руки сіпається у конвульсіях.

– Подивись на неї. Вона стала потворною, але то лише форма. А я сижу перед нею на колінах, бо вона прекрасна. Може я осліп, скажи мені старому?

Учень мовчав. Як сів поруч і голос його був зламаним, як життя смертельно хворого:

– Вона страхотлива, мов стихія, яку хочеться взяти на душу. Всю, вщерть...

***

Написано під час хвороби

Дивлюсь, як люто

Розправляється вітер

З осіннім листям.

Ще більше беззахисне

Життя людини!

З антології Кокінсю. Ое Тісато.

Дні спливали, і Гійом дивом поправлявся. Згодом він вже зміг вкладати трохи магії в зілля, що пив, але, звісно, більшістю він завдячував хлопцю. Мартін приходив до нього щодня і дійсно став просити навчити його магії. Гійом опирався, але розказував децю. Зрештою, балакали вони на диво багато, і хлопчик став наче новим другом самотньому чоловікові.

/Час/

Ранок прийшов туманом. Надворі сильно похолодало. Деміург сидів за столом і думав. Він відчув, як Мартін підійшов до дверей і постукав. За декілька хвилин вони вже сиділи на кухні за столом.

– Запам'ятай, Мартіне: колись ми лікувалися лише чаєм і це дійсно добрий спосіб, – повчально сказав Гійом.

Хлопець хрумкнув пряником:

– А груди ваші – теж чай би залікував?

Маг приязно посміхнувся.

– Ти до біса правий, хлопче. В який клас ти ходиш? Я перевів би тебе в академію!

Він трохи помовчав, спостерігаючи, як закипає чайник.

– Гійоме, – озвався хлопець. – Скільки вам було, коли ваших батьків?.. ну, ви розумієте.

Маг присів біля нього за стіл.

– Як тобі – 14.

– І як... як ви жили потім?

– Отак, як залишалось. Смерть забирає у тебе будь-що – вона хапає сліпою рукою і все. Тобі залишається лише йти далі. Час іде і ти ідеш. Я дуже любив батьків, але після того як втратив – полюбив ще сильніше. У тебе вони є – бережи їх і даруй свою любов.

Гійом підвівся до закипаючого чайника.

– Коли таке стається, – продовжив він, повернувшись спиною до хлопчика, – ти раптом розумієш, що у світі більше нікого нема, хто любив би тебе і піклувався. Раніше ти просто не міг уявити, що так станеться.

Маг повернувся до Мартіна із чаєм.

– Бах – і нема любові. І в таку мить тобі здається... що це тебе не стало. Ти помер разом із батьками... Але, як бачиш, у світі є й інші незбагненні речі.

Гійом посміхнувся і ляснув хлопця по плечу:

– Ти врятував мене від смерті. Хоча, здавалося б, хто я тобі? Отака вона – любов до чужої людини – незбагненна.

– Неправда! Я знав вас давно і ви не чужа людина. Всі

діти в околиці вас знають і люблять, – заперечив Мартін, але Деміург раптом завмер, втупившись поглядом у вікно.

– Що там? – хлопець, помітивши скляний погляд, теж розвернувся до вікна.

Там, зі зловісної краси туману, мерехтіла чиясь постать у плащі із капюшоном. Тінь заворушилась і ступила кілька кроків. Було в ній щось моторошно-неприродне. Туман глумливо огортав постать, видаючи її за вигаданого привида минулого. Тінь розвернулась і рушила назад. Обое спостерігали за нею, поки та не розтанула.

– Що воно? – налякані очі хлопця шукали в погляді мага будь-чого, але не переляку.

Гійом невпевнено ворухнувся і сів за стіл.

– Мабуть, більше сюди не приходь – зі мною може бути небезпечно. І дітям скажи, щоб не йшли, – голос наповнював повітря, і здавалося, що можна відчутти його неприємний присмак на язичку. – Та й холодно вже. В саду не посидиш, на веранді – теж, а в дім я вас не поведу...

/Час!/

За вікном ходила Ніч. А в домі чиясь тіло було віддано на поталу сновидінням. І жахиття ті вибиралися із найпотаємніших закомарків підсвідомості, пробуджуючи Страх.

Він стояв супроти чорної постаті. З її живота стирчав великий кухонний ніж, але капюшон приховував обличчя.

– Ти вбив Карен?! Ти її вбив!! – кричав маг, проте не міг і кроку ступити.

– Так – я! – капюшон зірвався і з-під нього виринуло жахливе однооке обличчя Парру. – Я вбив Карен! А тепер я прийшов за тобою...

Зненацька його єдине око шалено перекрутилось і вилізло внутрішнім боком наперед. Обличчя пересмикнуло, наче від неймовірного болю.

– Пробач, Якобе, я її вбив. Мені довелося. Вона була потворна і... заради чого їй залишалось жити? Якобе, ти ще хочеш стати таким же, як я?

Він витягнув ножа з живота і по-доброму сказав:

– Гійоме, справа не завершена.

Парру кинувся на свого Учня, і враз Деміург зрозумів, що все це реальність.

І раптом Гійом зрозумів, що прокинувся. Він протер очі, важко дихаючи. Ніч нахабно зазирнула через віконце, сказала: «Я – місяць. Я – місяць!» – і випхалась назад.

Гійом привстав і відчув, що внизу за дверима хтось стоїть. Він піднявся з ліжка і кинувся на сходи. Істота за дверима, можливо, відчула це, бо почала спішно забиратися геть. Це додало рішучості. «Рик-рик – вам гаплик», – попередили сходи. Гійом вирвався надвір, мало не вибивши мимоволі двері. Холод вдарив в обличчя, замагнувся і знову вдарив. Навколо шурхотіла Страхами непроглядна темрява.

– Хто ти?! Чого тобі треба?! – пара вирвалася з рота, коли його ревіння розірвало навколишній спокій.

Ніхто не озвався.

З темряви вибігла Ніч. Вона виколола собі очі та впхала замість них дві золотаві копійки і тепер, задоволено тицьнувши в них пальцем, закричала: «Я – місяць. У-у! Я – місяць!»

/Час. Багато часу/

Він знову сів за листи, щоб заспокоїти себе, проте відкривши шухляду, маг знайшов купу чужих конвертів.

Цілий стос чужих конвертів...

***

Тисячолітнє небо то сміялось, то супилося з височини, і люди дякували йому за те, що ці краї вже давно не бачили війн. Майстри могли вільно майструвати, а діти – рости, і ніхто не хотів питати: чому так? Здавалося, що навіть зима ніколи не приходила сюди. Хоча вона тут була – просто не

така сувора, як колись.

Парру саме порався на городі із кількома наймолодшими хлопчачками, коли до нього озвався Гійом. Обличчя у хлопця як завжди було нахмурене і серйозне. Майстер відставив сапку і рушив до свого давнього учня. Вони присіли на дерев'яну лавку під альтанкою, спостерігаючи, як хлопчачки без Учителя починають зачіпатись одне до одного.

– Ану тихо! Я все бачу! – кричить на них Парру і повертається до насупленого Гійома. – Ох ці малі, холера ясна з ними була!

– Учителю, я йду.

– Знову?

Гійом кивнув.

– Скажи мені, – зітхнув Майстер. – Куди ти весь час тікаєш?

Гійом замислено дивиться на носики свого взуття.

– Не знаю... Хочу спробувати пройти на Поля Гри. Я думаю, вже досить сильний для цього.

– То чому ти це робиш не тут?

Гійом затнувся.

– Якщо зі мною щось станеться... Я не хочу...

– Тямлю, тямлю, – кивну Парру. – Знаєш, проблема таких бунтівних душ, як ти, у тому, що вони насправді ніколи не рухаються до чогось, а прямують ВІД чогось. Ти от тікаєш. І ти добре знаєш, від чого тікаєш. Але зовсім не розумієш – куди.

– Може й ваша правда, Учителю...

– Яка вже різниця – чия правда? Це твій вибір. Яким би він не був...

У наступну мить Гійом полетів від удару на землю і хтось інший – накинувся на нього зверху. Гійом встиг лише закрити обличчя від ударів, що одразу посипалися на нього.

Це був Якоб.

– Будь ти проклятий! Будь ти проклятий! – верещав він. Здавалось, що якийсь мить Парру просто буде спостерігати цю нечесну дуель, але через секунду пальці його зробили ледь помітний жест і вітер, що з'явився нізвідки, жбурнув Якоба на землю. Гійом одразу схопився на ноги і кинувся давати здачі, проте слабкий голос Парру спинив злість:

– Зупинись. Обоє зупиніться...

Гійом стояв, важко дихаючи. Обличчя у нього було розбите, юшила кров. В очах Якоба була шалена ненависть!

– Ти здурів, Якобе? – крикнув Гійом.

– Це ти у всьому винен! Ти винен в її смерті!

– У чий смерті?

– Карен загинула!

Все завмерло.

– Вона пішла на Поля Гри, – хапав повітря оскажений

Якоб, – щоб вразити тебе! Бо кохала! Хотіла довести тобі... Я не знаю що, але загинула. Будь ти проклятий! Ти довів її до цього!

– Що? – Гійом повернувся до Парру. – Це правда? Він каже правду?

Майстер повільно кивнув:

– Карен загинула на Полях Гри. Решта – це лише домисли Якоба. Це був її вибір – нікого не можна звинувачувати в тому, що так все закінчилось.

– Її вибором було кохання до тебе, – кричав Якоб. – Але ти не прийняв його. Вона могла бути зі мною! Вона була засліплена тобою! Ти мусиш також вмерти.

– Досить! – Парру раптом зрозумів, що за всім цим, затамувавши подих, спостерігають хлопчачки на городі. – Досить. Ходімо, поговоримо спокійніше.

***

Дім оточив його і мовчав. Гійом за звичкою розклав свічки, дістав чистий аркуш паперу і приготував перо. Сів рівно і гучно видихнув. Від потоку повітря вогники свічок застрибали – тіні на стіні зворушились, наче кривляючись різними гримасами.

Гійом глянув у вікно і раптом зрозумів, який порожній цей дім. Великий і пустий. Ніщо тут не здатне жити. Дім вічної порожнечі.

«Самотність.

Страх.

Не бійся самотності і не думай, що ти одинока в своєму страху. Ми такі однакові. Всі ми. Люди. Ламаємо, боїмося, відгороджуємо себе від усього – тільки б не бути щасливими. Ну для чого це нам – щастя? Воно неможливе. Як тільки воно прийде – ламай, біжи, бійся, не піддавайся йому.

Неправда.

Самотність.

Коли побачиш річку, не думай, що вода в ній колись закінчиться. Не думай, але сядь і дивись, насолоджуйся. Коли ти бачиш вогонь, ти знаєш, що колись він погасне, бо йому постійно треба підживи. О, який він скороминущий.

Ти скажеш: людина – це вогонь. Чи вода. Чи вогонь. Я скажу: будь вогнем, будь ненаситною, будь світлою і палаючою, поглинай все навколо, щоб вижити, руйнуй, бійся води. А потім стань водою, щоб відчути різницю, щоб зрозуміти, що це таке, коли тобі не потрібно нічого, коли ти не борешся за життя, коли ти не руйнуєш, не боїшся. Це щастя!

Несамотність.

Нестрах – правда.

Будь водою».

/Час проходить крізь пальці/

Гійом ніколи не заходив в інші кімнати на першому поверсі, окрім кухні. Йому здавалось, що жити на другому значно безпечніше. Приміщення внизу були давно покинуті, вікна закриті на віконниці, все встелене пілюшкою. Проте цієї ночі єдиному мешканцю дому чомусь заманулося пройтись там, куди він зазвичай і не зазірав. Озброївшись свічкою, він прочинив двері. Запах сирості, затхлості, від якого навіть вогник мерзлякувато згорнувся. Маг прокрадався кімнатою, напружено вслухаючись у тишу, а тиша напружено вслухалась у нього.

«Який дім великий і порожній!»

Меблі виглядали зі своїх сховищ, хизувались химерними тінями. Підлога не рипіла. Зовсім. Ніби не мала на це право. Порожньо. Гійому раптом захотілося втекти геть, вибігти надвір – побачити несподіваний день, почути голоси дітей. Але він ішов далі, немов щось вхопило його і вже не збиралося відпускати. Неначе чийсь голос шепотів на вухо: «Йди до кінця. Ти повинен пізнати це. До кінця».

Гійом перетнув кімнату і опинився перед дверима в ще одну. Туди Деміург не заходив досі ніколи. Рука потягнулася вперед – двері так і не рипнули, ніби і в них не було права тривожити тишу. Десь за віконницями безсило шкреблась ніч. Гійом переступив поріг.

«Який порожній цей дім. Такий, як я».

Кімната була абсолютно пуста. Ніяких меблів, ніякий речей, лише стіни, стеля і підлога. Світло від свічки кидалось вусібіч і захлинулося в темряві. Було щось неймовірно моторошне в цій відсутності будь-чого. Чоловіку раптом захотілось кричати, завити, як вовк, щоб хоч чимось наповнити безмежний порожній простір. Назовні і всередині. Самотність. І страх.

«Ось яке воно – твоє серце. Ось що ти беріг довгі роки».

«Інакше не можна. Інакше час тебе знищить. Зітре. І ти

будеш плакати, ридати, проклинати його, але йому байдуже. Зовсім байдуже до твоїх криків».

/Час проходить крізь тебе, забираючи все, що намагався втримати/

Гійом сидів за столом. Вогники свічок мерехтіли ночі з вікна і вона безнадійно шкреблась, намагаючись вхопитися за пустку.

«Я зізнаюся тобі у всьому. Зізнаюся. Все життя я боявся відчувати любов, будь-який зв'язок з іншою людиною, бо це могло бути боляче. Адже якщо ти впускаєш когось у серце, то і він впускає тебе, а цим ти обіцяєш берегти цю людину, піклуватися про неї. А як її вберегти? Як? І тепер, коли я досягнув свого, коли я став зовсім порожнім, я боюся самотності. Я шалю від неї. Вона мене приперла до стіни. Один страх змінився на інший.

Я стер себе. Сам себе. А час може лише байдуже усміхатися збоку. Час тут непричетний.

Я порожній, як цей дім.

Страх.

Самотність

Дім».

Йому знову захотілося кричати.

***

Гладка асфальтована дорога змінила свій прямий маршрут полем на вихлястий танець через ліс. Червона мініатюрна машина граційно піддавалася кожному паповороту цього танцю. Голий осінній ліс легко просвічував крізь себе чисте небо аж до самого горизонту. Автомобіль був самотнім на дорозі і нагадував домашню собаку, що з якоїсь дивною оказією вискочила в парк погуляти без господаря.

Незабаром ліс закінчився, й обабіч дороги з'явилися охайні будиночки – машина в'їхала в населений пункт. Водій за кермом скинув швидкість. Це було одне з тих містечок, де люди живуть тихо, але вмерти тут так, щоб ніхто не знав, – неможливо. Одне з тих містечок, куди люди тікають від заторів, метро, перенасичених транспортом вулиць, і де вони ніколи б не хотіли бачити багатоповір'я. Це було одне з тих місць, куди тікають з мегаполісів, щоб померти тихо і в спокої, але щоб про це знали всі.

Авто врешті спинилось біля ошатного двоповерхового дому. Двигун замовк, клацнули двері і назовні вийшла жінка. На ній був чорний елегантний плащ, який підкреслював її тонку, наче зовсім дівочу, фігуру. Осінній вітер сміливо торкнувся волосся, і вона прогнала його, поправивши яскравий позолочений шалик. Деякий час жінка залишалась біля машини і замислено дивилась на свій будинок через дорогу. А потім рушила на інший бік, щоб відкрити браму.

За нею слідував плямистий кіт, визирнувши з-під живого плоту.

– До нас в гості? – почувся низький голос.

Жінка повернула голову. Спершись на паркан сусіднього подвір'я, на неї дивився старий чоловік. На обличчі загра-ла привітна усмішка.

– Добрий день. Певна річ. Давно я тут не була. Як ваше здоров'я?

Вона зупинилася біля брами.

– У моєму віці здоров'я вже не може ставати кращим, а лише гіршим та гіршим. Та ще й за такої погоди, – крехнув дід.

– Та що ви таке кажете? Не в кожного молодого таке здоров'я, як у вас, – підбадьорливо промовила жінка. – І погода звичайна...

– Зима скоро.

– Зима буде теплою.

– Це ще гірше, – старий песимістично махнув рукою, і

жінка розсміялась.

– Вам не вгодиш, – вона взялась відчиняти ворота.

Сусід замислено окинув оком дім. Проїшов поглядом по кожному контуру, наче майстер, що знову і знову повертається до світового шедевра, геніальність якого він ніяк не може збагнути.

– Красивий дім, – промовив дід. – Скільки живу, стільки його пам'ятаю. І батько мій так казав. І дід. Мабуть, цей дім взагалі століттями тут стоїть. Таке враження, що він часу не боїться.

Жінка завмерла й уважно глянула на будинок, а потім на старого.

– Я йому через це дуже заздрю. Я би сам хотів його не боятись. Та всі би хотіли.

– Час – це вигадка. Ми вічні, – усміхалась вона.

– Тобі легко говорити – ти ще повна життя і сил.

– Те саме я можу сказати двадцятирічній людині, – знизала жінка плечима і широко розвела ступки воріт.

Зненацька власниця дому повела біля вуха рукою, наче вітер нашепотів їй несподівану думку. Вона легкою ходою наблизилась до сусіда.

– А розкажіть щось про тих, хто тут жив до мене?

Старий захихотів, ніби закашлявся.

– А ти не знаєш? До тебе тут жила молода сім'я. У них лише син встиг народитись, як вони переїхали. А до того в цьому домі мешкав мій добрий друг зі своєю родиною. У нього було двоє синів, і, коли він помер, то жоден з них не захотів повертатися зі сто-

лиці. От вони й продали дім.

– Дивно. Такий будинок продати.

– Але ви ще головного не знаєте, – дід ліниво потер великою рукою чоло, проте очі його стали хитрими-хитрими.

– Чого?

– Ви не знаєте, чому звідси виїхали молоді.

Очі у сусіда, як у старого лиса, який вміє задурити голову, а жінка заінтриговано й нетерпляче поправляє шалик.

– Чому ж вони виїхали?

– Бо дім їх прогнав. Не сподобались йому, вочевидь, нові мешканці. Вередливий став на старості. Як я.

– Не розумію. Що значить «прогнав»? – поморщилась вона.

– Те і значить, що жити в ньому було несила. По-доброму прогнав, не збиткувався. Суворий в нього характер. Такий, як був у мого друга. Хе, Петро ще й не так міг себе повести.

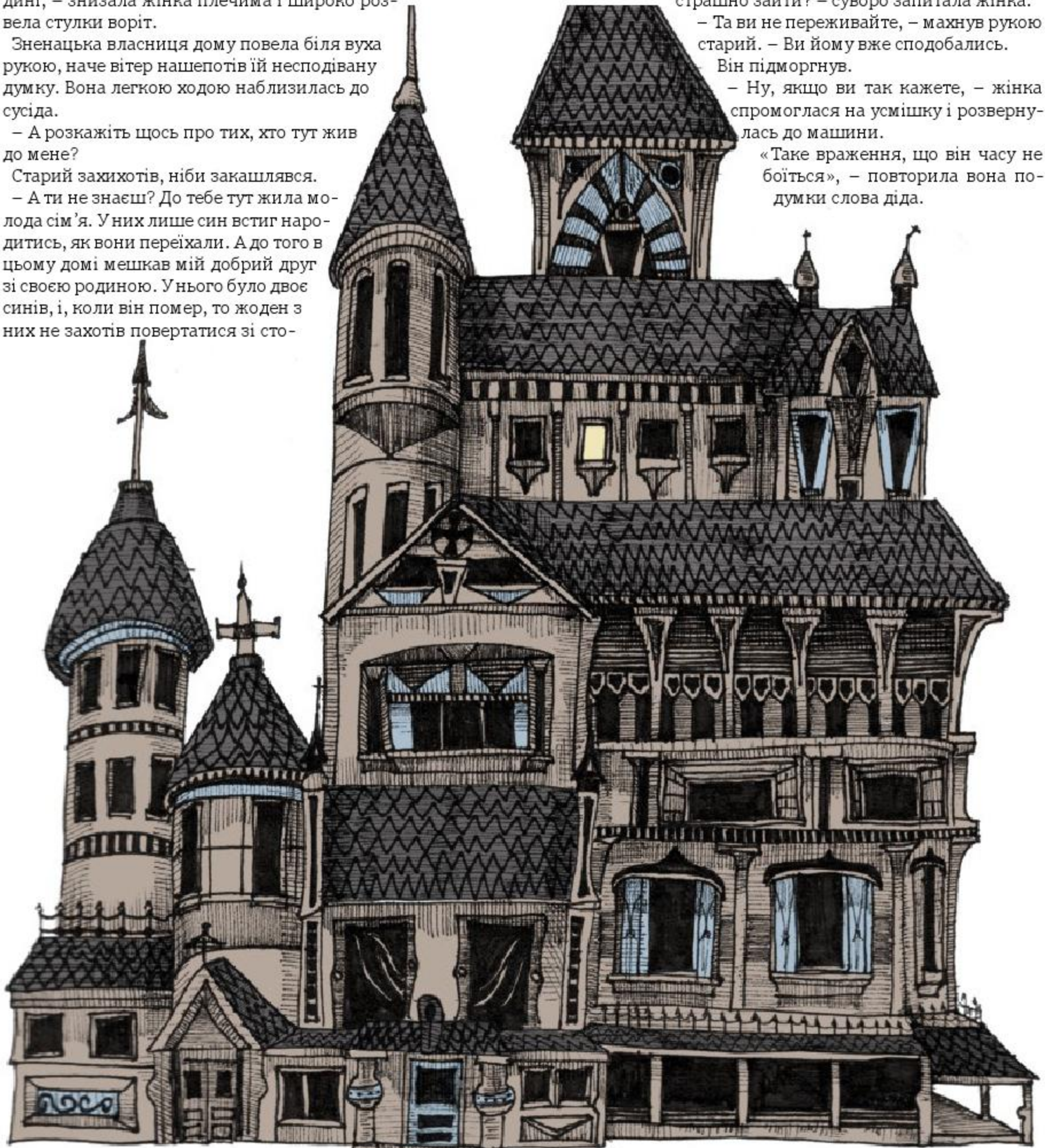
– Жартуєте. Хочете, щоб мені було тепер в нього страшно зайти? – суворо запитала жінка.

– Та ви не переживайте, – махнув рукою старий. – Ви йому вже сподобались.

Він підморгнув.

– Ну, якщо ви так кажете, – жінка спромоглася на усмішку і розвернулась до машини.

«Таке враження, що він часу не боїться», – повторила вона подумки слова діда.

25.11.

19:00

СОНЯХ

вул. Черняка, 9

Замовлення

КВИТКІВ

098 72 72 398

Передпродаж

20 грн.

В день заходу

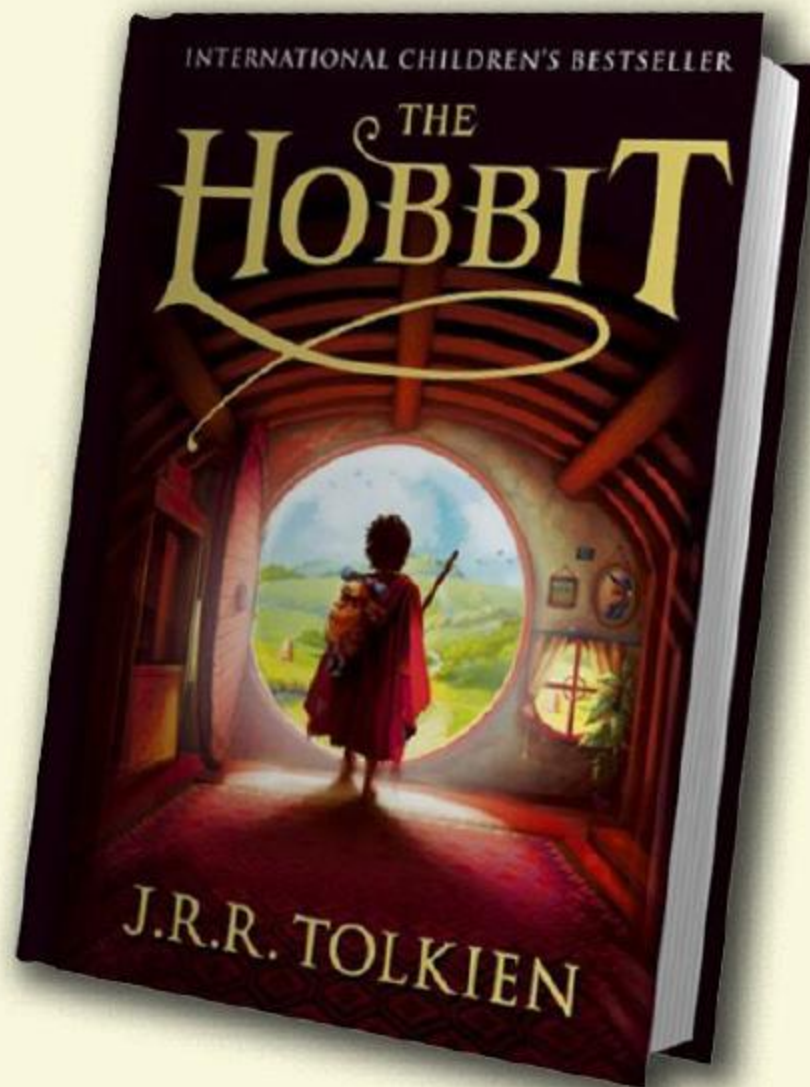
25 грн.

Продаж квитків в
«THE BUS»
(біля краєзнавчого
музею)

ГОДИНА В
МЕТРО

літературно-театральний проект

Це історія надзвичайної пригоди, яку втнула ватага гномів, узявшись відшукати загарбане драконом золото. Мимохіть учасником цієї ризикованої виправи став Більбо Бегінс, прихильний до комфорту і позбавлений амбіцій хоббіт, котрий, на власний подив, виявив неабияку винахідливість і вправність у ролі викрадача.

Організатор
Яскраво

Партнери

MULTIPLEX

ЛІТ
ЕРА
ТУРА | RV

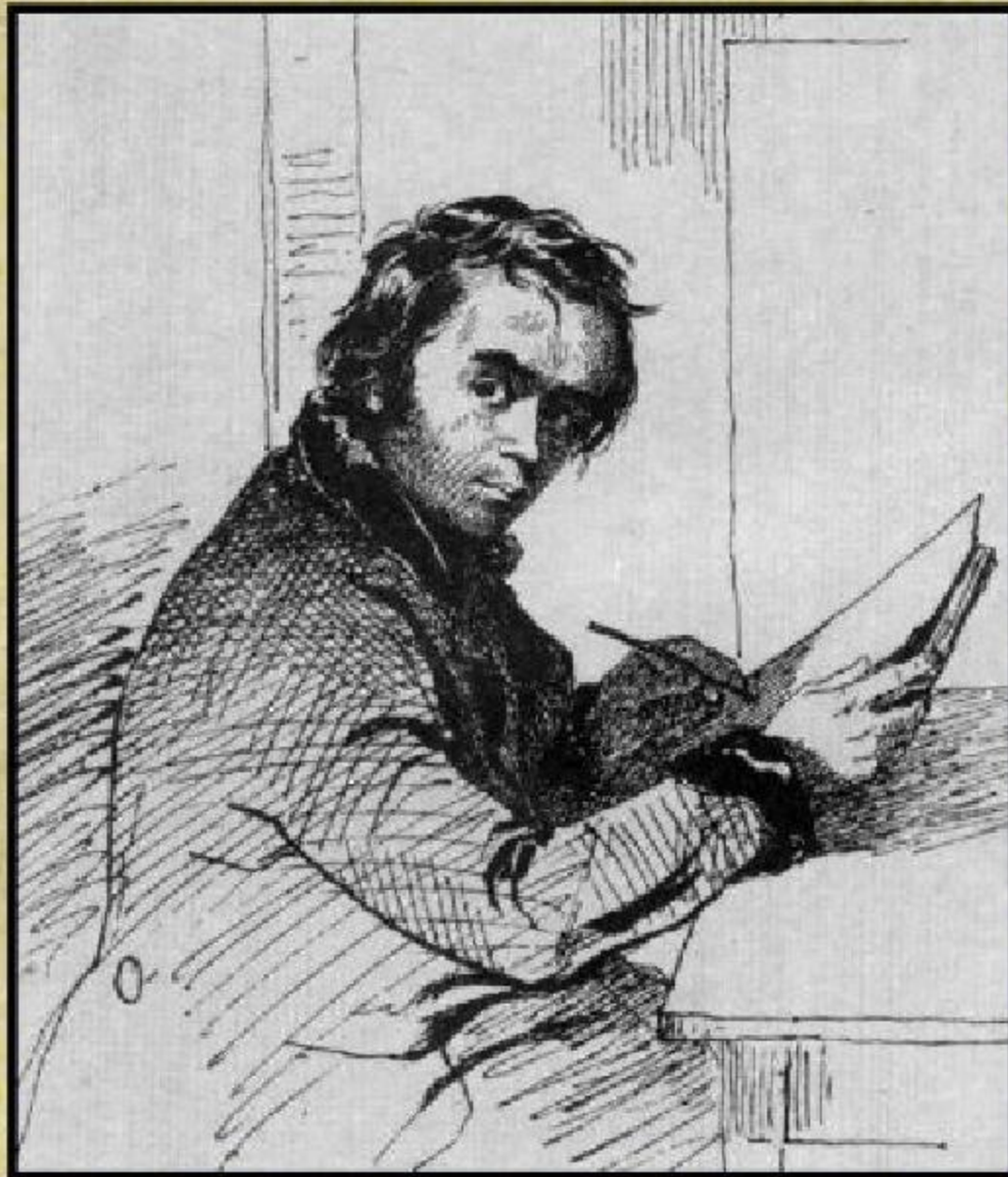

РОЗШУКУЮТЬСЯ

- Письменники • поети • художники •
- журналісти • перекладачі • верстальники •

*Гарно малюєш? Пишеш прозу чи вірші?
Тоді надсилай свої твори нам!*

SVIT_FANTASY@UKR.NET

ВИМОГИ ДО ТВОРІВ (ЧИТАЛЬНЯ):

1. Грамотність.
2. Жанр фантази або наявність фантазійних елементів. Твори із наукової фантастики не розглядаються.
3. Обсяг: оповідання до 30 тисяч знаків без пробілів, повісті до 100 тисяч знаків без пробілів (друк по частинах у кількох випусках). Приймаються лише дописані твори, рукописи не рецензуються.
4. Надсилайте документ у форматі .doc чи .docx
5. У документі обов'язково вкажіть свої ім'я та прізвище, назву твору. Псевдоніми допускаються.
6. Мова українська.

ВИМОГИ ДО ЗОБРАЖЕНЬ:

1. Журнал приймає як звичайні малюнки, так і комп'ютерну графіку.
2. Надсилайте якісне фото без тіней чи хороший скан.
3. Якщо це ілюстрація, в листі додавайте підпис до якої вона книги чи фільму.
4. Не надсилайте змальовані та чужі малюнки! Поважайте їхніх авторів!
5. Комікси допускаються. Якщо комікс серійний, можливе налагодження постійної публікації. Мова українська.

**ТАКОЖ ЖУРНАЛ ШУКАЄ АВТОРІВ СТАТЕЙ, РЕДАКТОРА НОВИН ТА ВЕРСТАЛЬНИКА,
БАЖАЮЧИХ ПЕРЕКЛАДАТИ КЛАСИКУ ФЕНТЕЗИ!**

«Світ Фантази» в соцмережах:

vk.com/sf_magazine_ua

www.facebook.com/TheWorldOfFantasy.info

У наступному номері:

- Форум Видавців
- Фестиваль жахів «Necronomicon»
- Фантастичний «LiTerra Con»
- Як у фантастів вкрали Марс
- «Багряний пік»
- Вперше українською:
«Дім судді» Брем Стокер